Coperta reproduce parţial ediţia princeps din limba
engleză
© Copyight by Susan Hill
Toate drepturile asupra ediţiei in limba româna aparţin Editurii OLIMP
© Editura OLIMP 1993
ISBN 973-96257-0-3 %SUSAN HILL
(Continuarea celebrului roman REBECCA de Daphne du Maurier
Versiunea în limba româna de I AMA ŞIPLKCO
Editura (^) OLiMf»
Bucureşti 199Î

O CARTE CE VA DEVENI POA TE CEL MAI MARE BESTSELLER AL ACESTUI SFÎRŞIT DE MILENIU.

Cum sa născut Lady de Winter de SUSAN HILL?

De ce s-a continuat romanul Rebecca de DAPHNE DU MAURIER?

*

* *

“Noaptea trecută am visat că mă înapoiam la Manderley.” Cuvintele acestea, care reprezintă prima frază cu care începe romanul Rebecca, scris de DAPHNE DU MAURIER, alcătuiesc, probabil, unul dintre cele mai celebre lovituri de gong ce anunţă, firesc şi totuşi cu o sonoritate aparte, ridicarea cortinei peste o lume deopotrivă dramatică şi strălucitoare, tainică şi profund revelatoare pentru sufletul omenesc.

Iar cuvintele care încheiau romanul Rebecca par şi mai tulburătoare: “Nu era lună. Cerul de deasupra capetelor noastre era de un negru de cerneală. Dar cerul în zare nu era negru deloc. Era pătat cu purpură, parcă pătat cu sînge. Şi cenuşa zbura în întîmpinarea noastră purtată de vîntul sărat al mării”.

*

* *

Ce s-a întîmplat după incendiul fatal care a transformat în cenuşă divinul Manderley?

Ce s-a întîmplat cu superbul Maxim de Winter, stăpînulacelui domeniu de vis, înghiţit de flăcările aţîţate, oare de cine?

Ce s-a întîmplat cu cea de-a doua soţie a sa, cu cea de-a doua Lady de Winter, o ipostază atît dc modernă a basmului cu Cenuşăreasa?

Ce-a devenit cumplita şi autoritara doamnă Danvcrs, unul din primele personaje dintr-o scrie pe care romanul HORROR o va readuce în prim planul

terorii şi al spaimelor ce ne bîntuie existenţa?

Şi ce a devenit Jack Favell? Şi toată lumea accca creată de prozatoarea DAPHNE DU MAURIER, avînd strălucirea şi zbuciumul mării, vitalitatea naturii şi zădărnicia cenuşii spulberate de vînturi?

Ce au devenit trecutul şi prezentul unor vieţi şi cura s-a transformat viaţa în moarte şi moartea în viaţă, într-o luptă cu iubirea şi adevărul, cu cele. ce sînt şi cele ce ne împiedică să mai fim?

Un memento mori sau o resurecţie?

Milioane de cititori şi-au pus acestc întrebări şi aşa s-a născut *pentru ci* o nouă carte, continuînd povestea din Rebecca, într-un roman "În căutarea timpului pierdut", unde timpul regăsit devine sinonim cu redescoperirea bucuriei de a continua o poveste care a obsedat şi va obseda milioane de cititori.

Răspunsul la atîtea întrebări şi la atîtea altele ce vă aparţin dumneavoastră, îl veţi afla pe 4 octombrie, citind romanul care continuă povestea scrisă în 1938 de DAPHNE DU MAURIER.

O poveste care i-a prilejuit marelui Hitchcock un film de excepţie vizionat de zeci de milioane de cinefili.

*

* *

Editura OLIMP vă oferă continuarea acestei cărţi celebre şi răspunsul la toate întrebările ce v-au chinuit de ani de zile şi chiar de decenii.

SUSAN HILL, o cunoscută scriitoare, aflată la apogeul carierei sale, şi-a imaginat, într-o manieră convingătoare, plină de strălucire, de suspans şi de poezie exact ceea ce s-a întîmplat după ce a ars Mandcrley, obligîndu-i pe cei care-l stăpîneau sau îl adorau, cîncl nu se simţeau înfricoşaţi de măreţia lui demonică şi feerică totodată să vi se arate într-o lumină ... aproape imprevizibilă ...

Ce-au devenit iubirea? Moartea? Devotamentul?

Cinismul? Stîngăcia? Tandreţea şi luciditatea?

A fost o sinucidere sau o crimă? Şi de ce?

Exilul lăuntric c mai cumplit decît fuga nomadă din faţa oglinzii care răsfrînge adevărul?

Şi cum ne facem de unii singuri destinul?

Şi cum se abate asupră-ne Judecata de Apoi?

Şi nu sint, uneori mandatarii, actului justiţiar nişte călăi travestiţi iar vinovaţii victimele propriilor neputinţe sau orgolii?

Zeci, sute dc întrebări!

* •

* *

DAPHNE DU MAURIER ar fi fost întrutotul dc acord cu felul în care SUSAN HILL i-a continuat celebrul roman. De parcă celc două prozatoare despărţite, în scrierea romanelor lor, dc aproape şase decenii, n-ar fi decît jumătăţile gemene ale acelciaşi clepsidre, în carc se preling nisipul cuvintelor şi timpul poveştii ca, o dată încheiată scurgerea lui, vasul să se întoarcă, reîncepîndu- şi menirea, aceea dc a măsura iarăşi timpul, şi dimpreună cu el, valorile trecerii şi ale pe trecerii noastre pc lume.

Milioane dc cititori care-au făcut un cult al lecturii din Rebecca vor regăsi în continuarea acestei superbe poveşti scrise de SUSAN HILL o nouă cartc menită să devină un megahit al romanului de succes.

Şi, pentru prima oară în istoria ediţiilor mondiale, ei vor putea începe să citească povestea celei de-a doua soţii a lui Maxim ne Winter, în aceeaşi zi cu cititorii ediţiei originale, lansate printr-un simultan unic, dc excepţie, în *Amciica şi în România. în acccaşi zi,* în marile ţări ale lumii şi oriunde în ţara noastră pc 4 octoinbric 1993.

Ocarte, continuarea poveştii lui DAPHNE DU MAURIER scrisă dc celebra scriitoare SUSAN HILL va aboli pe 4 octombrie 1993, realitatea decalajului dc timp creată de fusul orar de pe atîtca meridiane.

Şi timpul se va transforma, graţie unei cărţi şi curiozităţii noastre devenite aproape o unică respiraţie cu sufletul la gură, într-o clepsidră cc-şi lasă nisipul să se scurgă, la lei, egal, simultan, dimpreună cu paginile scrise dc SUSAN HILL despre cea de-a doua Lauy de Winter.

Doina Uriearіu

Capitolul 1

O ioclii păreau ca nişte ciori, aşa cum stăteau rigizi în hainele lor negre, maşinile erau negre, înşiruite de-a lungul drumului ce ducea spre biserică şi noi eram tot negri, un grup stînjenit şi patetic ce aştepta ca sicriul să fie ridicat pe umerii celor care urmau să-l poarte, cînd preotul avea să fie gata; şi el era tot o cioară neagră, în sutana-i lungă.

Şi, brusc, ciorile adevărate se înălţară atunci din copaci şi de pe cîmp, se învîrtejiră ca nişte resturi de lurtie carbonizată şi se rotiră croncănind deasupra noastră. Croncănitul lor lugubru ar fi trebuit să mă înfioare, într-o asemenea zi. Dar nu, îmi făcea inima să tresalte de bucurie, aşa cum se întîmplase şi cu strigătul bufniţei, noaptea trecută, şi cu ţipetele răguşite ale pescăruşilor, în zori, dar, în acelaşi timp, mi se punea un nod în gît şi simţeam cum mi se umezesc ochii.

Şi, ridicîndu-mi privirea, am văzut sicriul. Şi, atunci, mi-am amintit.

Sicriul nu era însă negru — îngrozitorul obiect avea o culoare deschisă — era dintr-un lemn palid de stejar,

nelăcuil. Mînerele şi ornamentele de la colţuri străluceau în lumina soarelui, iar florile aşezate

deasupra erau aurii, o jerbă mare de crizanteme, avînd culorile luminii de amiază şi ale peisajului de octombrie, cafeniu, arămiu, galben ca lămîia şi alb verzui, dar mai ales acel auriu fără seamăn.

Ziua era şi ea aurie, o zi perfectă. În vale, fagii păreau cuprinşi de o flacără portocalie şi sicomorii erau stacojii, deşi frunzele stejarilor rămăseseră încă verzi

Lîngă poarta cimitirului creşteau tise, ca nişte obeliscuri. Deasupra lor, un nuc golaş îşi răsfira crengile într-un desen complicat. Locul se alia într-o vale lină, adăpostită, înconjurată de cîmpii vaste; arbuştii înalţi, stîncile şi falezele, marea întinsă, erau departe. Aproape era doar ceaţa pădurilor ce coborau spre rîul ascuns privirii.

Chiar şi Iară să întorc capul, căci aveam grijă să nu stărui necuviincios cu privirea, puteam să descopăr atît de multe lucruri în jur, copaci nenumăraţi şi atît de diferiţi. încercam să-i numesc pe toţi, căci acestea erau lucrurile la care mă gîndisem şi pe care le visasem. De ele îmi amintisem, pînă în cele mai mici amănunte, aproape zilnic, timp de atîţia ani. Ele erau amintirile mele secrete, nepreţuita mea alinare. Copacii aceştia, astfel de locuri, zile ca cea de azi. Frasinii, ulmii, castanii. Ilice. Tufele ţepoase, mici dar pline de vigoare, presărate cu bobiţe sîngerii, ca tartele cu agrişe.

Apoi mi-am reamintit ferigile, aşa cum trebuiau să arate acum, ca o superbă împletitură de aur, am văzut în minte fiecare detaliu al frunzelor răsucite şi închipuindu-mi-le, simţind parcă atingerea lor pe picioare, auzind foşnetul calcinat al plantelor şi trosnetul sec al crengilor uscate, am fost cuprinsă de aceeşi emoţie puternică pe care o simţisem toată săptămîna, începînd din clipa în care primisem vestea, emoţie ce-avea să mă dezorienteze, să mă tulbure şi să mă copleşească cu totul noaptea trecută. Nu ştiam

cum să-i fac faţă, mă dezobişnuisem de asemenea trăiri. Ne străduiam să ducem o viaţă calmă, ordonată şi fără emoţii, după atîtea furtuni devastatoare, care ne aruncaseră în final pe un ţărm îndepărtai, liniştit şi pustiu, uşuraţi şi recunoscători. Emoţiile pe care le mai încercam uneori erau stabile, adînci şi liniştite, asemenea unui rîu subteran, pe a cărui forţă ne puteam bizui, ape rămîneau aceleaşi, fără să ne clatine, fără să ne dezamăgească, dar, mai presus de orice, Iară să ne facă vreun rău.

Acum însă nu mai eram nici calmă, nici puternică, eram stăpînită de acest val uriaş care crescuse în forţă şi intensitate pînă cînd mă copleşise, iăindu-mi răsuflarea, azi dimineaţă, răvăşindu-mi gîndurile: sentimentele pe care le încercasem, cînd mă întorsesem acasă, pentru a mă regăsi aici, în peisajul englezesc, după anii de exil. Mi-am încleştat degetele în palmă. încercînd să mă controlez.

Pe dealul din spatele bisericii, un tractor ara pămîntul, întoreînd brazdele cafenii. Puteam să văd tractorul cum înainta încet, cu grijă, de-a lungul brazdei, omul care îl conducea întoreîndu-se să privească în urmă şi păsările răspîndindu-se în spatele lui, Ca un roi de ţînţari.

Eram în octombrie, dar soarele strălucea şi îi simţeam căldura pe obraji, iar lumina învăluia pămîntul într-o asemenea splendoare, îneît doream să mă întorc spre soare, fără să-mi feresc ochii, aşa cum mă obişnuisem să o fac în lumina mai puternică, mai tăioasă, a cerului sub care trăiam. Sub această lumină m-aş fi întors fără să mă feresc, după ea tînjisem şi îmi revenise atît de des în minte.Ciorile croncăniră din nou şi coborîră brusc, aşezîndu-se pe crengile copacilor, apoi rămaseră nemişcate, lăsînd gol cerul albasiru.

Oamenii ridicaseră sicriul pe umeri şi făcuseră un ocol, aşa că ne-am întors şi noi, grupîndu-ne în spatele lor.

Maxim stătea crispat lîngă mine şi, cînd am pornit, mişcările lui erau ciudat de sacadate, ca ale unei păpuşi .articulate din bucăţi de lemn. Umărul lui aproape că-l atingea pe al meu şi, privindu-l, i-am văzut crisparea muşchilor din jurul gurii, ridurile fine de la colţurile ochilor şi paloarea cadaverică a feţei; iar eu eram la mii de mile distanţă şi nu-l puteam atinge, se îndepărtase de mine, cufundat în trecut şi în lumea lui interioară, unde nu-l mai puteam urma, din clipa în care primisem vestea.

M-am întrebat dacă-şi amintea de celălalt drum, chinuitor de lent, străbătut în urma sicriului, atunci la ultima înmormîntare la care participase. Nu ştiam. E o greşeală să crezi că poţi împărtăşi totdeauna gîndurile celuilalt, indiferent cît de apropiat ţi-ar fi şi oricît de mult ai simţi că faci parte din fiinţa lui. Lucrurile nu stau aşa. Timp de doisprezece ani ne contopisem în atîtea chipuri, Maxim şi cu mine, împărţind totul, fără să existe secrete. Şi totuşi, trecutul mai păstra încă atîtea taine şi umbrele lui ne puteau despărţi.

Mi-am întors privirea spre tot ceea ce mă înconjura şi am avut o senzaţie de ireal, aşa că m-a cuprins ameţeala din nou. Nu era cu putinţă, nu ne aflam aici. Era imposibil să ne fi întors.

Dar ne întorsesem şi era ca şi cum, după ce am flănunz.it ani de zile, m-aş fi aşezat dintr-o dată în faţa unui ospăţ, la o masă încărcată cu cele mai delicioase şi îmbietoare feluri de mîncare, sau ca şi cum, deshidratată, arsă de sete, simţind în gură un gust de cocleală, de nisip şi de cenuşă, aş fi stat acum întinsă lîngă apa rece şi limpede a unui izvor şi aş fi băul fără să mă mai opresc din palmele făcute căuş. Fusesem înfometată şi mă săturasem, fusesem însetată şi băusem, fusesem oarbă şi acum vedeam. Nu mă mai săturam privind cîmpurile, povîrnişurile, copacii, colinele, pămîntul arat, pădurea aurie, ascultînd foşnetul frunzelor, zgomotul îndepărtat al

împuşcăturilor, lătratul unui cîine, nu mă mai săturam de mirosul brazdelor răsturnate şi de cel, abia perceptibil, al mării. Pe fereastra maşinii, văzusem drumuri înguste şi case mici, fuioare albastre de fum şerpuind din hornuri şi, în aerul însorit, un om călare, crupa lucioasă şi rotundă ca o castană a iepei sale. Omul încetinise, apoi se oprise şi îşi scosese pălăria la trecerea cortegiului funerar şi eu îi zîmbisem, dar omul se reculegea şi nu m-a zărit. M-am întrebat dacă era vreun vecin sau un prieten de familie şi m-am întors spre Maxim. Dar Maxim nu-l văzuse, părea să nu fie conştient de prezenţa mea, de ziua sau de locul în care ne aflam. Privea drept înainte, văzînd, sau încercînd din răsputeri să nu vadă, alte locuri, alte întîmplări. Eu însă nu mă puteam împiedica să privesc în jur, aşa cum nu mi-aş fi putut împiedica bătăile inimii. Cu toată tristeţea care învăluia motivul pentru care venisem, nu puteam fi altfel decît bucuroasa, ameţită de fericire la vederea frumuseţii şi a splendorii acelei lumi aflate dincolo de geamul maşinii negre, o lume pe care o îmbrăţişam plină de uimire şi recunoştinţă.

Noaptea trecută, dormind un somn agitat în patul rece şi străin, cu mintea şi trupul încă neliniştite după oboseala şi neplăcerile drumului, mă trezisem dintr-un vis neclar şi încîlcit cu roţi de tren şi cîmpii francezemonotone şi, timp de cîteva secunde, în liniştea ca de mormînt, mă întrebasem unde mă aflu şi de ce. Apoi, cînd mi-am amintit, am simţit că mă cuprinde un val de fericire şi de nerăbdare. Eram aici, în Anglia, după toţi anii aceia de exil, de dor şi nostalgie — şi bucuria mea transfigura realitatea.

Camera era scăldată de lumina blîndă şi minunată, a lunii, care atingea cu razele ei măsuţa albă de toaletă, făcea pereţii palizi să lucească şi se reflecta în oglindă, în geamul unui • tablou şi în mînerele de argint ale periilor de cap, transformîndu-le în lacuri adînci. Traversasem camera, temîndu-mă să nu fac

vreun zgomot care să-l trezească, ferindu-mă să arunc fie chiar şi o privire spre corpul ghemuit din pat, sirîns în el însuşi ca un embrion, ştiind cît era de obosit, de răscolit emoţional şi fizic, cît de multă nevoie avea să se refugieze în somn. împachetasem lucrurile ia repezeală, neştiind ce haine trebuie să luăm cu noi — de cînd nu mai aveam servitori, totul îmi revenea mie — şi am bîjbîit cîteva clipe prin valiză, pînă cînd am simţit sub degete bumbacul moale al halatului de casă.

Infăşurîndu-mă în el, m-am apropiat de fereastră şi am tras puţin perdeaua. Maxim nu se mişcase, aşa că, după un timp, am deschis geamul încet.

Atunci, privind afară, grădina mi s-a înfăţişat ca un loc magic, ca o scenă dintr-un basm, avîndu-mă pe mine în cadru. Ceea ce vedeam era un peisaj de o frumuseţe cutremurătoare, miraculoasă şi am ştiut atunci, privindu-l, că aceste clipe n-ar trebui să fie date uitării niciodată, indiferent care va fi cursul vieţii noastre, că vor mai răinîne amintiri care mă vor alina, aşa cum mă alina, uneori, în tainä amintirea priveliştii de la fereastra camerei noastre de la Manderley, a grădinii cu trandafiri.

În mijlocul grădinii era un arbore uriaş, cu coroana rotundă, a cărui umbră forma un cerc perfect, ca o fustă căzută pe iarba palidă;' printr-o deschizătură în împrejmuirea de tise din capătul celălalt ai pajiştei strălucea bănuţul de argint al iazului, în bazinul lui adînc de piatră. Ultimele dalii şi crizanteme îşi plecaseră capetele înnegrite, dar razele lunii le scăldau tulpinile, iar dalele aleii luceau de parcă ar fi fost proaspăt spălate; lîngă grădină se afla livada, în care ultimele mere sclipeau ici şi colo, ca nişte fructe de argint, printre crengile negre şi, lîngă livadă, doi cai cenuşii, stăteau în ţarcul lor, palizi ca nişte fantome.

Priveam toate acestea, gîndindu-mă că nu mă voi sătura niciodată să le privesc şi mi-au venit în minte cîteva versuri, învăţate, probabil, în vremea cînd eram

la şcoală şi de care uitasem pînă acum:

“Luna-n cercuri călătoare
Se pogoară pe cărare.
Trece blînd şi prin livadă
Fructele de-argint să vadă.”

Dar nu mi-am putut aminti continuarea.

Mirosul era uneori exotic, deseori sufocant şi, din cînd în cînd fetid. Dar întotdeauna era ciudat şi străin. Or aici, aerul nopţii era cel al copilăriei şi adolescenţei mele şi purta în el miresmele de acasă. Mirosea a frig, a iarbă atinsă de brumă, a scoarţă de copac, a fum; mirosea a pămînt reavăn, a ferigi şi a cai, a toate acestea şi încă mai mult, a grădină şi a fin cosit

Sosiserăm seara tîrziu, cînd se întunecase deja. Am mîncat fără poftă, aşa cum se întîmplase cu toate mesele mohorîte pe care le luasem în timpul călătoriei, copleşiţi de oboseala drumului, şi stînjeniţi de hainele prăfuite, îmi simţeam faţa împietrită, buzele mi se mişcau cu greutate şi limba îmi părea de pîslă. Maxim avea pielea aproape transparentă şi sub ochii stinşi, oboseala săpase cearcăne adînci. Mi-a zîmbit chinuit, cerîndu-mi sprijin din priviri şi am încercat să i-l transmit, căci îmi părea deja ciudat de străin, aşa cum fusese şi atunci, cu multă vreme în urmă.

Cafeaua avea un gust neplăcut, era noroioasă şi tulbure, în sufragerie era frig şi lumina lămpii cădea mult prea slabă. Abajurul, de un galben hidos, era sfîşiat într-o parte, mobila, altfel frumoasă, era lipsită de luciu, iar covorul avea cîteva pete. Peste toate se aşternuse lipsa de grijă, lipsa de dragoste.

Ne-am impus să terminăm de mîncat şi, odată ajunşi în camera noastră, am vorbit foarte puţin, murmurînd doar cîteva nimicuri, remarci despre călătorie, despre drumul mohorît şi obositor printr-o Europă tristă şi cenuşie. îl suportasem cu greu, privind pc fereastra compartimentului, văzînd atîta distrugere şi mizerie peste tot, şi atît de multe feţe supte şi triste,

uitîndu-se împietrite la trenul care trecea. O dală, făcusem cu mîna unui grup de copii care aşteptau la o intersecţie, undeva în centrul Franţei. Nu mi-au răspuns — poate că nu mă văzuseră — priveau, doar, în gol. Dar pentru că eram agitată şi obosită, cu stomacul strîns de îngrijorare, după toată emoţia provocată de şocul veştii, m-am simţit respinsă şi incidentul m-a întristat într-atît, încît am început să-mi fac gînduri negre şi n-am mai putut să-mi schimb starea de spirit.

Acum, însă, privind grădina scăldată de lumina lunii, mă simţeam calmă şi stăpînă pe mine. Am rămas mult timp la fereastră, şi atunci cînd, undeva. în străfundurile casei, o pendulă a bătut ora trei, eram încă trează de-a hinelea şi mulţumită că exist şi că pot fi, recunoscătoare pentru liniştea din jur şi pentru răcoarea grădinii, pentru dulceaţa aerului. Simţeam, deşi cu o umbră de vinovăţie, o mulţumire adîncă, o pace deplină.

Am rămas nemişcată încă aproape o ora, pînă cînd Maxim s-a răsucit brusc în pat, mormăind ceva incoerent şi atunci am închis geamul, căci se făcuse frig şi m-am strecurat înapoi în pat. L-am învelit din nou şi i-am mîngîiat fruntea, liniştindu-l ca pe un copil agitat.

Nu s-a trezit şi, cu puţin înainte de ivirea zorilor, am adormit şi eu.

*

Din clipa în care am deschis ochii, dimineaţa, am înţeles cît de deosebită era acea lumină atît de specială, de familiară şi de reconfortantă. M-am dus din nou la fereastră şi am privit cerul de un albastru palid şi grădina atinsă de brumă, scăldată de o irizare difuză. Era unicul loc de pe pămînt în care doream să mă aflu şi aproape că mi-au dat lacrimile din pricina acelei lumini, atît de clare şi dulci ca o miere.

Cînd am plecat spre biserică, fîşii de ceaţă se mai împleteau încă în copaci, risipindu-se în soare chiar

sub ochii noştri, odată cu bruma, şi am privit instinctiv spre locul unde se afla, la depărtare de cîteva mile, marea. Sosisem la Dover pe întuneric, seara trecută şi la traversarea Canalului Mînecii marea fusese calmă şi cenuşie, aşa că nu simţisem deloc că sînt pe mare; apoi maşina ne dusese departe de ea, printre văi şi coline.

Cu tot răul pe care ni-l făcuse şi ghinionul pe care ni-l purtase, îi dusesem dorul în străinătate, îmi lipsise urcuşul încet al fluxului pe plajă, zgomotul pietricelelor tîrîte de apă, izbirea valurilor de ţărmul golfului — veşnica ei prezenţă, simţită chiar şi prin ceaţa cea mai deasă, care înăbuşea orice sunet şi faptul că puteam oricînd, dacă vroiam, să cobor pe faleză şi să o privesc, urmărindu-i mişcarea continuă, jocul luminii peste valuri şi felul în care le schimba umbrele. O visasem adesea, visasem că îi privesc apele calme şi liniştite noaptea, de undeva .de sus. Marea lîngă care trăisem în timpul exilului nostru era o mare fără maree, translucidă, strălucitor de albastră, violetă, verde ca smaraldul, o mare pictată, ireală.

Dimineaţa, urcîndu-mă în maşina cea neagră, mă oprisem şi, întorcîndu-mă, îmi încordasem simţurile, încercînd să-i desluşesc prezenţa. Dar nu se putea, era prea departe şi chiar dacă ar fi fost chiar aici, la capătul grădinii, Maxim ar fi ignorat-o.

M-am întors şi m-am urcat în maşină, lîngă el.

Oamenii în negru ajunseseră în pragul bisericii şi se opriseră, mutîndu-şi greutatea de pe un picior pe celălalt. Aşteptam, nesiguri, în spatele lor, cînd, dintr-o dată, un prihor a trecut în zbor deasupra noastră, făcînd să-mi tresară inima xie bucurie. Aveam senzaţia că sîntem figuranţi într-o piesă, aşteptînd în culise să intrăm în scenă, şi să pătrundem în spaţiul luminat din faţa noastră. Eram puţini. Dar cînd am trecut pe sub portal, am văzut că biserica era plină de oameni. Se ridicaseră în picioare la intrarea noastră, am presupus

că erau vecini şi prieteni ai familiei — deşi nu eram sigură că i-aş mai fi recunoscut acum.

-”Sînt Viaţa şi învierea, a spus Domnul. Cine crede în mine va trăi veşnic...”

Am pătruns înăuntru şi uşa masivă de lemn s-a închis în urma noastră, lăsînd afară ziua de toamnă, lumina soarelui şi ogoarele arate, omul cu tractorul şi ciocîrliile înălţîndu-se pe bolta cerului, prihorul cîntînd pe ramura de ilice şi ciorile negre, zdrenţuite.

La trecerea noastră, adunarea a fremătat ca un lan dc porumb. Le simţeam ochii arzîndu-mi spatele, le simţeam curiozitatea şi fascinaţia şi întrebările nerostite.

Biserica era superbă, de o frumuseţe care mi-a tăiat răsuflarea. Nu-mi îngăduisem niciodată să mă gîndesc prea mult la cît îmi lipseau asemenea locuri. Era o iii serică englezească de ţară, cît se putea de obişnuită şi lotuşi, pentru mine era la fel de frumoasă ca cea mai semeaţă catedrală.

Uneori mă strecuram într-o biserică dintr-un oraş sau dintr-un sat străin şi îngenunchiam în întuneric, pi intre femeile acoperite cu şaluri negre, care murmurau rugăciuni, aplecate deasupra mătăniilor. Mirosul de lăinîie şi de lumînări îmi era la fel de străin, ca şi tot ce mă înconjura, părînd să aparţină unei religii exotice, fără legătură cu sobra biserică de piatră de acasă. Simţeam nevoia să mă aflu într-o biserică şi preţuiam tăcerea şi atmosfera de reculegere, dar eram pe jumătate atrasă, pe jumătate respinsă de statui şi confesionale. N-am izbutii niciodată să mă rog în cuvinte, să formez fraze, în gînd sau cu voce tare, de spovedanie sau rugăciune. Simţeam,doar, o emoţie incoerentă, dar nespus de puternică, împinsă parcă de o presiune interioară, dar care rărnînea aproape de suprafaţă, fără să erupă vreodată. Nu puteam s-o exprim şi presupun că era un fel de a bate în lemn, de ce?... Pentru ce? Proiecţie? Mîntuire? Sau doar pentru a

continua să fim lăsaţi în pace, în refugiul nostru montan, netulburaţi de fantome.

. *

Nu îndrăzneam să recunosc faţă de mine însămi cît de mult îmi lipsise şi cît de dor îmi era de o biserică englezească, dar uneori, citind şi recitind ziarele, atunci cînd reuşeau să ne parvină din ţară, dădeam peste anunţuri ale slujbelor din Duminica următoare şi le silabiseam încet, cuvintele slîrnindu-mi un dor sfişietor.

“Euharistie”. “Denii”, “corale”. “Condu-ne spre lumină.” “Il vei păstra în suflet...” “Precum inima...”

“Predicator”. “Vicar”, “dirijor de cor”. “Episcop”.

Rosteam cuvintele în minte, doar pentru mine.

Aruncînd priviri furişe în stînga şi în dreapta, apoi în faţa noastră, spre altar, vedeam bolţile din piatră cenuşie, lespezile şi treptele, inscripţiile săpate în memoria unor nobili locali, morţi de mult şi textele biblice înscrise pe geamuri.

“Veniţi la mine, voi cei împovăraţi.”

“Eu sînt vinul, voi'sînteţi crengile.”

“Binecuvîntaţi sînt făcătorii de pace.”

Citeam cuvintele grave pline de înţelepciune, pe măsură ce paşii noştri, ritmici ca cei ai soldaţilor, ne purtau pe podeaua^ de piatră, în sunetul marşului mortuar, spre catafalc.

Pe masă, lîngă cristelniţă, florile aurii şi albe, ca soarele şi stelele, erau aşezate în vase mari şi în urne.

Crezusem că eram rupţi de peisajul de afară, dar nu era aşa, căci razele soarelui intraseră dintr-o dală prin ferestrele laterale, căzînd pe lemnul stranelor şi pe piatra cenuşie. Soarele magnific şi limpede de toamnă cnglezescă mă inunda cu o fericire nemăsurată, copleşindu-mă cu amintiri şi cu sentimentul reîntoarcerii acasă. Lumina creştetele noastre plecate şi cărţile de rugăciune şi aprindea, pentru o clipă, monumentala cruce de argint învăluind

uşor sicriul de stejar al Beatricei, în timp ce-l lăsau jos bărbaţii care-l purtaseră pe umeri.

\& ap i t o i u l 2

v^Viaxim adusese scrisoarea. Mă lăsase la masa noastră obişnuită, din marginea piaţetei pe care ajunsesem să o îndrăgim şi se întorsese la hotel să-şi cumpere ţigări.

Îmi amintesc că era răcoare, soarele tot intra în nori şi o bruscă pală de vînt măturase aleea îngustă dintre casele înalte, învîrtejind hîrtii şi frunze. Mi-am pus jacheta pe umeri. Vara se sfirşise. Erau semne că venea una din furtunile care începuseră să strice vremea în ultima săptămînă. Soarele a intrai din nou în nori şi piaţeta a rămas în umbră,.copleşită de melancolie. Cîţiva copii cu părul negru se jucau cu o găletuşă pe pavaj, tumînd în ea praf adus cu lopăţele de lemn şi amestecîndu-l cu nişte beţe; îi auzeam ciripind cu glasuri de păsări.

Îi priveam întotdeauna, îi ascultam şi zîmbeam. încercam să nu mă întristez din pricina lor.

Chelnerul trecuse pe lîngă mine, aruncînd o privire spre ceaşca mea goîlă, dar eu clătinasem din cap. îl aşteptam pe Maxim.

Apoi, clopotul bisericii bătuse o dată, cu o notă înaltă şi subţire şi soarele a ieşit iar din nori, întărind contururile umbrelor, încălzindu-mă şi înveselindu-mă. Copiii strigaseră de bucurie entuziasmată de ceva din jocul lor. Mi-am ridicai privirea şi l-am văzul venind spre mine, cu umerii lăsaţi, cu fala fără expresie pe care şi-o compunea automat, atunci cînd încerca să-şi ascundă tristeţea. Ţinea în mînă o scrisoare şi, aşezîndu-se în scaunul metalic al cafenelei, o aruncase pe masă, după care se răsucise şi chemase chelnerul pocnind din degele, aşa cum obişnuia, arogant, să facă odinioară.

Nu cunoşteam scrisul. Dar am văzut ştampila poştei şi mi-am pus mîna peste a lui.

Scrisoarea era de la Giles. Maxim nu-şi ridicase deloc ochii spre mine, în timp ce o citeam cu repeziciune "... am găsit-o în dormitor, pe podea... auzind o bufnitură surdă... am reuşit să o ridicăm... Medicul a venit imediat... poate deja să-şi mişte partea slîngă... vorbeşte cu dificultate, dar se simte mai bine... mă recunoaşte... cei de la clinică nu spun prea multe... groaznic... trăiesc cu speranţa..."

Am privit plicul din nou. Fusese expediat în urmă cu trei săptămîni. Corespondenţa ajungea îngrozitor de greu în ultima vreme, serviciul poştal părea să funcţioneze mult mai prost de la sfîrşitul războiului încoace.

M-a auzit spunîndu-i:

— Probabil că se simte mai bine acum, Maxim. S-ar putea să se fi însănătoşii complet. Dacă lucrurile ar fi stal altfel, am fi aliat pînă acum.

Maxim a ridicat din umeri şi a aprins o ţigară.

— Biata Beatrice. N-o să mai poată galopa prin tot ţinutul. S-a terminat cu vînătoarea, de acum înainte.-Ei bine, dacă o conving să renunţe la ea, va fi un lucru bun. Nu mi s-a părut niciodată că ar fi o distracţie potrivită pentru o femeie de şaizeci de ani.

— Ea s-a ocupat de toate. Eu n-am ajutat-o cu nimic. Nu merita aşa ceva.

S-a ridicat brusc.

— Hai să mergem, a spus. A scos din buzunar cîteva monede, le-a aruncat pe masă şi s-a îndreptat spre piaţetă. Am întors capul spre chelner, zîmbîndu-i în chip de scuză, dar acesta era întors cu spatele la mine, vorbind cu cineva. Nu ştiu de ce mi se păruse important să fac asta. Grăbindu-mă să-l ajung din urmă pe Maxim, m-am împiedicat de o piatră din pavaj şi eram gata să cad. Strînşi unul într-altul, copiii şi-au plecat capetele şi au amuţit.

Maxim se îndrepta spre lac.

— Maxim...

L-am ajuns şi i-am atins braţul. Bătea un vînt rece ce încreţea suprafaţa apei.

— Se simte bine acum... şi-a revenit... Sînt sigură. Putem încerca să-l sunăm pe Giles în seara asta. Dar am fi aflat... el vroia doar să te anunţe şi e îngrozitor că scrisoarea a întîrziat atît... s-ar putea chiar să mai fi trimis una, deşi nu e genul lui să scrie.scrisori, ştii bine că nu e genul nici unuia dintre ei.

Era' adevărat. În toţi aceşti ani. primiserăm, sporadic, epistole scurte şi conştiincioase, cu scrisul mare, şcolăresc, al Beatricei, ne spunea foarte puţine lucruri, menţionînd uneori cîţiva vecini, drumuri la Londra, războiul, camuflajul, refugiaţii, raţionalizările, caii şi, adăuga cu mult tact, cu mare grijă, fără să cadă în intimităţi, chestîUni de familie şi lucruri din trecut. Păreau scrisorile unei rude îndepărtate, cu care nu ne-am mai fi văzul de mult. Mutîndu-ne dintr-un loc într-altul şi apoi, după război, stabilindu-ne aici, scrisorile, adeseori expediate la post-restant, ne ajungeau doar o dată sau de două ori pe an. Eu eram cea care răspundea la scrisori, în acelaşi mod precaut şi artificial, cu un scris la fel de neformat ca al Beatricei, jenată de banalitatea relatărilor din viaţa noastră. Dat fiind că Beatrice nu le menţiona niciodată, nici măcar nu ştiam dacă ajungeau la destinaţie.

— Te rog, nu-ţi mai face griji. Sigur, a avut un atac şi trebuie să fi fost cumplit de greu pentru ea, care e atît de activă şi nu suportă să stea în casă. Probabil că nu s-a schimbat în privinţa asta.

Umbra unui zîmbet i s-a aşternut pe buze şi am ştiut că îşi mai amintea toate acestea.

— Mulţi oameni au atacuri minore şi se însănătoşesc complet.

Priveam amîndoi întinderea de apă pustie, de culoarea oţelului, înconjurată de copaci. Mă auzeam sporovăind întruna, încercînd să-l liniştesc. Şi nereuşind. Căci, fireşte, nu se gîndea doar la Beatrice.

Scrisoarea, ştampila poştei, scrisul lui Giles, antetul hîrtiei, toate acestea, ca întotdeauna, îl duceau cu mintea în trecut, obligîndu-l să-şi amintească. Aş fi dorit să-l scutesc de suferinţă, dar ştiam că n-ar fi fost bine să-i ascund scrisorile, chiar dacă aş fi putut să o fac cu uşurinţă, căci ar fi însemnat să-l mint, iar între noi nu exista minciună, cel puţin în lucrurile importante şi, oricum, nu aveam de gînd să pretind că Maxim n-ar avea o soră, că eu aş fi singura lui familie.

Beatrice fusese aceea care se ocupase de toate, după plecarea noastră, semnase acte, luase decizii, la început împreună cu Frank Crawley. Maxim nu dorisesă fie informat despre nici una din decizii. E posibil, mă gîndeam eu acum, ca efortul să fi fost prea mare pentru Bea, să ne fi bazat prea mult pe forţa şi pe rezistenţa ei, de altfel considerabile. Şi apoi, fusese şi războiul.

— Nu i-am fost de prea mare ajutor...

— Nici nu era nevoie, ştii bine că nu ţi l-a cerul niciodată.

S-a întors spre mine, cu o privire disperată.

— Mi-e teamă.

— De ce, Maxim? Beatrice se va însănătoşi, sînt sigură, ea...

— Nu. Dacă se va simţi sau nu bine... nu e vorba despre asta.

— Şi atunci...

Ceva s-a schimbat, nu-ţi dai seama? Mi-e teamă de ori fel de schimbare. Vreau ca fiecare zi sa fie la fel cu cea de astăzi. Dacă lucrurile din jur nu se schimbă, atunci pot să mă prefac că altceva nu există, şi nu trebuie să mă mai gîndesc la trecut.

Nu mai era nimic de adăugat, ştiam că nici un fel de banalitate nu-l putea ajuta. Am încetat să mai bat cîmpii despre cît de repede se va înzdrăveni Beatrice. M-am mulţumit doar să păşesc încet, alături de el, pe malul lacului şi, după un timp, înapoi spre hotel. Ne-am

oprit să privim cîteva gîşle plutind pe apă. Am hrănii două vrăbii cu firimiturile găsite pe fundul unui buzunar. Lacul era aproape pustiu. Practic, sezonul se sfîrşise. La întoarcere, ne aşteptau ziarele şi timpul scurt, dar preţios, petrecut citindu-le, în faţa unui pahar de vermut, unicul din zi, şi prînzul simplu, luat mereu la aceeaşi oră.

Tot drumul, îft tăcere, m-am gîndit la Beatrice. Biata de ea. Dar putea deja să-şi mişte partea slîngă spunea scrisoarea, îi recunoştea pe Giles, putea vorbi. îi vom telefona, îi vom comanda Hori telegrafic, dacă va fi posibil, ne vom simţi astfel mai puţin vinovaţi.

Urcînd treptele hotelului, am avut, pentru o clipă, imaginea ei în faţa ochilor, venind spre mine pe pajiştea de la Manderley, cu cîinii lătrînd vesel pe lîngă picioarele ei, şi i-am auzit vocea cristalină. Buna, draga, loiala Beatrice, care îşi păstra gîndurile pentru sine şi nu întreba niciodată nimic, care ne iubea şi acceptase tot ce făcusem. Ochii mi s-au umplut de lacrimi. Dar probabil că acum era din nou pe picioare. Am început chiar să mă gîndesc cum îi voi scrie să nu se mai agile alît. să aibă mai multă grijă de ea. Să nu mai vîneze.

Am intrat în hotel şi, privindu-l pe Maxim, am înţeles, după expresia lui, că reuşise să se-liniştească şi că ne puteam întoarce, cu inima împăcată, la propria noastră existenţă, fragilă şi confortabilă.

*

Îmi e ruşine, acum, şi îmi va fi ruşine toată viaţa, de fericirea pe care am simţit-o în seara aceea, preocupaţi doar de noi înşine şi de coconul comod pe care ni-l construisem, rupţi de realitate. Cît de egoişti eram şi cît de nesimţitori, aulo-sugestionîndu-ne, pentru că ne convenea, că atacul suferii de Beatrice fusese unul minor şi că urma, desigur, să-şi revină complet.

După-amiaza am făcut cîteva cumpărături, un parfum pe care nu-l cunoşteam şi un pachet de ciocolată amăruie, care începuse din nou să se mai găsească; de parcă aş fi fost una dintre femeile acelea bogate, răsfăţate şi frivole, pe care le văzusem deseoricumpărînd lucruri din capriciu, ca să mai treacă timpul. Nu-mi stătea în fire şi nu ştiu de ce făcusem asta în ziua aceea. După masa de seară ne-am plimbat din nou, aşa cum obişnuiam, lîngă lac, şi ne-am băut cafeaua pe una din puţinele terase care rămîneau deschise şi seara. Luminile erau aprinse deasupra noastră, roşii, albastre şi portocalii, reflectate pe mese şi pe mîinile noastre. Vîntul se oprise şi era o atmosferă plăcută. Cîteva perechi au trecut pe lîngă noi, intrînd în hotel, atrase de tartele cu cireşe şi marţipan care erau specialitatea casei. Poate că Maxim era din nou cu gîndul în altă parte, dar pe faţa lui nu se citea nimic în clipa aceea, aşa cum şedea în faţa mea, lăsat pe spate în scaun şi fumînd. Era neschimbat, cu excepţia cîtorva riduri şi fire de păr alb în plus, faţă de ziua în care urcasem cu maşina pe drumurile de munte din Monte Carlo, cu mulţi ani în urmă, era acelaşi om care mă invitase la masa lui, după ce răsturnasem, stîngace şi îmbujorată de ruşine, paharul cu apă pe masa la care prînzeam de una singură.

— Nu poţi mînca pe o faţă de masă udă, îmi spusese el — şi apoi, întorcîndu-se către chelner: Mai pune un tacîm aici. Domnişoara va lua masa cu mine.

Nu mai era, însă, la fel de categoric acum, sau la fel de impulsiv; devenise mult mai calm, mai răbdător, mai ales faţă de plictiseală. Se schimbase. Şi totuşi, privindu-l acum, îl vedeam la fel ca atunci cînd îl cunoscusem, era acelaşi Maxim. Ar fi trebuit să fie o seară ca toate celelalte petrecute împreună, vorbind despre fleacuri, simpla mea prezenţă îl liniştea şi era dependent de mine, obişnuită de-acum să fiu eu cea puternică. Şi dacă, în fundul sunetului, eram

conştientă, ca şi în alte dăţi din liltima vreme, de o uşoară nelinişte interioară, de o uşoară luptă cu mine însămi, de ceva nedefinit, asemenea unui “nor cît o palmă de mare”, refuzam să o accept sau să o recunosc.

Ni s-a adus al doilea rînd de cafele, în ceşti minuscule şi Maxim a comandat coniac.

— Uite-l pe chimist, am spus. şi am schimbat priviri amuzate, ca de obicei, înainte de a ne întoarce să-l privim pe omul care trecea pe lîngă noi, îndreptîndu-se spre lac. De-o rigiditate şi slăbiciune extremă, omul era farmacista! local, care-şi petrecea zilele vînzînd medicamente într-un halat alb imaculat, iar serile, cu o punctualitate de ceasornic, ieşea la plimbare pe acelaşi drum, îmbrăcat într-o haină lungă şi neagră, ţinînd în lesă un mops mic, gras şi astmatic. Ne făcea să rîdem cu solemnitatea lui lipsită de umor; era localnicul tipic şi totul, la el, ne era străin, de la croiala hainelor şi gulerul ridicat cu grijă, pînă la forma pe care o avea lesa cîinelui.

'Pentru noi, aceste mici scene şi zîmbetul pe care îl schimbam deveniseră atracţia fiecărei zile.

Îmi amintesc că am început să facem speculaţii în legătură cu presupusa lui situaţie familială — căci nu-l văzusem niciodată în compania vreunei alte persoane, de oricare sex ar fi fost ea — şi să încercăm să-i găsim perechea, trecînd în revistă femeile din magazinele şi restaurantele tîrguşorului în care ne aflam, stăruind asupra celor care aveau cîini, iar mai tîrziu, cînd se făcuse frig şi nici o lumină nu mai rămăsese aprinsă pe terasă, ne-am întors la hotel, ţinîndu-ne de mînă, purlîndu-ne ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat, evitînd să vorbim despre scrisoare.

E ciudat cum, amintindu-ne de clipele tragice ale vieţii, de momentele de criză şi de mare suferinţă, descoperim că ni s-au întipărit în memorie şi detalii nesemnificative, legate pentru tolodeauna de

evenimentul major, ca etichetele de haine, deşi, în momentul respectiv, şocul, durerea şi panica par să ne întunece mintea.

Sînt lucruri din noaptea aceea pe care nu mi le mai amintesc, dar sînt altele care mi se reliefează în faţa ochilor, cu o claritate deplină, ca scenele unui tablou viu.

Am intrai în hotel, rîzînd amîndoi şi Maxim a sugerai, neobişnuit de vesel, să bem un lichior la bar. Hotelul era unul fără pretenţii, dar cineva, cu mull timp în urmă, încercase, probabil, să atragă clienţii, transformînd unul dintre holuri în bar şi decorindu-i lămpile cu abajururi franjurate. În timpul zilei era un loc mohorît şi neîngrijit şi nu ne-ar fi Irecut prin minte să-i călcăm pragul. Dar uneori, seara, ne închipuiam, în glumă, că ne aflăm într-un loc cu pretenţii şi, cum nu mai suportam stilul barurilor şi restaurantelor din marile hoteluri, intram aici şi ne simţeam chiar bine, plini de o tandreţe indulgentă, ca faţă de un copil îmbrăcat în hainele de bal ale unui adult.

Intrau uneori femei în vîrstă, bine îmbrăcate, care se aşezau la bar şi bîrfeau. O dată, o matroană obeză şi fiica ei cu gît de girafă se cocoţaseră pe taburetele înalte şi fumau, aruncînd priviri lacome înjur. Noi stăteam la o masă retrasă, ascunzîndu-ne feţele, căci încă ne mai temeam că ne-ar putea recunoaşte cineva sau că am întîlni vreo cunoştinţă. Dar ne făcea plăcere să vorbim despre femeile acelea, trăgînd cu coada ochiului la mîinile, pantofii şi bijuteriile lor, încercînd să le ghicim poziţia socială şi situaţia familială, aşa cum făceam şi cu lugubrul farmacist.

În seara aceea eram singurii clienţi şi ne-am aşezai la o altă masă decît c?ea obişnuită, mai bine luminată şi mai aproape de bar. Dar, înainte să fi pulul comanda ceva, directorul hotelului a intrat în încăpere, căutîndu-ne cu privirea.

— A întrebai cineva la telefon de dumneavoastră,

dar eraţi plecaţi. A spus că o să revină.

Am îngheţat. Inima îmi bătea foarte repede şi îmi simţeam mîinile grele, fără viaţă, ca două corpuri străine. în clipa aceea am remarcat, nu ştiu de ce, că franjurii abajurului aveau mărgele verzi, de un verde oribil, ca al broaştelor şi că unele lipseau, cineva înlocuindu-le cu mărgele roz. Modelul trebuia, probabil, să sugereze frunzele întoarse ale lalelelor. Şi acum le mai am în faţa ochilor, obiecte urile şi ieftine, alese de cineva care le credea "chic". Dar nu-mi mai amintesc despre ce am vorbit. Poale că am tăcut. Ni s-au adus băuturile, două coniacuri mari, dar aproape că nu m-am atins de al meu. Pendula a bătut ora. Paşii cuiva au răsunat deasupra noastră, apoi s-a auzit un murmur de voci şi s-a lacul linişte. În timpul sezonului ar fi fost plin de lume, localnici şi turişti. Afară, în serile calde, s-ar fi stat pe terasă pînă tîrziu şi luminile de pe malul lacului nu s-ar fi slins pînă la miezul nopţii. Eram mulţumiţi cu distracţiile pe care ni le oferea acest loc şi cu veselia lui gravă. Privind în urmă, mă minunez cît de puţine lucruri ceream atunci de lă viaţă; anii aceia par să fi trecui la fel de tihnit ca răstimpul de calm dintre două furtuni.

Am aşteptat la masă aproape o oră, dar nu ne-a mai căutat nimeni, aşa că în cele din urmă ne-am strîns lucrurile, pregătindu-ne să urcăm în cameră. Chelnerul aştepta politicos să plecăm pentru a putea închide. Maxim a băut şi paharul meu de coniac şi i-am văzut faţa cum i se transformă din nou într-o mască, cum ochii stinşi îmi căutau privirea, implorînd sprijin.

Am ajuns în camera noastră, mică, dar cu un balcon pe care puteam ieşi vara, deasupra grădinii. Nu se vedea lacul, dar nu ne deranja asta, era mai discret aşa.

Am închis uşa şi am auzit imediat paşi apropiindu-se, apoi bătăi în uşă. Maxim s-a întors spre mine.

— Răspunde tu.

Am deschis. în prag stătea directorul hotelului.

— Doamnă, îl caută cineva la telefon pe domnul de Winter, dar n-am putut să vă fac legătura în cameră, se aude foarte slab. Vreţi să-l rugaţi să coboare, vă rog?

L-am privit pe Maxim, dar el a clătinat din cap. făcîndu-mi semn să mă duc eu, aşa cum ştiusem că va face.

— Cobor eu, am spus, soţul meu e foarte obosit. Am ieşit din cameră şi am coborît repede, scuzîndu-mă faţă de director.

— Maxim? Maxim, tu eşti? Mă auzi?

— Giles, am spus eu. Giles, eu sînt...

— Alo... alo...

— Maxim e în cameră. El... Giles...

— Oh. Vocea a slăbit din nou şi cînd a reapărut, suna ca şi cum ar fi venit de sub apă, cu un ecou înfundat.

— Giles, mă auzi? Giles, cum se simte Beatrice? De abia astăzi după-amiază am primit scrisoarea ta, a ajuns foarte greu.

În receptor s-a auzit un zgomot ciudat şi iniţial am crezut că e o nouă întrerupere sau o interferenţă pe linie. Apoi mi-am dat seama ce era acel sunet. Giles plîngea. îmi aduc aminte-că am luat statueta de lemn şi am început să o răsucesc mecanic în mînă, întorcînd-o între degete.

— Azi dimineaţă... devreme. Vocea îi era sugrumată şi întretăiată de suspine. încerca să se stăpînească, făcînd pauze de cîteva secunde, dar nu reuşea.

— Era încă la clinică, nu o adusesem acasă... vroia să vină acasă... încercam să fac cum era mai bine, înţelegi? Vroiam să o aduc... A suspinat iar şi n-am ştiut ce să-i spun, cum să procedez, îmi părea rău pentru el, dar mă simţeam groaznic, îmi venea să las receptorul din mînă si să fug.

: Giles...

— A murit. A murit azi dimineaţă. Dimineaţa devreme. Nici măcar nu eram acolo. Plecasem acasă, înţelegi... Nu mă gîndeam că... nu mi-a spus nimeni. A respirat adînc şi apoi a spus, foarte tare şi răspicat, ca şi cum nu l-aş fi auzit sau nu l-aş fi înţeles, ca unui surd, sau unui copil mic.

— Am sunat ca să-i spun lui Maxim că sora lui a murit.Maxim deschisese uşa balconului şi stătea nemişcat, cu privirea aţintită asupra grădinii întunecate.

O singură lampă era aprinsă, lîngă pat. N-a spus nimic cînd l-am anunţat, nici un cuvînt, a rămas imobil, fără măcar să mă privească.

Am spus:

— Nu ştiam ce să-i zic. Mă simţeam îngrozitor. Plîngea. Giles plîngea.

Mi-am amintit din nou sunetul vocii lui, de-abia răzbind pînă la mine, respiraţia lui întretăiată de suspine, atunci cînd încerca să se controleze şi nu reuşea şi mi-am dat seama că stînd în biroul îmbîcsil al directorului, cu mîna încleştată pe receptor, avusesem în minte imaginea lui Giles, dar nu şezînd pe un scaun, undeva în casa lor, în hol sau în bibliotecă, ci deghizat în şeic arab, cu burnus alb, şi cu un fel de ştergar legal în jurul capului, aşa cum fusese în noaptea aceea de coşmar, la balul costumat de la Manderley. Mi-l imaginasem plîngînd, cu lacrimile prelingîndu-i-se pe faţa lui de cocker, lăsînd dîre albe pe fondul de ten cafeniu aplicat cu grijă. Dar în noaptea aceea, lacrimile nu-i aparţinuseră, Giles fusese doar stînjenil şi încurcat; lacrimile, pricinuite de şoc, de stupefacţie şi de ruşine, fuseseră ale mele.

Ar fi fost bine să nu mă mai gîndesc atît de mult la trecut, vroiam să uit, dar amintirile îmi reveneau în minte atunci cînd mă aşteptam mai puţin, în cele mai nepotrivite momente şi nu aveam nici o putere asupra

lor.

O adiere rece a venit dinspre balcon.

Maxim a spus:

— Sărmana Beatrice... Şi a repetat, după un timp: “Sărmana Beatrice”* dar pe un ton ciudat de indiferent, ca şi cum n-ar fi simţit nimic pentru ea. Ştiam că suferă, trebuia să simtă ceva. Maxim îşi iubise sora, mai mare cu trei ani decît el şi avînd o fire total diferită, şi continuase s-o iubească chiar şi atunci cînd se detaşase complet de lume. îşi petrecuseră puţin timp împreună, dar ea îl ajutase, fusese de partea lui lară să pună întrebări, îl iubise, firesc şi loial, în ciuda lipsei de gesturi demonstrative, iar Maxim, veşnic categoric şi impulsiv, o iubise, se bazase pe ea şi îi fusese, de nenumărate ori, recunoscător. *

M-am îndepărtat de uşa balconului şi am început să mă învîrt prin cameră plină de nervozitate, deschizînd sertare şi uitîndu-mă în ele, gîndindu-mă la făcutul bagajelor, incapabilă să mă concentreze asupra vreunui lucru, obosită, dar prea încordată, ştiam bine, pentru a putea adormi.

Într-un tîrziu, Maxim s-a întors în cameră şi a închis uşa spre balcon.

Am spus:

— E prea tîrziu acum să ne interesăm de bilete şi de rula cea mai potrivită. Nici măcar nu ştim ziua înmormîntării, nu l-am întrebai. Ce prostie, ar fi trebuit să-l întreb. O să încerc să-l sun pe Giles mîine şi să aranjez şi restul.

M-am uitat spre el, cu mintea plină de gînduri, de întrebări şi de planuri confuze.

— Maxim?

Mă privea fix, cu un fel de uimire disperată.

— Maxim, trebuie să ne ducem. îţi dai seama, nu-i aşa? Cum am putea să nu ne ducem la înmomiîntarea surorii tale?

Faţa lui era albă ca hîrtia.

— Du-te tu. Eu nu pot.

— Maxim, trebuie.

M-am apropiat de el, l-am îmbrăţişat, murmurînd cuvinte liniştitoare şi ne-am strîns unul lîngă altul, începînd să ne dăm seama ce ne aşteaptă. Spusesem că nu ne vom mai întoarce niciodată şi acum trebuia să o facem. Era singurul lucru care ne putea obliga. Nu îndrăzneam să vorbim despre tot ce presupunea întoarcerea noastră, monstruozitatea a ceea ce urma să se petreacă crea un obstacol între noi şi nu mai rămăsese nimic de spus, absolut nimic.

Într-un tîrziu, ne-am culcat, deşi n-am dormit, exact aşa cum ştiam că se va întîmpla. Am auzit ceasul clopotniţei din piaţă bătînd ora două, apoi trei, apoi patru.

Părăsisem Anglia cu mai mult de zece ani în urmă; fuga noastră începuse de fapt, în noaptea incendiului. Maxim întorsese maşina şi ne-am îndepărtai atunci de flăcările care cuprinseseră casa, de Manderley, de trecut şi de toate fantomele lui. N-am luat nimic cu noi, n-am făcut nici un plan, n-am lăsat nici o explicaţie, deşi, în cele din urmă, am trimis adresa noastră. Ii scrisesem Beatricei şi primisem o scrisoare oficială şi două seturi de acte, de la Frank Crawley, de la avocat şi de la banca noastră din Londra. Maxim nu le citise, şi-a aruncai doar ochii pe ele, înainte de a le semna şi de a le împinge brusc spre mine, de parcă l-ar fi ars. Eu m-am ocupat după aceeade cele cîleva chestiuni care ne priveau, şi apoi a trecut aproape un an de linişte, înainte ca războiul să ne silească să căutăm un all loc, şi încă unul, iar după război am ajuns în sfirşil aici, în mica staţiune de lîngă lac, unde ne-am stabilit, reluîndu-ne ritmul de viaţă liniştii, monoton şi atîl de scump nouă, retraşi în lumea noaslră, neavînd nevoie şi nedorind prezenţa altcuiva. Iar dacă, recent, fusesem cuprinsă de nelinişte.

aducîndu-mi aminte de tot ceea ce se întîmplase

şi simţind pe aproape prezenţa “norului nu mai mare de o palmă”, nu-i spusesem nimic lui Maxim şi nici nu aveam •de gînd să-i spun vreodată.

*

Nu eram doar prea încordată pentru a putea dormi, în noaptea aceea, îmi era şi frică de coşmaruri, în cazul în care aş fi reuşit să adorm, îmi era frică de imagini insuportabile şi incontrolabile, de lucruri pe care vroiam să le uit definitiv. Dar în loc de coşmaruri, atunci cînd am aţipit, cu puţin înaintea zorilor, imaginile care mi s-au succedat sub pleoape erau pline de linişte şi de fericire, imaginile unor locuri pe care le vizitasem împreună şi care ne erau foarte dragi, albastrul Mediteranei, laguna veneţiană, cu bisericile răsărind dintr-o ceaţă trandafirie în primele clipe ale dimineţii, aşa că m-am trezit calmă şi odihnită şi am rămas întinsă lîngă Maxim, în obscuritate, dorindu-mi să-i transmit şi lui aceeaşi stare de spirit.

Visele fuseseră pline şi de altceva, de o nerăbdare şi o bucurie de care mă ruşinasem, la trezire. Dar acum, gîndindu-mă la ele, le-am acceptai cu calm.

Beatrice murise. îmi părea foarte rău. Ţinusem foarte mult la ea, şi cred că şi ea la mine. în viitor, o ştiam prea bine, voi plînge şi voi fi foarte tristă şi îi voi simţi lipsa. Va trebui să fac faţă şi disperării lui Maxim, provocată de moartea ei, dar şi de ceea ce trebuia să facem.

Trebuia să ne întoarcem. întinsă în pat, în camera noastră de hotel din staţiunea de lîngă lac, am simţit .il unei un amestec de nerăbdare, de vinovăţie, de bucurieSusan Hill

şi teamă, căci nu reuşeam să-mi imaginez ce urma sa se întîmple, cum ni se vor părea loate şi, mai presus de orice, ce efect va avea întoarcerea noastră asupra lui Maxim, ce suferinţă urma să-i provoace.

Din prima clipă a dimineţii, Maxim începuse instinctiv să refuze realitatea, interzicîndu-şi să simtă

sau să gîndească, ascunzîndu-se în spatele unei măşti impenetrabile şi acţionînd ca un robot, cu gesturile mecanice şi indiferente pe care le folosea de atîta vreme în astfel de situaţii. Am schimbai doar cîieva cuvinte, banalităţi legate de făcutul bagajelor; cea mai mare parte din timp, Maxim şi-a pelrecut-o la fereastră sau pe balcon, privind grădina, palid, tăcut şi distant, lăsîndu-mă să organizez singură călătoria, să telefonez, să telegrafiez şi să reţin biletele, să fac bagajele pentru amîndoi, aşa cum făcusem întotdeauna; atunci am realizat, din nou, privind hainele atîrnate în dulap, cît sînt de urîte. Nu devenisem nici pînă acum o femeie elegantă, căci nu-mi plăcea să pierd prea mult timp alegîndu-mi hainele, deşi aveam suficient timp la dispoziţie. Fusesem o fetişcană stîngace şi modest îmbrăcată, iar acum devenisem o femeie măritată, îmbrăcată banal. Privindu-mi hainele, mi-am dat seama că.sînt terne, hainele unei femei de vîrstă mijlocie şi am înţeles dintr-o dată, că nu fusesem niciodată tînără în privinţa îmbrăcăminţii, nu fusesem nici măcar cochetă, darămite elegantă sau în pas cu moda. La începui fusese din cauza neştiinţei şi a sărăciei; mai tîrziu, nesfătuilă de nimeni, impresionată de noua mea viaţă şi poziţie socială şi complexată de Rebecca, femeia frumoasă şi *eSaJp Jc (jftFiiiter '3 £*

elegantă, îmi alesesem haine cuminţi, care nu atrăgeau atenţia. În plus, Maxim mă remarcase şi se căsătorise cu mine şi din pricina, iar nu în ciuda, hainelor mele modeste, potrivite fetişcanei inocente şi retrase care eram.

Aşa că am scos din dulap bluzele cuminţi, de culoare crem, fustele gri şi bej, pardesiele întunecate şi pantofii banali, dar comozi, le-am pus cu grijă în valiză şi am încercat zadarnic să-mi imaginez ce fel de vreme era acum în Anglia, dacă era cald sau frig, temîndu-mă să-i cer părerea lui Maxim, ştiind că refuza

să se gîndească acum. Dar am terminat de făcut bagajele, lăsînd restul lucrurilor noastre acolo unde se aflau, pe rafturi şi în sertare. Urma să ne întoarcem aici, fireşte, deşi nu ştiam cînd. Am coborît în hol şi l-am asigurat pe directorul hotelului că intenţionam să păstrăm camera. Directorul ne-a cerut să plătim un avans şi eu am acceptat, grăbită să încheiem socotelile cît mai repede, convinsă că aşa e regula. Dar la auzul cererii, Maxim a ieşit din starea lui de apatie, ca un cîine furios că a fost trezit din somn şi s-a răstit la director în stilul lui de odinioară, dispreţuitor şi poruncitor, spunîndu-i că nu-i vom plăti nimic în plus faţă de ceea ce i-am datora în mod normal şi că va trebui să ne creadă pe cuvînt că ne vom întoarce.

— Nu are nici o şansă să închirieze camera altcuiva acum, la sfîrşitul sezonului şi o ştie foarte bine. Toată lumea pleacă. Ar trebui să fie fericit că reţinem camera. Mai sînt o mulţime de hoteluri.

Mi-am muşcat buzele şi am evitat privirea directorului, în timp ce ne urcam în taxi. Dar Maxim se calmase din nou şi tot restul călătoriei, o zi şi o noapte şi încă o zi, a rămas închis în sine, fără să vorbească.

acceptînd însă fără împotrivire mîncarea şi băutura pe care i le ofeream, ca un copil.

— Totul va fi în regulă, i-am spus eu la un moment dat; nu va fi atît de rău precum te aştepţi. Maxim.

El a zîmbit stins şi a întors capul spre fereastra compartimentului, contemplînd nesfîrşitele peisaje cenuşii ale Europei, din care lumina schimbătoare a soarelui de toamnă lipsea. Peste lot erau doar cîmpuri îmbibate de ploaie, copaci zdrenţuiţi, ici şi colo sale mohorîte şi oraşe sumbre.

O singură dată, însă, s-a întîmplat ceva. A durat doar o fracţiune de secundă, dar m-a luat prin surprindere şi şocul, neaşteptat de puternic, mi-a ţintuit inima în loc.

Trenul oprise într-o staţie de graniţă şi, din cauza

schimbării locomotivei, aveam de aşteptat o jumătate de oră, timp suficient pentru a ne dezmorţi picioarele pe peron. Ne-am aşezat la un chioşc unde se vindeau cîrnaţi, schnapps, cafea fierbinte şi prăjilurele aromate şi ani mîncat cu lăcomie. Maxim privea amuzat un om care se lupta cu un morman de bagaje şi eu stăteam lîngă el fără să mă gîndesc la ceva anume, uitînd pentru o clipă de trecut şi de viitor, savurînd doar prăjitura şi cafeaua şi bucurîndu-mă de gustul lor simplu. Apoi Maxim s-a întors spre mine şi mi-a zîmbit, iar eu privind-ul în acel moment, am auzit o voce în minte, răsunînd clar şi limpede: “Omul acesta e un criminal. A împuşcat-o pe Rebeeca. El şi-a ucis soţia”. Pentru o clipă, care a părut să dureze o veşnicie, Maxim mi s-a părul un străin, un bărbat necunoscut cu care nu aveam nimic de-a face.

Apoi impiegatul a fluierat scurt, făcîndu-ne semn să urcăm în tren. '

&apitoiul 3

in ţărînă am ieşit, în ţărînă ne vom reîntoarce.”

Ciorile se învîrteau din nou pe cer, înălţîndu-se, risipindu-se în toate direcţiile şi lăsîndu-se în jos; pe colină, tractorul continua să are. Soarele strălucea cu aceeaşi intensitate, lumea era neschimbată.

-”În mijlocul vieţii sîntem în moarte; cine altul tlccil Tine, Doamne, ne poate mîngîia?”

Îmi ţineam respiraţia, aşteptînd parcă să se Intîmple ceva. Şi, lucrul acesta l'ireşte, s-a şi întîmplat

i urînd: groparii au început să coboare sicriul în groapă. M i .1111 ridicat privirea. Maxim stătea nemişcat la cîţiva |uşi de mine. o umbră neagră. Toţi eram în negru, sub lumina aurie a soarelui. Mi-am îndreptat ochii spre

< iilt's, aflat de partea cealaltă a gropii. Avea obrajii elUuţi, ochii adînciţi în orbite şi plîngea fără nici o irţincre. Lîngă el stătea Roger, dar m-am jenat să-l privesc şi mi-am întors ochii într-o parte. Acum groparii

ptrşeau de coborît sicriul.

— “Domnul a dat, Domnul a luat, numele Domnului fie binecuvîntat. Odihnească-se în pace.”

Acum cei care o însoţiseră pe ultimu-i drum se aplecau deasupra gropii şi presărau pămînt peste sicriu. Am luat mîna lui Maxim într-a mea. Degetele îi erau reci şi dintr-o dată am avut imaginea Beatricei în faţa ochilor, venind spre mine pe pajişte, îmbrăcată în taiorul ei de tweed, cu acea expresie de curiozitate prietenească întipărită pe faţa ei rotundă ca o lună plină. Beatrice, de la care nu auzisem niciodată vreun cuvînt aspru sau jignitor.

— Am auzit atunci o voce din ceruri care mi-a spus: “binecuvîntaţi fie cei care mor întru Domnul.”

Aşi fi vrut să pot plînge. Ar fi trebuit să pot, dar ochii îmi rămîneau uscaţi, deşi o iubisem. Insă mă gîndeam ce zi minunată era şi cît de mult i-ar fi plăcui ei să călărească sau să-şi plimbe cîinii, într-o asemenea zi, căci Beatrice îşi petrecea aproape tot timpul în aer liber. Mi se părea îngrozitor de nedrept faptul că murise într-un sanatoriu, umilită şi învinsă de un atac, la nici şaizeci de ani, şi nu căzînd de pe cal la o vîrstă înaintată, vînînd pînă în ultima clipă, bucurîndu-se de frumuseţea zilei. Moartea ei ar fi fost mai potrivită pentru Giles, care fusese întotdeauna prea gras, şi avusese acel aer bolnăvicios ca şi acum cînd îşi ducea batista la ochii plînşi, zdrobit de durere. Sau pentru Roger. L-am privit cum stătea lîngă tatăl lui şi mi-a trecut prin minte gîndul oribil că moartea ar fi fost cu siguranţă preferabilă acestei atît de cumplite desfigurări, dar mi-am dat seama că preferinţa ar fi fost doar a noastră, a celor care am fi vrut să evităm neplăcerea de a trebui să-l privim.*

Se făcuse linişte. Stăteam în jurul gropii, cu capetele plecate şi cu ochii aţintiţi asupra coşciugului de stejar, pe care zăceau primii bulgări de ţărînă. Florile aurii fuseseră aşezate pe iarbă şi ridicîndu-mi

ochii spre ele am remarcat cît de multe erau acum, jerbe, coroane şi buchete, aurii, arămii, purpurii şi albe, ca nişte giuvaiere prinse în montură verde. Intorcîndu-mă spre ieşire, am văzul cît de multă lume venise la înmormîntare, poate cincizeci sau şaizeci de oameni, care stăteau mai retraşi, făcîndu-ne loc să trecem. Ce mulţi prieteni avusese Beatrice, m-am gîndit eu, cît de iubită, de cunoscută şi respectată fusese...

Acum, în timp ce ne înapoiam la maşinile noastre, după ce totul se terminase, Maxim îmi strîngea mîna ca într-un cleşte. Oamenii ne priveau ţintă, punîndu-şi întrebări, chibzuind şi socotind. Le simţeam privirile, deşi îmi lăsasem ochii în jos şi m-am întrebat dacă vom reuşi să le rezistăm, nu numai acum, ci şi acasă, dacă Maxim va fi în stare să le facă fată.

Lumea ne înconjurase, ca o pădure neagră. (uprinsă de panică, m-am împiedicai, ajungînd de pe iarbă pe aleea pietruită şi, în acel moment, din direcţia opusă lui Maxim, o mînă m-a sprijinit să nu cad; ridicînd plivirea, am văzut chipul blajin şi liniştitor de familiar al lui Frank Crawley.

*

Mult după aceea, mi-am amintit cum prezenţa lui a transformat încercările acelei zile, făcîndu-ni-le suportabile, căci ne-a dat putere şi încredere în noi şi din nou am realizat cît îi eram de îndatoraţi pentru ajutorul lui constant. Fusese administratorul proprietăţilor lui Maxim, mereu harnic, eficient, loial şi, totodată, cel mai vechi şi bun prieten; suferise alături de el şi fusese o victimă a Rebeccăi aproape în aceeaşi măsură ca Maxim. Ştiuse adevărul şi nu vorbise niciodată.

Dar pentru mine, Frank înseninase mai mult decît atît, fusese un reazem şi un reper, atunci cînd totul în jurul meu se prăbuşea. Fusese alături de mine încă de la venirea mea la Manderley, ca soţie a lui Maxim,

parcă-l văd sensibil, discret, anticipîndu-mi dorinţele, netezindu-mi calea, încîntat că eram aşa cum eram — tînăr, banal şi stîngace, fără experienţă-şi apreciind, dincolo de aparenţe, omul din mine. Nu voi alia, probabil, niciodată, cît de mult îi datorez lui Frank Crawley, în cîte ocazii mărunte, dar vitale, m-a ajutat, dar mă gîndisem de multe ori la el cu afecţiune, în timpul anilor petrecuţi în exil şi îi mulţumisem lui Dumnezeu pentru el, în clipele ciudate pe care le petrecusem îngenunchiat în bisericile străine. M-am gîndit atunci că nu cunoscusem, în toată viaţa mea, decît doi oameni fundamental buni. Pe Frank şi Beatrice. Şi astăzi amîndoi se aflau aici; numai că Frank trăia şi era neschimbat, iar Beatrice era moartă şi amintirile m-au copleşit, ca un riu inundînd pămîntul sterp şi uscat al prezentului.

*

După ceremonie, în tot timpul cît am rămas lîngă mormînt, sobri şi gravi, primind condoleanţe din partea atîlor oameni, mulţi dintre ei necunoscuţi, ca şi după aceea, în timp ce ne îndreptam spre maşinile negre care ne aşteptau, Maxim ar fi dat bir cu fugiţii, dacă ar fi putut, şi asta o ştiam fără să fie nevoie să-mi spună. S-ar fi urcat pur şi simplu înlr-una dintre maşini şi i-ar fi cerut şoferului să pornească imediat, nici măcar nu ne-am fi luat rămas bun de la cineva, am fi fugit repede şi cît mai departe, cu trenul şi cu vaporul, din nou în exil. Venisem, ne făcusem datoria. Beatrice era moartă şi îngropată cum se cuvine. Nimic nu ne mai reţinea aici.

Dar eram obligaţi să rămînem, firește, nimeni n-a sugerat o altă alternativă.

*

— Mi-a făcut plăcere să-l revăd pe Frank, am spus cu, în maşina care ieşea încet pe poarta cimitirului, mdreptîndu-se spre şosea. E aproape neschimbat, cu loate că a încărunţit -, firește, a îmbătrînit şi el ca noi

loţi.

— Da.

— Toţi am îmbătrînit. Presupun că şi noi le părem schimbaţi. Imbătrîniţi, vreau să spun.

— Da.

— Au trecut mai mult de zece ani.

De ce am spus-o? De ce am continuat să vorbesc despre asta, deşi ştiam bine că ne va face să ne gîndim la liccut? Umbra lui plutea între noi, deşi nu-l pomeneam niciodată. Ce m-a făcut să-l scot la lumină, astfel îneît să lim obligaţi să ni-l amintim?

Maxim s-a întors spre mine şi ochii lui aruncau

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce-i cu tine, crezi că nu ştiu cît timp a trecut? Crezi că nu mă gîndesc la asta? Doar ştii bine că nu m-am putut gîndi la nimic altceva în ultimele trei zile! Ce încerci să faci?

-Îmi pare rău. Nu vroiam... vorbeam într-o doară...

— De ce trebuie să vorbeşti cu tot dinandinsul? Ne trebuie conversaţie?

— Nu, ai dreptate. îmi pare rău... Maxim, n-am vrut...

— Nu te-ai gîndit.

— îmi pare rău.

— Sau poate că da.

— Maxim, te rog... e o prostie, am spus o tîmpenie. Nu trebuie să ne certăm. Nu acum. Deloc. Noi nu ne certăm niciodată.

Era adevărat. Nu ne mai certasem din ziua cînd începuse ancheta asupra morţii Rebeccăi, ziua incendiului şi a călătoriei de coşmar la Londra, împreună cu colonelul Julyan. Fusesem prea aproape de catastrofă, şi neînţelegerea şi confuzia ivite între noi fuseseră cît pe ce să ne despartă. Eram conştienţi de norocul nostru, cunoşteam prea bine valoarea a ceea ce aveam, pentru a risca fie şi cea mai mică dispută asupra lucrurilor mărunte din viaţa de zi cu zi. Atunci cînd cineva trece prin ceea ce am trecut noi,

ispiteşte soarta.

I-am luat mîna într-a mea.

— Se va sfîrşit curînd, am spus. Va trebui să fim politicoşi, să spunem ceea ce vor ceilalţi să audă, de dragul lui Giles. Pentru Beatrice. Dar după aceea ne vor lăsa în pace.

-Şi o să putem pleca. Dis-de-dimineată. Sau poale chiar la noapte.

— Dar... ar trebui să stăm cu Giles încă o zi sau două. Arată groaznic, sărmanul, e complet distrus.

— îl are pe Roger.

Am rămas tăcuţi o vreme. Roger. Cuvintele erau inutile.

— Are o mulţime de prieteni. Amîndoi aveau. Prezenţa noastră nu l-ar ajuta cu nimic.

Nu i-am răspuns, n-am insistat, nu încă, nu îndrăzneam să-i spun că vroiam să rămînem, nu pentru Giles sau Roger, ci pentru că eram din nou, acasă, după atîta timp şi mă simţeam eliberată, renăscînd, aproape bolnavă de fericire la vederea colinelor, a copacilor, a cerului şi a luminii de toamnă, chiar şi a stolurilor negre de ciori. în acelaşi timp, însă, mă simţeam vinovată faţă de Maxim, mi se părea că-l trădez, ca soţie ar fi trebuit să fiu solidară cu el, aşa că am făcut un gest mărunt şi patetic, a cărui semnificaţie doar eu o puteam înţelege: mi-am întors privirea de la geamul maşinii, refuzînd în mod conştient să mai privesc peisajul pe care-l iubeam şi mi-am aţintit-o asupra chipului palid şi suferind al lui Maxim, apoi am privii mîinile noastre încleştate şi haina neagră a şoferului.

Maşina încetinise, ajunsesem lîngă casă şi l-ani vă/.ut pe Roger ajutîndu-şi tatăl să coboare din cealaltă maşină.

Maxim a spus:

— Nu pot. Nu mă simt în stare să le înfrunt privirile şi cuvintele. Julyan era acolo, l-ai văzut?

Nu-l văzusem.

— Era acolo. Ca şi familia Cartwright şi Tredint.

— N-are importanţă, Maxim. Vorbesc eu cu toţi, tu nu trebuie decît să le strîngi mîna. Oricum, se va vorbi 'În.u despre Beatrice. Nimeni nu va pomeni nimic ilcspre trecut.

Nici nu vor avea nevoie. Li se va citi în ochi ii'iul, mai clar decît dacă ar spune-o cu voce tare.Maşina s-a oprit şi m-am pregătit să cobor. în clipa aceea, cuvintele lui Maxim mi-au răsunat din nou în urechi, iar şi iar. Am îngheţai, clipa s-a transformat într-o eternitate şi auzeam fără încetare aceleaşi cuvinte. “Li se va citi în ochi totul, mai clar decît dacă ar spune-o cu voce tare.” Şi o voce mică, plină de răutate, mi-a rostit în minte: “E un criminal. A împuşcat-o pe Rebecca. El e Maxim de Winter, cel care şi-a ucis soţia”.

— Uile-l şi pe Frank. Groaznic.

— Maxim, poţi fi sigur că Frank va avea grijă să nu spună nimic.-Frank va fi alături de noi. Va înţelege.

— Asta mă sperie cel mai mult.

Maxim a coborît din maşină şi s-a îndepărtai. L-am privit traversînd drumul, apoi l-am văzut pe Frank Crawley venind spre el şi întinzîndu-i mîna, l-am văzut cum l-a luat pe Maxim de braţ, oferindu-i sprijin. Era plin de înţelegere.

Şi razele aurii ale soarelui de octombrie ne-au luminat pentru o clipă, ciori negre slrîngîndu-se pentru festin.

*

Am fost trataţi cu amabilitate. Simţeam amabilitatea celorlalţi înfăşurîndu-ne ca o pătură, călduroasă, sufocantă. în plus, erau şi plini de tact, încercînd să nu se zgîiască la noi. încercau din răsputeri. Soţiile spuseseră bărbaţilor înainte de a pleca de acasă: ţine minte, dacă cei doi de Winter vor fi acolo — şi am auzit că s-ar putea să vină — nu

întreba... nu pomeni de... nu te zgîi; aşa că n-o făceau, evitîndu-ne, sau dimpotrivă, năpustindu-sc spre noi ca să scape mai repede de obligaţie, privindu-ne drept în ochi, strîngîndu-ne mîinile, după care se îndreptau imediat spre bufet, unde-şi făceau de lucru cu paharele de sherry şi de whisky, cu sandviciurile şi plăcinta rece, străduindu-se să aibe gura plină, astfel încît să nu fie nevoiţi să vorbească.

Nu avea importanţă, nu-mi păsa, mă simţeam detaşată de ei. Dădeam ocol camerei, servind oaspeţii cu dclicatese, vorbind despre Beatrice, povestind despre ea, incuviinţînd ideea că boala şi moartea ei fuseseră îngrozitor de nedrepte şi simţindu-i lipsa, tînjind să-i aud icplicile pline de vervă şi de spirit, care provocau imediat rîsul general, aşteptîndu-mă s-o văd intrînd pe uşă în orice clipă.

Toţi erau extrem de amabili. Dar cînd mă intorceam cu spatele, simţeam arsura gîndurilor nerostite arc pluteau în aer, cînd le întîlneam privirile, citeam în olc întrebări, întrebări, întrebări. Mă apropiam de Maxim

< ii puteam de des, îi atingeam mîna sau braţul, îmbărbătîndu-l cînd era nevoit să asculte amintirile cuiva despre Beatrice sau trăncăneala interminabilă a altcuiva ili-spre cum fusese aici în timpul războiului. El tăcea, /imbind slab şi îşi schimba locul o dată la cîteva minute, temîndu-se să stea prea mult cu aceeaşi pnsoană, în caz că...

O dată am auzit rostindu-se “Manderley” şi

i n\ intui a răsunat ca un dangăt de clopot în tăcerea care HC lăsase brusc; m-am întors, cuprinsă de panică, .i|»ri)iipe scăpînd platoul pe care-l ţineam în mînă,

i unşiientă că trebuie să ajung lîngă Maxim, să-l protejez, NA împiedic rostirea din nou a cuvîntului. Dar zgomotul viu ilor a acoperit curînd sunetul de clopot şi cînd am leuşil să-l găsesc, Maxim îşi schimbase iar

locul, stînd •u uni crispat în celălalt capăt al camerei.Susan Hill

La scurt timp după aceea, m-am trezit lîngă uşile de sticlă care dădeau spre grădină şi am putut să mă detaşez de cei din jur, să le ignor prezenţa, să privesc în voie copacii şi lumina aurie, cafeniul şi verdele grădinii şi roşul aprins al ilicelor.

— Cred că ai putea să ieşi acum în grădină. Ţi-ar prinde bine o pauză, nu-i aşa?

Frank Crawley, dragul de Frank, săritor ca întotdeauna, sensibil şi preocupat de starea mea. Am aruncat rapid o privire în cameră.

— Maxim e bine, a spus Frank. Tocmai l-am lăsat împreună cu Lady Tredint, care-i vorbeşte încontinuu despre refugiaţi. Războiul s-a terminal de patru ani, dar

o să descoperi curînd că aici a rămas principalul subiect de conversaţie. Nu sub aspect general, fireşte, ci probleme de genul "cine n-a declarat toate ouăle făcute de găini, ca să-şi păstreze mai multe pentru folosul propriu", chestiuni greu de iertat sau de uilat.

Am început să ne plimbăm prin grădină, îndepărtîndu-ne de casă şi am simţit cum îmi dispar încordarea şi grijile. Mi-am ridicat faţa spre soare.

— Mă tem că nu prea ştim ce s-a întîmplat pe aici, am spus eu. Scrisorile s-au rătăcit şi n-am aflat decît veştile cele mai proaste, bombardamentele şi ce se petrecea în celelalte ţări.

M-am oprit.

— Presupun că am fugit şi de toate aceste lucruri. Asta cred oamenii, nu-i aşa?

— Cred, mi-a răspuns Frank precaut, că oamenii se concentrau asupra propriilor lor probleme.

— Oh, mulţumesc. Apreciez tactul cu care m-ai pus la punct. Vrei să spui că ochii care nu se văd, se uită. Nu eram persoane atît de importante ca să fim bîrfiţi în continuare. Lumea ne-a uitat pur şi simplu.

Frank a ridicat din umeri, fără să comenteze, din politeţe.

— Vezi tu, Maxim şi cu mine ne-am pierdut simţul realităţii. Pe vremuri eram... sau, mai degrabă, Ma'nderley era în centrul atenţiei, ştii bine, toţi vorbeau despre noi... dar viaţa a mers înainte, nu-i aşa? Lumea a avut şi alte probleme, mult mai importante. Noi nu mai contăm acum.

— Dar lumea vă ţine minte, fireşte... numai că...

— Nu e nici o dramă, Frank, nu trebuie să-ţi pară rău... Numai Dumnezeu ştie cît am dorit ca Maxim şi cu mine să intrăm în uitare, să devenim doar nişte amintiri nesemnificative. O ştii prea bine.

-Ştiu.

Am ajuns în livadă, de unde puteam vedea casa albă, solidă şi caii păscînd pe pajişte.

— Sărmanii, am spus eu, văzîndu-i cum îşi înalţă

i ipctele şi ne privesc. Hai să le ducem nişte mere.

Am cules cîteva fructe căzute în iarbă şi ne-am îndreptat spre ţarc, iar caii au venit în trap spre noi, cu pielea lucioasă şi coamele bogate, un murg şi-un şarg.

— Cine o să-i mai călărească acum? Giles? Roger? Nu ştiu ce s-a mai schimbai pe aici — şi nici ce schimbări voi mai fi.

Nici eu nu şliu prea multe. În ultimii ani, n-am lumi legătura cu ei decît sporadic.

Ştiam că Frank se stabilise în Scoţia, unde iilministra un domeniu uriaş, ştiam, de asemenea, că se

• r..Horise şi făcuse doi copii, amîndoi băieţi, imediat ilup.'i terminarea războiului şi am ştiut acum, privindu-l,

i a ci a un om fericii, aşezat la casa lui şi complet detaşat

• li trecut; am simţit o strîngere de inimă. Iară să

şliu

i «uit de ce; părere de rău, frustrare? Fusese singurul omSusan Hi 11

care ţinuse la Manderley, aproape la fel de mult ca Maxim şi asta ne lega pe toţi trei. Acum simţeam însă că Frank, ca şi Beatrice, deşi în alt chip, ieşise din viaţa noastră.

Am rămas lîngă ţarc, hrănind caii cu mere din palmă, privindu-i cum le apucă delicat, cu buzele răsfrînte peste dinţi. Am mîngîiat botul cald şi catifelat al şargului şi am spus:

— Frank, nici nu-ţi poţi închipui cît de mult îmi doresc să rămînem în Anglia. Mi-a fost cumplit de dor de ţară şi n-am putut niciodată să-i spun lui Maxim — cum aş fi putut? Nu eram sigură ce vom simţi la întoarcere. Dar nu din cauza a ceea ce ar putea sau nu să creadă lumea despre noi, sau a ceea ce şi-ar mai aminti cineva. Nu asta e problema.

-Înţeleg.

— E vorba despre aceste locuri — colinele... cerul... cîmpia. Ştiu că şi Maxim simte acelaşi lucru. Sînt absolut sigură, doar că nu are curajul să o recunoască. I-a fost la fel de dor de casă ca şi mie, doar că el...

Vocea mi s-a stins. Auzeam rumegatul cailor şi undeva, departe, cîntecul unei ciocîrlii înălţîndu-se în cerul senin. Cuvîntul Manderley plutea nerostit între noi, încărcat de electricitate, cu tot ce fusese şi însemnase pentru noi.

— Mă simt atît de neloială, am spus eu întj-un tîrziu. Nu e bine ce fac vorbind în felul ăsta.

— Nu mi se pare, a spus Frank încet. Şi-a scos pipa din buzunar şi a început să o umple cu tutun dintr-o pungă de piele, aceeaşi pe care o folosea cînd îl cunoscusem iar la vederea ei mi-am reamintit o scenă asemănătoare, cînd îmi descărcasem sufletul în faţa lui şi Fiank îmi risipise îndoielile şi neliniştea, cu blîndeţe

şi solicitudine.-E firesc să fie aşa. Eşti englezoaică, pînă în străfundul sufletului. Aici te simţi acasă, deşi ai petrecut .itîţia ani în străinătate. Aşa cum spuneai, şi Maxim simte acelaşi lucru şi sînl convins că e conştient de asta.

— Am putea să ne întoarcem acasă definitiv? Ar exista... Am şovăit, alegîndu-mi cuvintele. Spune-mi, ar exista ceva care să ne împiedice?

Frank a tras din pipă de cîteva ori, în tăcere. Primele volute de fum albăstrui au început să se încolăcească în aerul limpede. Le-am urmărit cu luivirea, simţind cum îmi bate inima şi am continuat să mingîi şarul, pînă cînd calul, îneîntat de atîta atenţie, «lupă cine ştie cît timp de singurătate, a lovit uşor cu copita în pămînt şi mi-a apăsat puternic palma cu bolul.

— Vrei să spui... în legătură cu ce s-a întîmplat?

— Da.

M-am înfiorat, simţind cum amintirea anchetei şi a verdictului îşi face loc între noi şi rămîne plutind în aer, t .i şi Manderley, un cuvînt nerostit.

— Nu văd ce-ar putea să vă împiedice să vă întoarceţi, dacă vreţi amîndoi asta, a spus Frank, în cele din urmă.

Inima mi s-a zbătui o clipă în piept, gata să-l iurgă, apoi s-a oprit şi a început din nou să bală.

Am întrebat:

— Frank, tu le-ai întors acolo?

El m-a privit în ochi şi a rostit cu grijă:

— Da, m-am întors. A trebuii să o fac.

Mi-am ţinut respiraţia o clipă, dar Frank m-a luat de braţ şi a început să mă conducă înapoi spre casă, departe de cai şi de livadă.

— S-a sfîrşit, a spus el.

Nu i-am răspuns, dar fantomele trecutului ne Urmăreau prin iarbă, reînviate de prezenţa noastră.Oamenii nu mai existau, nu la ei mă gîndisem.

Rebecca era moartă şi spectrul ei nu mă mai putea bîntui în această dimineaţă luminoasă de octombrie. Rămînea doar prezenţa casei, a grădinii, a colinei care cobora spre faleză, a plajei şi a mării. Şi, în secret şi în tăcere, sufletul meu a întîmpinal-o cu bucurie.

*

Maxim trecea printr-un moment greu, îmi puteam da seama după felul în care ochii i se adînciseră în orbite, după expresia de suferinţă care i se întipărise pe chip. Dar nu Frank Crawley era cauza, căci amîndoi ne simţeam în largul nostru cu el, era o destindere să-l ascultăm vorbind despre Invemesshire, despre munţi, lacuri, cerbi, despre frumuseţea naturii sălbatice pe care ajunsese să o îndrăgească, despre Janet, soţia lui şi cei doi băieţi ai lor. Ne-a arătat cîteva fotografii şi acum trăiam doar în prezent, fără umbre ale trecutului care să ne tulbure — cu excepţia uneia singure, diferită de celelalte, pe care încercam să n-o recunosc. Dar, în timp ce priveam fotografiile celor doi băieţi, Hamish şi Fergus, şi-l ascultam pe Frank vorbind despre ei, am simţit acelaşi pustiu în suflet, urmat însă imediat de o speranţă nebunească. Nu mai vorbeam, acum, despre posibilitatea de a avea copii. Vorbisem despre asta, cu multă vreme în urmă, dar atunci aveam tot viitorul în faţa noastră şi aveam ce lăsa moştenire urmaşilor: exista Manderley. Nici măcar nu eram sigură că Maxim şi-ar mai fi dorit copii acum, căci exilul păruse incompatibil cu prezenţa lor. Dar dacă ne întorceam acasă...

Am ridicat ochii şi am întîlnit privirea bătrînului colonel Julyan. Un strat de gheaţă s-a aşternut atunci peste toate speranţele mele, peste planurile de viitor care de abia începuseră să prindă contur.

Rămăseserăm doar cîţiva, Giles, Roger, Maxim şi cu mine, o rudă vîrstnică, Julyan şi fiica lui. Soţia colonelului murise şi fata, veselă şi durdulie, venise să locuiască în casa părintească, dedicîndu-se, aparent

fericită, îngrijirii tatălui ei. Am vorbit un timp despre Europa, despre ţările pe care le vizitasem şi despre locul in care ne stabilisem. Apoi Julyan a spus: “Îmi aduc iiminte că v-am recomandat să mergeţi în Elveţia, atunci, după toată povestea de la Londra”. Cuvintele lui au că/.ut ca o sabie între noi şi s-a lăsat o tăcere adîncă.

I i.ink i-a aruncat o privire rapidă lui Maxim şi şi-a dres l'lasul. Dar Julyan a continuat, complet inconştient de atmosfera pe care o crease, neatent la cuvintele care-i ieşeau din gură.

— Mă gîndeam la o vacanţă, firește, pînă se mai liniştteau lucrurile şi se stingeau zvonurile. Dar a urmat incendiul acela teribil de la Manderley şi apoi, l'ineînţeles, războiul. Nici nu-ţi dai seama cum zboară timpul. Dar cine s-ar fi aşteptat să plecaţi definitiv şi să lipsiţi, cît a trecut oare? Zece ani, mai mult? Trebuie să

II trecut zece ani.

Apoif în timp ce noi rămăseserăm împietriţi de j'.roază, incapabili să mai scoatem o vorbă, colonelul a ineercat să se ridice, sprijinindu-se în cîrje, dar una dintre ele i-a alunecat pe jos şi el a aşteptat pînă ce Frank .1 ridicat-o şi, fiindcă nimeni nu înţelegea ce intenţii are, nimeni nu l-a oprit. Doar fiica lui i-a pus o mînă pe braţ, in timp ce el îşi ridica paharul, începînd din nou să v orbească.

Tată, nu crezi că...

Dar el i-a dat mîna la o parte şi fata a amuţit, nmneîndu-mi o privire disperată.

Julyan şi-a dres vocea:

— Trebuie spuse cîteVa lucruri, cred eu. în pofida tristei ocazii care ne-a strîns laolaltă... Ne-a privit, întîi pe Maxim, apoi pe mine.

— Lumea v-a simţit lipsa, ăsta-i adevărul. Eu am venit des pe aici — Giles poate să confirme — şi am stat în camera asta, vorbind despre voi.

A tăcut o clipă. M-am uitai la Giles, care privea fix masa din faţa lui, aplecat uşor spre ea, cu faţa în flăcări, apoi la Roger şi iute, în altă parte.

— Eu sînt cel care trebuie să o spună: trecutul e mort şi îngropat...

M-am foit pe scaun, neîndrăznind să mă uit la Maxim. Bătrînul nebun părea să nu-şi dea seama ce spune.

-... nu mai contează acum. Să-l lăsăm aşa.

Colonelul s-a sprijinit în cîrje. clătinîndu-se. Pendula din hol a bătut ora trei.

— Vreau să spun doar că îmi pare al naibii de bine să vă văd şi... bine aţi venit acasă. Julyan şi-a ridicai paharul într-un toast, după care încel, cu solemnitate, a băut în cinstea noastră, de unul singur.

Pentru o clipă, am simţit nevoia să fac ceva, orice, să tip, să plîng, să leşin sau să mă ridic şi să o iau la fugă. Mă simţeam bolnavă de ruşine şi eram îngrijorată pentru Maxim, pentru ceea ce simţea şi ar fi putut să facă. Chiar şi Frank împietrise, incapabil să spună ceva sau să ne vină în ajutor în vreun fel.

Dar, spre surprinderea mea, Maxim a rămas calm şi stăpîn pe sine. Cu ochii aţintiţi asupra lui Julyan, a ridicat paharul.

— Mulţumesc, a spus el încet.

Atît şi nimic 'tnai mult, dar dinlr-o dală am putui respira din nou, deşi simţeam faţa crispată. Dar totul era în ordine, nu se înlîmplase nici o nenorocire, stăteam în

i (intinuare la masă, în ziua înmormîntării Beatricei şi trecutul nu mai avea nici o putere asupra noastră.

*

În cele-din urmă au plecat, durînd o veşnicie pînă cînd fiica lui Julyan ^reuşit să-şi scoată tatăl din casă,

i .u i bătrînul a insistat să meargă fără ajutor. îmi făcea iau să-l văd clătinîndu-se în cîrje pe pietrişul aleii, dar a ii|iins cu bine în stradă şi a fost instalat în maşină.

Dar au plecat şi mai rămăsese doar o oră pînă la sosirea maşinii care urma să-l ducă pe Frank la gară, de

unde trebuia să ia trenul spre Londra şi. de acolo, Ixprcsul de noapte spre Scoţia.

Lumina după-amiezii se aşternea încet pe cîmpie, > olorînd în galben frunzele copacilor şi merele căzute în i.II lui. Era destul de cald şi îmi doream să ies din casă, prntru a nu pierde nici o clipă din vremea aceea splendidă, după ce lipsisem atîta timp din locurile ifiestea. Nu puteam suporta ideea de a rămîne în casă, Msiullînd bătăile pendulei, scîrţîitul treptelor, tropăitul

i linilor care intrau şi ieşeau din toate camerele,

i lhilîndu-o pe Beatrice şi suspinele adînci ale lui Giles, 'l.«f Maxim nu vroia să iasă, pielea lui căpătase o nuanţă Unuşie, de încordare şi de oboseală.

— Cred că o să mă întind puţin, poate voi reuşi să şi (toi in. mi-a spus. Şi apoi va trebui să nuii rezist doar pînă

tu

Nu i-am răspuns. Stăteam în hol şi dinspre uşile dfki'hisc spre grădină venea mirosul merelor. Undeva în Utllhi.1 Frank Crawley aştepta, ca întotdeauna plin de tact, ocazia de a se face util, obicei care o irita teribil pe Beatrice. “Ce om plicticos”, îmi spusese ea în prima mea zi la Manderley, “n-are nimic interesant de spus”. Fireşte că greşea pierzîndu-şi răbdarea în faţa lipsei lui de spirit, greşea subapreciindu-l şi m-am întrebat dacă reuşise pînă la urmă să-l înţeleagă şi să-l descopere la justa lui valoare.

— Fă o plimbare, mi-a spus Maxim, şliu că asta îţi doreşti. Du-te cît mai poţi să o faci.

Privindu-l, mi-am dat seama că ştia ce e în sufletul meu, ştia cît îmi fusese de dor, deşi încercasem din răsputeri să-i ascund ce simţisem, în tot acest timp. Mi-a zîmbit, un zîmbet slab, obosit şi m-a sărutat uşor pe frunte.

— Hai, du-te acum, mi-a spus şi s-a îndreptat spre scară fără să mă privească.

Am ieşit.& ap i toiul ^

CTU o noapte înainte, mă trezisem din cauza agitaţiei provocate de călătorie şi de şocul sosirii noastre aici.

Acum, însă, mă trezise un zgomot, smulgîndu-mă

dintr-un somn adînc şi fără vise şi, timp de cîteva secunde, ridieîndu-mă în capul oaselor, m-am crezut din nou în camera noastră de hotel, dezorientată de faptul că fereastra nu părea să mai fie în acelaşi loc.

Maxim nu se mişcase, amîndoi eram epuizaţi psihic de tensiunea evenimentelor şi mă simţeam stoarsă de puteri. Ce mă trezise? Nimic. Era o linişte perfectă şi un întuneric deplin, căci era o noapte fără lună.

Atunci am auzit din nou zgomotul care mă trezise, un zgomot ciudat, înăbuşit, pe care nu reuşeam să-l identific — putea fi un om, dar putea fi şi un animal.

M-am întins din nou în pat, dar cînd mi-am rezemat capul pe pernă, zgomotul a răsunat mai puternic şi parcă mai aproape decît prima dată, părind să vină dinspre podea sau pereţi, aşa că, în cele din urmă, m-am i idical şi m-am îndreptat spre uşă.

Ajunsă pe coridor, m-am gîndit că ar putea fi unul dintre cîini, agitat din cauza absenţei stăpînei şi a schimbărilor din casă, care se- învîrte pe undeva scheunînd. Dar mi-am adus aminte că toţi cîinii fuseseră închişi peste noapte în bucătăria de la parter. Zgomotul venea dintr-un dormitor.

Şi de-abia atunci mi-am dat seama că ceea ce auzem era plînsul cuiva, străbătut de suspine şi de gemete, plînsul unui bărbat.

Nu vroiam să-l văd, mi-era şi milă şi silă în acelaşi timp, vroiam doar să mă întorc cît mai repede în pat şi să-mi astup urechile, să-mi ascund capul sub pernă ca să nu-l mai aud, să nu las sentimentele de mult îngropate să mă copleşească.

Dar m-am simţit vinovată că mă gîndesc numai la mine într-o astfel de clipă şi din vinovăţie s-a născut impulsul firesc de a consola şi ajuta pe cel aliat în suferinţă, aşa că am început să bîjbîi de-a lungul pereţilor, simţind sub tălpile goale asprimea covorului vechi şi uzat aşternut pe podea — căci Giles şi Beatrice lăsaseră casa la fel cum o găsiseră cu treizeci şi ceva de ani din urmă, cînd veniseră

să locuiască aici, fără să repare sau să înlocuiască ceva, probabil chiar fără să observe dacă obiectele se uzau sau nu, preferind să-şi petreacă timpul în aer liber şi rezervîndu-şi atenţia cailor, Cîinilor, grădinii şi prietenilor. De aceea îi şi îndrăgisem atît de mult, căci mă simţisem bine aici, în rarele ocazii în care îi vizitasem, spre deosebire de ceea ce trăiam la Manderley, care mă înspăimînta cu grandoarea şi formalismul, lucruri cu care nu mă putusem obişnui de fel.

Ajunsă la capătul coridorului, m-am oprit în faţa uşii de la dormitorul lor, de unde răzbăteau suspinele, foarte puternice acum.Am şovăit, încercînd să-mi compun o expresie calmă şi urîndu-mă pentru asta.

Am intrat în cameră.

— Giles...

N-a ridicat capul, nu părea.conştient de prezenţa mea, aşa că am tuşit, am mişcat clanţa cu zgomot şi am încercat din nou.

— Giles — te-am auzit — nu pot suporta să te ştiu aşa. Pot să te ajut cu ceva?

Veiozele de pe noptiere erau aprinse şi el stătea lîngă demodata măsuţă de toaletă a Beatricei. Oglinda triplă îi reflecta gîtul gros ieşind din gulerul halatului de casă bleumarin. Uşile dulapului erau deschise, ca şi sertarele comodei şi camera era plină de lucrurile ei, împrăştiate peste tot, pe jos, pe pat, pe scaun; fustele de iweed, pantalonii de lînă, o rochie purpurie, un pardesiu cafeniu, o haină din păr de cămilă, eşarfe, lenjerie şi etola cu capul de vulpe, cu o licărire sinistră în ochii mici de sticlă.

Giles îşi îngropase faţă într-o eşarfă de satin de culoarea piersicii, pe care îmi aminteam că o văzusem o dată la gîtul Beatricei, cu mulţi ani în urmă. Am rămas în prag, privindu-l prosteşte, neştiind ce să fac sau să spun mai departe.

După un timp, Giles şi-a ridicat capul, fără să tresară sau să pară surprins că mă vede. Avea ochii umflaţi şi înroşiţi de plîns, iar lacrimile îi şiroiau pe obrajii ţepoşi. Disperarea care i se citea pe faţă era o disperare

neputincioasă, plină de o durere adîncă.

Fără să spună un cuvînt, a rămas o vreme cu privirea aţintită asupra mea, ca un copil, apoi un nou val dc suspine i-a scuturat trupul masiv şi Giles s-a lăsat în voia lor, îngropîndu-şi iar faţa în eşarfă, ştergîndu-şi ochii cu ea şi trăgînd zgomotos aer în piept, asemenea unui om care se îneacă. Era groaznic de privit şi mă făcea să mă simt foarte prost, căci durerea lui nestăvilită mi se părea respingătoare. Eram obişnuită cu Maxim, de fapt nici nu cunoscusem vreun alt bărbat şi Maxim nu plîngea niciodată. Cred că ultima dată cînd i se întîmplase să plîngă fusese în copilărie, la trei sau patru ani, din cîte îmi povestise. Cînd era îndurerat, chipul i se crispa şi devenea livid, ochii i se scufundau în orbite, sau, alteori, se întuneca la faţă, dar îşi păstra stăpînirea de sine. Nici nu îndrăzneam să-nii imaginez cum ar fi recţionat văzîndu-l pe Giles acum.

În cele din urmă am închis uşa şi m-am apropiat de el, m-am aşezat pe marginea patului şi l-am privii în tăcere, nefericită, cum plînge. După o vreme, am simţii că se rupe ceva în mine, toată răceala pe care o simţisem pînă atunci a dispărut şi dinlr-o dată mi s-a părut firesc faplul că Giles îşi dă frîu liber sentimentelor, aşa cum firesc mi s-a părul şi să rămîn lîngă el, încercînd să-i alin puţin durerea. “Ce-o să mă fac?” a zis el la un niomeni dat şi apoi a repetat, ridicîndu-şi ochii spre mine, dar vorbind pentru sine fără să ceară vreun răspuns. “Ce-o să mă fac fără ea? Ea a fost ţoală viaţa mea timp de 37 de ani. Ţi-a spus vreodată cum ne-am cunoscut? Căzusem de pe cal şi îmi fracturasem mîna, iar Bealrice m-a ajutat să încalec la loc şi m-a dus acasă — a legat calul meu cu o curea sau o eşarfă, ceva de genul ăsta şi l-a mînat alături de al ei, deşi era un armăsar nărăvaş, l-a făcut să-i mănînce din palmă, ca un ponei. Ar fi trebuit să mă simt prost — sînt sigur că arătam ca un prosl în acel moment, dar nici nu mi-a păsal, atît de mare i-a fost influenţa asupra'mea încă de pe atunci... încă de pe atunci mă puteam bizui pe ea. Ea era şeful, se ocupa de toate, ştii bine, eu n-aveam nici un cuvînt de zis şi nici n-aş fi avut

vreodată, dar nu mă deranja... şi Bea a reuşii să mă pună din nou pe picioare, iar de alunei încoace n-a fost om pe pămînt mai fericit decîl mine — e foarte greu dc explicat.

Acum mă privea fix, încercînd să-mi desluşească expresia feţei, căutînd, parcă, un semn de aprobare, sau poate consolarea, nu ştiu. Semăna cu un cocker bătrîn, i u ochi lăcrimoşi.

-Ştiu, am spus eu. Am văzut ce fericiţi eraţi împreună, cît de bine vă potriveaţi. Era evident pentru toată lumea.

— Era? Faţa i se luminase brusc şi mă privea acum cu o atenţie patetică.

— Bineînţeles, am zis eu prosteşte, bineînţeles că era evident.

— Toată lumea o iubea şi o admira, deşi avea limba ascuţită, nu-şi făcuse nici un duşman — spunea oricui în faţă tot ce gîndea, fără ascunzişuri şi cu asta lucrurile erau încheiate, iertate şi uitate. Avea atît de mulţi prieteni, toţi oamenii aceia care au venit la mmormîntare, i-ai văzut, nu-i aşa?

— Da, Giles, i-am văzut, am fost foarte impresionată — trebuie să te fi simţit mai consolat...

— Consolat? Şi-a rotit ochii prin cameră, cu o disperare bruscă, de parcă pentru o clipă n-ar mai fi ştiut unde se află, apoi şi-a întors privirea spre mine, cu ;iceeaşi expresie stupefiată.

— Consolat, a repetat el mohorît.

— Da, consolat că atîta lume care ţinuse la Beatrice .1 venit astăzi la înmormîntare.

— Nu m-a consolat deloc, a rostit el simplu, cu tonul cuiva care explică un lucru unui copil tîmpit.

Înţelegi, Beatrice e moartă şi eu n-am fost lîngă ea cînd a murit. Era la spital, nici măcar nu era acasă. Am abandonat-o, n-am fost alături de ea. Ea a fost întotdeauna alături de mine, întotdeauna.

— Nu trebuie să te învinovăţeşti, Giles, aşa a fost să fie, am spus eu inutil.

Vorbe, vorbe fără rost, fără înţeles, vorbe inutile.

— Dar a mea e vina.

Nu l-am mai contrazis, am rămas tăcută. N-avea nici un rost, nu mai era nimic de spus.

— Ea a murit şi eu nu şliu ce-o să mă fac, înţelegi? Fără Beatrice, eu nu însemn nimic, n-am însemnai niciodată, nu şliu ce să fac. Ce să fac? Fără ea nu pol să trăiesc, fără ea nu mai exist.

Ochii i s-au umplut de lacrimi şi Giles a început să plîngă în hohote nestăpînile, ca un copil. M-am apropiat de el şi mi-am irecut braţul pe după umerii lui, încercînd să-l consolez. Şi văzîndu-l cum plînge cu sughiţuri, bătrîn, gras, singur şi neajutorat, m-a podidit şi pe mine plînsul. Am plîns împreună cu el şi pentru el, pentru Beatrice, pentru alte dureri şi tristeţi, iar cînd lacrimile ne-au secat, într-un tîrziu, am rămas lîngă el, încercînd să-i ofer puţină alinare prin simpla mea prezenţă.

După un timp, Giles a început din nou să vorbească, fără să se mai poată opri, amintindu-şi de anii petrecuţi împreună, de momentele fericite, povestindu-mi secretele familiei şi micile lor glume, desfăşurînd în faţa mea tabloul întregii lor vieţi; l-am ascultat vorbind despre nunta lor, despre momentul în care cumpăraseră casa, despre naşterea lui Roger, despre copilăria şi adolescenţa lui, despre vecinii şi prietenii lor şi despre cai, cîini, petreceri, picnicuri, călătorii la Londra, Crăciunuri şi zile de naştere. Ascultîndu-l, am realizat că Maxim abia dacă fusese pomenii o dată, ca şi Manderley sau orice altceva legat de acest aspect al vieţii lui şi asta nu pentru că ar fi dat dovadă de tact — căci era acum mult prea adîncit în trecut pentru a se mai gîndi măcar la aşa ceva, prea puţin conştient de prezenţa mea sau de ceea ce însemna ea — ci pentru că, aparent, Manderley şi viaţa petrecută de Beatrice acolo, împreună cu familia ei, nu reprezentaseră nimic sau iiproape nimic pentru el.

Mi-am amintit de ziua în care îi cunoscusem pe Ueatrice şi Giles, la Manderley, în vara aceea fierbinte — parcă trecuse o veşnicie de atunci, sau se întîmplase înlr-o

altă viaţă — cînd eu eram aproape încă un copil şi cînd îl priveam pe Giles, întins pe spate în iarbă, după prînz, sforăind zgomotos, întrebîndu-mă cu mirare ce găsise Beatrice la el, căci mi se părea absurd ca ea să-l fi iubit vreodată pe omul acesta gras şi neatrăgător, de vîrslă mijlocie. Ce copilăroasă eram — ce naivă, ce proastă şi neştiutoare — crezînd că oamenii trebuie să fie neapărat frumoşi, deştepţi, rafinaţi şi plini de farmec, aşa cum era Maxim, pentru a putea fi iubiţi şi a fi fericiţi îh

I iisnicie. îmi e ruşine acum de cîte ori mă gîndesc la ignoranţa mea de atunci. Nu cunoscusem decît prima dragoste, pasionată şi oarbă, o dragoste de şcolăriţă. Nu ştiam nimic despre dragostea care vine o dată cu timpul, cu vîrsta şi cu viaţa în comun şi nici despre dragostea care rezistă suferinţei, durerii şi necazurilor sau despre lucrurile care o pot înfrînge sau întări.

A

În noaptea aceea m-am simţit ciudat de bătrînă, infinit mai bătrînă decît bietul Giles, mai puternică, mai experimentată, mai înţeleaptă. îmi era foarte milă de el; ştiam că îşi va reveni pînă la urmă, resemnîndu-se şi acceptînd realitatea, dar mai ştiam şi că nimic nu va mai fi la fel ca înainte, că partea cea mai frumoasă a vieţii lui trecuse pentru totdeauna, acum cînd Beatrice murise şi Roger fusese mutilat şi desfigurat în accidentul de avion. Dar, la fel de bine, se putea întîmpla ca infirmitatea lui Roger să-l silească să rămînă acasă lîngă tatăl lui pentru totdeauna, oferindu-i astfel lui Giles un motiv suficient pentru a continua să trăiască şi, eventual, pentru a ajunge chiar să se bucure de viaţă. Orice era posibil. Giles nu pomenise deloc despre Roger, în noaptea aceea nu se gîndea decît la Beatrice.

Nu ştiu cîtă vreme am stat aşa, unul lîngă altul, eu plîngînd uneori, Giles plîngînd tot timpul, fără reţinere, chiar şi în timp ce vorbea — lucru care, deşi mă stingherise la început, mă făcuse în cele din urmă să-l respect, datorită devotamentului pe care-l arăta Beatricei şi faptului că mă

considera suficient de apropiată pentru a putea să plîngă astfel, <te faţă cu mine.

În două rînduri l-am întrebat dacă nu vrea să-i aduc un ceai sau un coniac, dar a refuzat, aşa ca am continuat să stăm printre hainele Beatricei, în dormitorul care devenea tot mai friguros, pe măsură ce noaptea înainta.

Într-un tîrziu, Giles a tresărit şi a privit în jur cu o expresie de uimire, ca şi cum ar fi ieşit dintr-o transă şi n-ar fi înţeles ce căutam acolo, a găsit undeva o batistă şi şi-a suflat nasul cu zgomot.

— Îmi pare rău, a spus. îmi pare rău, dar am simţit nevoia să vin aici, înţelegi?

— Sigur că da, Giles. E în regulă.

M -am ridicat Şi am spus prosteşte:

— Şi eu am ţinut foarte mult la Beatrice, ştii bine.

— Toată lumea ţinea la ea. Toată lumea. Toţi prietenii, toate cunoştinţele...

Şi-a şters ochii şi a continuat, ridicîndu-şi privirea:

— N-a avut nici un duşman pe lumea asta, să ştii. Doar Rebecca...

L-am privit fix, căci nu mă aşteptasem să mai aud vreodată acest nume, care acum suna ciudat, de parcă ar l i fost un cuvînt dintr-o altă limbă — Rebecca. Un cuvînt dintr-o altă viaţă. Nu-l rosteam niciodată şi nu cred ca vreunul dintre noi să-l mai fi pronunţai după noaptea aceea cumplită.

Pentru cîleva clipe, am avut senzaţia că o fiară pe care o crezusem moartă de mult se mişcă prin cameră, mîrîind şi m-a cuprins teama, dar apoi am perceput liniştea care se lăsase şi frica a rămas doar ca un ecou, ca amintirea unei dureri trecute, pe care n-o mai simţi, dar şl ii că ai simţit-o cîndva.

A ’

— îmi pare rău, a repetat Giles, îmi pare rău. Dar n-am putut să-mi dau seama dacă-i părea rău că menţionase numele Rebeccăi sau pentru că mă ţinuse li cază cu durerea lui.

— Giles, cred că ar fi bine să mă duc la culcare. Sînt cumplit de obosită şi Maxim ar putea să se trezească şi să se întrebe unde sînt.

— Da, fireşte, du-te. Dumnezeule, e ora patru şi jumătate. Iartă-mă, îmi pare rău...

— Nu face nimic, n-are de ce să-ţi pară rău. Zău că nu.

Cînd am ajuns la uşă, i-am auzit vocea:

— Aş vrea să vă întoarceţi acasă acum.

Am şovăit.

— Bătrînul Julyan avea dreptate şi Beatrice spunea la fel. Ce prostie să stea în străinătate atîta vreme, cînd nu e nevoie, zicea ea.

— Dar a trebuit — trebuie — Giles, nu cred că Maxim ar fi suportat să ne întoarcem, cînd — cînd Manderley nu mai exista şi oh, totul...

— Aţi putea să cumpăraţi altă casă — să veniţi aici, e destul loc, dar nu, n-aţi accepta asta. Aş fi vrut ca Beatrice să-l mai fi văzut o dată pe Maxim — nu prea era ea omul care să vorbească despre ce simte, dar îi ducea dorul, ştiam asta. Ar fi trebuit să-l mai vadă o dată înainte de a muri.

— Da, am spus eu. Aşa este. îmi pare foarte rău.

Giles privea ţintă eşarfa de satin pe care o mai

ţinea încă în mînă. Am spus:

— Giles, o să vin dimineaţa să te ajut să strîngi lucrurile astea — lasă-le acum. Cred că ar trebui să încerci să dormi puţin.

M-a privit cu o expresie rătăcită, apoi şi-a coborît din nou ochii spre eşarfă.

— Ea nu era genul care să poarte mătăsuri şi satin, prefera lucrurile mai practice, a spus el, fixînd cu privirea ţesătura lucioasă. Pobabil că o avea de la Rebecca.

În acel moment mi-a apărut în faţa ochilor imaginea Rebeccăi, atît de clară şi de vie de parcă ar fi fost reală, deşi n-o văzusem niciodată, stînd în capul scărilor la Manderley. înaltă, suplă, brunetă, spectaculos de frumoasă, cu un zîmbet sardonic pe buze, mă fixa cu

o privire batjocoritoare şi amuzată, purtînd la gît

eşarfa de satin de culoarea piersicii care zăcea acum, mototolită, în mîna butucănoasă a lui Giles.

Am ieşit în fugă din cameră şi am continuat să fug pe coridor, împiedicîndu-mă şi lovindu-mă cu umărul de perete, pînă la camera noastră şi am năvălit înăuntru, scuturată de fiori reci, înfricoşată de fantoma care mă urmărea din nou, deşi o crezusem uitată definitiv. Dar în c ameră pătrundeau deja primele raze subţiri de soare, slrecurîndu-se printre draperiile uzate de bumbac şi în lumina lor am văzut că Maxim dormea adînc, ghemuit în aceeaşi poziţie ca atunci cînd ieşisem, nu se mişcase deloc şi m-am oprit brusc. Apoi am închis uşa cu o infinită precauţie, căci nu trebuia cu nici un chip să-l trezesc, nu puteam să-i spun nimic. Era problema mea, cu eram cea care trebuia să alunge fantomele, să învingă dragonul, de una singură. Maxim nu trebuia tulburat, M ixim nu trebuia să afle niciodată.

Nu m-am culcat. M-am aşezat pe bancheta de lîngă fereastră şi am privit prin despărţitura draperiilor grldina, livada şi ţarcul cailor, colorîndu-se uşor în lumina cenuşie a zorilor şi priveliştea lor m-a umplut din nou de nostalgie. Frica îmi dispăruse, dar m-a cuprins mînia faţă de amintiri, faţă de mine însămi, faţă de trecut, şi de puterea lui de a-mi strica bucuria acestei clipe şi mai ales, faţă de ea, pentru că ceea ce ne făcuse nu mai putea Fi desfăcut, pentru că ne influenţa viaţa şi acum, după atîţia ani, la fel de puternică în moarte cum fusese şi în viaţă. Rebecca.

Dar cînd lumina a crescut în intensitate şi copacii, lulele, caii, au căpătat forme şi contururi distincte şi s-au îmbrăcat în ceaţa mătăsoasă şi trandafirie a zorilor, o bucurie stranie şi-a făcut loc în sufletul me.u, spre slava acestei noi dimineţi de acasă, din Anglia, a vieţii care mă aşteapta, atît de puternică, înelt am simţit nevoia să deschid fereastra şi să strig spre cîmpie, spre mormîntul sumbru care o adăpostea: Trăiesc! Trăiesc, mă auzi? Şi el trăieşte şi sîntem împreună. Iar tu ai murit şi nu ne mai poţi atinge. Ai murit, Rebecca.

Capitolul S

luat micul dejun singuri, în sufragerie. Giles dormea şi îl văzusem pe Roger, în limp ce mă îmbrăcam, îndreplîndu-se spre ţarcul cailor, cu mersul lui greoi şi apăsat; văzul din spate, semăna foarle bine cu tatăl lui, cu acelaşi gîl gros înfundat înlre umerii laţi, era un om obişnuit, agreabil, de treizeci de ani, cu mintea plină de cai şi de cîini. Nu-l cunoşteam prea bine, de-abia dacă-l întîlnisem de cîteva ori.

Dar ştiam că era pilot şi că luptase în războ; cîştigase o decoraţie pentru curajul lui şi avionul pe care-l pilota fusese doborît în aer. Roger fusese ars cumplit în accident, aşa că dacă s-ar fi întors spre mine, n-aş fi văzut faţa rotundă şi juvenilă pe care o cunoscusem, ci o mască hidoasă de piele lucioasă, subţire şi întinsă, cu pete albe şi roşii, cu ochii îngustaţi ca două fente între pleoapele fără gene, care mă făcea să tresar de fiecare dală cînd îl întîlneam, deşi încercam să nu-mi întorc ochii* în altă parte imediat, să nu-i arăt repulsia instinctivă pe care o simţeam. Nu-mi puteam nici măcar imagina cum trebuie să-i fi fost restul corpului şi nici nu vroiam să încerc.

Roger fluierase şi rămăsese pe loc, aşteptînd, iar caii veniseră în trap spre el. Imaginea lui aşteptînd, un om al cărui viitor fusese iremediabil distrus, m-a urmărit şi în timpul mesei. Dar în timp ce îmi beam cafeaua,

I am privit pe Maxim curăţîndu-şi un măr de coajă şi mîinile lui mi-au readus în memorie, ca în fiecare dimineaţă, imaginea acelui mic dejun luat la Monte Carlo, în timpul căruia îl anunţasem, îndrăgostită nebuneşte de el, că trebuie să plec cu doamna van

I lopper la New York chiar în ziua aceea.

Fiecare detaliu mi se întipărise în minte pe vecie, fiecare vorbă şi gest, fiecare obiect de îmbrăcăminte, lot ce mîncase şi băuse în dimineaţa aceea, fără putinţa de a le uita vreodată.

Maxim mi-a aruncat o privire scurtă şi, oricare ar li fost expresia mea, a descifrat-o imediat, percepîndu-mi

gîndurile şi sentimentele fără nici o j-reutate, căci nu învăţasem nici pînă acum să mi le ascund; orice speranţă şi teamă, orice nuanţă a vreunei emoţii pasagere mi se citesc pe faţă la fel de limpede ca pe chipul unui copil. în privinţa asta, nu sînt deloc femeie şi cred că Maxim nici n-ar vrea să fiu.

*

Acum, în sufrageria încărcată de mobilă demodată «le stejar, păstrînd încă răcoarea nopţii, căci încălzirea nu funcţiona prea bine, şi amintirea neplăcută a prînzului de ieri, în timpul căruia bălrînul colonel Julyan se ridicase în picioare pentru a toasta în cinstea întoarcerii noastre,Maxim a lăsat jos mărul pe care— I curăţa de coajă şi cuţitul, a întins mîna peste masă şi a pus-o peste a mea.

— Oh, fată dragă, vrei atît de mult să mai stăm, nu-i aşa? Ţi-e teamă că o să mă ridic de la masă, spunîndu-ţi să faci bagajele chiar în clipa asta şi chemînd maşina să ne ia cît mai repede cu putinţă.

Te-ai schimbat mult de cînd ne-am întors, ştia asta? Arăţi altfel, ai o altă privire, o expresie diferită a feţei.

M-am înroşit, simlindu-mă vinovată că nu reuşisem să-i ascund micul meu secret, bucuria de a fi din nou acasă şi teama că el nu mi-o împărtăşeşte, groaza de a fi nevoită să plec prea curînd.

— Ascultă — se ridicase în picioare şi stătea lîngă fereastră, iar acum îmi făcea semn să vin lîngă el. M-am apropiat şi am privit afară, poarta era deschisă, Roger ieşise cu caii. Nu mă pot întoarce acolo, ştii bine.

— Fireşte că nu — oh, Maxim, nici nu ţi-aş cere-o vreodată, ar fi absurd — nici eu n-aş suporta să mă întorc la Manderley.

Deşi vorbele mele sunaseră liniştitor şi pline de convingere, eram conştientă că minţeam şi am simţit iar povara vinovăţiei în suflet, căci mă gîndeam la Manderley zi şi noapte, era o prezenţă constantă în mintea mea, oricit aş fi încercat s-o ignor. Manderley. Nu era departe. Trebuia doar să traversezi comitatul, ieşind din micul sat de cîmpie,

trecînd dincolo de stîncile golaşe şi coborînd printre dealuri, urmînd cursul rîului pînă la mare. Dar Manderley făcea parte dintr-o altă viaţă, din trecut, deşi îmi era la fel de aproape ca propria mea răsuflare. Era pustiu? Părăsit? Complet ruinat'/ Reconstruit? Lăsat în paragină? Sau restaurat şi plin de o viaţă nouă? Vroiam să aflu, dar nu îndrăzneam.

Mandelery.

Am şovăit abia perceptibil, căci gîndurile şi imaginile mă străfulgeraseră într-o clipă.

— Nu mă gîndeam la... la Manderley, am spus eu şi îmi era la fel de greu să-i pronunţ numele. L-am simţit pe Maxim încordîndu-se.

— Dar Maxim, e minunat să fii în Anglia. Şi tu simţi la fel, sînt convinsă. Peisajul — lumina — casele — totul. N-am putea să mai rămînem puţin? Să ne plimbăm prin cîteva locuri — locuri îndepărtate, vreau să spun — în care n-am mai fost... înainte. Locuri noi, unde să nu ne cunoască nimeni. Şi după aceea putem pleca, cu amintiri care să ne ajungă pînă... multă vreme. Şi în plus, nu cred că e bine să-l lăsăm pe Giles singur acum, ar fi o cruzime din partea noastră.

Ii povestisem, pe scurt, ce se întîmplase azi noapte. Am continuat, pe un ton rugător:

_-Să mai rămînem aici doar cîteva zile, ca să-l ajutăm să-şi revină şi apoi... Frank ne-a invitat în Scoţia. N-anvputea să mergem acolo? Mi-ar place să o văd — n-am fost niciodată — şi să-i cunosc familia — părea atît de fericit, aşezat la casa lui, nu-i aşa?

Am continuat să spun toate nimicurile care îmi veneau în minte şi Maxim m-a lăsat să flecăresc, ca pe vremuri; tensiunea dintre noi dispăruse, iar secretele la care ţineam au rămas ascunse. Şi ce lipsite de importanţă erau, m-am gîndit dintr-o dată, în timp ce mă întorceam in camera noastră, lucruri prea mărunte, Dumnezeu mi-e martor, pentru cît de vinovată mă simţeam.

Am căzut de acord foarte repede; urma să stăm aici cu

Giles şi cu Roger pînă la sfîrşitul săptămînii, cînd plecam în Scoţia, la familia Crawley. Maxim părea mulţumit şi am ştiut că propunerea mea de a nu ne

Întoarce să vizităm nici unul dintre locurile familiare, sau legate în vreun fel de familia lui şi mai ales, nici unul dintre locurile în care am fi fost recunoscuţi, însemnase mult pentru el, liniştindu-i temerile. Nu vroia să vadă nici un loc sau persoană care să-i amintească de trecut şi de viaţa de la Manderley şi, cel mai puţin, de Rebecca şi de moartea ei.

Acum putea să se acomodeze cu casa surorii lui, mă gîndeam eu şi ar putea chiar să-i facă plăcere să hoinărească în jurul ei, pe cîmpii şi pe dealuri. Cel puţin aşa credeam.

Iar eu — eu eram în al nouălea cer, fericită că mai rămîneam aici cîleva zile şi că plecam apoi în Scoţia şi, cine ştie, după aceea — deşi aproape că nu îndrăzneam să merg atît de departe cu gîndul, nici măcar în sinea mea — cînd Maxim s-ar mai fi destins şi teama i-ar fi dispărut, convingîndu-se de absenţa oricărei ameninţări sau primejdii, am fi putut rămîne aici chiar mai mult timp, explorînd zone liniştite din ţară pe care nu le cunoşteam încă, profitînd de ultimele zile aurii de toamnă. N-ar fi fost la fel de bine aşa, la fel de odihnitor şi de calmant pentru el, ca reîntoarcerea în străinătate? Atîta vreme, fireşte, cît ne ţineam departe de locurile cunoscute — de Manderley.

*

Urcînd scările spre camera noastră, m-am surprins fredonînd un cîntec şi mi-am dat seama, cu uimire, că era “On Richmond Hill”, pe care nu-l mai azisem de ani de zile. Şi totuşi acum mi-l aminteam perfect, pînă la ultimul cuvînt.

Nu l-am putui convinge pe Maxim să iasă din casă. Aştepta ca Giles să se trezească, mi-a spus el, căci intenţiona să-l întrebe dacă existau probleme de care era nccesar să afle sau să se ocupe, în privinţa situaţiei materiale a Beatricei. Mi-am arătat surprinderea, căci fusesem convinsă că va încerca să evite orice subiect legat

de Manderley, dar Maxim a încheiat scurt discuţia, refugiindu-se, cu ziarul “The Times” în camera de zi şi mchizînd uşa în urma lui. Am ieşit în grădină şi de acolo ;im aruncat o privire în cameră. Maxim stătea cu spatele la fereastră, cu ziarul ridicat în dreptul feţei şi, după atitudinea lui crispată, mi-am dat seama prin ce chinuri trece, nesuporlînd să privească nici măcar grădina nepretenţioasă şi livada modestă a lui Giles, care nu se puteau compara nici pe departe cu grădinile de la Manderley.

O face pentru mine, m-am gîndit atunci. O face din di.igoste. Şi am simţit, pe lîngă dragostea pe care i-o purtam, o frîntură din vechea mea nesiguranţă, din uimirea mea că pot fi iubită de un bărbat şi mai ales, de acest bărbat, căci Maxim rămînea, în continuare, un fel dr Dumnezeu pentru mine şi, în ciuda relaţiei noastre din exil, în care eu încercasem să devin mai puternică, iar cl ajunsese mult prea dependent de mine, în adîncul sunetului meu nu credeam că pot fi iubită cu adevărat.

11ncori mă surprindeam privindu-mi verigheta de parcă

II fi fost purtată de o mînă străină, ca pe un obiect care im mi aparţinea şi cu care nu avem nimic de-a face şi o Invirteam pe deget ore în şir, aşa cum mi se întîmplase in lot timpul lunii de miere, petrecută în Italia, ca şi cum aş fi vrut să mă conving că e reală, auzind în minte propria-mi voce, atunci, la Monte Carlo: “Nu înţelegi, eu nu sînt genul de persoană cu care să se căsătorească i Incva”.

Am zîmbit, amintindu-mi scena, în timp ce păşeam prin iarba udă de roua dimineţii, îndreptîndu-mă spre colină şi spre copacii pe care-i întrezăream dincolo de ea, luminaţi de aurul toamnei.

M-am plimbat mai mult de o oră, urmînd cîte o cărare şi apoi abandonînd-o pentru a hoinări peste cîmpuri, dorindu-mi ca Maxim să fi venit cu mine.

Aş fi vrut să vadă şi el locurile acestea, sperînd poate, că le-ar fi îndrăgit atît de mult încît' să nu mai poată rezista chemării pămîntului natal. Mi l-am imaginat oprindu-se pe

deal, la intrarea în crîng, întorcîndu-se spre mine şi spunîndu-mi: “Acum îmi dau seama cît de mult ini-a lipsit Anglia, ce dor mi-a fost de ea. N-aş suporta să ne mai întoarcem în străinătate, vom rămîne aici şi nu vom mai pleca niciodată, indiferent ce s-ar întîmpla”. Iar eu l-aş asigura că totul va fi bine, că trecutul va rămîne îngropat pe vecie şi nimic nu va putea să ne tulbure liniştea. Şi chiar dacă ar face-o, totuşi, atunci i-aş supune: “Maxim, orice problemă ar apărea, o vom înfrunta împreună”.

M-am surprins visînd cu ochii deschişi, rostind chiar replici imaginare cu voce tare şi am zîmbit, căci era un vechi obicei de-al meu. Visasem astfel ţoale visele obişnuite de şcolăriţă, înainte ca realitatea să mă copleşească şi lucrul acesta mi se întîmplase doar rareori în ultimii ani, în care fusesem prea ocupată, căci începusem să mă maturizez, îngrijindu-l şi ocrotindu-l pe Maxim şi fiindu-i singurul prieten, şi apoi tot atunci învăţasem cum să împiedic amintirile să-l copleşească şi să-l distrugă, vulnerabil cum era.

Numai în gîndurile mele cele mai ascunse lăsam frîu liber închipuirilor, făcînd plimbări imaginare pe podişuri, iama, sau pe covorul de flori sălbatice din păduri, primăvara; numai aşa puteam să aud în minte, oricînd doream, cîntecul ciocîrliilor ziua, lătratul vulpilor noaptea şi strigătele necontenite ale pescăruşilor.

Iar acum, plimbîndu-mă pe colină, atingînd cu mîna tufele de trandafiri sălbatici şi de păducel, îmi l isam imaginaţia să zburde, închipuindu-mi că sînt împreună cu Maxim şi că umblam aşa în fiecare zi, cu i îinii hîrjonindu-se în faţa noastră şi de ce nu, în definitiv, cu copiii...

Mi-am imaginat că schimbăm păreri, normale, inocente, despre pagubele aduse de grindină, sau despre cil de frumos creştea porumbul, despre secetă şi cum s-ar sfîrşi ea dacă, măcar o dată, ar ninge de Crăciun; Maxim ar fi mers cu un pas sau doi înaintea mea, aşa cum făcea întotdeauna, arătîndu-mi una şi alta, oprindu-se să scoată o aşchie din laba unuia dintre cîini, întorcîndu-se şi zîmbindu-

mi ca altădată, liber şi I oricit. Am fi fost la fel de apropiaţi, la fel de dependenţi unul de altul, ca în toţi anii aceştia de exil, doar că relaţia noastră n-ar mai fi fost atît de icnsionată, de claustrofobică, am fi avut şi alţi prieteni, copii, am fi avut toate avantajele unei relaţii strînse şi deschise totodată, am fi privit lumea în faţă, fără să ne mai ascundem.

Am continuat să visez, să sper şi să-mi fac planuri dc viitor, lăsîndu-mă legănată de iluzii ameţitoare, pînă (ind am ajuns pe drumul în pantă ce ducea în spatele bisericuţei din piatră cenuşie, unde se ţinuse ieri slujba dc înmorîntare. M-am oprit şi am privit în jur. Drept în l.ija mea se afla poarta de intrare a cimitirului şi o parte din zidul jos care-l înconjura. De unde eram, puteam să vad mormintele vechi, cu inscripţiile aproape acoperite do iarbă şi muşchi şi pămîntul proaspăt săpat de pe mnrmîntul Beatricei, acoperit în întregime de flori strălucitoare.

Am rămas pe loc cîteva clipe,' lîngă poartă Cimitirul era pustiu; o mierlă, văzîndu-mă, a fluierat cîteva note^şi şi-a luat zborul dintr-un copac. Apoi s-a făcut iar linişte şi am simţit cum se coboară asupra mea

o pace adîncă, amestecată cu tristeţe. M-am gîndit la Beatrice, la cît de mult îmi lipsea şi mi-am dorit să-i mai pot vorbi despre tot ce se întîmplase, fără amărăciune, doar cu tristeţe. Mi-am amintit suspinele lui Giles din noaptea trecută şi cît era de vulnerabil, de neajutorat şi de bătrîn şi m-am întrebat ce-ar fi făcut Beatrice, ce cuvinte ar fi folosit pentru a-l scoate din starea în care se afla.

Privind în urmă, mă văd cît se poale de limpede stînd, în lumina soarelui, atît de caldă pe faţa mea, de parcă ar fi fost o zi de vară şi nu una de octombrie, căci pot să mă privesc dinafară, ca şi cum timpul şi spaţiul şi-ar înceta existenţa, ca şi cum viaţa mea s-ar compune doar din^ instantanee fotografice, despărţite de porţiuni cenuşii. În clipa aceea eram calmă, liniştită, poate chiar fericită, mă simţeam bine singură şi acceptasem ideea că Maxim nu poate incă să mă însoţească, dar eram convinsă că o va

face cîndva, dacă nu forţez lucrurile.

Aşa că mă bucuram de propria mea tovărăşie, de ziua luminoasă de toamnă, de locurile după care tînjiseţn atîta vreme, iar tristeţea provocată de moartea Beatricei era mai mult o melancolie, care nu-mi strica bucuria de a trăi, aici şi acum. Pentru prima dată după mult timp, nu mă simţeam nici vinovată, nici ruşinată de sentimentele mele ci, dimpotrivă, sigură pe mine şi plină de încredere în viaţă.

Dar m-am gîndit că mi-ar face plăcere să mă duc la mormîntul Beatricei şi să mă gîndesc la ea, cu dragoste şi recunoştinţă, aşa cum nu putusem să o fac la înmormîntare, din, cauza oamenilor c.are se îngrămădiseră în jurul nostru, ca un stol de ciori.

Am intrat în cimitir, închizînd poarta în urma mea şi am străbătut iarba spre cărare. Draga mea Beatrice, am spus în sinea mea. Şi aproape că mi-am imaginat-o siînd lîngă mine, dar nu suficient de clar, căci locul îmi păţea prea solemn, prea liniştit pentru ea. O vedeam mult mai limpede în minte călărind sau plimbîndu-se prin pădure, tot timpul în mişcare, tot timpul activă.

Venise atît de multă lume la înmormîntare, atîţia prieteni de-ai ei şi toţi aduseseră flori. Mormîntul era acoperit de ele, ca şi iarba din jur şi cărarea, stive de coroane rigide, jerbe pretenţioase şi buchete simple, din flori de cîmp. Unele arătau ca şi cum ar fi fost făcute din ceară sau din hîrtie creponată, aproape neverosimile, altele erau mai modeste. M-am aplecat să le citesc inscripţiile, recunoscînd unele nume, altele nu. “În amintirea... dragostea veşnică... Cu simpatie... Cu u spect...” “Cu dragoste...” Dragei noastre Beatrice — a noastră”, “Scumpei mele soţii” — de la Giles, “Mamei inele iubite” — a lui Roger. Unele dintre cărţile de vizită erau sfişiate, altele erau ascunse de flori şi am renunţat sa le mai citesc, simţind nelămurit că aş comite o indiscreţie. Mesajele acelea îi erau adresate Beatricei şi numai ei, chiar dacă nu le mai putea citi.

Apoi, pe cînd îmi îndreptam spatele, am văzut-o.

O coroană de crini, de un alb imaculat, strălucitor, pe fondul unor frunze de un verde foarte închis, aproape negre. Era de departe cea mai frumoasă, evident foarte scumpă, elegantă şi rafinată, într-un chip lipsit -de ostentaţie, de un gust desăvîrşit. Era aşezată cu grijă, puţin în afara celorlalte şi îmi atrăgea privirea ca un magnet. Chiar dacă aş fi închis ochii, aş fi continuat sa o văd.M-am aplecat deasupra ei şi am atins petalele lăptoase şi delicate, a căror frumuseţe îmi tăia respiraţia, frunzele cărnoase, uşor striate şi parfumul florilor m-au învăluit, puternic şi ameţitor, insinuant şi parşiv.

De coroană era prinsă o carte de vizită cu chenar negru, purtînd inscripţia “Cu profundă afecţiune”.'Şi în acel moment, am simţit cum mă străbat fiori reci şi totul îngheaţă în jur. Oglinda cerului s-a spart în mii de cioburi, soarele s-a întunecat şi eu am privit, îngrozită, iniţiala scrisă de mînă, înaltă şi aplicată înspre dreapta: *“<2K”.*&apitolul 6

(c— Cucrul cel mai rău, şi asta am înţeles imediat, chiar înainte ca mulţimea de întrebări să-mi năvălească în minte, ca valurile fluxului într-o scobitură din stîncă, şi înainte să simt cum îmi îngheaţă sîngele în vine, lucrul cu adevărat cel mai rău era că trebuia să păstrez totul pentru mine, căci nu exista nimeni, nimeni în toată lumea aceasta, căruia să-'i pot povesti.

Dar apoi, după primul şoc, a urmat groaza şi am simţit că mă cuprinde ameţeala; ca să nu leşin, m-am aşezat pe jos, lîngă mormîntul Beatricei şi mormanul de Hori, rezemîndu-mi capul de genunchi. După un timp, inima a început din nou să-mi bată şi sîngele să-mi circule prin trup, aşa că m-am ridicat repede, încercînd să dau impresia, dacă ar fi existat un eventual spectator, că nu s-a întîmplat nimic căci mă simţeam îngrozitor de jenată. Dar nu mă văzuse nimeni, cimitirul era pustiu, la fel de liniştit sub soarele dimineţii ca în clipa în care păşisem pe poartă. Se auzea doar fluieratul mierlei, dintr-o tufa de dafin.

Coroana de flori albe mă atrăgea inexorabil, deşi nu

vroiam s-o privesc, nu mă puteam stăpîni, căci era atît de frumoasă, era perfectă. Nu-i mai puteam vedea inscripţia, probabil că întorsesem cartea de vizită cu faţa în jos, atunci cînd mă lăsasem să alunec la pămînt.

M-am tras înapoi, ferindu-mă de ea ca de o ciupercă otrăvitoare, a cărei simplă atingere m-ar fi putut ucide, apoi i-am întors spatele, îndepărtîndu-mă de mormînt şi de toate celelalte flori strălucitoare, a căror privelişte nu-mi mai făcea acum nici o plăcere şi m-am îndreptat repede spre biserică, ocolind cărarea pietruită.

Uşa era deschisă. Nu era nimeni înăuntru. Era întuneric şi frig, căci soarele nu ajunsese să lumineze ferestrele înalte. M-am aşezat într-o strană din spate, îmi era rău şi începusem să tremur fără să mă pot stăpîni.

Eram ca un om care a văzut o fantomă; şocată, surprinsă, derutată şi toate certitudinile mi se prăbuşiseră ca un oastel din cărţi de joc dărîmat de un copil răutăcios.

Coroana albă şi stranie era ireală, ca o fantomă, deşi o văzusem, o atinsesem şi, dacă m-aş fi întors la mormînt, eram sigură, sau aproape sigură, că aş mai fi găsit-o acolo, dar ceea ce mă îngrozea cel mai mult era iniţiala “<??”de pe cartea de vizită. “(r*?”de la Rebecca, în caligrafia aceea elegantă care mi se intipărise în minte ca arsă cu fierul roşu. Era acelaşi scris. Scrisul ei.

Nu putea fi acelaşi. Era imposibil. Şi valul amintirilor a adus la suprafaţă tot ce zăcuse îngropat în mintea mea atîta vreme, silindu-mă să-i dau atenţie.

Rebecca era moartă. îngropată de mult. Asta era tot. Ştiam că aşa este.

Atunci cine trimisese coroana? Cine o alesese cu atîta grijă, cu atîta gftst, ca şi cum ar fi comandat-o ea însăşi, cine scrisese inscripţia de pe cartea de vizită?

Cineva făcuse o glumă proastă, dorind să ne rănească, cineva care ne cunoştea bine şi ne ura. Dar cine? De ce, după atîţia ani? Ce-i făcusem? Simţeam instinctiv că inscripţia ne era destinată, mie şi lui Maxim, deşi coroana fusese depusă pe mormîntul Beatricei. Beatrice, Giles şi

Roger nu aveau duşmani.

Şi trebuia să ţin totul pentru mine, nimeni nu trebuia să afle, nu-mi puteam descărca sufletul în faţa soţului meu, nu puteam să-mi arăt teama şi supărarea, trebuia să mă stăpînesc şi să pretind, la întoarcere, că sînt calmă, linişită, puternică şi iubitoare. Trebuia să-mi controlez privirea, vocea şi expresia feţei, astfel încît Maxim să nu bănuiască nimic.

Doamne, ce bine ar fi fost dacă Frank Crawley ar mai fi fost aici! Lui i-aş fi putut spune, era singurul om din lume care putea să mă asculte, dar el plecase în Scoţia, la noua lui viaţă, din care noi nu mai făceam parte.

Stînd în biserică, am simţit cum îmi dispare frica, înlocuită la început de mînie împotriva persoanei, oricare ar fi fost ea, care îşi propusese să ne rănească şi reuşise cu atîta uşurinţă, apoi, de uimire, întrebîndu-mă, iar şi iar, de ce? Care era motivul?

Nu cerusem prea mult de la viaţă. Maxim şi cu mine, ne vroiam doar unul pe altul, mulţumindu-ne cu banala noastră fericire conjugală, încercînd să uităm trecutul şi, în ansamblu, dorinţa ni se împlinise, aşa că eram recunoscători soartei mai mult decît se poate spune.

Acum trecutul înviase şi amintirile mă bînluiau ca nişle stafii, scene, oameni, voci, sentimente şi Rebecca, umbra unei umbre. Manderley. Şi totuşi, în chip ciudat, nu amintirile mă înspăimînlau, căci erau şterse şi lipsite dc forţă, erau lucruri aproape uitate, care dacă mailăsaseră vreo urmă în memoria mea. Mă înspăimînta însă prezentul, ceea ce se întîmplase acum, coroana aceea albă şi cartea de vizită cu chenar negru. Iniţiala

Cu toate acestea, cînd am ieşit încet, ezitînd, din biserică, înapoi sub razele palide ale soarelui, mă aşteptam aproape să n-o mai găsesc acolo, ca şi cum nici n-ar fi fost vreodată altceva decît produsul imaginaţiei mele, materializarea, pentru cîteva clipe, a propriilor mele spaime, înrădăcinate adînc în subconştient. Auzisem despre astfel de lucruri, chiar dacă nu credeam în ele.

Dar coroana era acolo, aşa cum, de fapt, ştiusem tot timpul că va fi şi privirea mi s-a îndreptat automat către ea, atrasă ca de o forţă irezistibilă şi n-am mai putut să-mi mai iau ochii de la acel cerc perfect aşezat pe iarbă, atît de alb pe fondul acela întunecat.

— Nu mă gîndeam la Manderley...

Erau propriile mele cuvinte şi vocea mea, rostind limpede, convingător, un neadevăr. “Nu mă gîndeam la Manderley...”

Dar nu mă gîndeam decît la Manderley, mă obseda, deşi nu locuisem acolo decît un timp foarte scurt şi în împrejurări atît de tragice. Intorcîndu-mă acum spre casă, îmi apărea în faţă ochilor clipă de clipă, pe culmea fiecărui deal, la fiecare cotitură a drumului, pînă cînd am încetat să mai văd ceea ce era în jurul meu, copacii, cîmpurile, colinele şi pădurea, şi a rămas doar Manderley.

Şi totuşi îl urîsem, mă înspăimîntase şi mă strivise cu răceala, cu preţiozitatea lui; nu reuşisem să mă obişnuiesc şi nici măcar nu eram în stare să mă descurc prin labirintul său» de scări şi coridoare, printre nenumăratele-i uşi.Manderley. Feţele familiare, de care-mi aminteam acum, ale servitorilor: Frith, Clarice, micuţa cameristă, doamna Danvers păreau că se strîmbă la mine. Jack Favell, Rebecca. Unde erau acum? Rebecca era moartă, asta era tot ce ştiam. Ceilalţi nu mă interesau şi. nu-mi păsa dacă nu i-aş mai fi văzut niciodată.

Dar îmi era dor de casă, de domeniul Manderley, care mă atrăgea irezistibil, deşi îmi inspira frică şi m-am urît pentru asta. Nu trebuia să mă gîndesc la Manderley, trebuia să mi-l scot din minte odată pentru totdeauna, înainte să ne aducă suferinţă. Trebuia să mă gîndesc la binele lui Maxim. Ne salvasem unul pe celălalt de la dezastru, nu trebuia să ispitesc său să-mi mînii soarta.

Coborînd încet ultimul deal spre casa confortabilă şi banală a lui Giles, al cărei horn scotea un firicel albăstrui de fum, încercam să mă calmez. Maxim mă aştepta, probabil, în camera de zi, citindu-şi ziarul şi privind nerăbdător la

ceas.

Aş fi avut nevoie de o oglindă, în care să-mi verific expresia feţei. Trebuia să-mi compun o mască, aşa cum făcea şi el uneori. Trebuia să mă prefac că nu văzusem nimic, că nu se întîmplase nimic. Cum nu puteam să-mi alung din minte coroana albă de crini, m am mulţumit să mi-o închipui undeva în spatele meu, cu cartea de vizită întoarsă pe dos.

Am auzit telefonul sunînd în casă şi cîinii au început să latre. Caii erau înapoi în ţarc, păscînd mulţumiţi, după plimbarea făcută cu Roger.

Am continuat să cobor dealul, silindu-mă, cu fiecare pas pe care-l făceam, să par din ce în ce mai veselă, mai liniştită... cu un uriaş efort de voinţă, am reuşit să-mi alung din minte, în cele din urmă, coroana de crini şi cartea de vizită, cu iniţiala ei, împreună cu tot ce puteau să însemne — deşi eram conştientă că imaginea lor se întipărise definitiv în memoria mea, alături de toate celelalte lucruri care nu mai puteau fi îndreptate, ignorate sau uitate.

Mi-era dor de Maxim, vroiam să stăm împreună în casă, cu lumina dimineţii intrînd prin ferestre şi focul scăpărînd în cămin, îmi doream protecţia şi siguranţa banalului şi a cotidianului.

Am început să inventez ceea ce urma să-i povestesc, pe unde mă plimbasem, ce păsări, animale şi copaci văzusem, ce impresii despre vreme schimbasem cu un ţăran bătrîn — pe care mi l-am închipuit pînă în cele mai mici detalii, cu o pălărie ţuguiată veche şi jerpelită, cu pantalonii legaţi cu sfoară deasupra cizmelor, repetînd amănuntele în minte pînă cînd mi-au devenit familiare. Am mai creat încă un personaj, o femeie care-şi plimba cîinii, pe care îi admirasem şi îi mîngîiasem. Am încercat să le găsesc şi nume, dar nu-mi venea în minte decît “Jasper”, aşa că m-am gîndit repede la altceva.

Aş fi vrut ca Maxim să mă consoleze, dar fireşte că nu-i puteam cere asta, trebuia să par calmă şi netulburată. Trebuia să mă prefac, să mă prefac perfect.

Dar, oriunde îmi întorceam privirea, pe cărare, pe iarbă, pe poartă, pe uşă, imaginea coroanei mă urmărea mereu, albă, delicată, de o perfecţiune rece, cu cartea de vizită fluturînd în bătaia vîntului şi iniţiala dansînd obraznic în faţa ochilor mei. *”C%” “G%”*

Am intrat în casă şi am rămas o clipă pe loc, ascullînd. Din birou se auzea vocea lui Giles, vorbind la telefon. Am închis ochii şi am respirat adînc.

Maxim stătea lîngă şemineu, privind în gol. Ziarul zăcea pe jos, la picioarele lui. Era atît de pierdut în propriile-i gînduri, înrîl nici n-a observat că intrasem în cameră.

I-am privit chipul atît de familiar, ridurile care îi apăruseră în ultimul an, părul cărunt, dar încă des, mîna cu degete lungi rezemată de braţul fotoliului şi, înainte să mă fi putut apropia de el, într-un elan de afecţiune, cumplitele cuvinte mi-au răsunat în urechi, unul cîte unul, ca nişte pietre aruncate în apă: “Omul acesta e un criminal. A împuşcat-o pe Rebecca. El este cel care şi-a ucis soţia” şi, pentru o clipă, am avut senzaţia că vorbise un duh rău, care a încercat deliberat să mă facă să-mi pierd minţile. Am ignorat cuvintele, printr-un uriaş efort de voinţă şi mi-am recăpătat clanul, exact în momentul în care Maxim şi-a ridicat privirea spre mine şi mi-a zîmbit cu afecţiune şi recunoştinţă, bucuros că m-am întors.

Menajera ne-a adus cafeaua şi ne-a servit-o cu simplitate; unul dintre cîini adormise pe covor, încălzit <le razele soarelui care pătrundeau în cameră prin ferestrele înalte, celălalt se întinsese lîngă şemineul, în care focul de abia pîlpîia. Buştenii scoteau puţin fum, aşa că Maxim şi cu mine am fost nevoiţi să ne ocupăm mai întîi de foc. Nu m-a deranjat de loc, căci eram încă plină de nervozitate şi simţeam nevoia să fac ceva, orice.

Am spus:

— L-am auzit pe Giles vorbind la telefon.

— Da. L V — L-ai văzut?

— Doar cît a intrat şi a ieşit — îşi cerea scuze şi îşi sufla nasul fără încetare.

— Bietul de el...

A

-Începuse să mă irite. Mă tem că n-o să-l suport prea mult. Pare să-şi piardă complet controlul.

Vocea lui Maxim era aspră şi enervată. Manifestările emoţionale îl făceau întotdeauna să sesimlă stînjenit, dar aş fi vrut ca măcar acum să dea dovadă de îngăduinţă şi de blîndeţe faţă de Giles. Latura aceasta rece şi dispreţuitoare a firii lui îmi aducea prea mult aminte de trecut, de felul în care se purta înainte ca adevărul să fi ieşit la iveală, înainte ca el să accepte intimitatea unei relaţii sincere pînă la cap între noi.

Am continuat să aţîţ focul. Maxim mi-a spus:

— E inutil. Buştenii sînt prea uzi.

— Da, i-am răspuns, fixînd cu privirea firicelul de fum, în speranţa că-l voi vedea marindu-se.

— Am încercat să discut cu Giles despre situaţia lor financiară. N-am reuşit să mă lămuresc, lucrurile sînt prea încîlcite.

În străinătate, Maxim semnase toate actele care îi fuseseră trimise, fără măcar să le citească.

— Am vorbit cu avocatul. Vrea să mă vadă. Nu se mai termină odată, fir-ar să'fie.

Mi-a tresărit inima. Nu ştiam mai nimic despre situaţia financiară sau materială a familiei, dar ţineam minte că unul dintre avocaţi locuia la Kerrith. Poate că trebuia să mergem acolo, poate că...

— Nu e cel de aici, a spus Maxim, parcă citindu-mi gîndurile. E cel din Londra.

— Londra? am întrebat eu, fără să-mi pot stăpîni emoţia din voce, surprinsă şi încîntată.

Londra.

Ar fi posibil, deci, să plecăm la Londra. Nu aşa cum o făcusem ultima dată, în grabă şi pe ascuns, pentru a schimba trenul şi a ne continua călătoria, ci cu treabă, rămînînd acolo o zi, poale şi o noapte. Londra, oh Doamne, măcar o zi, te rog... Nu-mi plăcuse niciodată Londra, nu mă

simţeam bine în oraşe, viaţa la ţară mă atrăgea mai mult. Dar în timpul exilului nostru mă gîndisem la Londra şi visasem la ea, după ce citeam cîte un articol în ziarele englezeşti care mai ajungeau pînă la noi. Privirea îmi era atrasă de cîte un nume — The Old Bailey, The Parlament, Hill Fields, East India Docks, The Mall, St. James, The Mansion House, Kensington Gardens — şi îmi petreceam următoarea oră plimbîndu-mă, în imaginaţia mea, pe străzile marelui oraş, uitîndu-mă la vitrine, luînd-mi ceaiul, ascultînd orchestra dintr-un parc, explorînd cîte o alee dickensiană, unde casele se înclinau unele spre celelalte şi canalele miroseau a cerneală tipografică, o distracţie nevinovată şi romantică, care îmi mai alina dorul de casă.

Ştiam că războiul lăsase urme adînci la Londra, adusese paragina şi ruina în oraş; evitam să mă gîndesc la călătoria pe care o făcusem atunci, Maxim, Faveil, colonelul Julyan şi cu mine, evitam să mă gîndesc la doctorul Rebeccăi şi la tot ceea ce urmase. În definitiv, nu eram obligaţi să mergem pe strada re'spectivă, puteam loarte uşor să ne ţinem departe de acel cartier.

Londra. Nu eram o citadină; păşunile şi colinele înverzite, mirosul pămîntului reavăn şi ciripitul păsărilor m pădurea umbroasă îmi erau suficiente pentru a trăi Icricită tot restul zilelor mele; n-aş fi putut niciodată să mă acomodez cu asfaltul străzilor, cu mulţimea .iiitomobilelor şi cu betonul blocurilor.

Dar vroiam să revăd Londra, fie şi pentru o zi, nu mai mult. Oh, le rog... Am întors capul spre Maxim, l'iegătindu-mă să-l implor.

‘ — Avocatul va veni să ne vadă poimîine, a spus atunci Maxim, cu o voce încordată.

L-am privit. Faţa îi era complet lipsită de expresie. Am amuţit.-Mă tem că discuţia va dura cîteva ore bune. Vreau să rezolv toate problemele astea într-o singură zi şi să scap de ele definitiv. Va trebui să te distrezi cumva de una singură, dar cred că nu te deranjează, nu-i aşa? Preferi libertatea.

Nu părea supărat. Zîmbea indulgent, vorbindu-mi ca unui^copil. Ne reluam vechile obiceiuri, odată întorşi acasă. îmi spusese că m-am schimbat, dar şi el se schimbase, redevenind uneori, pentru o clipă, omul de care mă îndrăgostisem.

Am zîmbit mecanic şi m-am întors spre foc, începînd să scormonesc jarul cu vătraiul. Visul se destrămase. Nu plecam Ia Londra.

— Sper ca discuţia să nu te indispună, am spus.

— Cred că nu. E doar ceva ce trebuie făcut; cu cît mai repede, cu atît mai bine. Multe dintre posesiunile Beatricei sînt separate de ale mele şi de ale restului familiei, încă de la căsătoria ei, dar mai sînt cîteva chestiuni neclare de lămurit, iar apoi, sîntem liberi să plecăm.

S-a ridicat şi a venit lîngă mine.

— Dă-mi vătraiul, vreau să văd dacă pot să scot un foc zdravăn din flăcăruia asta.

I l-am întins şi am întrebat, cu o voce nesigură:

— Plecăm... în Scoţia?

A zîmbit şi abia atunci am văzut cît arăta de obosii. Pielea feţei era aproape transparentă, sub ochi avea cearcăne vinete şi părea, din nou, extrem de vulnerabil.

Privindu-l, m-am întrebat ce mă făcuse să mă tem de el, cu cîteva clipe în urmă.

— Fireşte, a spus el încet. Meriţi o vacanţă.

S-a aplecat spre mine şi m-a sărutat pe frunte.

&apitolul 7

G^n noaptea aceea şi în ziua următoare lumea din jurul meu a devenit ireală. Indiferent ce auzeam, ce vedeam sau gîndeam, reacţionam cu încetineală, mişcîndu-mă ca într-un vis. Viaţa continua, dar eu nu reuşeam să-i descopăr semnificaţia.

Singura realitate era coroana de crini, aşezată pe iarbă lîngă mormînt şi iniţiala *“Oi.”,* caligrafiată elegant l'c cartea de vizită. Mă urmăreau peste tot, jucîndu-mi în l iţa ochilor, le simţeam în permanenţă prezenţa, ameninţătoare şi

malefică.

Cine, mă întrebam fără răgaz, de cîte ori reuşeam să rămîn singură, cine o făcuse? De ce? Cine vroia să ne înspăimînte? Cine ne ura atît de mult? Cînd o făcuse? I i a acolo cînd descoperisem coroana? Nu, ştiam că nu, eram ciudat de sigură că nu putea fi. Cînd traversasem curtea bisericii şi stătusem lîngă mormîntul Beatricei, cînd văzusem coroana de crini, eram singură, aş fi simţit Imediat prezenţa altcuiva. Nu mai era nimeni în cimitir, nici o umbră nu mă pîndea dintre morminte, singură coroana mă tulburase atunci.Eram înspăimîntată, dar, mai presus de orice, eram nedumerită. Vroiam să ştiu, vroiam să înţeleg şi cel mai rău lucru era că trebuia să păstrez secretul, controlîndu-mi permanent vocea şi expresia feţei, astfel încît Maxim să nu remarce nici un semn de nelinişte sau de neatenţie din partea mea.

Devenise o preocupare constantă, chiar şi în timpul gesturilor celor mai banale ale vieţii de zi cu zi, ca o melodie cîntată la nesfîrşit, aşa că, după o noapte şi încă

o zi, am acceptat-o ca pe ceva obişnuit şi asta m-a mai calmat puţin.

“Va trebui să te distrezi cumva de una singură, dar cred că nu te deranjează , nu-i aşa?”

Vocea lui continua să-mi răsune în minte în timp ce îmi periam părul în faţa oglinzii. Nu bănuiam că întoarcerea noastră îl va schimba atît de mult, că acel Maxim cu care mă obişnuisem, răbdător, tăcut, liniştit, cu care trăisem în toţi anii exilului nostru, va face loc atît de uşor vechiului Maxim, cel de care mă îndrăgostisem atunci cînd nu eram decît o fetişcană. Cu fiecare oră petrecută în Anglia, schimbarea era mai evidentă şi privindu-l, aveam senzaţia că văd nişte perdele fluturînd în bătaia vîntului, lăsînd să se întrevadă din ce în ce mai mult ceea ce se afla dincolo de ele, o realitate care fusese doar temporar ascunsă privirii, dar tot timpul prezentă.

“Va trebui să te distrezi cumva de una singură.”

Cu un an în urmă, sau chiar cu o lună, Maxim încerca

să se eschiveze de orice responsabilitate, insislînd să iau parte la luarea oricărei decizii, să asist la discuţii, să citesc acte, refuzînd să facă ceva lară să mă consulte. Renunţasem să mai sper într-o schimbare, nu-mi închipuiafn că îşi va recăpăta vechea lui independentă, că va fi din nou capabil sau va dori să rezolve singur unele probleme, că prezenţa mea nu i-ar mai fi indispensabilă. Era un şoc, ca şi cum aş fi văzut un invalid irecuperabil însănătoşindu-se, recăpătîndu-şi forţa şi pofta de viaţă, ridicîndu-se în picioare şi mcepînd din nou să meargă, eliberîndu-se, cu un gest, de mîinile iubitoare care-l sprijineau.

Cuvintele lui, deşi dure, nu mă jigniseră. Nu eram nici măcar tristă. Nu mă simţeam respinsă, ci uşurată, de parcă cineva îmi luase o povară de pe umeri. Şi în plus, schimbarea nu era totală, multe lucruri rămăseseră la fel ca înainte. Ne-am petrecut o zi în casă — căci, cu excepţia i ilorva paşi făcuţi prin grădină, dimineaţa şi seara, Maxim refuzase să iasă. Afară era o vreme umedă, bătea vintui şi cerul era înnegurat. Se lăsase şi ceaţa, atît de .iproape de casă, încît caii din ţarc deveniseră invizibili.

Am stat lîngă foc, citind, jucînd cărţi, rezolvînd

• uvinie încrucişate, cu ciinii încolăciţi pe covor între noi.

I .1 masa de prînz, ca şi la cea de seară, Giles rămăsese t&cut aproape tot timpul, închis în el, cu ochii încercănaţi şi înroşiţi de plîns. Era nepieptănat, cu hainele în «Ic/ordine, zdrobit de durere, pe cale de a se distruge complet, fără ca măcar să observe. Nu ştiam ce să spun, •..iu ce să fac, aşa că am încercat doar să fiu drăguţă cu ' I. Iurnîndu-i ceai şi zîmbindu-i ori de cîte ori ni se fniîlneau privirile. Cred că mi-a fost recunoscător, în IHul lui copilăresc şi patetic, dar după fiecare masă se

i ci ragea în birou, unde stătea singur ore întregi.

Nici măcar Roger nu era prezent, pentru a mai ilrstinde atmosfera, plecase să-şi viziteze nişte prieteni şi im pot spune că mi-a părut rău, am fost scutită astfel, de neplăcerea de a-l privi şi de sentimentul de vinovăţie

provocat de această neplăcere.

Toată ziua aceea am simţit că sîntem în afara Inapului, într-o zonă a nimănui. Casa ni se părea străină şi lugubră, nu reuşeam să ne acomodăm cu ea. Am fi fost mai puţin stingheri, cred, într-o cameră de hotei. Maxim scotea rareQri cîte un cuvînt, cufundat în gînduri. Eu încercam să-l distrez, propunîndu-i să bem un ceai sau să jucăm o partidă de canastă şi el accepta imediat, deşi simţeam că o face doar de dragul meu, fără nici o plăcere. Aveam impresia că îmi reluasem vechea postură de inferioritate, aceea a unui copil căruia i se face pe plac din complezenţă.

Ziua a trecut încet. Ploaia bătea în geamuri, ceaţa persista. Se întunecase devreme.

“Va trebui să te distrezi cumva de una singură, dar cred că nu te deranjează, nu-i aşa?”

Nu mă deranja. Aveam un secret şi gîndindu-mă la el, inima a început să-mi bată cu putere. Puteam să mă distrez de una singură, aveam cu ce. Ne-am dus la culcare devreme şi eu m-am întors pe o parte,' cu spatele la Maxim, simţind că, într-un fel, în fundul sufletului meu, îl trădez.

Dimineaţa, ceaţa se risipise, cerul era senin, de un albastru palid, sufla un vînt uşor şi aş fi putut crede că e primăvară, dacă pămîntul n-ar fi fost acoperit de un strai gros de frunze moarte, pe care vin tul le scuturase din copaci în timpul nopţii.

Avocatul urma să vină la ora unsprezece, o maşină fusese trimisă să-l ia de la gară.

Giles nu coborîse la micul dejun, eram doar noi doi la masă. Maxim era îmbrăcat în costum, cu o cămaşă scrobită, era rezervat şi ceremonios.

Coroana de crini plutea între noi, palidă şi imaterială.

Cine? De ce?»Cînd? Ce vroiau de la noi?

Mi-am auzit propria voce rostind cu nonşalanţă: | — Mă întreb dacă Giles o să mă lase să iau maşina. (’red că astăzi e zi de tîrg la Hemmock şi aş vrea să mă duc.

Învăţasem să conduc în străinătate, deşi nu aveam maşină; atunci cînd vroiam să vizităm vreo biserică sau

mînăstire, sau cînd vroiam să vedem vreun peisaj mai special, despre care citisem, închiriam una. Lui Maxim părea să-i facă plăcere să se lase condus, era una dintre schimbările survenite în exil, căci în ţară o astfel de posibilitate era exclusă din start. O făceam cu bucurie, plăcîndu-mi nu numai să conduc, ci şi să fiu eu ghidul, sil mi asum responsabilităţi pe care înainte nu le avusesem. Condusul unei maşini mi se părea o treabă de adult şi îl făcusem pe Maxim să zîmbească atunci cînd l-o spusesem.

Acum, nici măcar nu-şi ridicase privirea din ziarul pc care-l citea.

— De ce nu? El n-are nevoie de ea, trebuie să fie «ici cînd vine avocatul. O să-ţi placă la tîrg.

Deci nu avea nimic împotrivă, nu se răzgîndise, nu uvea nevoie de mine aici.

Am simţit o strîngere de inimă. I-am atins mîna, ii'.ii'ptînd să mă liniştească, să mă asigure că putea să fiică faţă discuţiei cu avocatul, referitor la actele care trebuiau descîlcite şi toate acele probleme care ar mai fi nărui în timpul întîlnirii, fireşte că fără ajutorul meu.

— Totul e în regulă, a spus el. N-ai de ce să le nelinişteşti.

Ba am, m-am gîndit eu. Coroana de crini — şi iniţiala mi-a apărut în faţa ochilor, plutind parcă între noi. “Ce*!”. Rebecca.

Nu mă gîndisem nici o clipă că ar fi putut să fie Iniţiala altui nume.

L-am văzut pe Maxim privindu-mă şi m-am forţat să-i zîmbesc.

— Mă simt ca într-un vis, a spus el, şi nu e neplăcut. Voi trece şi prin încercarea asta — curios lucru, parcă nu mă priveşte deloc — iar mîine, cînd mă voi trezi din vis, viaţa reală îşi va continua cursul. înţelegi ce vreau să spun?

— Cred că da.

— Va trebui să ai răbdare cu mine, un timp.

— Dragul meu, n-ai vrea să rămîn totuşi aici, în camera cealaltă, doar pentru cazul în care...

— Nu.

M-a mîngîiat uşor pe obraz, iar eu i-am luat mîna şi mi-am lipit faţa de ea, simţindu-mă plină de dragoste şi foarte, foarte vinovată.

— Diseară o să-i telefonez lui Frank, a spus el zîmbind. Putem pleca chiar mîine.

Apoi Giles a ieşit din birou, cu nişte acte în mînă, aşa că l-am întrebat dacă pot lua maşina şi am plecat din casă, din calea lor — cu conştiinţa curată, trimisă să mă distrez.

*

La ce mă gîndeam? Ce planuri îmi făcusem? De ce porneam spre locul în care, aşa cum singură afirmasem, nu m-aş mai fi putut întoarce niciodată? De ce ispiteam soarta?

Ceea ce făceam era un lucru nebunesc şi primejdios pe deasupra. În cel mai bun caz, urma să fiu teribil de dezamăgită. în cel mai rău, dacă alia Maxim, aş fi distrus fragila noastră fericire, dragostea şi

Încrederea pe care le clădisem cu atîta grijă şi răbdare, aş

l i distrus vieţile amîndurora.

Şi cu toate acestea, mă duceam. Cred că ştiusem încă de la început, din ziua în care am aflat că ne întoarcem în ţară, că mă voi duce. Nu puteam rezista icntaţîei, mă atrăgea ca o dragoste şecretă. Visasem, îmi dorisem şi trebuia să mă duc.

Nimeni nu-i pomenise numele; eu nu îndrăznisem să întreb. Singura persoană care îl rostise fusese Frank Crawley şi, chiar şi atunci, buzele mele rămăseseră mute...

Manderley.

Există cîteva tentaţii cărora nu li se poate rezista, cîteva lecţii care nu sînt învăţate niciodată.

Indiferent ce putea să se întîmple, indiferent de consecinţe, trebuia să mă duc acolo şi să văd totul cu proprii mei ochi.

Trebuia să ştiu.

Manderley. Mă ţinea sub vraja lui, pe jumătate ili.igoste, pe jumătate frică, la fel de puternică ca

întotdeauna, făcîndu-mă să întorc maşina spre locul în
i arc drumul o cotea spre mare.
Era la treizeci de mile distanţă, în capătul celălalt
ii comitatului, aşa că, la început, satele şi tîrgurile pe lingă care am trecut îmi erau necunoscute. Am văzul indicatorul pe care scria “Hemmock”, locul pe care spusesem că vreau să-l vizitez şi unde ar fi trebuit să mă Invîrt o vreme prin tîrg şi, poate, să iau masa de prînz.

I >.u am trecut de el fără să mă opresc. Aveam altă ţintă.

N-am vrut să mă las cuprinsă de nostalgie, icmcmorînd scene din trecut şi m-am mulţumit doar să m i bucur de frumuseţea peisajului, de cerul senin şi de MMIC. Am coborît geamul, astfel îneît să pătrundă în maşină mireasma frunzelor moarte şi a pămîntului reavăn. Mă simţeam liberă ca pasărea cerului şi fericită că pot profita de superba zi de toamnă. Eram un om obişnuit, într-o simplă excursie, nu îndrăzneam să mă consider altceva.

Dar ce mă aşteptam să găsesc la capătul ei? Ce doream să găsesc? O ruină în mijlocul unui hăţiş sălbatic; dărîmături şi cenuşă care se răcise de mult, aleea principală năpădită de buruieni, iederă căţărîndu-se pe zidurile încă în picioare, ca în coşmarurile mele. Dar nu puteam fi sigură, căci nimeni nu avusese curajul să ne povestească, refuzasem să mai auzim pronunţîndu-i-se chiar şi numele, scrisorile primite în exil nu conţinuseră veşti.

Aproape că mă auto-sugestionasem că fac un pelerinaj romantic, că voi găsi un loc trist şi melancolic,

o ruină plină de frumuseţe. Nu aveam nici temeri, nici presimţiri. Altfel de lucruri mă înfricoşau cu adevărat — coroana de crini, cartea de vizită, iniţiala — răutatea deliberată a unei persoane necunoscute.

Dar nu mă înspăimînta Manderley.

*

Pe drum, după ce străbătusem cam jumătate din distanţă, am oprit într-un sat şi am cumpărat o sticlă dc oranjadă dintr-o prăvălie. Ieşind din nou la soare şi auzind

clopoţelul uşii clinchetind în spatele meu, am avut impresia că mai trăisem o dată aceeaşi scenă şi, privind în jur, orbită de lumină, mi-am dat seama că dc aici cumpărasem, în copilărie, o ilustrată pentru colecţia mea, pentru că fotografia reprezenta o casă care îmi plăcuse — Manderley.

Şi pentru o clipă, privind şopronul văruit şi ncoperişul de stuf al fermei de peste drum, am retrăit trecutul cu atîta intensitate, de parcă timpul şi-ar fi oprit cursul, de vreme ce totul în jurul meu era neschimbat şi mă făcea să cred că şi eu eram aceeaşi.

Am stal o vreme în maşină, bînd cu înghiţituri mici din oranjada caldă şi dulceagă, uitînd cine eram şi ce c ăutam aici, ca într-o transă.

După un timp, am pornit maşina şi am început din nou să conduc pe drumul de ţară. Copilăria mea i.nnăsese undeva în urmă, în satul liniştit şi dintr-o dată, după un colţ al drumului, am zărit un indicator.

Kerrith, 3 mile.

Am frînat, am stins motorul şi, prin geamul deschis, adus de briză, a intrai mirosul sărai al mării.

Inima îmi bătea rapid şi palmele mi se umeziseră.

Kerrilh. Kerrith. Am privit indicatorul pînă cînd literele au început să-mi danseze în faţa ochilor, picr/.Îndu-şi orice înţeles.

Kerrith. Salul, cu portul şi bărcile lui, plaja şi bungalourile, pietricelele de pe chei, chiar şi poarta şubredă a curţii parohiale, toate aceste imagini mi-au ie venit acum în minte, în cele mai mici detalii.

La o milă distanţă de aici, drumul cotea din nou pe lingă dealul împădurii dincolo de care marea devenea \ i/ibilă, ca o linie subţire, de un albastru palid.

Am auzit, din nou. cuvintele lui Maxim. Dacă aş întoarce capul, mi-am spus, l-aş vedea lîngă mine.

“Acolo e Manderley. Se văd şi pădurile.”

Era prima mea /i aici, prima dintr-un şir lung de /ilc*. toate întipărite pentiu vecie în memoria mea.

Apoi m-am surprins amintindu-mi cuvintele rostite 'le

lemeia aceea, în ziua cînd vasul eşuase pe slîncile delîngă Manderley. Venise de la Kerrith, cu băieţelul ei, pentru o scurtă plimbare.

Avea o bluză vărgată şi faţa stacojie de prea mult stat la soare.

— Soţul meu zice că toate domeniile astea mari vor fi împărţite, cu timpul, în mici proprietăţi, pe care se vor construi bungalouri, spusese ea. Nu mi-ar displace să am şi eu un bungalou mic şi drăguţ aici, cu vederea la mare.

Dintr-o dată, mi s-a strîns inima. Oare asta era ceea ce se întîmplase cu Manderley în cele din urmă? Pădurea defrişată, casa demolată, zeci de bungalouri cu ramele geamurilor vopsite în roz, verde şi albastru, cu ultimele flori ale verii ofilindu-se în grădină şi, poate, o singură tufă de trandafiri, ultima din sutele de tufe care crescuseră cîndva aici? Bărci de agrement în golf şi cabine de lemn pe plajă, cu numele proprietarilor vopsite pe uşă?

Poate că ăsta era motivul pentru care subiectul fusese evitat de faţă cu noi, acest sfîrşit groaznic al locului în care trăisem.

Dar nu puteam fi sigură. Am pornii maşina, I hotărîtă să-mi încerc norocul, chiar cu riscul de a I redeschide rănile vechi. Dincolo de cotul drumului, am dat cu ochii de cuşma împădurită a dealului, de pania i lină care ducea în vale. Nu se ivise nici un indicator nou, toate păreau să fie aceleaşi pe care le ştiam. Dacă existau bungalouri, nu se vedeau.

O clipă mai lîrziu, am simţii că nu existau şi că totul era aşa cum îmi imaginasem: ruinele casei, aleea năpădită de buruieni, lăstărişul care invadase grădina şi, j undeva, în zare, plaja, stîncile şi golful, neschimbate.

Am ieşit din* maşină şi am făcut cîţiva paşi. Ani privit dealul — era alît de aproape, nimic nu-mi stătea încale, puteam să mă duc. Imediat după culmea dealului.

I)e ce n-am făcut-o? De ce?

Du-te, du-te, du-te, îmi şoptea o voce în minte,

i spititoare şi obsedantă.

Vino.

Manderley.

Am simţit cum îmi fuge pămîntul de sub picioare, .imeţisem şi mi se părea că cerul se poate deschide în orice moment deasupra mea, înghiţindu-mă.

O adiere de vînt a ciufulit iarba şi mi-a atins faţa, mîngîietoare ca o mînă invizibilă.

Am fugit.

M-am întors înapoi, conducînd nebuneşte, dar cu o

i nncentrare născută din panică, luînd virajele Iară să încetinesc, gonind orbeşte, cît pe ce să mă ciocnesc cu o

ı .miţă, văzînd pentru o secundă faţa îngrozită a I< imierului, cu gura deschisă într-un strigăt mut. Am evitat în ultima secundă să calc un cîine, trecînd în viteză, pe lîngă indicatoarele care mă călăuziseră pînă .in i înapoi pe şosea, apoi pe poarta deschisă, pe alee şi,

• uborînd din maşină, am fugit înapoi în casă, l-am căutat

II i lipă din ochi pe Maxim şi l-am văzut ieşind din birou. În .palele lui erau doi bărbaţi în costume negre şi, lîngă şemineu, stătea Giles.

N-am spus nimic, nici nu era nevoie. Maxim m-a prins în braţe şi m-a strîns la piept, liniştindu-mă, pînă

• nul am încetat să mai tremur şi să plîng. Ştia tot şi nu

•ı ı nevoie să-i povestesc, ştia şi mă iertase, eram sigură, 'lı ı n aş fi avut curajul să-l întreb şi nu mă aştepta nici im icproş.

Avocaţii au rămas să prînzească cu noi, dar n-a ln'.i nevoie să fiu şi eu prezentă. Am mîncat două ..ııHlv işuri în salon, înghiţind cu greutate, căci nu-mi era foame, dar nu vroiam să o jignesc pe menajeră, care îmi trimisese o lavă plină. După aceea am rămas în salon o vreme, privind pe fereastră lumina amiezii aruncînd umbre lungi în grădină, bucurîndu-mă de această nouă plăcere. Mă simţeam obosită şi uşurată. Evitasem urmările propriei mele încăpăţînări, deşi nu aveam nici un merit în asta şi scăpasem de demonul din mine. Eram în siguranţă acum şi,

ceea ce era mult mai important, nu tulburasem apele, nu răscolisem trecutul.

Indiferent ce se întîmplase cu Manderley, nu era treaba mea. Aparţinea trecutului şi, uneori, viselor mele.

Nu vroiam să mă mai întorc acolo niciodată.

După plecarea avocaţilor, Maxim m-a luat la o plimbare spre ţarcul cailor şi mi-a spus, în cîteva cuvinte, că problemele legate de succesiunea Beatricei erau minore.

— Totul s-a rezolvat. Nu sînt probleme şi nu mai e nimic care să ne privească.

M -am oprit lîngă poarta ţarcului. Caii păşteau în capătul opus al pajiştei şi nici măcar nu şi-au ridicai capetele din iarbă la sosirea noastră. M-am înfiorat.

— Mîine sîntem în Scoţia, a spus Maxim. Mi-ar place să plecăm dimineaţa devreme.

— O să fac bagajele după cină. Nu e mare lucru de făcut, oricum.

— Ai destule haine călduroase? Presupun că e destul de frig acolo. Dacă vrei, ne oprim pe drum şi cumpărăm tot ce ai nevoie.

Am scuturat din cap.

— Nu vreau decît să ajungem cîl mai repede.

— Bine.

Vroiam să plec de aici, dar nu din pricina casei, sau a lui Giles, sau a golului lăsat de Beatrice în sufletele noastre.

Vroiam să plec în Scoţia pentru că nu suportam ideea întoarcerii în străinătate, preferind, să-mi imaginez călătoria cu trenul prin Anglia, orele pe care de-abia aşteptam să le petrec la fereastră, privind soarele, satele, dmpiile şi dealurile, pădurile, rîurile şi marea. îmi stăpîneam cu greu nerăbdarea, vroiam să-mi bucur ochii si sufletul cu priveliştile după care tînjisem ani în şir.

Luam cîteva cărţi cu noi, puteam să mai cumpărăm din staţie, dacă nu ne ajungeau, pentru momentele în care ne-am fi plictisit de privit pe fereastră, puteam să lucăm cărţi şi să mîncăm la restaurant şi tot ceea ce se mtîmplase aici urma să rămînă în trecut, pînă ni s-ar fi şlers'cu totul din

memorie.

Ne-am întors şi ne-am îndreptat spre casă în tăcere, ! >ucurîndu-ne de faptul că era ultima noapte pe care o mai petreceam aici.

*

În timpul cinei, Maxim şi-a ridicat privirea spre mine şi mi-a spus, brusc:

— Aş vrea să merg la mormînt dimineaţa, înainte de plecare.

L-am privit ţintă, simţind cum mă înroşesc la faţă şi am bîiguit:

— Dar nu... Vreau să spun, n-o să ai timp, maşina vine să ne ia la ora nouă.

— Atunci o să mă duc la ora opt, a spus el şi a < oniinuat să mănînce liniştit, în timp ce mie mîncarea mi NC transformase în cenuşă şi simţeam un nod în gît, care nu împiedica să vorbesc.Nu putea să se ducă, nu trebuia să se ducă şi lotuşi, nu aveam cum să-l împiedic. Ce motiv aş fi pulul invoca? Nu găseam nici unul.

L-am privit pe Giles. Şi el se va duce, m-am gîndii eu, va vedea coroana şi va citi cartea de vizilă cu voce tare, va pune întrebări. Am văzut atunci cum lacrimile îi şiroiesc pe obraji şi cum Maxim, după ce i-a aruncat o privire slînjenită, şi-a coborît repede ochii spre farfuria din faţa lui.

Cuţitul lui Giles a zăngănit în farfurie. Se ridicase în picioare, căulîndu-şi batista prin buzunare, cu mişcări nesigure.

— îmi pare rău, a spus el. îmi pare rău. Cred că ar fi mai bine să ies puţin la aer.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce-i cu el? m-a întrebat Maxim furios, imediat ce uşa s-a închis în urma lui Giles.

— I-a murit solia.

Eram conştientă de asprimea cu care îi răspunsesem, ca şi de faptul că era nemerilală. De fapt. Maxim îi înţelegea durerea, dar nu era capabil să o suporte.

— Ei bine, cu cît o să plecăm măi curînd de aici, cu atît

o să-şi revină mai repede. Va fi obligai să-şi vină în fire. Noi nu facem decît să-i sporim suferinţa.

— Vrei să chem maşina mai devreme mîine dimineaţă? Putem lua micul dejun undeva pe drum. Şliu cît trebuie să-ţi fie de greu.

Îmi auzeam propria voce rostind cuvinte înşelătoare şi îmi era ruşine de mine. Dar o făceam de dragul lui, spre binele lui, încercînd să-l protejez.

— Nu. Lasă lucYurile aşa cum sînt. mi-a răspuns Maxim. Sună menajera şi spune-i să trimită felul doi.

Je UViul a 1 O bj

Subiectul era închis. Pînă la sfirşitul mesei n-am putut să mai mănînc nimic. Am lăsat mîncarea din faţa mea neatinsă, îngrozită de ceea ce urma să se întîmplţ a doua zi dimineaţă, cu aceeaşi întrebare pulsîndu-mi ritmic în minte: Ce e de făcut? Ce e de făcut? Ce e de făcut?

N-am dormit aproape de loc în noaptea aceea, ca să mă pot scula în zori. M-am îmbrăcat în grabă, pe furiş, ca o amantă clandestină şi m-am strecurat afîiră din casă, îngrozită la gîndul că aş putea trezi cîinii sau nelinişti caii. Din fericire nu s-a întîmplat aşa, nu m-a auzit nimeni, aşa că mi-am scos pantofii şi am fugit pe iarbă pînă la şosea, ca să nu fac zgomot pe aleea de pietriş. Lumina zorilor era palidă şi minunat de frumoasă, crescînd în intensitate cu fiecare clipă care trecea, dar eu aproape că nu-mi dădeam seama, coneentrîndu-mă asupra zgomotului făcut de paşii mei, atentă să nu cad, cu bătăile inimii răsunîndu-mi asurzitor în urechi. -

Îmi amintesc că nu-mi era teamă, nu mai era loc în mine pentru aşa ceva. aveam o misiune grabnică şi secretă de îndeplinit şi m-am rugat, în timp ce fugeam şi mă opream ca să-mi trag sufletul şi porneam din nou, de data asta mergînd cît puteam mai repede, să reuşesc să ajung acolo, să fac ceea ce îmi propusesem şi să mă întorc înapoi, fără să fiu descoperită.

La un moment dat, o vulpe mi-a tăiat calea, ieşind din lăstăriş; altă dată, ridicîndu-mi ochii, am întîlnit privirea fixă.

halucinantă, a unei bufniţe cocoţate pe o creangă.

În vale era frig. dar abia dacă-l simţeam. în goana mea disperată. Cine m-ar fi văzut ar fi putut crede că sînt o apariţie dintr-o altă lume, o nălucă trecînd peste drumuri, coborînd panta colinei, strecurîndu-se pe poarta cimitirului, în primele clipe ale dimineţii.Susan Hill

M-am oprit şi mi-am tras sufletul, gîndindu-mă, fără teamă, că era cel mai potrivit moment şi loc pentru apariţia unei stafii, dar n-a apărut nici una. Tot ce-am văzut a fost movila de lîngă aleea de pietriş.

Cineva pusese brazde de iarbă, pe care se odihnea o singură coroană de crizanteme arămii. Ştiam, fără să verific, că era de la Giles şi Roger.

. Celelalte flori dispăruseră. Am înconjurat biserica, cautîndu-le şi le-am găsit în curtea din spate, strînse într-un morman peste care grădinarul aruncase pămînt şi crengi uscate, aşa că, oricare ar fi fost coroanele de sub ele, rămîneau ascunse aproape complet privirii.

M-am întors la mormînt, respirînd uşurată, dar pe cînd dădeam colţul, am zărit ceva alb în tufa de ilice. Era

o carte de vizită, agăţată de frunzele verzi şi ţepoase, împreună cu o bucăţică de panglică, smulsă dintr-o coroană. Am întins mîna şi am luat-o, privind fascinată cartonaşul alb cu chenar negru, cele cîteva cuvinte caligrafiate elegant si iniţiala neagră.

Îmi înţepasem un deget în frunzele ascuţite, aşa că am înfundat adînc în buzunar o carte de vizită pătată de propriul meu sînge.

(Capitolul 8

plouat tot drumul, monoton şi mărunt, cerul era plin de nori vineţii şi, la un moment dat, chiar şi eu m-am săturat să privesc pe fereastră, întorcîndu-mă la cărţile şi ziarele mele.

Ar fi trebuit să fiu fericită, aşa cum mă aşteptasem să fiu, dar mă copleşise oboseala, simţeam efectul întîrziat al neliniştii şi spaimei provocate de ultimele evenimente, ceea ce îmi răpise orice posibilitate de a mă mai bucura de

călătorie, de faptul că eram în Anglia, începusem să mă obişnuiesc şi mi se părea deja ceva firesc. Senzaţia de libertate, după care tînjisem, lipsea şi mă simţeam claustrată. Mi-aş fi dorit să pot broda sau croşeta, ca să-mi ocup mîinile şi mintea cu ceva atunci cînd mă plictiseam de citit. Aş fi părut ocupată, ceea ce l-ar fi liniştit pe Maxim, care vedea în mine un om echilibrat şi odihnitor, fără treceri bruşte de la o stare sufletească la alta. Şi purtîndu-mă astfel aş fi rămas aceeaşi fiinţă care ani de zile încercasem să nu-l dezamăgesc.

Peisajul avea culoarea granitului, acoperişurile caselor luceau, negre, în ploaie. Dealurile pe lîngă care treceam, îndepărtîndu-ne spre nord, erau învăluite în

ceaţă.

Acasă, mi-am spus, sîntem acasă, dar n-am simţit nimic deosebit.

Maxim a citit o carte, apoi ziarele şi, o dată sau de două ori, a ieşit pe coridor, rezemîndu-şi braţele de marginea ferestrei.

Îmi dorisem atît de mult această călătorie şi acum nu-mi mai făcea nici o plăcere, căci Maxim şi cu mine ne îndepărtam unul de celălalt, din vina mea, a gîndurilor şi faptelor pe care nu puteam să i le împărtăşesc.

Întrebările obsedante continuau să-mi răsune în minte, doar uşor atenuate, ca un murmur: Cine? Cînd? De ce? De unde apăruse coroana? Cine o trimisese sau adusese? Ce vroia? Erau mai mulţi? Cine? Şi de ce? De ce? De ce?

Cuvintele răsunau sacadat în ritmul roţilor de tren, întrebările mă răscoleau sacadat.

Uşa s-a deschis din nou. Maxim a intrai în compartiment.

— Mergem să bem o cafea la vagonul-reslaurant? l-am întrebat eu.

Maxim a clătinat doar din cap şi s-a întors la ziarul lui, pe care îl mai citise o dată, eram sigură, fără să spună vreun cuvînt. Nu vroia să-mi vorbească, era vina mea, ştiam asta şi nu era nimic de făcut.

*

Trenul se apropia de Scoţia şi dealurile erau din ce în ce mai golaşe. Anglia îmi părea pustie şi ploaia se prelingea pe geamuri, înlocuind lacrimile.La un moment dat, ridicîndu-mi întîmplător privirea, am întîlnit ochii unei femei care trecea pe coridor, pe lîngă compartimentul nostru. A durat doar o fracţiune de secundă, nu mai mult, dar am văzut cum i se schimbă expresia, de la indiferenţă la curiozitate şi femeia s-a oprit, a făcut un pas înapoi şi ne-a scrutat atent cu privirea, pe amîndoi. Am ridicat repede cartea în dreptul feţei şi m-am întors cu spatele, iar după un timp, cînd am îndrăznit să mă uit din nou, dispăruse.

Nu a însemnă nimic, mi-am spus. Am lipsit din Anglia mai mult de zece ani. Lumea ne-a uitat. Războiul a şters din amintirea oamenilor tragediile care s-au petrecut, chiar şi pe cele mai răsunătoare.

Dar mai tîrziu, în vagonul-restaurant, în timp ce îmi despătueram şervetul, am simţit o privire aţintită asupra mea şi, cu coada ochiului, ani văzut-o pe femeia aceea la masa de vizavi, îmbrăcată cu o bluză roşie.

Cînd chelnerul ne-a adus supa, vagonul s-a clătinat brusc şi lichidul fierbinte s-a revărsat peste marginea supierei. Maxim i-a cerut, iritat, să schimbe faţa de masă şi eu am încercat să-l calmez, iar cînd mi-am ridicat privirea, am întîlnit din nou ochii femeii. M-am înroşit, furioasă pe lipsa mea de control. Lîngă ea stătea o femeie mai tînără şi am văzut-o aplecîndu-se şi şoptindu-i ceva, ne recunoscuse şi mi-am dat seama că îi spune numele noastre, urmînd, probabil, să-i povestească totul la înapoierea în compartiment. “Maxim de Winter... ea e a doua lui soţie... au trăit în străinătate... se spune că n-aveau încotro... Manderley... Rebecca. Mai ţii minte, desigur...”

Îmi amintea de îngrozitoarea doamnă Van Hopper, de felul în care îşi ducea lomionul la ochi, în restaurantul hotelului în care stăteam, la Monte Carlo.

“E Max de Winter... proprietarul domeniului Manderley. Ai auzit de el, nu-i aşa?”

Mi-am pus mina peste mîna lui Maxim şi i-am spus ceva repede, o prostie, îmi aduc aminte, despre oile care se zăreau pe fereastră. Aş fi dat orice să nu observe că am fost recunoscuţi, ura să fie arătat cu degetul. Şi mai ales, vroiam să mi-l apropii, printr-un gest, printr-o atingere.

Mi-a zîmbit uşor.

— Peştele ăsta e groaznic de uscat.

— Nu-i nimic, am spus eu, nu-i nimic.

— E-n regulă. Hai să ne uităm la oile tale.

Asta m-a lacul să rîd şi Maxim şi-a înălţat o sprinceană, amuzat, veselia îndulcindu-i trăsăturile feţei. Am băut o înghiţitură de vin, simţind cum mi se ia o greutate de pe inimă şi m-am destins, plină de o neaşteptată fericire, privind din nou pe fereastră şi văzînd că se întunecă.

— Sîntem în Scoţia, a spus atunci Maxim şi în voce
i se strecurase o notă de speranţă.

Scoţia era altă ţară.

*

Ne-am petrecut noaptea înlr-un mic hotel din Dunaig, oraşul cel mai apropiat de domeniul pe care-l administra Frank Crawley. El ne rezervase camera, gîndindu-se că ajungeam aici prea tîrziu ca să putem să pornim din nou la drum şi ne lăsase un bilet la recepţie în care ne anunţa că va veni să ne ia a doua zi dimineaţă, după micul dejun.

Ploaia se oprise'în cele din urmă, dar sufla un vini aspru şi rece. Patroana hotelului ne-a întîmpinat cu o bunăvoinţă rezervată, înăuntru era cald şi bine. Singurii clienţi în afară de noi erau doi bătrîni, soţ şi soţie, aşa că nu mai trebuia să ne temem că vom fi recunoscuţi, puteam să ne destindem în camera noastră de modă veche cu tavan înalt.

Mă simţeam aproape la fel ca într-unul din hotelurile noastre din străinătate, dar era un sentiment cu care mă obişnuisem, în fond, aşa cum mă obişnuisem să atîrn haine pe umeraşe în dulapuri mari, pe care le folosiseră şi alţii înaintea mea, să mă aşez cu prudenţă pe marginea unui pat străin, pentru a vedea dacă e tare sau moale, să folosesc o

baie anonimă cu ţevărie zgomotoasă şi sertare înţepenite. Nu urma să stăm aici decît o noapte, după care aveam să ne mutam din nou într-o casă.

Dar, în timp ce-mi aşezam papucii lîngă pat, m-am gîndit că nici asta nu-mi convine, oricît de agreabilă putea fi şederea noastră în casa lui Frank, alături de familia lui. Mă săturasem de camere de hotel şi de casele altora, îmi doream o casă a mea. Nu mai vroiam să fiu o exilată care se stabileşte mereu şi mereu altundeva, pentru un timp limitat, eram de-acum prea bătrînă pentru aşa ceva. • Nu mai avusesem o casă mea încă din copilărie, trăisem mai tot timpul prin hoteluri şi pentru scurt timp, la Manderley. Dar Manderley nu fusese casa mea, acolo eram tot un musafir, căci în ciuda aparenţelor, nu eram dintre ai casei, ci doar o tolerată.

Mă aştepta cu siguranţă o noapte albă, căci mă frămîntau prea multe gînduri. Eram încordată şi cu toate simţurile în alertă, aproape temîndu-mă să vorbesc, de frică să nu scap vreun cuvînt care să dea de bănuit.

Nu-mi puteam scoate din minte coroana de crini, albă, delicată, deosebit de frumoasă, iar cînd, fără să-nii dau seama, îmi băgăm mîna în buzunar, degetele atingeau muchia rigidă a cărţii de vizită şi tresăream, înspăimîntată. Ce proastă fusesem să o păstrez, cînd aş fi putut s-o ascund în mormanul de flori şi de crengi uscate, pregătite pentru a fi arse!

Nu puteam scăpa nici de imaginea chipului femeii din tren, cu privirea iscoditoare, aplecată spre însoţitoarea ei, în timp ce-i şoptea ceva.

Maxim avea dreptate. Nu trebuia să ne fi întors. Teama era ceva de care nu puteam scăpa niciodată, teama că cineva ne va vedea, recunoaşte, vorbi, întreba, stricîndu-ne astfel echilibrul.

Dar echilibrul ne fusese deja stricat, nu cunoscusem niciodată pacea sufletească, liniştea şi calmul unei familii obişnuite.

Acestea erau gîndurile care îmi treceau prin minte,

umplîndu-mă de disperare, în tot timpul cinei şi, apoi, în camera noastră. Vîntul sufla puternic, făcînd să zăngăne geamurile. Ar fi trebuit să fim acum acasă, dar unde era casa noastră? Nicăieri.

— Biata de tine, eşti frîntă. de oboseală. Ai trecut printr-o încercare grea, iar eu nu ţi-am fost de nici un ajutor. Te-am încărcat şi cu problemele mele, am fost îngrozitor de egoist.

Maxim m-a cuprins în braţe, iubitor, tandru, şi toată nervozitatea care ne îndepărtase a dispărut dintre noi într-o clipă. Am simţit că sînt într-adevăr obosită, vlăguită şi confuză, iar tîmplele îmi vîjîiau.

Cînd m-am întins în pal, camera a început să se rotească în jurul meu, tavanul să se dizolve în pereţi, dar nu era decît oboseala şi un adînc sentiment de uşurare.

Am adormit cum nu mai dormisem de o săptămînă, adînc, fără* vise şi cînd m-am irezil. cerul avea albastrul senin şi glacial al dimineţilor nordice.Somnul era cel care îmi lipsise, acum îmi dădeam seama. Maxim părea şi el mai odihnit, ridurile din jurul ochilor şi gurii nu mai erau la fel de adînci şi toată atmosfera deprimantă din timpul călătoriei se risipise o dată cu norii de ploaie.

Frank şi-a făcut apariţia cu puţin înainte de ora zece, într-un Land Rover vetust, plin de cockeri şi scule de pescuit, cu care urma să ne ducă la el acasă, în Iveralloch.

— Mă tem că nu va fi prea confortabil, a spus el deschizînd portierele, pe aici pretenţiile sînt minime.

Am surprins privirea plină de îndoială pe care a aruncat-o hainelor noastre elegante, dar interiorul maşinii părea să fi fost curăţat de curînd, iar bancheta din spate fusese acoperită cu o pătură nouă.

— Sînt obligat să circul mult şi drumurile sînt foarte proaste, s-a scuzat Frank. Cel mai greu îmi e înainte şi după Crăciun, cînd se înzăpezesc toate.

Părea vesel şi fericit şi am ştiut, privindu-l cum se instalează la volanul jeep-ului, că rupsese definitiv cu trecutul, că Manderley nu mai avea nici o putere .isupra lui.

*

Frank locuia la mai mult de 40 de mile distanţă de hotel şi, pe toată lungimea drumului, n-am văzut nici o casă, cu excepţia unei cabane de vînătoare şi a unei ferme ciudate. Maşina urca pe un drum îngust, străbătînd dealurile, unul după altul, în direcţia munţilor pc care-i zăream la orizont. Pămîntul şi copacii aveau culori cum nu mai văzusem niciodată, nuanţe de cenuşiu, cafeniu şi violet închis, iar culmile colinelor mai îndepărtate erau argintii. Maxim privea în jur cu mai mult interes decît arătase vreodată de la întoarcerea noastră, era o altă lume, fără amintiri de care să se teamă.

M-am gîndit, privindu-l, că am putea rămîne aici definitiv şi m-am uitat, la rîndul meu, în jur, încercînd să-mi dau seama dacă ne-am putea acomoda cu peisajul scoţian.

Cred că mi-am dat seama aproape imediat că nu; venisem aici doar pentru o scurtă vacanţă, în afara timpului şi spaţiului, să ne odihnim şi să ne refacem, dar mai mult n-am fi rezistat, spaţiul acesta nu ni se potrivea.

Acum însă totul era minunat, ne simţeam perfect, iar ziua scoţiană splendidă s-a prelungit în cele treizile care au urmat, toamna aurie alunecînd pe nesimţite înspre iarnă.

N-aş fi crezut că mai puteam simţi atîta fericire. Maxim parcă întinerise, stătea în aer liber din zori şi pînă noaptea tîrziu, mergînd cu Frank la pescuit, străbătînd pe jos sute de mile prin mlaştini şi hăţişuri, plimbîndu-se, vînînd, cu ochii strălucitori şi o expresie de om fără griji întipărită pe chip, aşa cum nu-l văzusem niciodată.

Casa lui Frank era aşezată pe un deal, deasupra lacului şi de la ferestrele de la etaj se vedea întinderea imensă a apei, care-şi schimba culoarea de mai multe ori pe zi, de la nuanţa argintului la cea a oţelului, de la cenuşiu deschis la un gri vineţiu cu reflexe negre. În faţa casei era valea dintre două dealuri, de unde răsărea soarele şi* pe Iad, foarte aproape, insula cu pietriş argintiu, la care erau trase cele două bărci; în spatele casei hăţişul se înlindea cît vedeam cu ochii. Satul era la opt mile depărtare şi nu existau vecini

prin apropiere. Propietarul domeniului trăia mai mult în străinătate, lăsînd în grija lui Frank administrarea terenului şi supravegherea muncitorilor sezonieri. Familia Crawley ducea o viaţă liniştită şi modestă. Băieţii erau plini de energie şi foarte prietenoşi, după primele zile de acomodare cu noi; Janet, solia lui Frank, era neaşteptat de tînară, plină de spirit, inteligentă şi afectuoasă.

Ne plimbam cu barca pe lac, vîslind pînă la insulă, unde făceam picnicuri. Maxim şi Frank se hîrjoneau cu băieţii, în li mp ce eu îmi făceam zeci de planuri privindu-i. Janet şi cu mine hoinăream ore în şir pe dealuri, uneori ne plimbam cu toţii, băieţii şi cîinii dovedind o energie inepuizabilă, iar în fiecare seară, Maxim şi cu mine ieşeam să ne plimbăm singuri, păşind încet şi vorbind puţin, simţind cum fantomele trecutului pălesc rînd pe rînd.

*

Eu sînt aceea care le-am rechemat, eu sînt aceea care a dezgropat trecutul.

Nimic nu e întîmplător. noi ne făurim singuri destinele. Dacă rni-aş fi ţinut gura şi n-aş fi privit tot timpul înapoi, poate că viaţa noastră s-ar fi scurs în linişte, netulburată.

Şi totuşi, nu cred că sînt de condamnai. Purtam în sullel o povară, care devenea tot mai apăsătoare cu liecare zi, pînă cînd am simţit nevoia de a o dcscărca, sau de a fi măcar ajutată să o port mai departe. Eram tulburată şi înspăimîntală şi îmi era din ce în ce mai greu s o ascund faţă de cei din jur.

— îmi face plăcere să-l văd pe Maxim atît de fericit, a spus Frank.

Plecaserăm cu maşina pe drumul care ducea de la malul lacului pînă la dealurile cele mai înalte ale domeniului, ne oprisem pe o colină şi începusem să ne plimbăm pe jos. Ceilalţi rămăseseră în urmă, dar eu îl însoţeam pe Frank, care vroia să vadă ce mai face cerbul lui preferat, pentru că ajunsesem să iubesc peisajul acesta sălbatic, să-i cunosc şi să-i disting toate schimbările de lumină şi de climă, impregnîndu-mă de frumuseţea lui

ireală.

Ne-am oprit să ne tragem sufletul şi am privit în jos, spre apa liniştită şi sclipitoare a lacului.

“Astăzi bestia e cuminte”, spusese unul dintre băieţi la micul dejun. “N-o să facă valuri.”

Pentru ei, lacul era o fiinţă vie, imprevizibilă, al cărei comportament le influenţa permanent viaţa.

— Arată mult mai bine decît aş fi îndrăznit să sper. mai destins, mai tînăr — ai observat? Ar trebui să rămîneţi mai multă vreme aici, nu vă împiedică nimic, nu-i aşa? Vremea nu se va schimba pînă săptămîna viitoare. N-o să simţim că vine iama pînă la începutul lui noiembrie.

Nu i-am răspuns. Priveam frumuseţea din jurul meu, tînjind după ceva nedesluşit, probabil o fericire simplă şi obişnuită, aşa cum găsise Frank.

— După înmormîntarea doamnei Lacey, m-ai întrebat dacă există ceva care să vă împiedice să rămîneţi aici. M-am gîndit mult şi sînt absolut sigur că nu există. Locul vostru e aici — sau mai bine zis, în Anglia, căci mă îndoiesc că genul meu de viaţă vi s-ar potrivi. S-ar putea să vă fie mai uşor în străinătate, dar nu cred că veţi fi mai fericiţi. Vorbesc din punctul meu de vedere, desigur, deşi şliu că Maxim obişnuia să călătorească mult şi înainte şi că v-aţi întîlnit tot în străinătate.

— Da.

-Însă zilele astea, văzîndu-l pe Maxim, mi-am dat seama că e genul de om căruia cel mai mult îi prieşte acasă — nici măcar durerea pe care a încercat-o la moartea surorii lui nu l-a făcut să se simtă altfel aici. Trecutul e îngropat definitiv, pentru voi amîndoi. Dacă venirea voastră aici v-a ajutat cu ceva în privinţa asta, nu pot decît să mă bucur.

Un cîrd de raţe sălbatice zburau peste lac, orizontul începuse să se înroşească şi razele soarelui mai încălzeau încă, uşor, pămîntul. Roiuri de musculiţe se roteau, ca nişte norişori minusculi, deasupra tufelor de iarbă-neagră.

Îmi ţineam mîna în buzunar, frecînd cu degetul marginea rigidă a cărţii de vizită, înainte şi înapoi, iar şi iar,

ca pe un dinte dureros. O purtam cu mine în permanenţă, de frică să n-o găsească Maxim, dar n-o mai privisem de atunci, de la cimitir. Ar fi trebuit s-o ard, sau s-o rup în bucăţele mici, pe care să le îngrop undeva.

Frank mă privea în tăcere.

Am făcut cîţiva paşi, i-am întors spatele şi am privit în sus, spre cerbul majestuos de pe creasta dealului, profilat pe cerul roşiatic.

Dacă tac, realitatea nu există. Dacă nu-i spun nimic lui Frank, totul e doar un coşmar delirant.

Nu e nevoie să-i incărcăm şi pe alţii cu povara viselor noastre, ele se risipesc la trezire.

Dacă tac.

Am tăcut. în schimb, am scos cartea de vizită din buzunar şi i-am întins-o.Apoi, pentru că n-aş fi suportat să-i văd expresia, mi-am întors privirea din nou spre cerbul de pe deal.

Atunci am văzut vulturul. Nu voi uita niciodată clipa aceea, cerul limpede, tăcerea absolută şi, dintr-o dată, zborul majestuos al păsării uriaşe deasupra crestelor, o scenă pe care Frank ne-o promisese încă de la sosire, “dacă avem noroc”. Dar pînă şi această bucurie simplă şi rară îmi fusese stricată. N-am simţit nimic, cred, nici frustrare, nici mînie, şi firește, nici un fel de surpriză, căci mă obişnuisem deja.

Totuşi, i-am aruncat o privire lui Frank şi am văzut că şi el observase vulturul. Am privit împreună cîteva secunde, în tăcere, rotirea păsării deasupra noastră, în cercuri largi, cu aripile întinse. Nu mai era nimic de spus.

— De unde o ai?

— Nu ştiu. M-am dus la mormîntul Beatricei şi coroana era acolo, pe iarbă. O coroană superbă, din crini albi şi frunze verzi.

— Dar la înmormîntare nu era acolo — am fi văzut-o cu toţii.

— Nu era. A apărut după aceea, trimisă sau adusă. Probabil adusă, de cineva care a aşezat-o separat de

celelalte. De ea era prinsă cartea de vizită. Cine, Frank? Cine?

Era întrebarea care mă obsedase în tot acest timp.

Frank privea grav cartea de vizită, răsucind-o între degete. M-am înfiorat.

— Cineva ne vrea răul.

— Oh, nu cred că e vorba despre aşa ceva, a spus imediat Frank, veşnic dornic să mă liniştească. Ce motiv ar avea?

— Ura.

— Dar nu vă urăşte nimeni — lotul s-a petrecut cu mult timp în urmă. Şi...A privit din nou cartea de vizită.

— Si Rebecca e moartă.

— Da.

— Frank, trebuie să stăm de vorbă. Trebuie să-mi spui totul.

S-a întunecat la faţă şi a părut dintr-o dată schimbat, mai bătrîn, mai obosit.

— Frank, spune-mi. Trebuie să-l protejez pe Maxim, înainte de orice, dar trebuie să ştiu despre ce e vorba.

— Nu e nimic de spus — nu există nici un secret. Maxim e fericit, atît de fericit cum n-a mai fost de mult. S-a eliberat de povara trecutului — şi nu trebuie să afle niciodată despre ceea ce este, evident, doar o glumă proastă.

— O glumă?

• — O festă, atunci.

— Sinistră, răuvoitoare şi dăunătoare!

— De acord. Şi totuşi, eu nu i-aş da prea multă importanţă. Vrei să o distrug eu? Cred că ar fi mai sigur aşa.

Am privit cartea de vizită din mîna lui. Avea dreptate, fireşte, era mai bine să i-o las lui. Frank cel sensibil, bun şi competent. Dar iniţiala neagră îmi atrăgea privirea ca un magnet.

— Ascultă, sînt sigur că e opera nemernicului de Jack Favell — îmi aduc aminte că i-am văzut o dată numele într-un ziar, în timpul războiului. Şantajase pe cineva, ceva în

stilul ăsta. Tipic pentru el. Avea o minte perversă şi un umor macabru. E exact genul lui de glumă.

Jack Favell... Am privit din nou spre coline, încercînd să mă liniştesc, să mă întorc la realitate, la ceea ce era frumos, bun şi adevărat în viaţă... dar între timp, vulturul dispăruse. Nu-l voi mai vedea niciodată, m-am gîndit eu atunci şi amintirea lui va rămîne legată pe vecie de amintirea cărţii de vizită, a expresiei întipărite pe faţa lui Frank şi de acest nume odios.

Jack Favell. Vărul Rebeccăi şi unul dintre amanţii ei, pe care îi dispreţuise şi de care îşi bătuse joc. Beţivul de Jack Favell. Mi-am amintit privirea insolentă cu care mă măsurase în ziua aceea, la Manderley, cînd am rămas singuri în salon şi remarca pe care o făcuse. “Mi-ar place şi mie să mă aştepte acasă o tînără mireasă!”

— Frank, l-am rugat eu din nou, spune-mi adevărul, te rog.

— Nu te-am minţii niciodată, ştii asia.

— Atunci poate că îmi ascunzi ceva. Ceva despre Rebecca.

— Nu: Iţi dau cuvîntul meu că nu-ţi ascund nimic.

— Asia — şi am arătat spre cartea de vizită — asta ar putea, oare, să însemne că nu mai putem rămîne în ţară?

Îmi doream cu disperare un cuvînt din partea lui Frank care să rezolve lotul, doream să cred că nu fusese decît o glumă sinistră. Sigur, era întocmai ceea ce ar fi făcut Jack Favell. Ar fi rîs în hohote. împroşcînd eu salivă în jur, în timp ce şi-ar fi făcut planul, ar fi simţii o imensă plăcere, ducîndu-l la îndeplinire. Am încercai să mi-l imaginez scriind acele cuvinte pe carlea de vizilă, agăţînd-o de panglica coroanei şi dînd cuiva instrucţiuni în legătură cu locul în care trebuia trimisă, căci nu mi-l închipuiam aducînd-o chiar el.

Jack Favell. Da, fireşte. El trebuie să fi fost.

— Deci n-avem nici un moliv de teamă, nu-i aşa? am întrebat eu.

Soarele se ascunsese în nori şi începuse să bată vînlul.

Ne-am îndepărtat spre jeep.

— Nici unul. Mai lasă-i puţin timp lui Maxim, rămîneţi aici cît yreţi şi apoi — ce-ar fi să închiriaţi o maşină şi să călătoriţi un pic prin Anglia? Aţi vedea locuri pe care nu le cunoaşteţi şi v-aţi obişnui cu atmosfera.

— Splendidă idee, Frank. în fond, ce ne-ar împiedica?

— Absolut nimic.

Mi-a zîmbit cu căldură, ajuiîndu-mă să urc în maşină.

— Mulţumesc, i-am spus eu şi, într-o izbucnire de fericire, m-am aplecat spre el şi l-am sărutat pe obraz, în semn de recunoştinţă pentru ceea ce făcuse, ajutîndu-mă să-mi regăsesc liniştea sufletească. Teama şi tulburarea dispăruseră, de parcă nici n-ar fi existat vreodată şi aveam iar un viitor.

Frank s-a înroşit şi a închis repede portiera, făcîndu-mă să zîmbesc. Maxim s-ar amuza dacă i-aş spune şi am rîde împreună, m-am gîndit eu, dar nu puteam să-i povestesc, din păcate. Eram.liniştită acum, l-'rank mă asigurase că va fi bine — Frank reuşea întotdeauna să mă îmbărbăteze — nu fusese decît o glumă proastă.

— Mă bucur că am văzut vulturul. Maxim va fi gelos.

— Da.

— Mi-aş fi dorit să-l fi văzut altădată... şi el să fi fost împreună cu noi.

— înţeleg.-

— Frank, crezi că o să se mai întîmple ceva?

— Cine ştie... Dar nu cred că o să mai aibe ocazia, nu-i aşa?

— Dacă a fost Jack Favell.

— Pariez că el a fost.

— Da, s-ar putea să ai dreptate.

— Uită porcăria asta. N-o lăsa să te macine, altfel i -ai face jocul acelui nemernic.

— O să încerc. Mulţumesc. Frank.Susan Hill

— Te simţi.mai bine, acum?

— Da, am răspus. Da, desigur.

Credeam sincer că aşa este.

*

Am coborît pe drumul abrupt care ducea spre lac şi spre casa cea albă şi norii goneau deasupra noastră, aşa că atunci cînd am ajuns la uşă, turna cu găleata. Maxim citea *“Piatra Lunii”* lîngă foc, băieţii se jucau de-a piraţii în magazie. Am simţit că sînt în siguranţă, la adăpost de orice grijă, nimeni şi nimic nu ne mai putea atinge şi mi-am dorit să pot rămîne aici pentru totdeauna.

Dar nu se putea, fireşte şi, în plus, alungasem din minte coroana şi cartea de vizită, aşa cum mă sfătuise Frank, concentrîndu-mă asupra ideii de a călători prin Anglia, vizitînd şi explorînd locuri necunoscute. Ştiam ce vroiam să facem: să hoinărim, desigur, dar şi să căutăm un loc în care să ne stabilim. Nu ştiam unde sau cum ar fi trebuit să fie, eram însă sigură că l-aş recunoaşte imediat.

Am vrut să aleg momentul cel mai potrivit pentru a-i spune lui Maxim ce hotărîsem. Nu acum, m-am gîndit, privindu-l cum citeşte şi ascultînd strigătele voioase şi tropăielile băieţilor care se jucau în magazie. Vom avea şi noi un cămin, trebuie să avem, îmi repetam în minte fără încetare. Maxim şi-a ridicat o clipă ochii şi mi-a zîmbit uşor, apoi şi-a continuat lectura. Trebuia să mai aştept. Oricum, înainte de a-i spune, vroiam să mă asigur că nu mă va refuza scurt, tulburai şi înfricoşat de orice i-ar fi amintit de trecui, de motivul care ne obliga să plecăm din Anglia, de cauza exilului nostru.

&apitolul 9

‘^C^estinul ne-a mai acordat, însă, o săptămînă de linişte, timp în care mi-am văzut de visele şi speranţele mele, încălzindu-mi inima la flacăra lor.

Cred'că a fost cea mai fericită săptămînă din viaţa mea. În fiecare dimineaţă, la trezire şi în fiecare seară, la culcare, făceam un imens efort de voinţă să alung amintirea coroanei de crini şi, după cîteva zile, am descoperit că mi-a devenit destul de uşor să evit orice l’înd despre trecut şi să mă bucur de prezent, de fericirea noastră, prea preţioasă

pentru a fi risipită.

Zilele se scurgeau încet, iarna se apropia agale, i t/.ele aurii ale soarelui se strecurau printre crengile desfrunzite ale copacilor, îndulcind contururile lucrurilor. În zori, ceaţa plutea peste lac, seara se lăs ‘ bruma, luna nouă strălucea deasupra ilicelor şi noaptea era plină de strigătul bufniţelor.

Maxim părea cu douăzeci de ani mai tînăr, avea o veselie plină de neaslîmpăr pe care nu i-o cunoscusem şi cu mă simţeam, lîngă el, din nou adolescentă, entuziastă si spontană.

Am ascultat sfatul fui Frank. şi, la plecare, am închiriat o maşină, cu care am străbătut rapid Scoţia, pînă cînd Maxim mi-a declarat că se săturase de atîta viteză şi atunci am început să poposim oriunde vedeam un peisaj agreabil. Dealurile şi hăţişurile ţinuturilor din nord, cîmpiile şi pădurile, satele şi tîrgurile din sud, toate ni se păreau frumoase şi toate ne înlîmpinau cu bucurie.

Am rămas surprinsă de cît de puţin cunoştea Maxim Anglia, aflînd că nu călătorise decît prin ţinuturile apropiate de Manderley. Cît despre mine, totul mi se părea nou şi minunat, aşa ca am descoperit şi explorat împreună locuri încîntătoare, bucurîndu-ne de ele deopotrivă.

Nu vorbeam despre viilor. Credeam că nu e nevoie, că Maxim ştia ce îmi doream şi, pe măsură ce treceau zilele, începusem chiar să cred că şi el dorea acelaşi lucru, aşa că visele mele au căpătat formă, transformîndu-se în planuri.

Nu ne mai ameninţa nici un pericol, totul era în regulă, puteam rămîne aici definitiv, nu mă mai îndoiam de asta.

Nu mă aşteptasem, însă, să găsesc atît de repede locul pe care-l visam. M-am îndrăgostit de locul acela într-o clipă, căci de dragoste a fost vorba.

Ajunseserăm în acea parte a Angliei care se adăposteşte în spatele dealurilor Cotswold, un ţinut de cîmpuri şi păduri, cu pajişti şi izvoare, o zonă calmă şi liniştită, în care viaţa curge fără grabă, în ritmul ei firesc. Ne simţeam bine, împăcaţi cu noi înşine, singurele umbre în viaţa noastră erau cele pe care le aruncau copacii şi casele

în lumina soarelui.

Maxim conducea destins, cu braţul rezemat de marginea geamului, căci afară era încă soare. Vorbeam despre tot felul de nimicuri agreabile, glumeam, ne arătam unul altuia cîte o căsuţă fermecătoare sau vreun peisaj mai deosebit, veseli ca nişte copii. Şi chiar eram copii, răzbunîndu-ne pe toţi acei ani în care fuseserăm bătrîni.

O singură dată, o remarcă făcută de Maxim a stîmit un ecou în mine, asemeni vibraţiilor unui clopot îndepărtat, după ce a încetat să mai răsune.

Era după-amiaza şi coboram din maşină în faţa hotelului pe care-l descoperisem. Privind în jur, la piaţa satului, la casele din piatră gălbuie şi la tumul bisericii din spatele lor, am spus: “Oh, ador partea asta de Anglie”.

Maxim m-a privit, zîmbind uşor.

— Şi ţie îţi place, nu-i aşa? l-am întrebat eu.

— Da. E locul cel mai îndepărtat de mare din toată ţara, mi-a răspuns el şi, întorcîndu-mi brusc spatele, a intrat în hotel. Am rămas pe loc o vreme, incapabilă să mai fac vreo mişcare, uitîndu-mă lung la urma lui, întrebîndu-mă dacă nu cumva îl chinuiau din nou fantomele trecutului — marea, golful de la Manderley, barca şi înecul Rebeccăi.

Dar cînd l-am urmat, într-un tîrziu, în holul întunecos al hotelului şi i-am privit chipul, n-am desluşit pe el nici o tulburare, ochii îi erau senini şi trăsăturile destinse. Vesel, Maxim mi-a spus atunci că am avut noroc să descoperim un astfel de hotel.

Intr-adevăr, cum ar fi putut cineva să nu fie fericii în locul acela ? Cînd mi-l amintesc — şi mi-l amintesc fără greutate, căci memoria mea reţine mult mai uşor imaginea unor locuri decît a unor chipuri, fie şi cele ale Iinor oameni apropiaţi — mă văd slînd lîngă masa lustruită care servea drept birou de recepţie, pe care se afla un clopoţel mic de bronz şi un registru legal în piele, de culoarea verde şi ştiu că totul ar fi fost perfect, dacă soarta nu ne-ar fi jucat un renghi teribil.

Satul era destul de mare, cu ferme şi case aşezate în

jurul unui imaş pe care creşteau doi stejari falnici. La marginea lui curgea un rîu limpede, iar podul se afla chiar lîngă hotel.

Eram, de-acum, călători experimentaţi, obişnuiţi să apreciem exact camerele de hotel, capabili s-o alegem dintr-o privire pe cea mai bine situată sau pe cea mai liniştită, obişnuiţi, de asemenea, să cerem masa cea mai depărtată de uşă, cea mai ferită de priviri indiscrete. Devenise aproape un reflex, care uneori îmi devenea insuportabil. În acele momente îmi doream să sfidez orice privire, cu capul sus, căci nu aveam de ce să ne temem şi nu aveam nimic de ascuns.

Dar n-am făcut-o niciodată, fireşte, de dragul lui Maxim; era atît de sensibil la orice privire, atît de susceptibil faţă de orice comentariu, imaginîndu-şi că fiecare om întîlnit ne-ar putea recunoaşte, încît îmi era cu neputinţă să fac ceva care să atragă atenţia. Nu erau decît opt camere, dar proprietăreasa ne spusese că venea multă lume să mănînce aici. Restaurantul dădea spre o grădină cu un bazin de piatră în mijloc şi cu trandafiri căţărători pe zidurile înalte. Hotelul avea cîteva saloane mici, cu scaune confortabile şi canapele moi, cu banchete sub ferestrele minuscule, şemineuri. o pendulă care batea orele şi una care doar ticăia zgomotos şi un labrador bătrîn, cu capul încărunţii, care se apropiase imediat de Maxim, îngropîndu-şi botul în palma lui. Ce mult ne lipsise un cîine. m-am gîndit atunci, văzîndu-l pe Maxim aplecîruiu-se să-l mîngîie, un cîine care să ne lină companie, care să ne însoţească în plimbările noastre şi m-am rugat să putem din nou avea toate acele lucruri care dau un sens vieţii.

Te rog, Doamne, fă să rămînem aici pentru totdeauna.

Nu îndrăznisem să-l întreb pe Maxim ce planuri avea. Probabil că vroia să ne întoarcem la Giles şi Roger, înainte de a pleca din nou în străinătate. Trebuia să mai plecăm o dată, pentru că toate lucrurile noastre rămăseseră în camera din hotelul de lîngă lac. Dar dorinţa mea cea mai fierbinte era să nu stăm acolo decît atîta timp cît ne era

necesar pentru a împacheta şi trimite totul acasă — indiferent unde urma să locuim. Nu avea nici o importanţă, puteam închiria o casă oriunde, pînă ne hotărâm unde să ne stabilim. Tot ce conta era să ne întoarcem în Anglia.

Dar asta era doar speranţa şi ruga mea secretă.

Am petrecut trei nopţi liniştite la micul hotel din sat, legănaţi de susurul apei curgînd peste pietre. În timpul zilei ieşeam să ne plimbăm, admiram peisajul şi ne încălzeam la soare, bucurîndu-ne de toamna aurie.

În cea de-a patra zi ne-am urcat în maşină şi am hoinărit pe drumurile înguste de ţară, privind cîmpia şi copacii desfrunziţi, urcînd şi coborînd dealuri, fără ţintă, oprindu-ne să mîncăm pîine şi brînză în cîte un sat, odihnindu-ne apoi puţin şi pornind din nou la drum. Am trecut pe lîngă tufe dese de mure şi porumbe, pe lîngă cîmpuri cultivate, de pe care se strînsese recolta, pe lîngă căpiţe de fin şi focuri de frunze, pe lîngă grădini arse de brumă.

Am ajuns la o încrucişare de drumuri, străjuită de copaci înalţi, dincolo de care se zărea cîmpia scăldată de soare.

Maxim a oprit maşina.

Susan Hill

— Unde ne aflăm?

— Nu ştiu.

— Am trecut pe lîngă un indicator, mai devreme, a remarcatei.

— îmi pare rău, n-am fost atentă.

A zîmbit. Ştie, mi-am spus eu, nu e nevoie să-i explic. Ştie la ce mă gîndeam.

În faţa noastră, şoseaua începea să urce abrupt, în dreapta Se deschidea un drum îngust, între două talazuri de pămînt acoperite de muşchi.

— Hai s-o luăm la dreapta, am propus eu, deşi nu avem nici cea mai vagă idee despre unde ar fi putut duce drumul. N-a fost o întîmplare, destinul a vrut să fie aşa. sînt convinsă.

— Ne-am rătăcit deja, poate că ar trebui să ne întoarceam.

— Nu ne putem rătăci, Maxim. Ultimul sal prin care am trecut era plin de semne indicatoare.

— Da, dar aici nu e nici unul, mi-a răspuns el, pornind motorul.

— Oh, ce importanţă are? am spus eu veselă. Hai să vedem unde duce drumul ăsta.

Am cotit la dreapta, printre talazurile de pămînt acoperite de muşchi şi de copaci desfrunziţi, cu crengile aplecate deasupra drumului. În timpul verii, m-am gîndit eu, desişul frunzelor forma, probabil, un acoperiş impenetrabil şi drumul se transforma într-un fel de tunel.

Apoi, în faţa noastră s-a deschis brusc un luminiş. Am oprit maşina lîngă o tăbliţă indicatoare de lemn, cu vopseaua scorojită, în formă de săgeată.

Am ieşit din maşină şi am privit în jur. Nu se auzea nici un sunet* doar frunzele moarte îmi foşneau sub picioare.Am avut atunci o presimţire ciudată, ceva, poate un al şaselea simţ, îmi spunea că acesta e locul pe care îl căutam.

Săgeata arăta spre un drum îngust plin de noroi şi de frunze, aproape o potecă, ascunsă printre copaci.

Spre Cobbett’s Brake.

Am repetat cuvintele în minte, încet, încercîndu-le sonoritatea.

Cobbett’s Brake.

l-am făcut semn lui Maxim.

Am luat-o pe poteca plină de frunze moarte, care cobora destul de abrupt, aşa că păşeam cu grijă, sprijinindu-ne unul de altul. Cu excepţia unei veveriţe, care a străbătut crengile unui copac ca un fulger arămiu, nu se simţea nici o mişcare, nu se auzea nici un sunet.

Mă întrebam cît mai avem de coborît şi mă gîndeam cu neplăcere la urcuşul care ne aştepta la întoarcere.

Priveam în jos, atentă la denivelările potecii, aşa că primul lucru pe care l-am văzut a fost pata de lumină .11 uncată de razele soarelui de amiază, filtrate de crengile

ultimilor copaci.

Mi-am ridicat privirea.

În faţa noastră se înălţa o poartă masivă din fier lorjat, susţinută de doi stîlpi de piatră. Ne-am apropiat

• le ea şi am privit dincolo, cu respiraţia tăiată.

La capătul unei alei în pantă, înconjurată de povîrnişuri cu iarba încă verde, se afla cea mai frumoasă casă pe care o văzusem vreodată — şi pentru mine, mult mai frumoasă decît cea de la Manderley, care mi se păruse întotdeauna înspăimîntălor de mare şi de pretenţioasă. Am închis ochii şi i^am deschis iar, .işteptîndu-mă să n-o mai văd, aproape convinsă că nu e decît o iluzie, născută din visele mele, dar casa era tot acolo, strălucind în soare ca o casă din poveşti, o casă în stil elisabetan, cu multe hornuri, din cărămidă trandafirie. Era înconjurată de peluze, tufe de trandafiri, pergole, fintîni şi iazuri şi toate aveau un aer neîngrijit, dar nu părăsit, ca şi cum cei care locuiau acolo n-ar mai fi avut destulă putere pentru a se ocupa singuri de ele. Cărămizile hornurilor şi ale zidurilor aveau nuanţe de roz sidefiu, de piersică şi de geranium, care îmi aduceau aminte de acoperişurile caselor din satele italiane.

Nu se vedea nici un semn de viaţă, totul părea pustiu; nu ieşea fum din hornuri şi nu se auzea nici un zgomot, nici măcar lătratul vreunui cîine. Dar casa, deşi pustie, nu părea abandonată.

Am rămas pe loc, privind-o cu răsuflarea tăiată, uimiţi şi încîntaţi, ţinîndu-ne de mînă, ca Hănsel şi Gretel. Văzusem o mulţime de case impresionante în ultima săptămînă, vile, conace, palate senioriale, dar nu le acordasem mai mult de o privire, căci nu mi se potriveau. Dar casa asta era altfel decît celelalte.

Era mare, dar nu pretenţioasă. Nu interzicea, ci invita. Deşi pustie acum, radia căldură şi intimitate.

Am început să visez cu ochii deschişi — l-am văzut pe Maxim plimbîndu-se pe alee, am văzut copii alergînd pe tăpşan după miei, le-am auzit strigătele şi m-am văzut şi pe mine în grădină, udînd straturile de flori. în visul mea, un

poney cafeniu păştea în ţarcul lui şi fumul ieşea încolăcindu-se din hornuri.

Aici aş fi putut fi fericită, eram sigură de asta, orînduindu-mi viaţa aşa cum credeam eu, cu binecuvîntarea lui Maxim. Mi-am dat seama, din nou, în timp ce stăteam acplo, că eu nu avusesem niciodată o casă a mea. Trăisem toată viaţa în casele altora şi în hoteluri. Manderley nu-mi aparţinuse mie, ci lui Maxim şi familiei lui, de zeci de generaţii, fusese mitul celorlalţi, al vecinilor, prietenilor, servitorilor. Aparţinuse Doamnei Danvers. Rebeccăi. Mie nu.

Dar nu-mi păsa, în după-amiaza aceasta Manderley încetase să mai existe pentru mine.

Aici, m-am gîndit eu atunci, privind casa din vale, care-şi schimba încet culoarea în amurg, aici mă voi simţi acasă. Aici va fi casa mea.

Eram într-un fel de transă, în care nu încăpeau decît certitudini, ştiam, eram sigură că, o dată ce găsisem casa, tot restul urma să se rezolve de la sine, curînd.

— Vreau să intrăm, am spus eu.

— Nu putem face asta. E un lacăt pe poartă.

— Gardul e rupt — aici — şi puţin mai departe.

— Nu, a repetat Maxim.

Dar nu şi-a retras mîna dintr-a mea şi am ştiut că şi el simţea ceea ce simţeam eu. Eram sigură de asta.

— Vino, i-am spus şi am început să merg pe lîngă {ard, cu ochii aţintiţi asupra casei. Şi, după o clipă. Maxim m-a urmat, iar cînd am întors capul spre el, am văzut că nu-şi putea dezlipi ochii de la casă, la fel ca şi mine. îmi amintesc extrem de limpede visele şi speranţele acelei zile, lumea fermecată în care păşeam atunci pentru întîia dală.

Partea de răsărit a grădinii fusese cel mai puţin îngrijită. O pergolă acoperea două laturi şi era invadată de iederă, de trandafiri căţărători şi glicină şi o potecă ducea, printre stîlpi, la o poartă închisă. Straturile de Hori erau năpădite de buruieni, dar se vedea că fuseseră plivite nu de mult, şi n-ar fi trebuii un efori prea mare pentru a le readuce la aspectul iniţial. M-am şi văzut i hibzuind de unde

să încep, apoi lucrînd cot la cot cu un
grădinar priceput şi reuşind, în cîteva veri, să înfrumuseţez locul.

În spatele casei se aflau grajdurile, o curte pietruită cu o statuie în mijloc şi o seră cu geamurile sparte. Mi-am r dicat privirea spre geamurile de sus ale casei. Soarele începea să apună, un prihor cînta cît îl ţineau puterile de.pe acoperişul casei.

— Maxim...

— Proprietarii ar putea să se întoarcă dintr-o clipă într-alta. .

— Nu cred, am spus eu. Par să fi plecat de mai multă vreme.

— M-am întors spre el şi am văzut tristeţea care i se întipărise pe faţă, făcîndu-l să pară mai bătrîn şi mi-am dat seama că nu se va putea desprinde niciodată de trecut, pentru că, de fapt, nici n-o dorea.

I-am întors spatele. Casa era acum în umbră, cărămizile căpătaseră reflexe violete şi am simţit cum creşte în mine o fermitate de oţel. Vroiam casa pentru mine, cu o îndîrjire care m-a surprins şi chiar înspăimîntat puţin.

Maxim pornise deja înapoi spre ..maşină, mergînd cu capul plecat şi privirea aţintită în pămînt. Va refuza să mai vorbească despre casă, m-am gîndit eu, ne vom urca în maşină şi vom pleca de aici, iar mîine sau poimîine vom pleca definitiv. Dorinţele mele vor fi pur şi simplu ignorate, fără măcar să le fi rostit şi locul acesta nu va mai fi pomenit niciodată. Nu mai era nimic de făcut şi am simţit o imensă milă faţă de mine însămi, amestecată cu amărăciune şi resentiment. îmi anticipam deja dezamăgirea şi durerea. Pierdusem orice contact cu1 realitatea, îmi pierdusem şi minţile, nu puteam suportai nici măcar ideea cfe a rămîne fără ceea ce mi se părea | că-mi şi aparţine deja.

Urcatul pantei spre locul unde lăsasem maşina s-a dovedit a fi mai anevoios decît crezusem şi Maxim a l'ost tot timpul cu cîţivâ paşi înaintea mea. O dată, o singură dată,

m-am oprit să-mi trag răsuflarea şi mi-am îngăduit o ultimă privire înapoi, printre copaci; casa se mai vedea încă, deşi mai mult ca o umbră, dar ultimele raze ale soarelui care asfinţea luminau hornurile. Ilcîndu-le să scînteieze ca nişte cărbuni aprinşi.

Dezolarea luase locul bucuriei şi speranţei. Mi s-a făcut frig.

Ne-am urcat în maşină. Mi-am încleştat mîinile, încercînd să le opresc tremurul. Maxim tăcea, parcă iişteptînd ceva. L-am privit.

— Cred că o să ajungem la hotel prea tîrziu pentru a lua ceaiul, am spus eu cu stoicism.

Maxim'mi-a luat mîinile şi mi le-a strîns între-ale

lui, f

— Biata de tine, a spus el, privindu-mă cu o imensă tandreţe. Te străduieşli atît de mult să mă protejezi, fără sj fie nevoie, încercînd de fapt să-ţi ascunzi sentimentele si dorinţele şi, fireşte, nu reuşeşti.

. — Ce vrei să spui? l-am întrebat eu, furioasă şi ilriamăgită de mine însămi, stăpînindu-mi cu greu lacrimile. Hai să mergem, am îngheţat de tot.

K. — Te cunosc, a spus el, continuînd să-mi ţină mîinile între ale lui. Te cunosc mai bine decît te cunoşti Iu însăţi.

— Nu-mi mai vorbi ca unei proaste, Maxim, nu sînt

o tîmpită pe care s-o tratezi cu indulgenţă şi superioritate.

— Ai dreptate. Iartă-mă.

— Maxim...

— Nu, nu, aveai perfectă dreptate să protestezi.

— Doar că...

— Stiu.

-Ştii?

— Cobbetl’s Brake, a rostii el atunci, gînditor. Ce nume ciudat. Cine i l-o l'i dat, ai idee?

Nu i-am răspuns. Nu vroiam să comentăm casa ca doi turişti nepăsători care fac conversaţie. Plecam şi n-o mai puteam vedea niciodată. Asta era tot. Ar fi fost mult mai

bine dacă nici n-am fi găsit-o vreodată.

— Aveai dreptate, un ceai fierbinte ar fi fost exacl ce ne trebuia.

— N-are nici o importanţă.

— Aşa este, deşi mărturisesc că mi-ar fi prins bine şi mie.

-Îmi pare rău, e vina mea...

— De ce?

— Am stat prea mult aici. Ar fi trebuit să-mi atragi atenţia.

— N-am vrut. Aşa că, dacă tot am pierdui ceaiul, propun să ne folosim timpul înlr-un mod mai profitabil.

— Adică?

Mi-a lăsat mîinile şi a pornit motorul.

— Am trecut pe lîngă o fermă, mai ţii minte? Cu o jumătate de milă înainte de răspîntie, pînă să ne rătăcim. Cred că cei de acolo ar putea să-ţi spună lot ce vrei să afli despre casă, dacă vrei să-i întrebi.

*

La fermă ni s-a oferii ceai, un ceai negru şi tare, servit în ceşti de, porţelan, scoase din vitrină special pentru noi, şi cozonac cu unt. Eram bineveniţi, ni s-aspus, rar vedeau pe cineva în pustietatea asta. Maxim l-a antrenat pe fermier într-o discuţie despre recoltă, despre Oi şi brînză, despre grădinărit şi lipsa mîinii de lucru după război, despre vînătoare şi pescuit şi părea fericit ascultîndu-l. Mi-am adus atunci aminte cît de mult îi plăcea, pe vremea cînd locuiam la Manderley, să facă vizite arendaşilor, împreună cu Frank, ştiind din instinct cum să le vorbească, făcîndu-i să se simtă în largul lor cu un talent pe care i-l invidiam şi care mie îmi lipsea.

Eu am stat cu fermiera, doamna Peck, în bucătărie, incălzindu-mi mîinile pe ceaşca de ceai, ameţită de fericire, căci ştiam acum că totul va fi bine. în curte, un copilaş alerga după găini, cu un mers încă nesigur. O să venim des aici, m-am gîndit eu, o să aducem şi copiii, să se joace cu mieii, să ajute la hrănitul animalelor, să se obişnuiască cu

ele. Vom fi vecini.

Femeia mi-a umplut din nou ceaşca, continuînd să povestească.

— Şi a venit războiul — fireşte, toţi bărbaţii au trebuii să plece — aşa că n-au mai rămas aici decît copiii. Apoi ;un folosit ca ajutoare cîţiva prizonieri de război, italieni care nu vorbeau engleza şi doar doi dintre ei păreau dornici să înveţe cîteva cuvinte. Presupun că le era greu şi lor, sărmanii, departe de ţara lor.

Da, m-am gîndit eu, e greu să fii departe de ţară.

— Unul dintre ei a plantat viţă-de^vie, lîngă zidul grădinii. A prins, e adevărat, dar strugurii au ieşit mici şi acri...

— Proprietarii casei — se mai întorc?

Inima îmi bătea atît de tare, încît mi se părea că ;icoperă şi ticăitul ceasului din bucătărie.

— Bătrînii? Nu, nu cred. Era clar că nu se mai descurcă, încă dinainte să recunoască lucrul ăsta. Dar nu puteam să le spun, trebuiau să înţeleagă singuri, în definitiv era casa lor.

Am privit-o, era o femeie frumoasă, cu păr roşcat şi trăsături regulate. M-am văzut stînd aici după-amiezele, pălăvrăgind despre una şi alta, făcîndu-i confidenţe, cerîndu-i sfatul în privinţa casei, grădinii şi creşterii copiilor — căci vroiam să fac cît mai multe eu însămi, cu o fată în casă şi eventual cineva pentru bucătărie, nu-mi doream o armată de servitori care să conducă treburile casei,, ca la Manderley, intimidîndu-mă şi impunîndu-şi voinţa.

— Nu, sigur nu se mai întorc. Dar au un băiat, Roderick, care e în armată — cred că el se va întoarce. Sora lui e măritată şi la casa ei, aşa că nu cred că o mai interesează. Dar băiatul ne-a scris din cînd în cînd, cerîndu-ne să facem una sau alta — şi, fireşte, pînă atunci, de problemele financiare se ocupă administratorul, domnul Tarrant.

Din curte s-a auzit un ţipăt, copilaşul se împiedicase de o piatră şi căzuse şi femeia a ieşit să-l consoleze, luîndu-l în

braţe şi mîngîindu-l. Maxim şi fermierul stăteau de vorbă lîngă poartă. Cerul se colorase în toate nuanţele de indigo şi violet, cu nori plumburii care se fugăreau unul pe altul.

Aş fi vrut ca ziua să nu se mai sfîrşească niciodată, să nu fim obligaţi să mai plecăm de aici. Dar ne-am urcat în maşină şi ne-am îndepărtat de fermă, iar ei ne-au făcut cu mîna din prag, pînă cînd i-am pierdut din vedere.

Capitolul 10

primele săptămîni după căsătoria noastră aveam tot timpul senzaţia că visez şi trebuia să-mi privesc mîna cu verigheta sau chipul în oglindă, pentru a mă convinge că visul e realitate. Nu-mi venea să cred că eram acum doamna, Lady de Winter cum mi se spunea adesea şi că făceam parte din înalta societate.

I)imineaţa, la micul dejun şi seara, la cină, mă surprindeam privindu-l extaziată pe Maxim, '.punîndu-mi: acest bărbat e soţul meu! îmi amintesc mesele noastre în călătoria de nuntă la Veneţia — la lumina luminărilor, afară, sub copaci, lîngă ferestrele ce dădeau spre lagună, -În toate detaliile, de la ornamentele uniformelor purtate de chelneri pînă la culoarea feţelor de masă. Nu se poate, îmi spuneam eu, nu poate fi adevărat, e prea multă fericire. Sentimentul acesta nu m-a părăsit niciodată, deşi s-a mai estompat puţin, cu timpul.

Acum stăteam în faţa lui Maxim la altă masă, lîngă un şemineu în care ardea focul, în hotelul nostru din sat şi am avut din nou senzaţia că visez, că trebuie să mă dezmeticesc şi să privesc în faţă realitatea. Nu ne mai ascundeam prin ţări străine, fugind de trecut, i'erindu-ne de cunoştinţe. Ne eliberasem de trecut şi nu mai aveam de ce să ne temem. Maxim fusese obligat să-l înfrunte, nu existase altă soluţie, dar ce fusese mai greu trecuse, rana amintirilor se vindecase şi acum ne puteam întoarce acasă definitiv.

Imaginea casei de cărămidă trandafirie, în căuşul ei de iarbă, îmi venea în minte iar şi iar, umplîndu-mă de fericire. Nimic nu-mi garanta că va fi a noastră, dar eu eram sigură

de asta, mi-o doream atît de mult, încît intensitatea dorinţei mele era suficientă pentru a o împlini. Pentru prima dată în viaţă credeam în ceva, cu o fervoare aproape religioasă, cu pasiunea neofitului.

Mîncarea era delicioasă şi, spre deosebire de acele prime mese luate împreună cu Maxim, cînd eram prea euforică pentru a mai putea mînca, acum am mîncat cu poftă, savurînd păstrăvul, friptura de fazan, piureul de cartofi presărat cu pătrunjel şi plăcinta de mere cu stafide.

Am mîncat fără grabă, am băut o sticlă de vin bun, am privit jocul flăcărilor din vatră şi am admirat cele două tablouri cu scene de vînătoare agăţate deasupra şemineului. Chelneriţa care ne servea se mişca încet şi uitase să ne aducă sare, aşa că a trebuit să-i cerem şi mi-am privit mîinile, cicatricea mică şi albă de lîngă unghia unui deget, verigheta, cu care mă obişnuisem şi m-am gîndit iar că toată fericirea pe care o simţeam pentru acest nou început şi toate lucrurile din jur vor dispare într-o clipă şi mă voi trezi în camera noastră din celălalt hotel, în străinătate.

L-am privit pe'Maxim. Totul era adevărat, era real. se citea pe faţă — izbîndisem.

*

Şocul a venii ceva mai lîrziu.

*

Am vorbit despre casă* lăsîndu-ne frîu liber imaginaţiei. Oare era de vînzare? Sau de închiriat? Era posibil ca bătrînii sau fiul lor să se întoarcă? Şi cum am fi putut afla ce intenţii au? Cum arăta în interior? Era friguroasă, dărăpănată sau urîtă?

Nu încercam să ghicesc. Era perfectă, nu aveam nici o îndoială. Dar era plăcut să vorbim despre ea, despre felul în care ne aşteptase acolo tot timpul cît rătăciserăm la înlîmplare prin ţinut.

Nu i-am spus lui Maxim ce planuri am, poate că nu îndrăzneam s-o fac, de teamă. I se întîmpla uneori să fie

irascibil, răstindu-se la mine fără motiv, alteori era rece şi detaşat, închis în sine. Nu vroiam să risc, casa, cu tot ceea ce însemna ea, era prea importantă pentru mine.

Îmi construisem, oare, un castel din cărţi de joc, care putea fi dărîmat de o simplă adiere de vînt? Da, îmi şoptea o voce mică şi răutăcioasă, dar eu refuzam s-o ascult şi îmi vedeam mai departe de speranţele mele. Destinul ne condusese paşii spre Cobbett’s Brake şi călătoria începuse cu mulţi ani în urmă, eram convinsă de asta şi nimic nu mă putea face să-mi schimb părerea.

O singură dată, în seara aceea, am avut o presimţire a ceea ce urma să se întîmple, un fel de avertisment fugar, căruia, însă, am refuzat să-i dau importanţă.

Maxim mă rugase să-i aduc o carte din cameră şi cînd am intrat, înainte să aprind lumina, am văzut razelede lună care intrau prin fereastră desenînd un cerc palid pe patul meu şi am simţit o strîngere de inimă, căci aveam în faţa ochilor imaginea clară a coroanei de crini, atît de reală încît mi s-a părut că aş putea s-o ating. Am rămas împietrită, cu privirile aţintite asupra cărţii de vizită, cu iniţiala “(^”caligrafiată într-un colţ.

— Nu, mi-am şoptit atunci, apoi aproape că am strigat — nu! — şi am aprins repede lumina şi totul a reintrat în normal. Am găsit cartea pe care o vroia Maxim şi am fugit din cameră, ştiind că nu voi putea scăpa niciodată de imaginea aceea, că-mi va rămîne întipărită în minte pentru tot restul vieţii. Dar simţeam că pot lupta împotriva ei, casa de cărămidă trandafirie părea să fi trezit în mine forţe nebănuite, aproape magice. Coroana de crini şi cartea de vizită nu însemnau nimic, nu erau decît o glumă proastă a cuiva. Mi-am umplut mintea cu imaginea casei, în căuşul ei de iarbă, plină de atîtea speranţe şi promisiuni şi m-am simţii iar calmă şi puternică. ' r

M-am oprit în uşa salonului şi am privit înăuntru, cu dragoste şi mulţumire.

Ceştile de cafea fuseseră aşezate pe o măsuţă joasă, în faţa şemineului, Maxim, stătea într-unul dintre fotoliile

uriaşe, mîngîia labradorul care se întindea de plăcere, scîncind uşor. Totul era atît de paşnic, de liniştit, încît puteam crede cu uşurinţă că nu ne aflam la hotel, ci în propria noastră casă.

Îmi luasem o carte cu mine, dar nu vroiam să citesc, eram prea fericită în lumea prezentului şi în cea pe care mi-o imaginam în continuarea ei, pentru a dori să mă cufund în alta. Aşa că m-am mulţumit doar să stau lîngă Maxim, încălzindu-mă la foc, bînd cafea şi ascullînd bătăile pehdulei, fără ca nimic să mă poată atinge sau să-mi facă vreun rău. Cel puţin aşa credeam.

Dar, după un timp, am început să privesc în jur, căutîndu-mi ceva de făcut şi dorindu-mi, din nou, să pot tricota sau croşeta. Am hotărît să învăţ de îndată ce ne instalam la Cobbett’s Brake şi mi-am imaginat ce fel de trusă de cusut aş fi cumpărat, probabil un coşuleţ de răchită cu capac, căptuşit cu o ţesătură moale.

În colţul salonului se afla un dulăpior, cu uşa întredeschisă. M-am apropiat de el şi am văzut înăuntru cutii de şah şi de table, cîteva jocuri pentru copii, un ţintar, un album cu cărţi poştale vechi, o hartă a ţinutului şi un dicţionar de denumiri geografice. Nimic din toate astea nu mă interesa. Aş fi preferat să stau pur şi simplu, dar ştiam că asta îl irită, pe Maxim, care îmi aruncase deja o privire mustrătoare, dîndu-mi de înţeles că îl deranjam din citit, aşa că am luat de pe o masă un vraf de reviste şi m-am instalat într-un fotoliu; erau reviste de dinainte de război, adunate şi păstrate cu grijă, în ordine cronologică.

Am început să le răsfoiesc, privind îmbrăcămintea demodată a modelelor din fotografii, am citit un articol despre Catedrala St. Paul şi altul despre iepuri, cu o plăcere plină de nostalgie, aducînd'u-mi aminte de revistele pe care le citisem în exil, exemplare vechi din “The Field”, din care ştiam pagini întregi pe de rost — descrieri ale peisajelor englezeşti şi desene care îmi mai alinau puţin dorul de ţară — pe care le ascundeam de Maxim, de teamă să nu-i stîrnesc amintiri care l-ar 11 făcut să sufere.

Focul din vatră se stingea încet, împrăştiind scîntei. Labradorul şi-a schimbat poziţia, a mîrîit şi a adormit la loc, o voce a rîs şi au zăngănit nişte farfurii undeva în depărtare. Apoi s–a făcut iar linişte. Clienţii restaurantului plecaseră sau urcaseră în camerele lor.

dată, Maxim şi-a înălţat ochii spre mine şi mi-a zîmbit. altă dată s-a ridicat şi a mai pus un buştean pe foc. Asta înseamnă fericirea, m-am gîndit eu, fericirea prezentului. Şi casa din cărămidă trandafirie mi-a plutit o clipă prin faţa ochilor, ca o navă majestuoasă în lumina lunii.

Am întors pagina revistei.

Şocul a fost cumplit.

*

Revista era veche de cincisprezece ani şi avea ostentaţia caracteristică anilor de dinainte de război.

Fotografia acoperea toată pagina. Femeia stătea în capul scărilor, cu o mînă rezemată uşor de balustradă şi cu cealaltă mînă pe şold, într-o atitudine artificială, dar de mare efect. Era îmbrăcată într-o rochie de seară de culoare închisă, fără mîneci, prinsă cu o baretă de umărul stîng. îşi ţinea capul uşor dat pe spate şi părul negru, lung şi ondulat, îi cădea în valuri pe umerii goi.

“I-ai văzut periile, nu-i aşa?” am auzit în minte şoapta doamnei Danvers. “Cînd s-a căsătorit, părul îi ajungea pînă la talie. Domnul de Winter i-l peria în fiecare seară.”

Era pentru prima dată cînd vedeam cum arătase. Toţi îmi vorbiseră despre ea, toţi mi-o descriseseră într-un fel sau altul, aşa că îi cunoşteam înfăţişarea pînă în cele mai mici amănunte; ştiam că fusese înaltă şi zveltă, elegantă, cu pielea albă şi părul negru, că fusese frumoasă. Dar nu văzusem nici o fotografie sau vreun portret de-al ei pînă acum.

Ne-am privit una pe alta şi am văzul în ochii ei sfidare, răceală şi a'roganţă. Mă privea de sus, cu milă şi dispreţ, dar şi cu o umbră de ironie.

“Nu crezi că morţii se întorc şi îi privesc pe cei vii?” îmi şoptea vocea din nou.

Mi-am întors iute privirea de la chipul ei Iriumfător şi am citit textul de dedesubt, explicaţia banală a oricărei fotografii.

“Lady Maxim de Winter, la Manderley”.

Atunci a început coşmarul din care nu ne-am putut elibera un an de zile, sau poate că nu ne-am eliberai definitiv niciodată.

*

Am rămas cîteva secunde cu ochii aţintiţi asupra fotografiei, fascinată de imaginea pe care o vedeam pentru prima dată şi îngrozită, în acelaşi timp, de prezenţa ei aici, în acest hotel, ca şi cum ne-ar fi aşteptat .ini de-a rîndul.

“Lady Maxim de Winter, la Manderley.”

Am închis revista murmurînd nedesluşit şi am ieşit in fugă din cameră, împiedicîndu-mă de poşeta care lilmăsese pe jos. Maxim, surprins, şi-a ridicat ochii spre mine şi l-am auzit întrebîndu-mă ceva, dar n-am zăbovit lăspunzîndu-i. El nu trebuia să ştie, nu trebuia să o vadă. Am urcat scara, continuînd să fug şi ea mă urmărea, cu l.iţa-i palidă şi expresia-i dispreţuitoare, privindu-mă, scuturîndu-şi pletele negre. Rebecca. întotdeauna îmi dorisem să o văd, cu un amestec de atracţie şi repulsie, dar Rebecca era moartă şi eu mă crezusem eliberată de ca. Maxim nu trebuia să o vadă.

Am ajuns în camera noastră şi-am început să rup pagina cu fotografia ei din revistă, dar mîinile îmi tremurau atît de tare, încît la început n-am fost în stare săo fac, iar cînd am reuşit, în cele din urmă, pagina lucioasă şi rezistentă s-a sfîşiat de-a lungul braţului şi rochiei elegante, lăsîndu-i faţa neatinsă. Mă mai privea încă, zîmbind sfidător, cînd Maxim a izbit uşa de perete.

Apoi. lumea s-a rupt în două, asemenea fotografiei din revistă. A rămas doar teama mea si furia lui Maxim

*

Îndreptată împotriva mea, ca şi cum aş fi avut vreo vină în cele întîmplate.

N-am avut timp să ascund pagina ruptă; Maxim mi-a

smuls-o din mînă şi i-arn văzut faţa albindu-se în timp ce o privea.

“Lady Maxim de Winter, la Manderley.”

Dacă m-aş fi întrebat cum ar putea reacţiona Maxim, mi-aş fi răspuns că ar fi calm şi tandru, îngrijorat pentru mine, că m-ar îmbrăţişa şi mi-ar spune să nu mă mai gîndesc la asta, pentru că toiul s-a rezolvat şi nimic nu ne mai poate atinge.

Dar nu s-a întîmplat aşa şi atunci am înţeles că Rebecca mai avea încă putere asupra noastră, că trăisem ani de zile într-un paradis imaginar şi că nu eram nicăieri în siguranţă. în noaptea aceea s-a trîntit o uşă, barîndu-ne drumul spre viitorul pe care-l plănuisem, năruindu-ne orice vis şi orice speranţă de fericire.

Am simţit că mi se face rău, mă durea stomacul de supărare şi am început să-mi rod unghia degetului arătător, vechiul meu obicei din clipele de nervozitate; Maxim a observat şi l-am văzut întorcîndu-şi capul, iritat.

Fotografia era în mîna lui, făcută ghem, restul revistei zburase la coş, aruncai cu furie.

— Ai face bine să scoţi valizele din dulap şi să începi să faci bagajele. Nu e foarte tîrziu, aşa că voi cere să ni se facă nota de plată chiar acum.

M-am întors spre el.

— Unde mergem? Ce vrei să facem?

— Plecăm de aici.

— Cînd?

— Dis-de-dimineaţă, chiar înainte de micul dejun, dacă e posibil. Putem opri undeva pe drum, dacă o să-ţi fie foame.

N-am îndrăznit să-l întreb nimic mai mult. Am presupus că vrea să ne întoarcem la Giles. Dar după aceea? Am refuzat să mă mai gîndesc.

Maxim a ieşit din cameră, ţinînd încă fotografia mototolită în mînă. M-am gîndil că o va arunca în focul din vatră şi am simţit impulsul de a-l opri, dinlr-o superstiţie, temîndu-mă de ceea ce ni s-ar putea întîmpla, de

răzbunarea ei.

Nu fii nebună, mi-am spus, tîrînd valizele afară din dulap, nu e decît o fotografie veche, ea e moartă şi nu ne mai poate atinge.

Dar tocmai a făcut-o, m-am gîndil eu, în timp ce împătuream pijamale, ciorapi şi costume şi alegeam lucrurile pentru drum; îmi sfărîmase visele, îmi sfărîmase fragilul viitor pe care-l construisem pentru mine şi Maxim. Nu vom locui niciodată la Cobbetrs Brake, nu ne vom mai întoarce aici. Maxim va urî aceste locuri.

Şi atunci? Am terminat de aranjai batistele într-un teanc compact. Ne întorceam la Giles şi Roger? Dar ce vom face după aceea? Trebuia să'exisle un loc undeva şi pentru noi, un colţ de lume în care să ne putem ascunde. Am început să caut în minte vreun loc care să ne fi plăcut amîndurora de la întoarcerea din Scolia, dar n-am găsit nici unul. Locul visurilor mele le estompase definitiv pe toate celelalte. Pentru mine, Cobbeirs Brake *âc<qy* Susan Hill

era mai mult decît o simplă casă şi acum, cînd o pierdusem pentru totdeauna, devenise întruchiparea perfecţiunii, un paradis trandafiriu pe care eram condamnată să-l privesc de-acum înainte doar din spatele porţilor închise.

După un somn agitat şi bîntuit de coşmaruri, m-am trezit foarte devreme, înainte să se facă ziuă şi am rămas un timp în pat, plină de tristeţe şi de dezamăgire. Am terminat de făcut bagajele, nota era achitată, nu ne mai reţinea nimic. Maxim privea posomorit pe fereastră.

— M-am simţit bine aici, am spus eu.

Tăcere.

— Maxim...

— Nu.

A venit spre mine şi m-a privit. Chipul lui avea culoarea cenuşei, brăzdat de riduri adînci, mai vizibile, parcă, acum, decît cu o oră în urmă. Privirea îi era aţintită spre alte zări, se îndepărtase de mine şi nu-l mai puteam atinge.

— Indiferent ce-am face, indiferent unde ne-am duce,

a spus el răguşit, se va întîmpla acelaşi lucru. Cît timp vom rămîne aici, nu vom avea pace — oriunde ne-am întoarce, ne pîndesc capcane, oricînd se poate întîmpla ceva — şi ceea ce s-a întîmplat acum a fost un fleac pe lîngă alte lucruri...

Vocea i s-a oprit brusc. I-am luat mîna şi mi-am lipit obrazul de ea, încercînd să mai salvez ceva, implorîndu-l.

— E o prostie, Ma*im, nu putem fugi aşa, speriaţi de un fleac... chiar tu ai spus că e un fleac — un incident minor, o prostie — sîntem oameni în toată firea, sîntem împreună, totul va fi bine.

— Nu.

— Nimic nu ne poate atinge.

— Ba da. O ştii prea bine...

Şi-a retras mîna, cu blîndeţe. Ochii mi s-au umplut de lacrimi, înceţoşîndu-mi privirea. Pierdusem totul, deci, nu ne mai puteam întoarce niciodată. Şi atunci am simţit cum mă cuprinde o ură sălbatică, nestăvilită, faţă de Rebecca şi de tot ce reprezenta ea pentru noi, dar şi faţă de Maxim, pentru ceea ce făcuse, şi m-am înfricoşat, căci era pentru prima dată cînd simţeam faţă de el altceva decît dragoste — sau teamă.

*

Am plecat de la hotel în zori, cînd soarele abia răsărea, învăluit în aburi de ceaţă. Mă forţam să privesc drept înainte, ştiind că n-aş fi putut îndura să mai văd o dată căsuţele de piatră din jurul pieţei. Hotelul era pustiu şi nu întîlnisem pe nimeni în afara chelneriţei durdulii, care aşeza tacîmurile pentru micul dejun. În drum spre ieşire, aruncasem o privire în salon. Căminul fusese curăţat, iar pe grătar fuseseră aşezaţi alţi butuci. Vraful de reviste fusese pus în ordine pe masă.

— Aş vrea să conduc eu, îi spusesem lui Maxim, la ieşirea din hotel. Doream să merg încet, prelungind astfel călătoria. Şi în plus, dacă aş fi condus eu, m-ar fi împiedicat să mă gîndesc prea mult la ceea ce pierdusem. Dar nu, Maxim mi-a făcut semn să trec pe locul pasagerului şi a

pornit.motorul mai înainte ca eu să l'i ajuns lîngă portieră, bătînd nerăbdător cu degetele în volan.

Atunci am simţit că nu mai pol să tac, să am răbdare, să îndur şi toată suferinţa despărţirii de aceste locuri şi toată dezamăgirea strînsă în mine atîta timp s-au revărsat într-un şuvoi de cuvinte.

— Oh, de ce, de ce trebuie să se întîmple aşa? am strigat eu. De ce trebuie să stricăm totul? Nu putem fugi o viaţă întreagă! Ştiu că a fost un şoc.groaznic pentru tine, Maxim, şi nici mie nu mi-a făcut deloc plăcere să-i văd fotografia. Dar nu era nimic mai mult decît atît: o .fotografie într-o revistă veche.

Maxim nu mi-a răspuns, a continuat să conducă concentrat, foarte repede. Trecuserăm deja de dealuri, îndreptîndu-ne spre vest.

— Nu vroiam să se termine aşa — şi să ne purtăm apoi ca şi cum nici nu s-ar fi întîmplat.

— Ce anume? •

— Săptămîna asta. Scoţia. Călătoria...

— Ei bine, s-a terminat.

— De ce?

O turmă de oi traversa drumul, spinările albe înălţîndu-se şi coborînd ca valurile unui rîu. Am fost obligaţi să oprim şi, privindu-le, m-am gîndit că nu văzusem niciodată astfel de oi în străinătate — solide, liniştite, cu lîna albă ca neaua — cele de acolo aproape că nici nu semănau a oi.

Mi-am amintit de oile care păşteau pe pajiştile de lîngă Cobbett’s Brake şi am simţit înţepătura lacrimilor sub pleoape.

— I-am telefonat lui Giles ca să-i spun ce urmează să facem, dar nu răspunde nimeni, m-a anunţat Maxim pornind motorul. Nu contează, de fapt, putem să-i trimitem o telegramă de oriunde.

Am privit pe fereastră, cu privirea înceţoşată de lacrimi. Un cîine pestriţ fugărea oile rătăcite, silindu-le să intre pe poarta unei ferme. Am coborît puţin geamul.

Probabil că-l cheamă Shep. Shep sau Lad. Dar cînd am trecut pe lîngă fermier, l-am auzit strigîndu-l: Jess! Vino aici, Jess!

Nu vroiam să-l întreb pe Maxim ce intenţiona să-i spună lui Giles" El hotărîse ce urma să facem, eu trebuia să mă conformez.

L-am privit. Conducea repede, cu privirea aţintită înainte, cu o expresie posacă.

— Cobbett's Brake, am şoptit eu.

— Ce-ai spus?

— Casa.

— Ce-i cu ea?

— O adoram. Am vrut să fie a mea — a noastră. Pentru prima dată în viaţă, am simţit că aparţin şi eu unui loc. Nu poţi înţelege asta?

Am aşteptat, dar el nu mi-a răspuns. Ar fi trebuit să tac atunci, dacă mi-ar mai fi rămas măcar o urmă de bun simţ, de tact sau de milă, dar n-am putut, eram prea furioasă şi îndurerată.

— Tu ţineai la Manderley mai mult decît la orice altceva pe lume — trebuie să înţelegi ce simt eu acum,

1 - — E neapărat nevoie să vorbim despre asta?

— Dar eu nu m-am simţit niciodată acasă la Manderley...

— Acum nu se mai simte nimeni acasă acolo, oricum.

A

— Iţni doresc un loc al meu — al nostru — unde să ne pittem stabili pentru totdeauna.

v -Îmi pare rău. Nici nu se pune problema.

— De ce? N-ai fost fericit zilele astea? Nu te-ai simţit bine acasă — în Anglia? Eu cred că da.— Da, a spus el încet. Da, am fost fericit, mai fericit decît aş fi crezut că pot fi vreodată. Dar nu putea să dureze, e o fericire imposibilă.

— Bine, dar casa...

— Casa a fost un vis. O iluzie. Nimic mai mult — trebuie s-o uiţi.

Am intrat într-un oraş. Maxim a parcai maşina şi a oprit

motorul.

— Hai să mîncăm ceva. Hotelul de vizavi arată destul de bine. Comandă tu micul dejun pentru amîndoi, cît limp îi trimit eu telegrama aceea lui Giles.

M-am Conformat fără entuziasm. Restaurantul hotelului era o încăpere rece şi pretenţioasă, iar chelnerii purtau uniforme ţipătoare. Am comandat cafea şi pîine prăjită pentru mine, mîncare caldă pentru Maxim. Nu mă simţeam în stare să mănînc nimic, dar cerusem pîine prăjită pentru a-mi ocupa mîinile cu ceva şi pentru că nu vroiam să-i supăr pe chelneri, de care îmi era încă o frică instinctivă. La mesele alăturate, cîţiva bărbaţi mîncau zdravăn, citind ziarele de dimineaţă. Un chelner a adus cafeaua, slabă dar fierbinte, în clipa în care Maxim s-a aşezat la masă.

— Am reuşit să vorbesc cu Giles la telefon, a spus el, despăturindu-şi şervetul. Avea o voce groaznică — nu părea să-şi fi revenit de atunci.

Nu vroiam să vorbesc. Mi-am băut cafeaua şi am rămas cu ochii aţintiţi pe faţa de masă, simţind că n-aş putea să-l privesc. îmi pierdusem orice interes faţă de viaţă, asemenea cuiva care s-a despărţit de fiinţa iubită.

— L-am sfătuit să se apuce de ceva, să plece o săptămînă la Londra — trebuie să iasă din starea asta.

— Nu te cunosc, am spus eu. Mi-am ridicat ochii spre el. îşi ungea cu unt o felie de pîine prăjită, cu gesturi iuţi, îndemînalice, aşa cum îl văzusem făcînd în fiecare dimineaţă, timp de unsprezece ani.

— Cum?

— Nu te cunosc. Cine eşti? Nu pricep ce se întîmplă cu tine.

Nu încercam să fiu dură, afirmam doar un adevăr, fără ură şi fără pasiune. Maxim se schimbase, era detaşai şi insensibil, într-un chip ciudat, parcă apărîndu-se de ceva — şi nu înţelegeam de ce anume.-

— Vorbeşti despre Giles de parcă nu ţi-ar păsa de loc ee se întîmplă cu el, îl tratezi cu condescendenţă, ca şi cum

l-ai dispreţui pentru durerea lui. Credeam că ti-ai iubit sora. Eu am iubit-o. îmi lipseşte foarte mult şi înţeleg ce simte Giles acum. Cum poţi...

-Îmi pare rău, a spus Maxim. Mi-a întins mîna şi, pentru prima dată, am ezitat o clipă înainte de a-i răspunde la gest.

-Înţeleg ce simte Giles, dar pur şi simplu nu pot suporta modul în care reacţionează, asta-i lot.

— Modul în care îşi exprimă sentimentele, vrei să spui.

— Cred că da.

-Ţi-e frică de ceva, Maxim. De ce?

Maxim a început să-şi ungă pîinea cu unt.

— De nimic, a spus el. Mănîncă.

— Numi-e foame.

— Nu vreau să ne mai oprim o dată ca să mănînci.

— Pînă ajungem la Giles?

Mi-am mai turnat o ceaşcă de cafea. Ne aştepta un drum lung şi mi-am zis că aş face mai bine să-mi umplu stomacul cu ceva.

— Nu ne mai întoarcem acolo, a spus Maxim. L-am rugat pe Giles să ne trimită prin poştă lucrurile pe care le-am lăsat la el. Nu avea nici un rost să ne mai întoarcem. Odată plecaţi de aici, totul se va rezolva. O să fie bine, îţi promit.

— Plecăm de aici, am spus eu, mişcîndu-mi buzele cu greutate, de parcă mi-ar fi îngheţat brusc obrazul.

— Da.

Am privit pe fereastră, prin perdeaua de danielă. Un copil mic, cu o pălăriuţă albastră, se trîntise pe jos, urlînd şi dînd din picioare, lîngă o femeie cu o expresie stînjenită, probabil mama lui. Era amuzant, sau poate trist, nu ştiam şi nici nu mă interesa, cum nu mă mai interesa nimic, de altfel. Nu contează, m-am gîndil eu atunci, nu are importanţă. Sîntem împreună, trebuie să fiu alături de Maxim, trebuie să simt ceea ce simte şi el.

— Unde plecăm? am reuşit să întreb în cele din urmă, simţind o vagă speranţă că totuşi va fi bine, aşa cum mă

asigurase el.

M-a privit surprins, întinzîndu-mi ceaşa goală.

— Da, am spus eu repede. Fireşte. Am ridicai cafetiera şi, pentru o clipă, chipurile noastre s-au reflectat în argintul ei, deformate, stranii.

— Ce proastă sînt. Fireşte că ne întoarcem în străinătate, am spus eu, turnîndu-i cafea în ceaşcă.

— Nu există altă soluţie, ştii bine, draga mea. înţelegi asta, nu-i aşa?

L-am privii zîmbind, cu un zîmbel fals, liniştitor.

Da, am spus eu. Da, Maxim, fireşte.

*

Am fugit din*nou, a fost foarte simplu — am străbătut toată Anglia cu maşina, oprindu-ne doar o dată, pentru benzină, fără să băgăm în seamă priveliştea minunată a toamnei englezeşti — aşa că am ajuns la Dover spre seară. Maxim a lăsat maşina la un garaj, presupun că aranjase cu cineva să o ridice de acolo, reţinuse şi biletele de vapor printr-o telegramă, se ocupase de toate.

Am urcat pe vapor printre primii, oricum erau puţin pasageri.

— Luăm trenul de noapte de la Calais, a spus Maxim. Am reţinut două cuşete la wagon-lits, aşa că o să te poţi culca imediat după cină.

Cină, am repetat eu în gînd. Cină, somn... totul fusese aranjat, ca şi călătoria. Şi brusc, a încetat să-mi mai pese, n-am mai simţit nimic, eram prea obosită. Săptămîna care trecuse fusese un vîrtej de întîmplări contradictorii, de emoţii şi conflicte interioare, atît de amestecate între ele, încît nu mai puteam distinge plăcerea de durere, binele de rău, esenţialul de neesenţial.

Maxim se aşezase în salon, citind ziarul de seară pe care i-l adusese stewardul şi privindu-l, am văzut că expresia de îngrijorare îi dispăruse deja de pe chip, acum avea trăsăturile destinse şi zîmbea.

Mi-am întors privirea şi am ieşit pe punte. M-am rezemat de balustradă, privind ultimele pregătiri de plecare

şi mi-am lăsat gîndurile să zboare, pentru ultima dată, spre Cobbelt’s Brake. Casa plutea în mintea mea ca ri navă ancorată în ape liniştite, neînchipuit de frumoasă şi, lîngă ea, ca o navă mai mare, de o frumuseţe mai austeră şi mai gravă, Manderley, în lumina lunii.

M-am simţit atunci bătrînă, ca şi cum viaţa mea s-ar fi apropiat de sfîrşit, fără să fi fost tînără vreodată, ca şi cum tot ce era important trecuse deja şi nu mai aveam nimic de aşteptat.

Am rămas pe punte, privind cum se depărtează nava de chei, cum creşte suprafaţa de apă care mă desparte de ţărm, cum Anglia dispare încet la orizont, pînă cînd întunericul a acoperit totul.

&apitolul //

^Jvşadar, totul se sfîrşise şi curînd m-am resemnat cu pierderea casei trandafirii; amintirea ei pălea din ce în ce mai mult şi, într-o bună zi, încercînd să-i reconstitui imaginea în minte, am descoperit că nu mai eram în stare.

O uitasem.

N-am stat decît o noapte la vechiul nostru hotel, atît cît ne era necesar pentru a ne strînge lucrurile lăsate aici şi pentru a plăti camera. Directorul hotelului ne-a tratat cu răceală, pentru că nu putuse închiria altcuiva camera în lipsa noastră.

Nu ne-a păsat.

— Sînt atît de multe locuri pe care vreau să ti le arăt! exclamase Maxim. Biata de tine, te-am ţinut pînă acum prizonieră în celula asta mizerabilă, dar îmi voi răscumpăra greşeala. Ne trece viaţa ascunzîndu-ne şi nu e bine.

Era plin de energie şi de planuri şi, firește, aşa am devenit şi eu, bucurîndu-mă că se gîndise la un mod mai agreabil de a ne petrece timpul şi, mai ales, că îl vedeam iar vesel şi optimist. Hotelul de lîngă lac mi s-a părut dintr-o dată sărăcăcios şi mize'r, camera noastră strimtă şi

incomodă. I-am închis uşa pentru ultima dată fără regrete, căci devenise pentru mine un loc ca oricare altul, fără istoric, fără amintiri, în ciuda timpului pe care îl petrecusem aici. Şi totuşi, urma să-mi amintesc de el Uneori, fără vreau motiv anume, căci trăisem în el o parte din viata mea, care nu avea să se mai întoarcă niciodată. Ar fi trebuit să regret că.plecăm, m-am gîndil eu slrăbătînd coridorul, căci în această cameră ne-am simţit bine şi nu ne-am certat niciodată. Dar nu regretam.

Am început să călătorim dintr-un loc înlr-allul, în căutarea altor peisaje, altor experienţe; ne-am aplecat deasupra hărţilor şi am studiat ghiduri turistice, stabilind trasee şi orare. Maxim era veşnic dornic de nou, trăgîndu-mă după el în orice loc de care auzise sau despre care citise, încercînd să nu-i scape nimic. “Hai să mergem acolo...” sau “N-am fost niciodată la...” şi plecam. Şirul hotelurilor, pensiunilor, caselor prin care am trecut nu mi-a rămas în minte decît prin cîteva detalii: modelul unei perdele, scîrţîitul unei ferestre închizîndu-se, expresia surprinsă pe chipul unui chelner.

Am văzut lucruri şi locuri minunate, privelişti de neuitat, case, grădini, palate şi biserici, lacuri şi mări. Am coborit pe Rin cu un vas de modă veche, cu decoraţiuni interioare din mahon şi mătase, privind ore întregi pădurile întunecate şi palatele înşirate de-a lungul malurilor, răsărite parcă din basmele copilăriei, castelul frumoasei din pădurea adormită şi castelul lui Barbă— Albastră reflectate în apa limpede. Le-am îndrăgit imediat, poate pentfu că erau atît de diferite de ceea ce pierdusem şi de ceea ce mi-aş fi putut dori vreodată.Maxim se temuse că am fi putut întîlni compatrioţi care să ne recunoască, dar toţi tovarăşii noştri de călătorie erau fie nemţi, fie olandezi şi nimeni, în afară de noi, nu vorbea englezeşte. Ne-am apropiat din nou unul de celălalt, pînă la contopirea dorinţelor şi senzaţiilor, aşa cum nu se întîmplase în timpul petrecut în ţară, într-o armonie aproape perfectă. Şi cu toate acestea, într-o seară, în timp ce vasul aluneca printre pădurile fermecate, privirea

mi-a alunecat pe mîna cu degete lungi a lui Maxim, rezemată neglijent de balustrada punţii şi o voce mi-a şoptit în minte: “E mîna unui criminal. E mîna care a ţinut un pistol. Omul acesta şi-a împuşcat prima soţie, pe Rebecca”. Mi-am stăpînit un strigăt de surpriză şi de disperare, înspăimîntată pentru o clipă de ceea ce zăcea în adîncul sufletului meu, Iară ca eu să fiu conştientă.

Dar se părea că trebuia să mă împac şi cu asta, căci nu puteam scăpa de trecut, oricît de departe am fi fugit. Nu exista uitare, nu puteam fi niciodată liberi cu adevărat.

Mă aştepta, însă, şi o încercare mai grea; o viziune din trecut s-a făcut ecoul spaimelor mele, amplificîndu-le pînă la paroxism, într-un moment de slăbiciune care putea să mă coste chiar viaţa.

*

Coborînd pe Rin, vremea fusese rece, dar cînd am ajuns în Italia, am prins ultimele zile de vară, cu un soare strălucitor şi cald. Rîndunicile nu plecaseră încă, le puteam vedea ţîşnind de sub streaşinile clădirilor masive, înălţîndu-se în aerul limpede şi plonjînd iar spre cuiburile lor.

Trebuie să fiu fericită aici, mi-am spus atunci, căci timpul acesta nu se va mai întoarce şi m-am gîndit cum ar fi fost viaţa mea dacă nu l-aş fi întîlnit pe Maxim. Aş fi călătorit chiar mai mult, însoţind femei bogate şi vulgare ca damă de companie, irosindu-mi tinereţea şi începînd să simt ameninţarea vîrstei în primele riduri, îndreptîndu-mă inexorabil spre o bătrîneţe singuratică şi mizeră. Imaginîndu-mi toate acestea, mi-am reproşai din nou loate momentele, oricît de trecătoare, de plictiseală sau de nemulţumire şi i-am mulţumii lui Dumnezeu pentru ce aveam, plină de recunoştinţă.

*

A

În dimineaţa aceea ne-am plimbat o vreme prin pieţele şi străzile aglomerate, sub un soare vesel, apoi ne-am hotărît să intrăm într-o catedrală impunătoare, sub ale cărei bolţi paşii noştri stîmeau ecouri. Statuile de sfinţi şi îngerii

de marmură cu feţe placide îmi dădeau un sentiment de siguranţă, iar măreţia construcţiei aşeza într-o altă perspectivă grijile mele minore.

— Mă simt bine aici, am spus eu, ajungînd în dreptul ieşirii. Mi-ar place să mai rămîn o vreme — locul ăsta mă face să mă gîndesc la ceea ce este cu adevărat important şi la faptul că nimic altceva nu contează.

— Atunci e cazul să plecăm, a spus Maxim, zîmbind.

— De ce?

— Arta, ca şi revelaţia divinităţii, trebuie luată în doze mici, ca să aibe efect.

Vorbele lui,» rostite cu o solemnitate tipic englezească, m-au făcut să rîd şi privindu-l cum stătea rezemat de coloana de marmură, cu acelaşi aer nonşalant pe care-l avusese cu unsprezece ani în urmă, atunci cînd mă îndrăgostisem de el, mi-am dat seama că îl iubesc la fel de mult ca în prima clipă. L-am luat de braţ şi am ieşit din nou la soare, în strada zgomotoasă.

— Bun, deci nu rămînem aici; ce propui să facem? l-am întrebat.

— Mai întîi mergem să mîncăm şi apoi căutăm un parc.

De data aceasta n-am mai prînzit într-o cafenea micuţă, ascunsă pe o stradă lăturalnică, ci pe terasa unui hotel de lux, sub un umbrar.

— M-am săturat de jocul ăsta, spusese Maxim şi am înţeles că nu trebuia să ne mai ascundem, întoreîndu-ne feţele la orice privire mai insistentă a vreunui trecător şi mi-a venit să cînt, să dansez, să rîd în hohote, fericită pentru el, mai mult decît pentru mine, căci dorinţa de a rămîne în umbră, de a nu atrage atenţia îmi fusese din totdeauna proprie.

Am mîncat languste, savurînd gustul lor dulceag şi mirosul de mare, pe faţa de masă scrobită, de un alb orbitor, chelnerul aşezase un vas cu trandafiri şi am simţit că sîntem în siguranţă, că nimic nu ne poate atinge.

— Sînt norocoasă, i-am spus lui Maxim, uitasem şi

acum mi-am amintit.

El a rîs şi expresia lui, cînd l-am privit, părea să exprime numai satisfacţie.

Mă mulţumesc şi cu atît, mi-am zis eu, dacă nu pot avea restul, îmi ajunge locul acesta minunat, cu căldura şi liniştea lui şi m-am gîndit cît de mulţi oameni ne-ar invidia pentru ceea ce avem.

Secretul stă în clipa prezentă, am descoperit eu .itunci, privind vinul auriu din paharul cu picior înalt, simţindu-i aroma proaspătă pe buze. Secretul e ziua de azi. Trecutul şi viitorul nu contează, trebuie pur şi simplu ignorate.

Am rămas pe terasă aproape două ore, mîncînd mai mult decît de obicei, apoi am luat un autobuz pînă la marginea oraşului şi ne-am plimbat pe dealurile line care-l înconjurau, printre copacii umbroşi.

Secretul este ziua de azi, mi-am repetat eu, gîndindu-mă că mi-ar fi plăcut să locuiesc aici, într-o căsuţă albă, cu ghivece de fiori la ferestre.

— Priveşte, mi-a spus Maxim, luîndu-mă de mînă şi obligîndu-mă să mă opresc.

În faţa noastră se înălţa o vilă elegantă, înconjurată de grădini. Avea o scară dublă, curbată graţios, care se oprea în faţa unui portic.

— Aveam şaptesprezece ani cînd am văzut-o pentru prima dată, a spus Maxim. Nu pot uita ce impresie mi-a făcut; e atît de minunat proporţionată, încît mi-a încîntat privirea, mai mult decît oricare alta — în afară de domeniul meu.

Am privit-o cu îndoială, Mi se părea prea rece, prea austeră, era o casă care impunea respect, nu dragoste.

Urcînd pe aleea pietruită care ducea spre casă, am privit grădinile care o mărgineau la fel de austere ca şi ea. Şirurile de chiparoşi se aliniau perfect, gardurile vii erau tunse fără cusur, plopii aruncau umbre identice. N-am văzut flori nicăieri, cu excepţia celor aflate în urnele mari de piatră care străjuiau treptele.

Dar în spatele casei începeau pante mai abrupte, cu

iarbă înaltă şi copaci cu forme ciudate, măslini şi portocali contorsionaţi.

— Ar trebui să o vezi primăvara, a spus Maxim, cînd răsar peste tot mici fiori albastre şi ninge cu puf de păpădie — o să venim atunci.

Primăvara. Nu vroiam să mă gîndesc la ea, nu vroiam să-mi amintesc ce sperasem să fac la primăvară, preferam să trăiesc în prezent.

Am continuat să ne plimbăm şi, după un timp, am început să simt farmecul subtil al casei, să-i apreciez puritatea formelor şi perfecţiunea proporţiilor. Poate mă schimbasem, în cele din urmă, poate că devenisem mai matură, m-am gîndit eu cu seriozitate. De fapt, eu nu avusesem tinereţe — copilărie, da, deşi îmi aminteam de ea ca de o poveste citită într-o carte — dar nu fusesem niciodată tînără cu adevărat, îmi lipsiseră exuberanţa şi inconştienţa specifice vîrstei. Mă căsătorisem cu Maxim, mă identificasem cu el în totalitate şi tot ce se întîmplase după aceea — Manderley, exilul — nu mă maturizase, chiar dacă uneori mă simţeam la fel de bătrînă ca veşnicia. Eram soţia lui Maxim, dar rămăsesem un copil; în acelaşi timp, mă comportam cu el ca o mamă, încercînd să-l protejez, deşi el era cel care mă depăşea, atît ca vîrstă, cît şi ca experienţă.

Ne plimbam încet, cu paşi măsuraţi, prin grădina severă, în care nu-mi puteam imagina copii alergînd şi rîzînd. Şi Manderley era la fel, m-am gîndit eu, avea aceeaşi armonie majestuoasă, care îţi impunea respect. Nu era de mirare că Maxim se simţea atît de bine aici.

Apropiindu-ne de casă, am începui să întîlnim şi alte perechi care se plimbau cu un aer solemn, iar cînd am ajuns în faţa intrării, am văzul un grup de oameni aşleptînd lîngă scară. Maxim şi-a privit ceasul.

— E aproape ora patru — se poale vizita interiorul. Dacă vrei, putem aştepta să vină ghidul şi intrăm odată cu ceilalţi: Nu-mi amintesc prea bine, dar cred că sînt cîteva lucruri care ar merita văzute — tablourile, mai ales.

Nu eram sigură că mi-ar fi făcut plăcere să intru în

casă. Preferam să mai hoinăresc pe aleile pietruite, printre fîntîni şi bazine; nu cu mult timp în urmă, Maxim ar fi fost cel care ar fi refuzat să se alăture unui grup de vizitatori, de teamă să nu fim văzuţi de cineva care ne-ar fi putut recunoaşte. Acum, însă, părea să nu-i mai pese.

Ghidul sosise şi aştepta lîngă scară, o femeie tînără şi frumoasă, înaltă, zveltă, îmbrăcată cu eleganţa specifică italiencelor, cu părul prins impecabil la spate într-o agrafă. Era genul de femeie lîngă care deveneam imediat conştientă de modestia hainelor mele, de stîngăcia cu care mă mişcăm.

Deşi mă întrebasem de nenumărate ori ce găsea Maxim la mine, nu eram geloasă şi nici măcar nu mă gîndisem vreodată că ar putea să se simtă atras de vreo altă femeie. Avusesem o unică rivală şi aceea murise de mult.

Cu toate acestea, ceva din atitudinea italiencei mi-a amintit de Rebecca, aşa cum arăta în fotografie şi m-am gîndil, văzînd-o cum urcă graţios treptele spre intrare, că rolul de stăpînă a casei i s-ar potrivi mai bine decît acela de ghid.

Fata a intrat în casă şi grupul de vizitatori, erau cam douăsprezece persoane, a urmat-o înăuntru. Deşi eram sigură că nu voi vedea nimic interesant, m-am alăturat lor, doar pentru a-i face pe plac lui Maxim. Holul mare şi sumbru era plin de mobilă pretenţioasă şi greoaie, aşa cum mă aşteptasem să fie, iar fata dădea explicaţii în italiană, pe un ton monoton şi grăbit, care le făcea greu de urmărit pentru mine şi care părea să-l enerveze pe Maxim. De fiecare dată cînd fata indica vreu obiect sau arăta într-o direcţie, Maxim îşi întorcea privirea spre partea opusă a încăperii. M-am întrebat de ce ţinuse să intrăm în casă şi mi-am spus că vroia, probabil, să-şi amintească de tinereţe. Am încercai să mi-l imaginez la şaptesprezece ani, un băieţandru deşirat şi stîngaci, dar n-am reuşit.

Am intrat şi am ieşit din nenumărate camere înalte, cu tavane pictate şi stucaturi închipuind ciorchini de struguri şi

viţe de iederă deasupra uşilor, cu podele din gresie, pe care paşii noştri răsunau sonor. În casa aCeasta se ascultase muzică, se vorbise încet şi întotdeauna politicos, se mîncase ceremonios, la mese decorate cu gust, se purtaseră haine elegante. Nu era genul de casă în care să se poată trăi normal şi firesc, în care să răsune rîsetfe şi certuri, strigăte de copii şi lătrat de cîini, în care să se spargă farfurii sau să se cîrpească ciorapi.

Cu cît pătrundeam mai adînc în casă, cu atît îmi plăcea mai puţin, fără să fiu însă intimidată sau înspăimîntată de perfecţiunea ei, lucru de care mă simţeam ciudat de mîndră.

Am urmat grupul cu stoicism timp de o jumătate de oră, dar cînd plictiseala a devenit insuportabilă, m-am oprit în faţa unor gravuri, prefăcîndu-mă că le studiez cu atenţie şi aşleptînd ca ceilalţi să se îndepărteze. Imaginile reprezentau Colosseumul şi au avut un efect liniştitor asupra mea, calmîndu-mi nervozitatea. De îndată ce sunetul vocilor şi paşilor a scăzut în intensitate, m-am strecurat pe un coridor care ducea spre o scară interioară. Nimeni nu observase că rămăsesem în urmă, deşi era probabil ca Maxim să înceapă să mă caute în curînd. Am urcat treptele, simţindu-mă aidoma unui copil care rătăceşte printr-o casă pustie, căutînd ceva fără să ştie prea bine ce.

La ultimul etaj scara se îngusta şi treptele deveneau mai înalte. Ferestrele mici lăsau să pătrundă doar cîteva raze de soare, în care dansau fire de praf. Mi-am pus în gînd să urc pînă la ultima treaptă, din superstiţie, înainte de a mă întoarce, dar odată ajunsă sus, am văzut în faţă un dreptunghi de lumină pe podea. Am înaintat şi am descoperit că lumina venea dinspre un fel de balcon minuscul situat deasupra grădinii. Privind în jur, am realizat că făcea parte dintr-un şir de balcoane asemănătoare care se întindeau pe toată lungimea casei.

Privdiştea care mi se deschidea în faţă mi-a tăiat răsuflarea. Grădina se aşternea ca un covor cu modele

geometrice pînă la porţile mari, iar dincolo de ele se aflau colinele împădurite prin care trecuserăm la venire. Departe, în zare, se zăreau acoperişurile albastre şi violete, turlele şi domurile oraşului şi o panglică şerpuitoare care trebuia să fi fost rîul.

Am rămas o vreme privind peisajul, închipuindu-mi că mă aflu într-un loc secret, în care nimeni nu mai păşise vreodată, de o mie de ori mai frumos decît camerele pretenţioase ale casei.

Apoi am privit în jos, spre terasa de piatră, cu urnele şi florile ei şi am simţit că mă atrage cu o forţă irezistibilă. Am început să tremur şi palmele mi s-au umezit, alunecînd pe balustradă. Grădina era pustie, plină de umbre lungi, asemenea unor siluete negre şi nemişcate. Am închis ochii. Atunci am auzit vocea şoptită şi am simţit o prezenţă în spatele meu. Dacă aş fi întors capul, aş fi văzut-o.

— Nu. are nici un rost, nu-i aşa? N-o să reuşeşti niciodată... ea a rămas adevărata doamnă de Winter, nu tu. Cît despre el, ştii adevărul la fel de bine ca şi mine şi n-o să-l poţi uita niciodată. Ea n-o să te lase să-l uiţi. Ai crezut că nu mai are nici o putere, dar te-ai înşelat. Ea vrea să o ajut acum şi o voi ajuta, aşa cum am făcut întotdeauna. El a orftorît-o, nu-i aşa? Ştim asta. Eu ştiu, ea ştie şi tu ştii. El a omorît-o. Maxim de Winter şi-a împuşcat soţia, apoi a înscenat un accident ca să pară că a murit înecată. Dar n-a fost un accident. A fost o crimă. Ea n-a murit înecată. De la bun început am bănuit asta, iar acum ştiu că aşa este. Şi tu ştii adevărul şi îţi e greu să trăieşti ştiindu-l. Nu poţi scăpa de el, oriunde ai fugi, nu te poţi ascunde, nici aici, nici în altă parte. Eşti obligată să-ţi priveşti soţul în fiecare dimineaţă, cînd te trezeşti şi să-ţi aminteşti. Omul acesta e un ucigaş. Şi-a omorît soţia. A omorît-o pe Rebecca. Cu gîndul ăsta te duci la culcare în fiecare seară, gîndul ăsta te urmăreşte şi în vis, din cauza lui ai coşmaruri.

Vocea era monotonă şi insinuantă, cuvintele se înşiruiau lin, fără pauze. Părea să vină în acelaşi timp din mine şi din afara mea, ameţindu-mă, dar nelăsîndu-mă să-

mi pierd cunoştinţa, nu exista scăpare nicăieri.

Am deschis ochii şi am privit din nou în jos. Lumina se schimbase, acum avea culoarea şi iransparenţa chihlimbarului, era o lumină blîndă şi dulce care mă atrăgea spre ea.

— Da, a şoptit vocea. Asta-i soluţia. Ţi-ai amintit, în sfîrşit. E simplu, nu trebuie decît să faci un pas înainte şi să te arunci. Durează foarte puţin şi nu doare. De ce nu încerci? Fă-o. Ar rezolva totul. Nimic nu te-ar mai putea atinge şi n-ar mai trebui să-ţi aminteşti. Nu te teme. N-o să te împing. N-am făcut-o nici data trecută, nu-i aşa? Poţi să te arunci singură. El nu va şti niciodată, va părea doar un groaznic accident. Nu va şti că am fost aici, cu line. El crede că am murit. Toţi cred asta. Doamna Danvers moartă, la fel ca stăpîna ei. De ce să nu scapi de noi toţi pentru totdeauna? Asta vrei, nu-i aşa? N-ai avut niciodată curajul să-i spui că'ţi-e teamă de el, pentru că e un ucigaş. Nu vei fi niciodată fericită împreună cu el şi n ai putea scăpa de noi, nici dacă te-ai întoarce în Angliapentru a începe o viaţă nouă, aşa cum îţi doreai. De ce să nu te arunci şi să sfîrşeşti o dată?

— Nu, am şoptit eu, cu greutate. Nu. Lasă-mă în pace, pleacă, nu-mi puteţi face nici un rău. Ea a murit şi tu nu eşti aici. Pleacă. Şi apoi mi-am auzit propria voce slrigînd “Nu, nu!” şi am făcut un pas înapoi, iar ecoul ei m-a urmărit în timp ce cădeam.

*

Toţi s-au purtat foarte frumos cu mine, încercînd să mă ajute, iar Maxim m-a îngrijit cu o afecţiune înduioşătoare. Signora insistase să mă ridic din pal şi mă instalase confortabil în salonul pensiunii, înconjurîndu-mă cu tot felul de atenţii, aducîndu-mi ba apă minerală şi prăjituri cu migdale, ba fructe proaspete, smochine şi piersici abia culese. Nu eram bolnavă, în definitiv, nu aveam nevoie decît de puţină odihnă pentru a mă pune pe picioare, dar, văzîndu-i expresia indulgentă, în care simpatia se amesteca cu o uşoară ironie, mi-am dat seama că mă credea

însărcinată, ceea ce m-a slingherit. Aş fi vrut să-i pot confirma că aşa stau lucrurile, măcar pentru a nu o dezamăgi.

Curtea pensiunii dădea spre o mînăstire care găzduia o şcoală. De mai multe ori pe zi, vîntul aducea prin fereastra deschisă a salonului sunetul vocilor cristaline ale copiilor care se jucau dincolo de zid 1 înalt Ii auzeam rîzînd, slrigînd sau ciripind ca un stol de vrăbii în drumul lor spre şcoală.

Nu-i puteam vedea, dar reuşeam să-i recunosc după glas pe fiecare. Nu-mi dădeam seama dacă prezenţa lor mă facea fericită sau dacă, dimpotrivă, nu făcea decît să-mi sporească dezamăgirea.Nu eram bolnavă şi protestasem de nenumărate ori, cumplit de stînjenită, atunci cînd fusesem ajutată să cobor treptele şi aşezată cu forţa pe un scaun aidoma unui tron, în holul de la intrare. Mi s-a adus un pahar cu apă, a fost chemată o maşină, eram privită cu îngrijorare şi solicitudine.

Fusese doar o simplă ameţeală, la explicasem eu, provocată de lumina prea puternică, sau de înălţimea balconului sau, poate, de paharul de vin băut la prînz. în holul vilei, în maşină, la pensiune, Maxim mă privise cu atîta dragoste, cu atîta nelinişte afectuoasă, încît mi se făcuse ruşine de gîndurile mele din balcon, de faptul că-i îngăduisem vocii din mintea mea să şoptească ceea ce şoptise. Totul se întîmplase doar în mintea mea, acum eram convinsă de asta. fusese un fel de transă, de halucinaţie şi nu făcusem nimic ca să o împiedic, ba chiar, într-un chip pervers, îmi făcuse plăcere.

Mi-am dorit atunci să am şi eu pe cineva căruia să-i pot spune ce am pe suflet, dar nu aveam prieieni, nu avusesem niciodată confidente, aşa cum aveau celelalte femei — foste colege de şcoală, surori sau verişoare. Eu nu păstrasem legătura cu nici una dintre fostele colege de şcoală, nu aveam nici un fel de rude şi singura persoană cu care avusesem de-a face după moartea părinţilor mei fusese bătrînă doamnă van Hopper, care mă angajase ca damă de companie. Dar ea nu-mi fusese prietenă, mă

tratase ca pe o servitoare, iar eu îi ascunsesem ce simţeam pentru Maxim. După aceea, o vreme n-am mai avut nevoie de prieteni şi nici timp. A Irebuit să văd o mulţime de oameni, cunoştinţe, vecini şi iude îndepărtate ale lui Maxim, toţi mai în vîrslă decîl mine şi indiferenţi la problemele mele. Fusese doar Frank Crawley, devotat lui Maxim, cinstit şi discret, pe al cărui umăr m-am sprijinit cînd s-a ivit nevoia, dar nu era un prieten, aşa cum mi-aş fi dorit acum şi, fireşte, Beatrice. Cu ea aş fi putut vorbi, m-am gîndit eu, Beatrice ţinuse la mine. Dar Frank fusese angajatul lui Maxim, Beatrice sora lui, nici unul nu fusese de partea mea — deşi n-ar fi trebuit să gîndesc în astfel de termeni şi acesta era un motiv în plus să mă simt vinovată.

În timpul acelor cîteva zile m-am surprins de cîteva ori autocompătimindu-mă pentru faptul că nu avusesem, de fapt, tinereţe şi nici prieteni, pentru că fusesem silită să renunţ la ceea ce îmi dorisem, de dragul lui Maxim, pentru că vroiam să am copii şi nu-i aveam — şi asta m-a dezgustat şi mai mult de mine însămi.

Maxim plecase să viziteze unul din muzeele lui preferate şi refuzase să mă ia cu el, insistînd să mă odihnesc. Deşi îi repetasem că nu sînt bolnavă şi că nu avea de ce să se poarte cii mine ca şi cum aş fi fost o invalidă, Maxim mă tratase cu aceeaşi afecţiune indulgentă, ca pe un copil. Ştiam că ar fi trebuit să-i fiu recunoscătoare pentru grija pe care mi-o purta, dar nu mi-am putut stăpîni iritarea.

— Bine, rămîn aici, am spus eu în cele din urmă. Du-te la muzeu şi ne întîlnim după aceea, la cafeneaua de lîngă fîntînă.

— îmi promiţi că o să încerci să te odihneşti?

— Nu sînt obosită, am răspuns exasperată, dar, după

o clipă, simţind că fusesem prea dură, am adăugat pe un ton împăciuitor: Pot să încerc, dacă vrei, dar nu sînt bolnavă, Maxim, crede-mă, n-am absolut nimic.

După-amiaza părea că nu se mai sfîrşeşte. Signora a vorbit un timp cu cineva în pragul casei, apoi am auzit uşa irîntindu-se şi* sunetul unor paşi care se îndepărtau. S-a

făcut linişte.

M-am întrebai cît timp vom continua să trăim în felul ăsta, călătorind în permanenţă, fără nici un scop. Presupuneam că toată viaţa. Nu-l puteam întreba pe Maxim, nici măcar nu îndrăzneam să aduc vorba despre acest subiect. Ne îndepărtasem unul de celălalt, m-am gîndit brusc, deşi nu înţelegeam de ce. Trecuserăm prin toate încercările împreună, completîndu-ne şi susţinîndu-ne reciproc. Acum însă situaţia se schimbase şi m-am întrebat dacă nu cumva se întîmpla la fel în toate căsniciile — o schimbare continuă, apropieri şi despărţiri aproape întîmplătoare, o mişcare asemănătoare cu cea a valurilor mării. Sau poate că noi înşine provocam schimbările prin gîndurile, dorinţele, vorbele şi acţiunile noastre, poale că aceste lucruri erau la fel de importante ca ceea ce venea din alură, evenimentele pe care nu le putem controla. Am stal aşa mai mult de o oră, gîndindu-mă şi înlrebîndu-mă şi n-am reuşit decît să-mi sporesc confuzia şi tulburarea, fără măcar să-mi dau seama ce rosl avea să mai continui astfel, în loc să iau viaţa aşa cum este, fără nelinişti şi temeri.

Poate că eram într-adevăr bolnavă, m-am gîndit eu atunci. Mă simţeam obosită, nervoasă şi deprimată, ceea ce-mi provocase, cu siguranţă, halucinaţia şi leşinul. Intr-un tîrziu, vîrtejul gîndurilor s-a mai domolit şi am adormit în casa pustie.

*

Cînd m-am trezit era aproape seară. Privirea mi-a căzut pe zidul din fundul curţii şi dintr-o dată, în mod ciudat, am găsit răspunsul la întrebările care mă ii ămîntau de atîta vreme.

Zidul era acoperit de o plantă agăţătoare cu frunze lucioase şi flori de un alb imaculat, al căror parfum îmbătător ajungea pînă la mine. Nu-i cunoşteam numele, dar îmi aminteam acum că o văzusem şi la vilă, acoperind o arcadă.

Florile albe îmi reamintiseră de celelalte şi, eram sigură acum, acesta fuSese motivul pentru care mi se

păruse că aud vocea şoptită a doamnei Danvers.

Frank Crawley încercase să mă liniştească, să mă convingă că Jack Favell adusese coroana de crini la mormîntul Beatricei, că nu era decît o farsă sinistră, o glumă proastă. Jack Favell, spusese Frank, el trebuie să fie, e genul lui de umor. Uit-o, căci nu înseamnă nimic.

Nu, m-am gîndit eu. NuJusese Jack Favell, nu era genul lui de umor. Omul era un escroc, mincinos şi laş,

o secătură lăudăroasă, dar nu era un ticălos. Mi-l aduceam aminte — mătăhălos, grosolan, mirosind a băutură, impertinent şi libidinos. Rebecca îl dispreţuise, deşi era vărul şi amantul ei. Maxim îl dispreţuia la rîndu! lui, iar mie îmi provoca silă şi teamă — dar eu mă temeam de oricine, pe atunci. Acum nu mi-ar mai fi fost teamă de el.

Jack Favell n-ar fi fost în stare să aleagă astfel de flori, chiar dacă s-ar fi gîndit să o facă. N-ar fi ştiut cum să le lase la mormînt fără să fie văzut, el ar fi procedat altfel, ar fi apărut la înmormîntare şi s-ar fi dat în spectacol. Intr-un fel, chiar mă aşteptasem să-l văd acolo, privindu-mă cu ochii lui apoşi, ca de peşte, mai graş acum şi cu părul rărit. Dar nu venise, probabil că nici măcar nu aflase de moartea Beatricei.

Jack Favell n-ar fi putut scrie niciodată cu o caligrafie atît de elegantă ca cea de pe cartea de vizită. Mîinile lui uriaşe erau prea butucănoase pentru aşa ceva.

'O singură persoană ar fi putut să conceapă o farsă atît de sinistră, să aleagă cu atîta grijă coroana albă de crini şi să imite iniţiala “(5?”cu atîta măiestrie.

*

Copiii au ieşit de la şcoală, le-am auzit vocile argintii răsunînd dincolo de zidul înalt, apoi zgomotele s-au îndepărtat şi s-a făcut din nou linişte. Dar ea era aici, îi simţeam prezenţa în minte şi o vedeam înaintea ochilor'de parcă ar fi fost aievea.

Era îmbrăcată, ca întotdeauna, în mătase neagră şi mîinile osoase îi ieşeau ca nişte gheare din mînecile înguste ale rochiei. I-am văzut chipul de o paloare cadaverică, cu

pometi proeminenţi şi ochii înfundaţi în orbite, ca un cap de mort, cu o expresie de dispreţ şi superioritate.

Am revăzut-o stînd pe trepte, la Manderley, în fruntea personalului ieşit să ne întîmpine, atunci cînd ne-am întors din călătoria de nuntă; apoi în noaptea balului, privindu-mă triumfătoare din hol, bucurîndu-se de capcana pe care mi-o întinsese şi în care căzusem cu atîta uşurinţă.

I-am auzit din nou vocea, joasă şi neplăcută, > şoptindu-mi la ureche.

Nu ştiam unde era acum. N-o mai văzusem din noaptea în care ne-am întors de la Londra, acea ultimă, înfricoşătoare noapte. Servitorii ne-au spus că îşi strînsese lucrurile şi plecase înainte de întoarcerea noastră. Apoi izbucniseră flăcările. Nu vroiam să mai ştiLI nimic despre ea, nu vroiam decît să dispară pentru totdeauna din viaţa şi din mintea mea.Susan Hill

Doamna Danvers ţinea de trecut, de Manderley şi de Rebecca. În ceea ce mă privea, putea la fel de bine să nu existe. Dar ea trimisese coroana de crini. Eram sigură.

Am ieşit în fugă din pensiune, fără să-mi iau haina şi am alergat pe străduţele înguste spre fînlînă. Maxim mă aştepta la o masă, cu un pahar de ceai rece în faţă. L-am strigat, cu răsuflarea tăiată şi el şi-a ridicai ochii spre mine.

— Mă simt foarte bine, am spus eu pe un ton vesel, nu mai am nimic. Ce vreme frumoasă, nu-i aşa?

L-am văzut încruntîndu-se uşor, cu un aer nedumerit. De ce susţineam cu atîta tărie că mă simt bine, părea să spună expresia lui, cînd el nu-şi exprimase încă nici un fel de îngrijorare în legătură cu sănătatea mea?

Am comandat un ceai cu lămîie şi gheaţă şi i-am zîmbit. Era foarte calmă şi am aşteptai să treacă un timp pînă să-i vorbesc.

— Hai să plecăm, i-am propus eu, în cele din urmă. Mi-ar place să mai vedem şi alte locuri pînă vine iama.

Nu discutaserăm încă despre asta. Nu avea nici o importanţă unde ne duceam, cu condiţia să plecăm cît mai curînd de aici. N-aş mai fi putut să mă plimb pe străzi sau

prin parcuri, fără să arunc priviri în spate, fără să vreau să mă conving că nu mă urmăreşte nimeni. Acum eu eram cea neliniştită, simţind nevoia să fug, să mă ascund, deşi ştiam foarte bine că nu puteam fugi de mine însămi. *

Maxim m-a privit cu atenţie.N-aş putea să-i mai repet propunerea, m-am gîndit eu, ar deveni bănuitor şi ar începe să-mi pună întrebări la care n-aş avea cum să-i răspund. Nu-i puteam rosti numele în faţa lui, acel nume dintr-o altă viaţă.

Mi-a zîmbit.

— De acord, a spus el. Mă gîndeam că am putea să mergem la Veneţia.

*

Se întunecase cînd ne-am întors la pensiune şi se făcuse frig. *

** Vreau să-ţi arăt ceva, i-am spus lui Maxim. Am observat-o de-abia azi după-amiază, cînd m-am trezit. Nu ştiu cum se numeşte dar e superbă şi miroase frumos.

L-am condus în curte, spre zidul din spate şi i-am arătat planta agăţătoare. Nu vroiam să-i povestesc despre coroana albă de crini, dar poate că încercam în felul acesta să creez o legătură între ele, într-un imbold ciudat.

Frunzele de abia se mai vedeau în lumina amurgului, dar florile mici ieşeau în evidenţă, palide şi fantomatice. Am întins mîna şi am mîngîial o petală cu degetul. Chipul lui Maxim era şi el palid.

— Da, a spus el, e frumoasă. E o plantă specific mediteraneană-Înfloreşte mai lîrziu.

A rupt o crenguţă şi mi-a întins-o.

— Se numeşte Mîna Domniţei, a adăugat, aşteptînd să o iau, aşa că în cele din urmă am fost nevoită să o accept şi să o duc cu mine în casă.

*

Cînd am ajuns la Veneţia, traversînd laguna spre oraş, se făcuse seară şi iarna se instalase definitiv.Bătea un vînt rece, care vălurea apa vineţie, iar cînd am coborît din vaporaş la San Marco, strada şi piaţa erau ude de ploaie.

împreună cu noi au coborît doar cîţiva localnici, bărbaţi cu serviete şi femei îmbrăcate în negru, cu coşuri de răchită, întorcîndu-se acasă.

M -am întors şi am privit insula pe care se înălţa biserica San Giorgio, cu tumul ei răsărind din aburul de ploaie, apoi am încercat să desluşesc cît mai mult din Gran Canal, înainte ca întunericul să-l cuprindă cu totul. Priveliştea îmi părea ireală şi aveam senzaţia că totul ar dispărea dacă aş închide ochii, fie şi numai pentru o clipă. Ultima dată cînd venisem aici era primăvară şi clădirile străluceau în lumina palidă a soarelui. De abia mă căsătorisem cu Maxim şi totul mi se părea atunci ireal, nu reuşeam să mă obişnuiesc cu ideea că devenisem doamna Lady de Winter şi nu mă dezmeticisem încă din vîrtejul întîmplărilor care mă aduseseră aici.

Nu-mi aminteam decît că fusesem copleşită de fericire, trăind din plin fiecare clipă, plină de încredere în viitor. De ceea ce a urmat, de Manderley, îmi aminteam în fiecare detaliu, era un film pe care mi-l puteam proiecta oricînd în minte. Din Veneţia, însă, ca şi din celelalte locuri pe care le vizitaserăm în călătoria de nuntă, nu mai păstram în memorie decît o atmosferă euforică, plină de optimism.

Acum, însă, Veneţia mi se părea foarte diferită de cea pe care mi-o păstram în memorie, căci era acum un oraş mai întunecat şi mai sumbru; eram impresionată şi plină de admiraţie dar, în timp ce înaintam pe aleea îngustă, în urma hamalului care ne ducea bagajele, am simţit că mă străbate un fior, din cauza oboselii şi a frigului, cu siguranţă, dar şi din cauză că acum revăzîndu-l, oraşul acesta misterios, care-şi schimba mereu înfăţişarea, nelăsîndu-ne să-i pătrundem secretele, mă înfricoşa.

Am găsit o pensiune modestă şi liniştită — aparent aveam un adevărat talent să descoperim astfel de locuri — foarte potrivită cu modul nostru de viaţă retras. Mă obişnuisem acum, nu-mi mai păsa, dar în timp ce despachetam bagajele, scoţînd hainele din valize şi alîrnîndu-le în dulap, m-a cuprins dintr-o dată dorul de o

casă a mea şi m-am gîndit din nou la Cobbett’s Brake. Mi-am îngăduit atunci un scurt răgaz de visare, înainte dc a-l chema pe Maxim în cameră.

Ne-am instalat destul de repede. Maxim vroia să petrecem iarna aici — în definitiv, de ce nu? Ne luicuraserăm destul de soare pînă atunci.

Am rămas surprinsă de uşurinţa cu care ne-am icluat vechile obiceiuri, sculîndu-ne tîrziu, citind ziarul la micul dejun, plimbîndu-ne prin oraş şi admirînd bisericile, podurile şi vaporaşele care străbăteau apa întunecată a canalelor. La ultima noastră vizită ne priviserăm unul pe altul atît de mult, încît nu-mi mai aminteam oraşul, ci doar chipul lui Maxim.

Vremea era mult mai urîtă, cu un vînt aspru care şlichiuia aleile şi pieţele, silindu-ne să rămînem mult litnp în casă. Dar uneori norii se risipeau şi atunci

i upolele bisericilor străluceau în lumina soarelui, iar palatele se reflectau limpede în apă. Alteori ceaţa invada oraşul, estompînd sunetul paşilor şi plescăitul vîslelor afundate în apă; stăteam ore în şir în salonul îmbrăcat în pluş roşu al pensiunii, sau în cafeneaua noastră preferată ţi timpul se scurgea greu, făcîndu-mă să visez la cîmpuri aiate şi copaci desfrunziţi.

La început, Maxim îşi reluase obiceiurile căpătate m exil, căutîndu-mi tovărăşia, citind mult şi arătîndu-se interesat doar de acele veşti de acasă care ne parveneau prin intermediul ziarelor, cu două-trei zile întîrziere, aşa că începusem din nou să-mi ascund gîndurile şi să-mi aleg cuvintele cu grijă, ca să nu-i amintesc de lucruri dureroase. Ajunseserăm să cunoaştem oraşul, cu monumentele şi operele lui de artă, cu viaţa lui cotidiană, aproape la fel de bine ca şi localnicii; nu mai aveam nevoie de ghiduri turistice, ştiam deja pe de rosi date istorice şi nume de dogi, puteam identifica un stil arhitectonic sau o şcoală picturală de la prima vedere şi era un mod plăcut şi folositor de a petrece timpul.

Uneori îl surprindeam pe Maxim privindu-mă şi atunci

se închidea în sine, obligîndu-mă să mă ţin departe de el, ceea ce şi făceam, fără-părere de rău. Visele mele îmi aduceau toate împlinirile de care aveam nevoie, cîteva minute de visare îmi ajungeau un timp îndelungat.

Am primit cîteva scrisori de la Giles, o dată a sosii şi una de la Franck Crawley. Maxim a trebuit să rezolve cîteva probleme financiare prin corespondenţă, nimic din toate acestea nu l-a afectat în vreun fel. În timp ce el răspundea la scrisori, aşezat la masa de lîngă fereastră în camera noastră, eu ieşeam să mă plimb prin Veneţia, hoinărind pe străzi sau luînd vaporaşul care făcea curse pe Gran Canal, ceasuri de plăcere ieftină şi nevinovată.

*

A venit Crăciunul, un Crăciun la fel de ciudat şi de străin ca toate celelalte pe care le pelrecuserăm în exil, dar mă obişnuisem cu ele şi nu mă aşteptam la ceva diferii. Ziua urma să ireacă la fel ca oricare alta, doar că ne-am fi făcut cadouri şi eu aş fi ascultat slujba într-o limbă străină, într-o biserică necunoscută.

Nu simţeam nevoia să văd multă lume, aşa că n-am vrut să merg la una din bisericile mari, San Marco sau San Giorgio; m-am trezit devreme şi am străbătut cîteva străzi lăturalnice pînă la podul Rialto, dincolo de care se afla o biserică modestă şi liniştită, pe care o descoperisem într-una din plimbările mele solitare. Nu avea nici picturi preţioase, nici cupole poleite, nu era un loc pe care oamenii să-l frecventeze doar pentru a fi văzuţi, era o biserică adevărată, în care aş fi trecut neobservată în haina mea cenuşie cu guler de blană.

Maxim nu venea niciodată la slujbă. Nu era credincios, exceptînd credinţa în “cîteva adevăruri fundamentale”, cum spunea el, iar eu nu insistasem mai mult. Nu eram foarte sigură nici de propria mea credinţă — fusesem crescută în învăţăturile obişnuite şi nu ştiam prea multe despre teologie, dar mă rugasem mult în aceşti ultimi ani şi rugăciunile mele fuseseră ascultate, căci eram liniştiţi şi eram împreună.

M -am strecurat printre familiile cu copii şi bătrînele îmbrăcate în negru care răspundeau printr-o înclinare â capului la saluturile cunoştinţelor, pînă în fundul bisericii, unde am ascultat slujba de Crăciun şi m-am rugat din nou, înconjurată de murmurul vocilor, să fiu cruţată de amintiri şi de voci care şuşotesc, să pot uita trecutul. Vroiam să mă rog şi în chip de recunoştinţă pentru tot ce aveam, dar în vreme ce îngenunchiam, mi-am dat seama că n-o pot face. Simţeam cum creşte în mine dorinţa de a avea casa mea, imaginea casei trandafirii mi-a apărut în faţa ochilor şi nu mi-o puteam scoate din minte, oricît aş fi încercat. Vroiam să petrec Crăciunul la mine acasă, cu crengi de vîsc şi de ilice pe poliţa de deasupra şemineului, cu colinde vechi şi cu mîncare englezească. Dorul de ţară mă împiedica să mulţumesc lui Dumnezeu pentru ceea ce aveam, aşa că am aşteptat să se sfîrşească cîntatul, cădelniţările şi tot restul ritualului catolic, simţindu-mă nefericită şi frustrată.

Ceaţa acoperise laguna şi se strecura acum printre clădirile vechi, coborînd peste apa neagră a canalului. M-am întors la pensiune, mergînd repede, cu capul plecat. Maxim mă aştepta în hol, disculînd cu directorul pensiunii în italiana lui perfectă, cu un pahar de vin în mînă.

-lată-te, în sfîrşit! a exclamat el vesel, cu faţa luminată de bucurie şi m-a îmbrăţişat. Am simţit că mi se încălzeşte sufletul şi toată neliniştea care mă încercase pînă atunci a dispărut.

M-am strîns lîngă el, plină de dragoste şi de recunoştinţă. Directorul mi-a adus un pahar de vin, mi-a sărutat mîna şi ne-a urat “Sărbători fericite” în italiană. I-am zîmbit. Nu mai semăna a Crăciun deloc.

*

*

Ca şi în orice altceva, exista un ritm al schimbărilor în starea mea de spirit şi, oricum, îmi făcusem o ambiţie din a nu-l lăsa pe Maxim să ştie ce simt. Mă obişnuisem să mă prefac şi era mai bine aşa.

Zilele au continuat să se scurgă liniştit şi agreabil, ne

obişnuiserăm cu fabulosul oraş şi ne simţeam la fel ca în orice alt loc.

Maxim părea să aibă şi el secrete, acum. îl surprindeam aruncîndu-mi priviri ciudate, avea preocupări pe care Viu le cunoşteam şi acest lucru, deşi mă mirase la început, nu mă îngrijora. Eram chiar bucuroasă că e interesat şi de altceva în afara universului nostru închis şi interiorizat.

Luna ianuarie a trecut greu, cu vînturi aspre şi ploi mărunte. Se lumina tîrziu şi se întuneca devreme, vremea era cenuşie şi mohorîtă. Apele inundaseră treptele caselor şi pieţele, urcaseră în pereţii clădirilor, aducînd cu ele un miros greu, fetid.

Ajutorul a venit o dală cu primele raze de soare, cu mirosul de primăvară din aer, dintr-o direcţie neaşteptată, amintindu-ne de vremea cînd ne cunoscusem, de primele semne ale dragostei noastre, de naivitatea mea de atunci şi arătîndu-mi încă o dată de la ce fel de viaţă mă salvase Maxim.

Era ziua mea şi Maxim încerca în fiecare an să-mi facă o surpriză, ceva mai mult decît un simplu cadou şi reuşea de fiecare dată, aşa că m-am trezit cu un sentiment de nerăbdare şi de curiozitate aproape copilărească.

Am ieşit din casă dimineaţa devreme şi, spre deosebire de celelalte zile, am luat micul dejun la Florian, traversînd podul şi croindu-ne drum spre piaţetă printre bărbaţii care se grăbeau să ajungă la slujbă şi copiii care alergau spre şcoală. Cerul avea albastrul unui tablou renascentist şi am simţit că “renaştere” era intr-adevăr cuvîntul potrivit.

— O re-naştere, am spus eu, un nou început.

Maxim a zîmbit şi i-am privit chipul, adueîndu-mi aminte cum arăta atunci cînd îl văzusem pentru prima oară, la Monte Carlo, cu atîţia ani în urmă. Stătea pe o canapea, în holul hotelului “Cote d’Azur” şi chipul lui era cel al unui portret medieval, cu trăsături fine şi un /.Îmbet melancolic. Se potrivea perfect cu decorul Veneţiei, cu străzi înguste şi

clădiri înalte, deşi vereţienii arătau altfel, erau roşcaţi, cu nasuri acviline.

Ne-am aşezat pe una din banchetele de pluş de lîngă fereastră — era încă prea răcoare ca să stăm afară — şi am privit porumbeii din Piaţa San Marco înălţîndu-se într-un vîrtej de aripi şi rotindu-se deasupra cupolei, pentru a coborî apoi din nou pe pavajul pieţei. Ne-am băut cafeaua din ceşti mari, cu margine aurită, o cafea tare şi aromată, cu gustul de dinainte de război, aşa cum nu mai băusem de mult.

Maxim s-a lăsat pe spate în scaun, privindu-mă cu o expresie amuzată.

— Bucură-te cît mai poţi, a spus el, nu ţi-a mai rămas prea mult timp.

Ştiam ce vroia să spună.

— Da, n-o să mă mai placi atunci, am zis eu. Ce vei face?

— Te voi alunga la miezul nopţii, fireşte, a rîs el.

Cînd îl cunoscusem, într-una din primele zile, în timp ce ne întorceam cu maşina lui la Monte Carlo, ceva îmi amintise de realitate, smulgîndu-mă din euforia în care plutisem şi îi spusesem, plină de tristeţe, că mi-aş fi dorit să fiu o femei de treizeci şi şase de ani, îmbrăcată în satin negru, cu un colier de perle la gît.

Genul acesta de femeie mi se părea atunci potrivită pentru Maxim de Winter, o femeie experimentată şi rafinată, exact opusul şcolăriţei naive şi prostule care eram, dar Maxim se căsătorise cu mine, oricît de incredibilă mi se păruse o astfel de posibilitate, de mine se simţise atras — şi se mai simţea încă, m-am gîndit eu, privindu-l peste masă, - la Florian. O femeie de treizeci şi şase de ani îmbrăcată în satin negru, cu un colier de perle la gît, era tot ce detesta el mai mult, era o femeie care semăna cu Rebecca.

Dar peste cîţiva ani urma să împlinesc cifra fatidică. Deşi nu purtam niciodată satin negru, îmi doream cîteodată un colier de perle, era singura bijuterie pe care mi-ar fi plăcut să o port, eu care detestam bijuteriile.

Vîrsta nu avea importanţă — uneori eram mai bătrînă decît oricine altcineva pe lume, alteori, în zile ca cea de azi, eram la fel de tînără ca atunci cînd îl cunoscusem pe Maxim. În restul timpului, dacă mi se întîmpla să mă gîndesc la asta, mă consideram de vîrslă mijlocie.

Azi era ziua mea şi mă simţeam la fel de tînără ca dimineaţa aceasta însorită. Cerul senin, oraşul strălucitor, aerul limpede, toate îmi dădeau o senzaţie de fericire. N-o să mai fiu niciodată nemulţumită, n-o să mă mai plîng după lucrurile pierdute, mi-am jurat eu atunci.

Maxim a aşteptat să se însereze, apoi mi-a spus să mă îmbrac într-o rochie de seară, să-mi pun o etolă de blană şi m-a lăsat singură. Am presupus că vroia să mă ducă într-unul din restaurantele noastre preferate, lîngă podul Rialto dar, spre surpriza mea, la capătul străzii ce dădea spre canal ne aştepta o gondolă, cu torţe aprinse în jurul prorei. Ne mai plimbaserăm astfel şi în timpul lunii ile miere, cînd Maxim făcea tot felul de gesturi romantice, dar de atunci viaţa noastră se schimbase, devenise mai banală, mai practică.

Aş fi vrut ca timpul să se oprească în loc şi călătoria să nu se mai sfîrşească. Nu mai tînjeam după nimic altceva, mă bucuram doar de clipa prezentă, atît de preţioasă. .

Dar drumul n-a durat mult şi ne-am oprit în faţa unui mare hotel, plin de lumini, iar portarul în uniformă plină dc fireturi ne-a deschis uşa.

Nu ne plăceau prea mult astfel de locuri, dar din cînd în cînd era agreabil, ca o schimbare, să ne îmbrăcăm în haine de seară şi să cinăm în săli cu candelabre de cristal, serviţi de chelneri stilaţi; era un joc pentru noi, nu un mod de viaţă, necesar pentru propria imagine, aşa cum era pentru multe din cunoştinţele lui Maxim şi cum fusese pentru Rebecca.

Maxim evitase timp de atîţia ani genul acesta de locuri, temîndu-se să nu Fie recunoscut, încît mă obişnuisem să-mi ascund faţa cînd treceam pe lîngă ele, fără să mi se mai pară ciudat. Acum însă, surpriza era că

vroia să cinăm în cel mai vechi şi mai faimos hotel din Veneţia.

— Meriţi o ieşire în lume, a spus el, am trăit atît de retraşi... Mă tem că ai dus o viaţă cam plictisitoare cu mine.

— NUM adevărat, am protestat eu. Nu mi-am dorit alt gen de viaţă, ştii prea bine.

— Atunci recunoaşte măcar că am fost prea închis în mine. Ar trebui să mă controlez mai bine.

M-am oprit în prag.

— Să nu te schimbi — nu mi-ar plăcea să ies-În lume prea des.

— Sînt prea bătrîn ca să mă schimb acum, draga mea.

— Ce hotel frumos! am exclamat, privindu-i interiorul. Parcă ar fi un palat.

— Asta a şi fost, a spus Maxim.

Am intrat, călcînd pe covorul de culoarea rubinului.

— Cred că n-o să întîlnim nici un cunoscut. În măsura în care se mai respectă astfel de lucruri, pentru lumea bună n-a început încă sezonul la Veneţia.

Poate că nu începuse, dar hotelul era plin de lume bună în seara aceea,*În majoritate oameni mai vîrstnici, femei cu etole de vizon şi smaralde, alături de bărbaţi în smoking. Am Irecut neobservaţi printre ei şi m-am întrebat dacă le-am fi părul şi noi bătrîni unor lineri, în cazul în care ar fi venit vreodată aici.

' Şi atunci am văzul un tînăr venind spre noi, printre scaunele de un roşu aprins şi canapelele de brocart. Am rămas cu privirea aţintită asupra lui, căci era foarte tînăr şi avea un gen pe care nu reuşeam să-l definesc. Era foarte zvelt, cu un păr negru şi des, care arăta ca şi cum ar fi fost pieptănat doar cu cîteva clipe înainte. Purta o haină de seară şi o cravată neagră de mătase, care l-ar fi făcut pe Maxim să se slrîmbe, căci era cam ostentativă şi el remarca imediat astfel de amănunte, cu un fel de snobism instinctiv. Probabil că mă influenţase şi pe mine, căci îl priveam pe tînărul care tocmai intrase cu o curiozitate critică. Avea o

gură superb modelată şi o piele perfectă, dar expresia lui era una de nemulţumire şi dispreţ. Era probabil fiul sau nepotul vreunui om bogat, obligat să-şi petreacă vacanţa împreună cu rudele mai în vîrstă, ţinîndu-le de urît şi făcînd diverse comisioane — avea în mînă o mapă şi un toc de ochelari care în mod sigur nu-i aparţineau — precaut şi politicos, de teamă să nu fie scos din testament.

Într-o fracţiune de secundă îl examinasem şi îl clichetasem; m-am simţit atît de stînjenită, încît atunci •

i Înd a privii în direcţia noastră, i-am zîmbit în chip de scuză. în ochii lui a apărut o licărire şi colţurile gurii i 8-au ridicat imperceptibil, apoi a trecui mai departe.

Maxim s-a uitat la mine, înăllînd o sprinceană, înţelesese ce se petrecuse în mintea mea şi era de acord, Iară să fi fost nevoie să-i explic.

Părea amuzat.

Apoi am auzit o voce venind din spatele nostru, stridentă şi agresivă, o voce care venea din trecut şi carem-a transformat din nou, pentru o clipă, într-o fetişcană stîngace şi prost îmbrăcată de douăzeci şi unu de ani.

— Dumnezeule, mult ţi-a trebuit pînă să le găseşti! Nu te-ai grăbit, mi se pare. Nu-mi imaginez ce-ai putut să faci ca să dureze atît!

Maxim şi cu mine ne-am privit, cu ochii măriţi de uimire.

— Acum stai jos o dată, ştii bine că mă enervează să te văd bîţîindu-te în faţa mea! Nu acolo, în partea cealaltă. E-n regulă. Dă-mi mapa, te rog, sînt sigură că fotografia din “Paris Soir” e acolo — oh, ştiu că e veche, de dinainte de război şi că s-ar putea să nu fie el, e posibil să fi murit, ca şi toţi ceilalţi, dar seamănă perfect, aş fi putut să jur că e contele — un om atît de stilat, cum nici nu-ţi închipui, îmi săruta mîna cu atîta eleganţă, de fiecare dată cînd ne întîlneam — numai francezii ştiu cu adevărat cum să se poarte cu o femeie. Ce s-a întîmplat, de ce te tot fîţîi? Mergem la masă în zece minute.

Ultima dată cînd o văzusem, doamna van Hopper îşi

pudra nasul, privindu-se într-o oglinjoară de buzunar şi se întrerupsese doar pentru a-mi spune că fac o greşeală acceptînd să mă mărit cu Maxim de Winter şi că voi regreta amarnic. îşi exprimase apoi îndoiala că eu aş fi putut'face faţă îndatoririlor care mi-ar fi revenit în chip de soţie a lui Maxim şi mă privise batjocoritor. Dar, pentru prima dată de cînd mă aflam în serviciul ei, ca doamnă de companie, atunci am fost capabilă să o înfrunt, pentru că iubeam şi eram iubită, pentru că urma să mă căsătoresc, să devin doamna de Winter şi simţeam că pot învinge orice obstacol. Puterea pe care o avusese asupra mea dispăruse într-o clipă, nu mai eram angajata ei şi nu mă mai pittea trata ca pe o fiinţă inferioară. Se sfîrşise cu umilinţele, cu nesfîrşitele partide de bridge (lin apartamentul ei de hotel, în cursul cărora trebuia să lac pe servitoarea, cu mesele în timpul cărora chelnerii mă priveau cu un dispreţ de-abia mascat, cu snobismul şi cu fanfaronadele pe care trebuia să le suport, se sfîrşise cu toate acestea, eram salvată.

Ieşisem din cameră şi coborîsem în hol, unde Maxim mă aştepta nerăbdător şi de atunci n-o mai văzusem niciodată. O dată, cînd nu aveam ceva mai bun de lacut, îi scrisesem o scrisoare scurtă, la care nu-mi răspunsese, iar apoi îmi ieşise complet din minte, prinsă cum eram în vîrtejul cumplitelor întîmplări care ne distruseseră viaţa. în anii mai liniştiţi care au urmat, nu mă mai gîndisem la ea decît în treacăt, fără măcar să mă mlreb dacă mai trăieşte. Dar poate că ar fi trebuit să mă gîndesc la ea, dacă le datorăm măcar un gînd oamenilor (are au avut o importanţă în viaţa noastră. Dacă nu m-ar li angajat ca damă de companie şi dacă nu ar fi avut snobismul de a vîna orice celebritate îi trecea prin preajmă, viaţa mea ar fi fost complet diferită şi n-aş mai li fost acum aici împreună cu Maxim de Winter.

Am presupus că Maxim va dori să o evite şi că vom aştepta ca ea să plece la masă, înainte de a merge să mîncăm într-un loc mai retras; dar ceva din vechea lui siguranţă de sine i se citea acum pe faţă şi poale că nu-i

mai păsa de nimic sau se simţea mai puţin vulnerabil — cine ştie? Oricum, s-a aplecat spre mine şi mi-a şoptit, Cu acelaşi zîmbet amuzat:

— Termină-ţi băutura. Cred că e timpul să mergem la masă.

L-am privit surprinsă, dar el a continuat să /.Îmbească, ca un copil pus pe şotii şi mi-am dat seama că se distra de minune.

S-a ridicat în picioare, cu o faţă perfect inexpresivă. Mi-am stăpînit rîsul cu greu.

— Nu te uita acum, mi-a şoptit el, în timp ce ne îndreptam spre locul de unde venea vocea.

Nu m-am uitat. Dar fireşte, nici nu era nevoie. În timp ce treceam pe lîngă ea, privind drept înainte, am auzit-o exclamînd:

— Dumnezeule... repede, opreşte-i... ridică-te oi dată, prostule! E Maxim de Winter!

Ceea ce îşi dorea cel mai mult în acel moment era să luăm masa împreună, desigur. Nu se schimbase deloc. I folosea aceleaşi şiretlicuri.

— Vă invit la masa mea — doar sîntem prieteni atît j de vechi şi nu ne-am mai văzut de atîta vreme! Nici nu mă gîndesc să accept un refuz!

-Îmi pare extrem de rău, i-a răspuns Maxim, cu o i politeţe cuceritoare, dar sărbătorim ziua de naştere a soţiei mele şi ni s-a rezervat o masă specială. Sînt sigur că ne veţi ierta.

Nu vroia deloc să ne ierte. Deschidea şi închidea gura ca un peşte, încercînd să găsească argumente caro să ne convingă. Dar Maxim i-a luat-o înainte.

— Ne-ar face însă o deosebită plăcere dacă aţi accepta să beţi o cafea cu noi după masă, împreună cu.. .

Privirea i-a alunecat pentru o clipă spre tînărul dc lîngă ea şi a continuat:

-... prietenul dumneavoastră.

După aceste cuvinte, fără nici o pauză, mi-a oferii braţul şi m-a condus direct în restaurant. Aş fi dat orice J să-

i văd expresia, dar nu îndrăzneam să întorc capul.: Văzusem însă că tînărul cu care era nu avea nimic din stîngăcia şi timiditatea pe care le manifestasem eu în prezenţa doamnei^ van Hopper ci, dimpotrivă, părea să se considere superior tuturor celor prezenţi în hotel, aşa ca nu simţeam nici un fel de simpatie pentru el. în schimb, m-a cuprins mila faţă de ea, căci era evident într-o postură neplăcută. îşi plătea însoţitorul, aşa cum mă plătise şi pe mine, dar în vreme ce eu fusesem cea exploatată, acum lucrurile păreau să stea exact pe dos.

*

Doamna van Hopper era acum o femeie bătrînă, cu pielea capului vizibilă pe alocuri printre şuviţele de păr alb şi rar, cu ochii înfundaţi în orbite. în rest era neschimbată, îmbrăcată ţipător şi machiată strident, cu degetele butucănoase pline de inele, la fel de vulgară şi de indiscretă ca întotdeauna.

Masa lor se afla la capătul celălalt al restaurantului, tcea ce o deranja vizibil. Am văzut-o chemîndu-l pe şeful de sală, arătînd spre celelalte mese, dar omul a clătinat din cap şi şi-a văzut de treabă. Nu-i mai lamăsese decît posibilitatea de a ne spiona de la distanţă, tcea ce a şi făcut, privindu-ne prin lornion, fără să se ascundă, în tot timpul mesei.

— Mă întreb de cîtă vreme îl tîrăşte după ea pe

i mărul domn — deşi cuvîntul “domn” nu e chiar cel mai potrivit, a spus Maxim la un moment dat. Biata femeie, să ajungă atît de jos încît să apeleze la astfel de servicii...

• — Nu-mi place deloc individul.

; — Cred şi eu. Chiar dacă e o proastă bătrînă şi snoabă, tot nu merită aşa ceva.

Cu coada ochiului, am văzut-o întorcîndu-se să privească o perechi mai vîrstnică care tocmai intrase, cu un interes care n-a durat decît o secundă. Cei doi s-au •i'ie/.al la masa de lîngă noi şi, nu ştiu de ce, am rămas cu uchii aţintiţi asupra lor. Bărbatul era slab, cu pielea pergamentoasă întinsă pe oasele craniului şi ale mîinilor.cu

ochi lăcrimoşi şi femeia îl ajutase să se aşeze, îi luase bastonul şi îi spusese ceva care îl făcuse să rîdă. Ea era mult mai tînără, deşi nu atît de tînără încît să-i fie fiică şi între ei era o anume tandreţe, o complicitate de priviri şi gesturi care mă făcea să cred că sînt soţ şi soţie. Bărbaţii! avea acel aer detaşat şi visător pe care îl au oamenii foarte bătrîni şi o anume fragilitate, care precede, de obicei, moartea. Privindu-i, mi se părea că ne văd pe noi. cu treizeci de ani mai în vîrslă — apropiaţi, tandri, aşteptînd inevitabila despărţire, locuind în hoteluri, fără copii. Mi-am întors repede ochii spre fereastră. Nu trebuia să mă gîndesc la viilor, nu trebuia să-mi pese. în definitiv, acum aş fi pulul să mă aflu în partea cealaltă a sălii, lîngă doamna van Hopper.

*

La cafea, în salonul hotelului, Maxim a devenii curtenitor, aşezîndu-se lîngă ea pe canapea, oferindu-i o ceaşcă, cu o politeţe impecabilă, îndurîndu-i cu stoicism fandoselile. Eu îi priveam, simţindu-mă puternică şi tolerantă, gîndindu-mă cît de abil fusese Maxim, dirijînd discuţia spre persoana ei. într-un lîrziu, după ce nc povestise despre familia ei, despre nefericitul ei de nepot numit Billy, pe care îl folosise o dată drept pretexl pentru a face cunoştinţă cu un personaj celebru, a trecui la atac.

— Nici nu vă puteţi imagina ce uşurare a fost pentru mine să mă întorc în Europa, după atîţia ani în care n-am putut părăsi America. îmi era dor de Paris, de Roma, de Londra şi de Monte Carlo, de puţin rafinament şi eram îngrozită cînd citeam în ziare despre mizeria pe care a adus-o războiul.— Desigur, a' spus Maxim, trebuie să fi fost groaznic pentru dumneavoastră.

M-am întors spre tînărul de lîngă ea. îmi spusese că e american şi că e de profesie designer, după care nu mai făcuse nici un efort să fie politicos — era evident că nu-l interesa deloc conversaţia cu o femeie oarecare de vîrstă mijlocie. Dar l-am surprins aruncîndu-i priviri furişe lui Maxim, examinîndu-i îmbrăcămintea şi părea să-l asculte cu

cea mai mare atenţie, ca şi cum ar fi încercat să strîngă informaţii care puteau să-i fie de folos mai tîrziu.

La un moment dat, doamna van Hopper i-a cerut să-i aducă din cameră o fotografie pe care vroia să ne-o arate, pe un ton uşor plîngăreţ, complet diferit de tonul categoric pe care-l folosise pe vremuri cu mine. Tînărul s-a ridicat fără un cuvînt, deşi atitudinea lui exprima clar că ar fi putut la fel de bine să nu se ducă, ceea ce mi l-a făcut şi mai antipatic.

Apoi, la fel de brusc, ca o pisică care pîndeşte o vrabie, doamna van Hopper a sărit pe Maxim, luîndu-l prin surprindere.

11 — Cred că aţi fost distruşi cînd a ars Manderley. Am citit în ziare cînd s-a întîmplat şi n meni nu mai vorbea decît despre asta. Ce tragedie!

Maxim s-a înroşit uşor.

— Da, a spus el.

— Trebuie neapărat să-mi povestiţi. Focul a fost pus de cineva? Cred că nu, cine să facă o faptă atît de îngrozitoare? Probabil că a fost un accident — vreo servitoare neîndemînatică, desigur. Sper că şi-a primii pedeapsa. V-a ars lotul, nu-i asa?

— Da.

— A murit cineva?

— Nu, din fericire nimeni n-a păţit nimic. /

— Din cîte am auzit, nu eraţi acolo. Eraţi parcă la Londra, nu? Au circulat atîtea poveşti, că n-am ştiut ce să cred.

A făcut o pauză, apoi s-a întors spre tînărul plictisit de lîngă ea.

— Adu-mi, te rog, mapa din piele de crocodil, în care sînt tăieturile din ziare. Sînt absolut sigură că am luat-o cu mine.

S-a întors din nou spre Maxim, ignorîndu-mă cu desăvîrşire.

— Ziarele au scris atît de mult despre asta şi despre

ancheta aceea ciudată. Presupun că nu le-aţi citit, aii plecat din ţară prea repede — ca să vă relaceţi după şoc, bănuiesc, deşi eu cred că nu ajută la nimic să fugi de necazuri, ele le urmăresc oriunde. Am citit că verdictul a fost sinucidere. Pur şi simplu nu pot pricepe ce motiv ar fi avut o femeie atît de frumoasă şi de bogată, care avea tot ce-şi putea dori vreodată — o casă splendidă, un soţ fermecător — să se sinucidă?

În acel moment am simţit că nu mai pot răbda. Puţin îmi păsa dacă bătrînă bîrfitoare vroia să pretindă că eu nu exist. Existam şi ea trebuia să ţină cont de asta.

— Doamnă van Hopper, am început eu, vă rog să nu...

Maxim m-a întrerupt, ridicîndu-se în picioare şi a privind-o cu o politeţe glacială, sub care transpărea dezgustul.

Cei din lumea dumitale n-au decît să creadă ce doresc, a spus el tăios, dar bîrfele nu au nici o valoare în faţa adevărului, cu asia cred că sînteţi de acord. Acum vă rog să ne scuzaţi* întîlnirea noastră a fost de-a dreptul extraordinară.

Aruncîndu-i o ultimă privire, am văzut că feţa bătrînei doamne exprima o furie neputincioasă. A încercat să se ridice în picioare şi să vină după noi, dar Maxim fusese prea rapid, iar ea era prea bătrînă şi prea grasă. în loc să-i vină în ajutor, tînărul i-a ignorat ordinele, rămînînd aşezat, cu un calm obraznic.

Dar întîmplarea a făcut să nu ne găsim hainele la garderobă şi, în cele din urmă, Maxim s-a dus chiar el să le caute. L-am aşteptat lîngă o coloană de marmură, privind o veche hartă a Veneţiei atîrnată pe perele, aşa că doamna van Hopper şi însoţitorul ei au trecut pe lîngă mine, fără să mă vadă, îndreptîndu-se spre ieşire.

— El era un bărbat fascinant pe vremea aceea, o partidă extraordinară, dar, din motive pe care nu le-am înţeles niciodată, s-a căsătorit cu fiinţa asta insignifiantă şi acum, uită-te la ei — Dumnezeule, ce pereche ştearsă şi

banală sînt! Sînt convinsă, de altfel, că n-a fost lucru curat cu sinuciderea primei lui neveste. Mergi mai încet, nu pot să mă ţin după tine.

Vocea nazală şi stridentă s-a îndepărtat, continuînd să vorbească.

-Îmi pare rău, i-am spus eu lui Maxim, de îndată ce a apărut cu hainele noastre. îmi pare nespus de rău.

— Ce vrei să spui?

— Femeia asta îngrozitoare şi toate lucrurile pe care Ir a spus...

— N-a fost vina ta, nu-i aşa?

— Nu, fireşte că nu, dar...

Aveam senzaţia că ar fi trebuit s-o împiedic cumva să vorbească, protejîndu-l pe Maxim. N-aş fi putut îndura să-l văd iar deprimat.

Maxim m-a ajutat să cobor în gondolă, una obişnuită de data aceasta, fără lumini sărbătoreşti. CîndS u s a n H i l l

am ajuns pe Gran Canal, a început să bată un vînt rece cu miros de mare.

— Nu-i mai da importanţă, a spus el. Nu-i decît o proastă bătrînă, care-şi merită soarta.

Dar nu puteam să nu-i dau importanţă. Spusese că avea o mapă cu tăieturi din ziare, discutase despre incendiu şi anchetă cu prietenii ei, avea suspiciuni. Vorbele ei continuau să-mi răsune în minte.

“Sînt convinsă că n-a fost lucru curat cu sinuciderea primei lui neveste. Ce motiv ar fi avut? Pur şi simplu nu pot pricepe...”

E firesc, m-am gîndit eu. Bătrîna bănuia ceea ce eu ştiam. Rebecca nu se sinucisese. Fusese omorîtă de Maxim.

Am întors capul spre el şi l-am privit. Chipul lui părea sculptat în piatră, nu puteam să-mi dau seama ce simte sau ce gîndeşte. Mi-am ridicat ochii spre clădirile întunecate care străjuiau canalul şi vocile au început iar să-mi şoptească în minte.

- *

Stă în firea omului să nu fie niciodată mulţumit cu ce are, căci viaţa e o continuă mişcare, o continuă schimbare — flux şi reflux, creştere şi descreştere; ca ,să poată merge înainte, omul trebuie să fie nemulţumit şi să dorească mereu altceva.

Era firesc, aşadar, să stau la fereastra Camerei noastre, privind clădirile de vizavi sau apa canalului, dorindu-mi altceva. Privind în urmă, ştiu' că nu mă bucuram suficient de ceea ce aveam, de faptul că devenisem ceea ce doamna van Hopper numise "o pereche ştearsă şi banală". Căci n-a durat, nu numai pentru că nimic nu durează, ci, mai ales, pentru că eu hotărîsem aşa. îmi amintesc că în copilărie, cînd ceream ceva, mi se spunea: "Nu e bine să-ţi doreşti prea mult nişte lucruri, s-ar putea ca dorinţa să ţi se îndeplinească" şi nu înţelegeam.

Acum înţeleg.

Asta-i tot? m-am întrebai eu atunci. E posibil să nu mă mai aştepte nimic de-acum înainte, în viaţa asta fără rost pe care o duceam, decît bătrîneţea, suferinţa şi moartea? Asta-i tot?

Nu, nu era lot.

E mai bine că oamenii nu-şi cunosc viitorul. E suficient că-şi poartă cu ei trecutul, e mai mult decît suficient.

Maxim îşi reluase ocupaţiile misterioase, scria scrisori, trimitea telegrame. Nu-l întrebam nimic, dar mă nelinişlea puţin faptul că avea secrete faţă de mine.

Iama a trecut şi a venit primăvara, iar Veneţia s-a trezit iar la viaţă, pentru lumea bună începuse sezonul. Am plecat în Grecia, unde munţii erau acoperiţi de flori şi aerul mirosea a miere. Eram fericită că începuserăm iar să călătorim, căci nu mai aveam timp de gînduri negre^

În mai am luat vaporul spre Istanbul. Nu şliu de ce, dar mă temeam de contactul cu o lume atît de străină mie. Mi-ar fi fost mai uşor dacă Maxim nu s-ar fi îndepărtat din nou de mine; era mereu preocupai de ceva şi îl surprindeam uneori privind în gol, cu gîndurile aiurea. Nu îndrăzneam să-l întreb ce-l frămîntă, era mai sigur să mă prefac că nu

observ nimic, dar încercam totuşi să ghicesc care era motivul. Putea fi orice — cuvintele doamnei van Hopper, chestiuni financiare sau moartea Beatricei — aşa că în cele din urmă am renunţat.Ultimele două zile petrecute în Grecia fuseseră cele mai grele. Relaţiile dintre noi erau reci şi tensionate, îl simţeam pe Maxim mai departe de mine ca oricînd. îmi doream din tot sufletul să ne apropiem din nou unul de altul, dar vîrsta te face mai răbdător. Se mai întîmplase şi altă dată, îmi spuneam eu, şi pînă la urmă totul se rezolvase.

Dar nu mi-aş fi închipuit în ce fel.

Era o primăvară superbă, cu un aer cald şi parfumat. Priveam de pe puntea vaporului cupolele strălucitoare ale oraşului vechi, care păreau să plutească în aer, poleite de lumina aurie a soarelui care asfinţea.

O clipă mai tîrziu, lumina şi-a schimbat culoarea, devenind trandafirie şi cupolele şi-au pierdut strălucirea, transformîndu-se în simple siluete întunecate pe cerul stacojiu.

Nu mă aşteptasem să-mi placă Istanbulul, dimpotrivă, fusesem convinsă că totul mi se va părea ciudat şi străin şi poate că, odată ajunşi, aşa urma să fie. Dar, de pe puntea vaporului, priveliştea m-a vrăjit, emoţionîndu-mă mai mult decît oricare alta, cu excepţia casei trandafirii.

— Şi acum, priveşte, mi-a spus Maxim, arătîndu-mi ceva cu o mişcare a bărbiei.

Am privit în direcţia respectivă. Deasupra turlelor şi cupolelor, deasupra culorilor apusului de soare, începea cerul nopţii, pe care strălucea luna nouă, ca un corn de argint.

Şi acum, dacă închid ochii, o văd din nou, cu o claritate perfectă şi simt un amestec de plăcere şi de durere, auzind iar cuvintele lui Maxim.

— Poftim, mi-a spus el, întinzîndu-mi o scrisoare. Ar fi bine să o citeşti chiar acum.Mi-a întors spatele şi s-a îndepărtat spre capătul celălalt al punţii.

Am stat o vreme cu scrisoarea în mînă, uitîndu-mă la

cer. Se făcuse noapte.

Nu ştiam ce conţine scrisoarea şi nici nu vroiam să ştiu. Presimţeam că după ce o voi citi, nimic nu va mai fi ca înainte şi-mi era frică de schimbare.

M-am aşezat pe o bancă, sub unul din felinarele care arunca o lumină slabă, portocalie, întrebîndu-mă de ce mă lăsese Maxim singură, de ce anume se temea. Probabil ca scrisoarea anunţa o catastrofă sau moartea cuiva, ceva greu de spus prin viu grai. Ar fi trebuit să rămînă cu mine, să vorbim, să fim alături unul de celălalt. Dar el plecase. Ochii mi s-au umplut de lacrimi, erau lacrimi de amărăciune, care nu aduc uşurare.

Un membru al echipajului a trecut pe lîngă mine, aruncîndu-mi o privire curioasă, dar <ju s-a oprit. De unde stăteam nu mai vedeam luna, ci doar luminile ţărmului. în spatele meu auzeam pulsaţia înfundată a maşinilor şi simţeam în nări mirosul de ulei încins.

Am scos foaia de hîrtie din plic şi am cilit-o.

lnveraUpch, Scoţia

Dragă Maxim,

Mă grăbesc să te anunţ rezultatul, de aceea îţi trimit scrisoarea express, post restant la Veneţia, |L in speranţa că te va mai găsi acolo.

L . Mi s-a comunicat azi dimineaţă că oferta ţa pentru Cobbetts Brake a fost acceptată. Trimite-mi, te rog, confirmarea finală, ca să pot pregăti actele necesare. . Săptămîna viitoare mă voi întîlni cu Archie r Nicholson, la Londra, pentru ultimele detalii. Odată '' semnate actele, te poţi muta la Cobbett.s Brake de îndată ce te vei întoarce. Mă bucur pentru voi,

Frank”Mîinile îmi tremurau atît de tare, încît m-am temut pentru o clipă că voi scăpa scrisoarea şi vîntul o va arunca peste bord.

Mi-am ridicat privirea şi l-am văzut pe Maxim lîngă mine.

— Am ajuns, a spus el.

Ne-am rezemat de balustradă şi am plutit încet spre

oraşul misterios care se deschidea în faţa noastră. Cartea a treia

&'api telul 12

T4i O C**'

C/^e-am întors la Cobbett’s Brake în mai; în aceeaşi lună, cu unsprezece ani în urmă, ne întorceam la Manderley, dar totul era diferit acum. Un nou început, pe care mi-l reamintesc de fiecare dată fără regrete. Amintirea-acelui timp mă umple şi acum de bucurie şi, dacă ar fi să iau totul de la capăt, n-aş schimba nimic.

Cînd am ajuns la Manderley, ţin minte că bucuria mi s-a transformat curînd în nelinişte, căci nu mă simţeam în largul meu în casa aceea impunătoare. Dar la Cobbett’s Brake am simţit că’îmi recapăt încrederea în mine şi dragostea mea pentru Maxim a crescut. Mi se părda că viaţa de abia urma să înceapă, după ce .kşleptasem şi mă pregătisem ani de zile pentru acest moment. Simţeam că nu fusesem pînă atunci decît un simplu figurant în piesa vieţii, în care alţii aveau rolurile principale. Şi, dintr-o dată, piesa s-a transformat în viaţă, Iar eu am început să trăiesc cu adevărat.

De la primirea scrisorii lui Frank viaţa se tii sfăşurase pe două planuri. Pe de o parte, vîrtejul de scrisori şi telegrame între Maxim, Frank Crawley, Giles, agentul imobiliar, avocaţii şi fermierul de la Cobbett’s Brake, iar pe altă parte, fascinaţia exotică şi misterioasă a Istanbulului, care încetase să mă mai înspăimînte şi de care mă îndrăgostisem. Mă bucuram de fiecare clipă petrecută în marele oraş, pentru că erau ultimele zile ale exilului nostru, care acum se transformase într-o simplă excursie, după - care urma să ne întoarcem acasă. Hoinăream ore în şir pe străzile pline de oameni şi de animale, intram în moschei şi peste lot simţeam miresme ciudate, grele şi pătrunzătoare, care nu semănau cu nici

o alta de pe pămînt, aşa că, după ce am părăsit *Ttirci a, am avut senzaţia că au fost încuiate într-o cutie a cărei

chei£ s-a pierdut şi că, dacă aş găsi-o, amintirile, strîns legate de acele miresme, ar năvăli brusc ăsupra mea, copleşindu-mă sub mulţimea lor. •>nuj

Acum dispăruseră tăcerile şi neînţelegerile dintre noi, nu mai rămăsese decît o mare dragoste şi o imensă fericire, aşa că am plîns la plecare. Istanbulul mi-a rămas în memorie ca un miraj, care se risipeşte şi dispare de îndată ce nu mai e privit.

La întoarcere am străbătut toată Europa, fără să ne grăbim, bucurîndu-ne de călătorie. Frank se ocupase de cumpărarea casei, dar nu puteam şti ce reparaţii mai trebuiau făcute, ce mobilă am fi putut să păstrăm sau trebuia să cumpărăm. Bătrînii proprietari nu doriseră să se reîntoarcă acolo, iar fiul lor îşi luase doar lumrrile care-i aparţineau. Frank închinase pentru noi o casă din apropiere, unde puteam să stăm pînă o amenajam pe a noastră; chiar dacă ar fi durat un an pînă să rezolvăm totul, vroiam să fiu acolo, indiferent de inconveniente sau de lipsa confortului.

De ani de zile nu mai fusese în Anglia o primăvară atît de călduroasă,'spuneau oamenii. Aerul era plin dc mireasma florilor şi a ierbii, iar pădurile erau încă presărate cu clopoţei. Am oprit maşina şi am coborît să-i privim, minunîndu-ne de albastrul lor ireal. M-am aplecat şi mi-am trecut mîna printre florile delicate, simţindu-le răcoarea sub degete şi am închis ochii, îmbătată de parfum.

— N-are rost să le culegi, a spus Maxim, se vor ofili într-o oră.

Mi-am adus aminte de buchetele pe care le culegeam cînd eram copil, buchetele acelea care se ofileau pînă ajungeam acasă, atîmînd jalnic peste marginea coşului de la bicicletă şi pe care i le dădeam mamei, convinsă că avea puterea de a le reînvia.

— Dar nu reînviau niciodată, fireşte, am spus eu, ridicîndu-mă.

— Şi de atunci, te-ai învăţat minte, a rîs Maxim.

— Poate.

Maxim arăta acum foarte tînăr, vesel şi fericit, mai

tînăr chiar decît atunci cînd îl cunoscusem — dar atunci tristeţea îl făcea să pară mai bătrîn, în asta consta diferenţa, am realizat eu cu surprindere.

În fiecare curte pe lîngă care treceam înflorise liliacul, cu florile lui mărunte, albe şi mov, iar aerul mirosea a păducel, un miros amărui care mi-a adus aminte de copilărie, de acea perioadă fericită a vieţii mele, cînd tatăl meu încă mai trăia şi cînd mă jucam în grădina unei vecine, culegînd flori de păducel. Anii aceia îmi apăreau acum cu o mai mare claritate decît toţi ceilalţi care urmaseră, ca un pod peste timp, acoperind tot ce fusese neplăcut în viaţa mea de pînă acum.

Pe măsură ce ne apropiam de Cobbett’s Brake vedeam în jur din ce în ce mai mult alb: copaci înfloriţi, miei albi, flori albe în grădini şi pe pajişti. Mă simţeam din nou ca o tînără mireasă, aşa cum fusesem la Manderley, dar n-am spus nimic, căci nu vroiam să arunc vreo umbră asupra acestei zile minunate, pomenind de trecut.

Nu ne grăbeam, aveam tot timpul din lume la dispoziţie. Am oprit maşina de fiecare dată cînd vedeam cîte ceva mai deosebit, coborînd să admirăm peisajul, am luat prînzul într-un sat, savurînd fiecare fel de mîncare, iar după-amiaza am vizitat o catedrală, minunîndu-ne de frumuseţea bolţilor de piatră, ca nişte turişti. Cînd ne-am reluat drumul, lumina se schimbase, îşi pierduse din strălucire şi ziua aluneca încet către seară.

Ultimele cîteva mile le-am străbătut foarte$ţ|cet, încercînd să-mi întipăresc în minte fiecare detaliu al drumrîlui. Stabiliserăm ca fermiera, doamna Peck, să deschidă casa pentru noi, ca să vedem ium arată interiorul, urmînd să ne întoarcem a dttua zi> dimineaţă pentru a stabili ce trebuie făcut. Dar nu ne aşteptau nici un fel de servitori încolonaţi, de dala aceasta şi nici o doamnă Danvers. Casa era doar a noastră, a mea şi a lui Maxim.

Am ajuns în locul unde ne opriserăm prima dată, lîngă săgeata de lemn.

— Opreşte aici, am spus eu. Am deschis portiera şi, în

liniştea care s-a lăsat după oprirea motorului, am auzit ciripitul păsărilor în frunzişul de deasupra noastră.

— la tu maşina, i-am spus lui Maxim, eu aş vreaf să merg pe jos pînă acolo.

Vroiam să mă apropii de casă încet, aproape ca din întîmplare, să o descopăr, ca şi prima dală, în căuşul ei de iarbă şi -să mă strecor înăuntru printr-o uşă laterală. Şi, mai presus de toate, vroiam să fiu singură cu trăirile mele, să nu împart cu nimeni bucuria de a avea o casă a mea, să simt cu adevărat că îmi aparţine.

Maxim m-a înţetes. A zîmbit, a întors maşina şi s-a îndepărtat, lăsîndu-mă singură. A.m rămas pe loc o clipă, cu ochii închişi, ascullînd foşnetul frunzelor, simţind cum inima îmi bate mai repede. Apoi am început să urc pe cărarea îngustă, printre fire de usturoi sălbatic şi urzici, croindu-mi drum printre crengile joase ale copacilor. Lumina avea culoarea mării şi totul era nou şi proaspăt în jurul meu; nu existau rododendroni sîngerii, sau alte plante ciudate şi rare, ca la Manderley, aici nu erau decît plante obişnuite, pe care le cunoşteam din copilărie. Un iepure a ţîşnit dintr-un tufiş şi pentru o clipă, i-am văzut ochii strălucitori şi rotunzi ca două mărgele.’-', -n-

Prima dată cînd venisem aici, crengile golaşe lăsau lumina să pătrundă printre ele, astfel încît putusem zări luminişul în faţa mea, dar acum frunzişul copacilor era atît de des, încît am avut senzaţia că mă aflu într-un tunel verde. Am dat la o parte o ultimă creangă stufoasă şi am păşit în lumina soarelui. Casa trandafirie mă aştepta în căuşul ei de iarbă, cu frumuseţea ei liniştită.

Puteam să cuprind totul dintr-o privire: poarta, aleea, zidurile, hornurile, ferestrele şi grădinile din jur. Era ca şi cum aş fi întîlnit persoana iubită după o lungă absenţă, plină de îndoieli şi nelinişte, care ar fi fost spulberate după prima privire, lăsînd locul certitudinii.

Am început să cobor panta încet, printre oile care puţeau, spre casa lîngă care mă aştepta Maxim.

*

Un vas cu flori de cîmp fusese aşezat în hol şi un altul pe masa din bucătărie, înconjurai de ouă, lapte şi o tartă cu fructe; lemnele fuseseră aşezate în vatră şi boilerul era plin de apă fierbinte. Mobila era veche şi nefamiliară şi toUişi nu ne simţeam străini, ci acasă.-Am putea să rămînem aici de pe acum, am spus eu, nu e nevoie să locuim în altă parte pînă aranjăm totul.

Am întrat în fiecare cameră şi n-am găsit nicăieri ceva care să nu-mi placă, nu exista nici o urmă din solemnitatea şi răceala de la Manderley. Totul era curat, mobila fusese ştearsă de praf şi lustruită, casa fusese îngrijită cu dragoste de foştii proprietari, chiar dacă unele camere nu mai fuseseră folosite de mult. Cîteva scaune trebuiau retapiţate, cîteva clanţe trebuiau reparate, dar nimic nu era urgent sau dezagreabil.

Nu ne mai rămăsese nimic care să fie al nostru, focul distrusese tot. Nu-mi părea rău. Toate acele obiecte preţioase, tablourile şi mobila stil de la Manderley nu-mi aparţinuseră niciodată cu adevărat şi nu reuşisem să mă obişnuiesc cu ele. Fuseseră ale lui Maxim — moştenire de familie — şi ale Rebeccăi. Nici lucrurile de aici nu-mi aparţineau, dar le simţeam, într-un fel, ale mele, făceau parte în mod inseparabil din casa trandafirie, casa noastră.

Am urcat la mansardă, camerele erau goale şi pline de praf, dar le-am văzut în minte mobilate pentru copii, cu rufărie în sertarele dulapurilor şi jucării în vitrine.

M-am întors spre Maxim şi l-am privit, euforică.

— Acum sînt într-adevăr fericită. înţelegi? l-am întrebat eu şi am regretat imediat, căci nu eram sigură că el dorea să ne instalăm aici — nu era Manderley.

— Hai să ieşim, a spus Maxim.

Afară era cald, dar în aer se simţea deja mirosul nopţii. Un sturz cînta nebuneşte într-o tufă de liliac. Am început să ne plimbăm prin grădină, sub pergola care acoperea o parte din latura de sud. Trandafiri şi clematite o invadaseiă aproape în întregime, atîrnînd peste margine ca o perdea.

Florile crescuseră haotic, nestăvilit şi am plănuit,

privindu-le, să aranjez grădina treptat, cu mîinile mele. Nu-mi doream o grădină formală şi sterilă, întreţinută de

0 armată de oameni, ca la Manderley. Părinţii mei avuseseră o grădină şi mi-o mai aminteam încă. Ştiam că pot să mă ocup de ea şi vroiam să o fac.

— Mă gîndisem, a spus Maxim, că asta va fi casa ta, dar acum, cînd am intrat în ea, mi-am dat seama că va fi şi a mea.

S-a oprit şi a privit colinele înverzite din jur.

— N-aş fi crezut că voi putea să scap vreodată de amintirile legate deManderley dar casa asta mă va ajuta să o fac. „j

Şi-a întors capul spre mine. p — îmi pare tău că a durat atît de mult.

M-am apropiat de el, dar auzeam o voce în minte care îmi şoptea: “Nu numai Manderley, nu numai Manderley”.

Am continuat să ne plimbăm o vreme în tăcere, apoi Maxim a început să facă planuri.

ii — Aş vrea să mai cumpăr pămînt, sau o fermă. Poate că aş reuşi să-l aduc atunci pe Frank înapoi, şi împreună am putea să ne descurcăm.

— N-o să vrea niciodată să plece din Scoţia. ii;-r Vom vedea, a spus el.

1 *j* ivi M-am gîndit atunci că era posibil să vrea, căci Frank îi era devotat lui Maxim şi îi făcuse plăcere să lucreze pentru el.

Noaptea se lăsa încet peste grădină şi noi continuam să rie facem planuri pentru un nou început.Capitolul 1

ram ca un copil jucîndu-se cu casa păpuşilor, îmi spunea Maxim şi avea dreptate; îmi făcea atît de multă plăcere să merg dintr-o cameră în alta, hotărînd ce anume trebuia înlocuit şi ce putea fi păstrai, încît semăna cu un joc. Dar, pentru prima dată în viaţa mea, simţeam cu adevărat că trăiesc şi prezentul devenise mai important decît trecutul, iar viitorul avea doar importanţa continuităţii.

Doamna Peck, fermiera, venise de cîteva ori să mă ajute şi, după cîteva săptămîni, ne-a găsit o fată în casă,

Dora, care venea cu bicicleta din satul vecin, doritoare să facă tot ceea ce aveam de făcut. Am simpatizat-o de la bun început, poate pentru că era tînără şi prietenoasă. Nu avem deloc sentimentul că e o servitoare şi, în timp ce scoteam împreună perdelele de la ferestre şi controlam dulapurile, fata îmi povestea despre familia ei, rămînînd tăcută doar cînd îl vedea pe Maxim. Am surprins-o o dată s^iu de două ori privindu-ne cu o expresie nedumerită, surprinsă probabil de diferenţa de vîrstă sau de deosebirile dintre noi. în fiecare dimineaţă, cînd mă trezeam, simţeam că întinerisem, eliberîndu-mă de povara anilor pierduţi şi îmi venea să cînt de bucurie.

Încetul cu încetul, am început să mă familiarizez cu casa, să ştiu care uşă scîrţîie, ce geam nu se închide bine, care praguri sînl mai lăsate în camerele de la etaj.

Am chemat meseriaşi care aa zugrăvit toată casa, cameră cu cameră, am aruncat o parte din mobila de bucătărie şi cîteva covoare care se tociseră pînă la urzeală, am ales scaunele pe care vroiam să le aşez în camera de zi, de unde priveliştea era cea mai frumoasă. Casa mă întîmpina prietenoasă în fiecare dimineaţă, cînd deschideam ferestrele şi uşile, lăsînd să intre aerul proaspăt cu miros de iarbă şi aveam sentimentul că pe noi ne aşteptase de atîta vreme.

Maxim începuse să colinde ţinutul, căutînd terenuri de vînzare sau ferme de închiriat. Căuta un teren cu pădure şi cu păşuni pentru oi, dar nu se grăbea şi cerea sfatul tuturor fermierilor pe care-i întîlnea. în afară de ferma Home, domeniul Cobbetfs Brake mai avea şi patru conace, aşa că Maxim începuse să caute ajutoare printre bărbaţii din sat; faţă de Manderley, domeniul părea chiar mic, dar nu avea servitori şi ne rămîneau, astfel, mai multe de făcut. Maxim întinerise şi el, îl vedeam ureînd şi coborînd dealuri toată ziua şi pielea lui căpătase o culoare aurie, căci vara se instalase devreme aici. Ne simţeam bine şi ne bucuram de viaţă şi acesta, m-am gîndit eu, era finalul fericit al poveştii.

*

Şi totuşi ne lipsea ceva şij pe măsură ce vara îşi intra pe deplin în drepturi, cu trandafiri de un alb sidefiu şi roz invadînd fiecare colţ de grădină, am început să simt această lipsă din ce în ce mai mult. Lipsea însuşi rostul lucrurilor.

Într-o dimineaţă, la sfîrşitul lui iunie, m-am trezit în zori şi n-am mai putut să dorm. Dinspre fereastra deschisă a dormitorului nostru venea pînă la mine parfumul dulce al trandafirilor agăţători.

Am coborît în grădină. Aerul era proaspăt şi destul de rece, soarele nu răsărise încă şi oile se odihneau, împrăştiate pe dealuri. Ani mers pe sub pergolă pînă la poteca ce ducea spre heleşteu. Nu avusesem încă timp să chem pe cineva să-l cureţe şi, cînd m-am aplecat deasupra apei întunecate, plină de nuferi, m-am întrebat dacă nu erau şi peşti în el.

Cerul era sidefiu şi iarba era udă de rouă.

Mi-am ridicat privirea şi i-am văzut, de parcă ar fi fost aievea, alergînd prin grădină, trei băieţi, doi mai mari şi mai puternici, strigînd şi împingîndu-se unul pe altul, unul mai mic şi mai tăcut, mai gînditor şi mai retras. Le-am văzut chipurile vesele, părul ciufulit şi genunchii plini de julituri. Dacă mi-aş fi deschis braţele, m-am* gîndit eu atunci, ar fi alergat spre mine, certîndu-se care să-mi povestească primul ce au văzut sau ce li s-a întîmplat. Cel mic ar fi aşteptat să rămînă singur cu mine şi ne-am fi dus împreună să privim apa verde a heleşteului şi fulgerarea argintie a peştilor, în timp ce fraţii lui ar fi început din nou să se fugărească prin grădină.

M-am aşezat pe marginea de piatră a heleşteului şi mi-am afundat mînă în apă, lăsînd-o să-mi treacă-printre degete, în lumina de aur palid a soarelui care răsărea, îmi petrecusem toate serile săpămînii care trecuse plănuind cum să aranjez grădina şi imaginea ei îmi era la fel de clară în minte ca şi cea a copiilor, dar aranjatul grădinii era doar o chestiune de timp şi efort.

Am auzit o fereastră deschizîndu-se deasupra mea şi zgomotul apei curgînd. Curînd, Maxim va veni alături de

mine, m-am gîndit eu, şi ne vom plimba prin grădină, chibzuind şi sfătuindu-ne asupra a ceea ce aveam de făcut.

Puteam discuta despre orice, aveam încredere unul în celălalt, dar nu puteam să-i vorbesc despre copii. Eram superstiţioasă şi mi să părea că nu i-am mai avea niciodată dacă aş fi atins cumva subiectul. Rebecca nu putuse avea copii, iar eu nu vroiam să fiu ca Rebecca, niciodată.

M-am ridicat în picioare. Nu puteam discuta cu Maxim, cel puţin deocamdată, dar nici nu mai puteam să aştept fără să fac nimic, trăind doar cu speranţa. Fusesem întodeauna sigură că puteam avea copii, căci nu ştiam de existenţa nici unui motiv care să- ne împiedice, dar nu ştiam, de fapt, dacă aşa stau lucrurile. Nici măcar despre mine nu ştiam prea multe — nu fusesem niciodată bolnavă şi nu consultasem un doctor decît de cîteva ori în toată viaţa mea, pentru probleme minore.

Mi-am dat seama atunci, cu surprindere, că nu cunoşteam nici un doctor. Ultimul pe care îl văzusem fusese specialistul din Londra, pe care îl vizitasem — Maxim, colonelul Julyan, Jack Favell şi cu mine — pentru a-i cere dale în legătură cu Rebecca.

Nu mă puleam duce la el. Dacă vreunul dintre noi s-ar fi îmbolnăvii, îmi închipuiam că Dora sau doamna Peck ne-ar fi dat adresa doctorului local. Dar nu-mi plăcea ideea de a apela la cineva pe care urma să-l intîlnesc în societate — căci vroiam să ne împrietenim cu vecinii, să frecventăm multă lume şi doctorul local era printre primii pe listă. Simţeam că nu pot consulta o persoană cunoscută, sau pe care puteam ajunge să o cunosc, într-o problemă atît de intimă.

Trebuia să mă duc la Londra, aşa cum făcuse şi Rebecca, m-am gîndit eu atunci, să găsesc un doctor care să nu ştie nimic despre mine. În trecut, m-aş fi putui duce să mă sfătuiesc cu Beatrice. Acum nu mai aveam cu cine. Ce trebuia să fac ca să găsesc un doctor la Londra? M-a cuprins panica, simţindu-mă dintr-o dată izolată de restul lumii.

Maxim a ieşit atunci din casă şi s-a oprit cîteva clipe, privind cu satisfacţie înjur. Chipul i se luminase şi părea fericit. Văzîndu-l, m-am gîndit că nu avea nici un rost să renovăm casa şi să mai cumpărăm pămînt, dacă nu aveam cui să lăsăm totul. Trebuie să avem copii, trebuie, mi-am zis eu cu îndîrjire, pentru mine, pentru Maxim, pentru Cobbett's Brake.

Şi m-am îndreptat spre Maxim, cu cei trei copii nevăzuţi în urma mea.&apitolul IJp

V^rni ieşise complet din minte obiceiul tradiţional al societăţilor rurale care mă stingherise atît de mult la Manderley: vizitele de curtoazie făcute noilor sosiţi. În fiecare după-amiază mai apărea cîte un musafir, curios să vadă cum arată tînără mireasă. Trebuia să-i primesc ceremonios, să fac conversaţie cu fiecare şi, ceea ce era chiar mai rău decît atît, trebuia să lc întorc vizitele. Dar asta se întîmpla cu mulţi ani în urmă. între timp plecaserăm din ţară, izbucnise războiul, care schimbase multe. încă din primele săptămîni petrecute la Cobbett's Brake remarcasem că, o dată cu barierele sociale, multe din formalităţile vechi dispăruseră, ceea ce m-a bucurai; urîsem regulile rigide şi prestabilite ale lumii de la Manderley, pe care trebuia să le respect de dragul lui Maxim, ca să nu-l fac de rîs.

Ştiam că el făcuse cunoştinţă cu cîţiva proprietari dc pămînt şi fermieri locali şi eram convinsă că Dora şi doamna Peck vorbeau despre noi, deşi le explicasem că sîntem oameni mai retraşi şi mai singuratici, care îşi doresc o viaţă liniştită. Nu dorisem ca ştirea venirii noastre la Cobbett's Brake să se răspîndească prea mult, căci nu vroiam să risc ca cineva să-şi amintească, să caute un ziar vechi sau să vorbească cu vreo rudă din vechea noastră parte de lume.

Aşa că mi s-a strîns inima cînd am auzit o maşină oprindu-se cu un scrîşnet de frîne pe pietrişul din faţa casei, în timp ce discutam cu Ned Farraday, grădinarul nostru, despre ce trebuia făcut cu vechiul zid dinspre sud al grădinii, care începuse să se dărîme. În zilele de la

Manderley, Frith, majordomul, mi-ar fi adus cu solemnitate o carte de vizită pe tava de argint. Acum însă, Ned a întors capul spre alee şi mi-a spus:

— E doamna Butterley. înseamnă că aţi cunoscut-o deja, nu?

— Nu, am răspuns eu, simţind brusc un gol în stomac. Nu cred că am cunoscut-o. E vecină cu noi?

— Se poate spune şi aşa, a rînjit el. E nevasta bătrînului colonel, locuiesc la Thixted, dar pentru ea, vecin e oricine locuieşte la mai puţin de patruzeci de mile distanţă.

A *

— înţeleg.

M-am îndreptat spre alee, plină de nelinişte, construindu-mi deja fraze politicoase şi răspunsuri evazive în minte. Eram furioasă pe oricine îmi răpea din timpul preţios în care mă ocupam de casă şi de grădină, pe care mi-l petreceam cu Maxim, orice clipă pierdută se adăuga anilor deja irosiţi.

— Bună ziua, am spus eu cu un zîmbet artificial, apropriindu-mă de vizitatoare. Şi în aceeaşi clipă, am simţit cum îmi dispare neliniştea, căci faţa ei avea o expresie deschisă şi veselă, lipsită de agresivitate, era faţă unui prieten.Femeia era înaltă, cu umeri laţi, cu o coamă de păr roşcat care începuse să încărunţească la tîmple. Ţinea într-o mînă un buchet de trandafiri şi în cealaltă un pachet învelit într-un ştergar.

— Ei bine, a rîs ea, văd că v-am adus exact ce vă lipsea. Ar fi trebuit să-mi dau seama că o să lăsaţi vechile tufe de trandafiri să crească la loc, e o plantă încăpăţînată, care creşte unde vrea ea. Oricum, niciodată nu poţi avea prea multe flori, aşa că v-am adus şi dintre ale mele.

A rîs din nou.

— Am uitat să mă prezint — sînt Bunty Bulterley, vecina dumneavoastră, oarecum. Ii cunoşteam bine pe foştii proprietari, sărmanii de ei nu mai făceau faţă treburilor casei. Mă bucur că a venit cineva care să se ocupe de ea, o casă are nevoie de atenţie şi de dragoste, nu-i aşa?

S-a întors şi a privit casa cu admiraţie.

-Şi ce casă minunată, totul e perfect. Ar trebui să vedeţi monstruozitatea victoriană în care locuim noi — după ce că e urîtă, e şi incomodă. Dar e a noastră şi o iubim aşa cum e.

— Nu vreţi să intraţi o clipă? am întrebat eu. Imediat vine şi Dora cu cafeaua.

— Dora e un înger, nu-i aşa? Familia Ruby e o familie de oameni destoinici şi cumsecade, a spus ea, urmîndu-mă în casă. V-am adus un chec, mi s-a părut că ar fi darul cel mai potrivit — instinctul de a te hrăni şi aşa mai departe — şi oricum, e o mare plăcere să oferi mîncare cuiva, după toţi anii ăştia în care ne ascundeam ,,9a să mîncăm şi Strîngeam provizii ca hîrciogii.

Am intrat împreună în bucătărie. Nu mă deranja, era o vizită prietenească, nu una de curtoazie, aşa că puteam să o duc oriunde în casă.

— Dora, ce mai faci, draga mea? Erai sigură că o să apar şi eu, nu-i aşa? Presupun că doamna de Winter n-a fost deranjată de prea mulţi vizitatori pînă acum, am cam renunţat la obiceiurile astea şi cred că bine am făcut. Sîntem cu toţii suficient de ocupaţi ca sa facem vizite pentru că aşa vrem şi nu pentru că aşa trebuie.

Semăna cu Beatrice, mi-am spus zîmbind, ascultînd-o, avea acelaşi fel de a fi sincer şi deschis, fără ascunzişuri, fără ipocrizie.

-Îmi pare teribil de bine că aţi venit, i-am spus eu, luînd tava din mîinile Dorei şi îndreptîndu-mă spre salonul cel mic, ale cărui ferestre dădeau spre apus. Mă întrebam cînd voi avea şi eu pe cineva cu care să stau de vorbă.

— Bunty Butterley, a rostit ea', chicotind. Nu-i aşa că e un nume tare caraghios? Numele meu de botez era Barbara Mount, dar maică-mea îmi spunea Bunty cînd eram mică şi aşa a rămas. Cînd m-am măritat cu Bili m-am procopsit şi cu numele de Butterley, dar pînă la urmă m-am obişnuit.

Ajungînd în salon, Bunty Butterley s-a trîntit în fotoliul de lîngă fereastră şi a .Început să examineze camera.

— Aţi schimbat cîte ceva, dar aţi păstrai esenţialul, aţi făcut foarte bine, zic eu.

— Mobila pe care am găsit-o cînd ne-am mutai, cu mici excepţii şi retuşuri, se potrivea perfect cu casa.

-În ultima vreme devenise de-a dreptul sinistru aici. Ne tot întrebam ce se va întîmpla cu casa, din clipa în care a devenit evident că Roderik nu e deloc interesat

— ca militar de carieră, nu se gîndeşte decît la următorul război! Bill nu e deloc aşa, cu toată că e colonel. E mult mai în vîrstă decît mine, nu ştiu dacă aţi aflat; a mai fost căsătorit o dată, dar solia i-a murit doar după cîteva luni, biata de ea şi apoi a fost armata şi tot restul — eu trecusem binişor de treizeci de ani cînd ne-am căsătorit — şi cu toate astea, am reuşit să facem şi patru fete; toate locuiesc în altă parte, fireşte, dar vin împreună cu prietenii lor la fiecare sfîrşit de săptămînă, un balamuc întreg. Dar e cel mai bine aşa, atîta vreme cît ne lasă în pace în restul timpului. Copiii voştri sînt plecaţi pe la şcoli, presupun?

— Nu, am răspuns eu scurt. Nu avem copii.

— Vai de mine, cred că am făcut o gafă. îmi pare rău.

— Nu, am spus eu, ridicîndu-mă repede. Mi-am mai turnat o ceaşcă de cafea. Camera era scăldată de razele soarelui şi am simţit brusc nevoia să vorbesc, să-mi descarc sufletul în faţa cuiva. Bunty îmi inspirase încredere din prima clipă, era caldă şi generoasă şi ştiam instinctiv că va încerca să mă ajute.

— Ca să fiu sinceră, am spus eu, există o problemă. Aş vrea să consult un doctor, dar nu cunosc nici unul şi nici nu ştiu cum să procedez ca să găsesc unul bun. Am fost plecaţi în străinătate, iar aici s-au schimbai multe după război. Mi-aţi putea recomanda pe cineva? Doar că... n-aş vrea să se afle.

Am simţit că mă înroşesc. Ea m-a privit lung, cu o expresie serioasă.

— Am înţeles. Poate că pare surprinzător, dar ştiu să-mi ţin gura atunci cînd trebuie. Flecăreşte cît vrei despre nimicuri, îmi spunea tatăl meu, dar nu vorbi il' Spre lucrurile

importante. I-am ascultat sfatul.

— Sînt convinsă, am spus eu. Mulţumesc.

— Cît despre doctori, va trebui să mă interesez. Doctorul meu era bătrînul Broadford, care s-a pensionai acum cîţiva ani. Succesorul lui e un băiat tînăr, în care n-am mare încredere, deşi pentru răceli şi gripe, sau pentru artrita lui Bill, e foarte bun. Dar am o soră şi o nepoată la Londra, cărora le voi cere sfatul. N-o să dureze mult. Şi acum, ce-aţi zice să ieşim în grădină? Vreau să vă povestesc cum era odinioară, înainte să fie lăsată în paragină. Poate că veţi dori să o refaceţi cum a fost, deşi puteţi avea, firește, alte planuri mai bune. Vă place grădinăritul? E pasiunea noastră.

A ieşit din casă, strigîndu-l pe Ned. M-am întrebat ce impresie urma să-i facă lui Maxim, dacă nu era cumva prea obositoare pentru el, dar nu avea,,qici o importanţă. Sinceritatea ei era exact lucrul de care aveam nevoie şi, în plus, nu întrebase nimic despre noi, părea să ne ia aşa cum eram. -^v

Am ieşit şi eu în grădină. La asfinţitul zilei, ne spuneam pe nume.

*

Mi-a telefonat chiar în aceeaşi seară.

— Doctorul se numeşte Lovelady. E un nume' superb pentru un ginecolog, nu-i aşa? Nepoata mea susţine că e cel mai bun şi că e nu numai foarte înţelegător ci şi foarte direct, nu încearcă să te ia pe ocolite.

— Este exact ceea ce-mi doresc.

— Cred şi eu, vrei să ştii exact care e situaţia. Cabinetul lui e în Kensington, chiar lîngă scuar. -

Mi-a dictat apoi adresa şi numărul de telefon.

— Aş putea să vin şi eu cu tine, nu mi-ar strica o plimbare prin org^, dar cred că ai prefera să te duci singură, nu-i aşa?-Aşa e, Bunty. Dar îţi mulţumesc, oricum, f — Pentru puţin. Nu-ţi face griji, draga mea, nu e dracul chiar aşa de negru — dar fireşte, mie îmi e uşor să vorbesc. Iţi voi ţine pumnii.

Îmi notasem adresa şi telefonul doctorului pe o bucăţică de hîrtie şi, auzind paşii lui Maxim pe scară, am băgat-o repede în buzunar, ca şi cum aş fi fost vinovată de ceva. Mă simţeam vinovată, e adevărat. Fără să ştiu de ce, vroiam ca Maxim să nu afle nimic. Dacă doctorul ar dori să-l vadă şi pe el, i-aş spune pur şi simplu că nu se;ipoate şi cu asta chestiunea ar fi încheiată. Nu mai vorbeam niciodată despre copii, acum.

Am începui să plănuiesc modul în care urma să aduc vorba despre o vizită la Londra, răsucind frazele în minte şi căutînd un motiv plauzibil. Mă gîndisem să aleg un moment favorabil, la ieşirea din cameră, poate, ca şi cum ar fi fost un subiect fără importanţă, o idee de moment.

Dar ideea căpătase o asemenea urgenţă în mintea mea, încît m-am trezit spunînd “Maxim, vreau să mă duc la Londra”, cu o bruscheţe care l-a surprins. A ridicat ochii spre mine, mirat.

— Bine, dar ţie nu-ţi place Londra şi mai ales pe o vreme ca asta.

E1; — Da, ştiu — vroiam să spun că trebuie să mă duc. Nu mai am haine de vară, ar trebui să-mi cumpăr cîteva şi, în plus, vreau să mai caut cîte ceva pentru casă...

Acum înţelegeam ce putea simţi o soţie infidelă constrînsă să mintă pentru a-şi întîlni amantul.

— Vrei să te duc eu cu maşina?

— Ah, nu, am spus eu, prea repede. Nu, te-ai plictisi prea tare.

— E adevărat.

— Du-mă doar pînă la gară — aş vrea să plec devreme — asta se va întîmpla într-una din zilele săptămînii viitoare, cred.

— E-n regulă. Tare aş vrea ca Frank să-mi scrie odată dacă vine sau nu. Am nevoie să mă sfătuiesc cu el în privinţa fermei şi pădurii pe care vreau să,le cumpăr.

Am respirat uşurată şi m-am arătat extrem de interesată de problema viitoarelor achiziţii. Scăpasem uşor.

Dar n-a fost la fel de uşor să trec la acţiune. Doctorul

Loyelady nu mă putea primi decît peste o lună, am aflat eu a doua zi, cînd i-am telefonat la cabinet.

— Oh, nu mi-am dat seama că e atît de ocupat, am spus eu. Sigur, înţeleg, nu e nici o problemă -qar am... am mare nevoie să-l văd.

Spre ruşinea mea, vocea îmi trădaise neliniştea, teama şi disperarea. îmi era foarte greu, după ce în sfîrşiî mă hotărîsem, să mai aştept acum încă o lună.

— Aşteptaţi puţin, vă rog, a spus asistenta.

Am auzit paşi, apoi sunetul unor voci îndepărtate. Mi-am imaginat-o spunîndu-i doctorului: ''Pare disperată, cred că e vorba de ceva grav, poate că ar trebui să o vedeţi" şi m-am simţit prost.

— Doamnă de Winter, doctorul Lovelady vă poate primi joi, la ora trei, după ce se întoarce de la spital. Vă convine? o

— Da, desigur. Mulţumesc foarte mult.

Am închis telefonul, stăpînindu-mă cu mare greutate să nu alerg la Maxim şi să-i strig "Totul s-a rezolvat, putem avea copii!" Gîndurile mele o luaseră din nou înaintea realităţii, mi se părea că văd deja copii alergînd pe pajişte, nu-mi mai făcem nici un fel de griji.

Am auzit-o Re Dora intrînd în bucătărie şi fredonînd veselă în timp ce aşeza farfuriile în chiuvetă.

-Joi mă duc la Londra, am anunţat-o eu. Probabil că mă voi întoarce tîrziu. Crezi că ai putea să găteşti ceva uşor pentru cina lui Maxim?

Am început să discutăm despre păstrăvi şi somoni, despre roşiile care încă nu erau coapte şi atunci am realizat că mă simt alt om. Eram sigură pe mine, devenisem în sfîrşit adultă.

— Pari grozav de încîntată, a spus Maxim uimit. Parcă te-ai duce la o întîlnire.

Am simţit că îmi ard obrajii.

— O să-ţi prindă bine excursia asta. Păcat că n-ai o prietenă cu care să te duci.

— Mă simt mai bine singură, Maxim, crede-mă.

— Atunci măcar oferă-ţi un prînz mai deosebii la un restaurant bun.

-În nici un caz, am protestat eu. M-aş simţi vinovată că nu eşti şi tu cu mine.

De fapt, mă gîndeam eu în timp ce mă urcam în iren, că motivul ar fi fost altul. N-aş fi putut să înghit nimic înainte de a auzi ceea ce avea de spus doctorul, înainte de a afla care era situaţia.

Londra mi-a părut frumoasă în dimineaţa aceea; străzile străluceau de curăţenie, ferestrele autobuzelor şi taxiurilor reflectau lumina soarelui ca nişte oglinzi, iar copacii erau refugii de verdeaţă la umbra cărora mă puteam odihni şi răcori. Clădirile erau mai armonioase şi mai impunătoare decît mi le aminteam, poate pentru că acum le vedeam cu alţi ochi. M-am plimbat prin parcuri, privind copiii care zburdau şi doicile strînse laolaltă, cu landourile lor, ascultînd ciripitul păsărilor cu inima uşoară ca un fulg, căci aveam în minte imaginea propriilor mei copii, voinici şi bronzaţi, înălţînd zmee în ccrul senin, cu ochi jucăuşi şi chipuri vesele.

Am intrat în cîteva magazine, am cumpărat cîteva fuste şi bluze, am luat cîteva mostre de ţesături, ca să-mi pot justifica vizita la Londra. Mă grăbisem să termin cît mai repede şi apoi mă plimbasem printre articolele pentru copii, examinînd ţarcuri şi landouri, jucării şi scutece, imaginîndu-mi-le la Cobbett’s Brake, zîmbind cu un aer complice vînzătoarelor.

N-aş fi savurat la fel de mult plăcerile acestei zile, dacă aş fi fost însoţită de cineva. Singură, n-am remarcat nici măcar ruinele caselor bombardate în timpul războiului, n-am văzut decît florile care creşteau printre zidurile prăbuşite.

Ziua era deosebit de caldă, dar eu pluteam deasupra pavajului şi drumurile nu m-au obosit.

Era un cartier de case înalte, cu copaci umbroşi, platani şi castani bătrîni. Scuarul avea în centru un părculeţ în care se jucau copii.

Pe clădire se afla o placă de bronz, purtînd inscripţia magică “Dr. Lovelady, ginecolog”. Am urcat cu liftul pînă la cabinetul doctorului. Recepţionista m-a rugat să aştept, aşa că m-am aşezat pe un scaun în sala de aşteptare răcoroasă şi aerisită, cu tavanul înalt, mirosind uşor a dezinfectant şi a apă de colonie. Nu vroiam să răsfoiesc revistele aflate pe masă şi nici să privesc desenele atîrnate pe pereţi. M-am mulţumit doar să stau, bucurîndu-mă de prezenţa mea în acest cabinet şi de motivul care mă adusese aici.

— Doamna de Winter? Intraţi, vă rog.

Doctorul era mai tînăr decît mă aşteptasem, masiv, cu părul cînepiu. Dintr-o dată, sub privirea lui scrutătoare, buna dispoziţie mi s-a risipit şi mi-am încleştat mîinile în poală.

Am început să răspund la întrebări.&apitolul iţ

colţul străzii, lîngă staţia de metrou, o bătrînă aşezată pe un scăunel de pînză vindea violete. Am cumpărat un bucheţel şi i-am lăsat o sumă mare de bani, fără să-i mai cer restul. Mi-am prins bucheţelul la rever cu acul broşei; ştiam că se vor ofili pînă seara, dar nu-mi păsa, căci acum erau proaspete şi răspîndeau un miros dulce. îmi aminteau de pădurile de lîngă casă şi de malurile pîrîului care trecea prin fundul grădinii.

Păşeam din nou pe străzile încinse de soare, dar îmi venea să dansez, să fac piruete, să opresc trecătorii şi sa fe spun, să-i fac să danseze împreună cu mine.

— Vă faceţi griji? mă întrebase doctorul. Vocea lui continua să-mî răsune în minte, liniştită şi prietenoasă, în afară de grijile legate de faptul că nu rămîneţi însărcinată, vreau să spun. „

— Nu, am răspuns eu. Nu-mi fac nici un fel de griji. Căci grijile mele nu erau reale. Nelinişţea provocată de coroana de crini şi de vocile care şopteau ţinea de domeniul trecutului, le consideram ca fiind

lucruri neînsemnate, de care făcusem prea mult caz. În seara în care Maxim îmi întinsese scrisoarea lui Frank, aruncasem toate spaimele şi temerile peste bord, lăsînd

apa întunecată a Bosforului să le acopere pentru totdeauna.

— Dormiţi bine — mîncaţi suficient — aveţi preocupări care vă sînt agreabile?

— Da.

I-am povestit despre casă, despre grădină şi despre fericirea pe care o simţeam la Cobbett’s Brake; doctorul a părut plăcui impresionat şi şi-a însemnai ceva într-un carnet. Am simţit atunci că aprobarea lui ar fi putut să aducă un verdict favorabil, ca şi cum toiul ar fi ţinut de magie şi nu de medicină.

Eram nervoasă şi nu din cauza consultaţiei, căci nu mă deranjaseră niciodată astfel de lucruri, ci din cauza felului în care însuşi rostul existenţei mele părea să atîme de un fir de păr. Doctorul nu era grăbit, fuseseră momente de tăcere, în vreme ce reflecta la ceea ce îi spusesem sau îşi nota ceva în carnet.

În timp ce treceam pe lîngă faţadele pline de ornamente ale muzeelor, îmi aminteam scena, iar şi iar, mi-o proiectam în minte ca pe un film, dorind să mă asigur că mi-am întipărit-o în memorie pentru vecie. Ştiam unde mă aflu, dar mergeam ca în transă, ignorînd tot ce se petrecea în jurul meu.

Doctorul se lăsase pe spate în scaun, împreunîndu-şi vîrfurile degetelor. Avea mîini frumoase, am remarcat eu, cu degete lungi şi unghii îngrijite.

— Fireşte, spusese el, nu putem fi absolut siguri. E vorba despre mecanisme extrem de fragile şi de sensibile; de multe ori chiar mă întreb dacă nu cumva hazardul este cel care decide. Dar trebuie să ţineţi minte că aveţi natura de partea dumneavoastră — cea mai puternică forţă din cîte există. Natura favorizează viaţa, ea ne încurajează să creştem şi să ne înmulţim, aceasta e însăşi raţiunea ei de a fi.

M-am gîndit că nu părea să fie prima dată cînd rostea aceste cuvinte — poate că le rostea zilnic — dar am continuat să le ascult cu sfinţenie, ca pe o judecată divină.

-Ţin să vă asigur încă o dată că sînteţi perfect

sănătoasă. Nu există nimic care să vă împiedice să faceţi copii. Sfatul meu este să încetaţi de a vă mai face griji în această privinţă. Sînt absolut convins că nu va trece mult timp pînă veţi veni din nou aici, iar eu vă voi confirma vestea cea bună.

*a Doctorul era convins că aşa stau lucrurile, eu eram la fel de convinsă, deci trebuia să fie adevărat.

Dintr-o dată am simţit arşiţa şi oboseala. Umblasem prea mult. Am oprit un taxi şi i-am dat adresa unui hotel liniştit din Piccadilly Circus, unde ştiam că voi putea bea un ceai, odihnindu-mă şi bucurîndu^mă de răcoare şi obscuritate. Bucheţelul de violete împrăştia un parfum slab şi am simţit că va rămîne veşnic legat în mintea mea de amintirea acestei zile, a acestui nou început.

La capătul străzii care ducea spre hotel un camion de marfă bloca drumul, aşa că am coborît din taxi, căci hotelul se afla doar la cîţiva paşi de acolo. Căldura devenise copleşitoare, topind asfaltul străzii şi am renunţat la planurile pe care mi le făcusem pentru restul /.ilei. Nu mai vroiam acum decît să mă odihnesc, să beau un ceai şi să mă întorc acasă. îmi era dor de grădină, de parfumul trandafirilor şi de răcoarea heleşteului.

Am ocolit camionul de marfă şi bărbaţii care descărcau butoaiele de bere, rostogolindu-le pînă la pivniţele berăriei din colţ, mi-au făcut loc să'trec, cu strigăte vesele. Dar am mai auzit şi altă voce, alt fel de strigăte.

Pe trotuar se afla o cabină telefonică, cu uşa deschisă. De uşă era rezemată o valiză din carton, legată cu o curea veche de piele.

Bărbatul din cabină striga furios în receptor şi m-am întrebat, în timp ce mă apropiam, dacă nu era unul dintre nebunii care împînziseră Londra, şocaţi în război. Purta un impermeabil ponosit şi părul lung, neîngrijit, i se revărsa peste guler. Cînd am trecut pe lîngă cabină, păstrînd o distanţă prudentă, bărbatul s-a întors spre mine şi m-a privit fix, cu ochii injectaţi de sînge.

Am luat-o la fugă, sperînd să ajung la hotel înainte ca

el să mă poată recunoaşte şi urmări.

Am intrat în hol, cu respiraţia tăiată. Recepţionista

'fi — >.

şi-a ridicat capul şi mi-a zîmbit. M-am îndreptat spre ea, cu un sentiment de uşurare şi i-am spus că doream să beau un ceai.

— Desigur, doamnă. Portarul vă va conduce imediat în salonul albastru. ,

— Mulţumesc. Pot să dau un telefon?

— Bineînţeles, doamnă.

Cumpărasem o eşarfă pentru Bunty Butterley şi îmi adusesem aminte în cabinetul doctorului că o uitasem la magazin. Mi-a luat ceva timp să găsesc la telefon pe cineva din raionul respectiv, dar în cele din urmă am reuşit şi mi-am lăsat numele şi adresa, rugînd să mi se trimită eşarfa acasă.

— V-aş fi extrem de îndatorată dacă aţi expedia-o chiar astăzi. E un fadou pentru cineva şi n-aş vrea să ajungă cu întîrziere, am spus eu.

Vînzătoarea m-a asigurat că voi primi eşarfa cel mai tîrziu a doua zi dimineaţa, eu i-am repetat încă o dată adresa, i-am mulţumit şi am închis.

M-am întors şi m-am trezit faţă în faţă cu Jack Favell, omul din cabina telefonică.

Îl recunoscusem imediat, dar era o diferenţă între omul pe care îl văzusem pentru prima dată cu unsprezece ani în urmă la Manderley şi cel care stătea acum în faţa mea. Ochii lui aveau o expresie sălbatică, cu pupilele dilatate şi privirea fixă.

— Ia te uită, Lady de Winţer, a exclamat el batjocoritor, cu o notă de triumf în voce. Ce coincidenţă extraordinară!

— Da, am răspuns eu, plină de nervozitate, într-adevăr extraordinară.

Am încercat să mă strecor pe lîngă el dorindu-mi siguranţa holului, dar n-am reuşit. Corpul lui mătăhălos îmi bara drumul. M-am simţit încolţită şi dintr-o dată, mi s-a

făcut teamă.

— Ciudat; cînd ai trecut pe stradă, m-ai văzut, nu-i aşa? Dumnezeule, ce noroc pe capul meu să te întîlnesc!

— Noroc?

-Şi ce noroc! a rînjit el, arătîndu-şi dinţii îngălbeniţi de tutun.

Fusese cîndva suficient de atrăgător ca să devină amantul Rebeccăi. Acum însă pielea obrajilor îi atîma dizgraţios, îmbătrînise urît. Şi înnebunise, m-am gîndit cu, înfruntîndu-i privirea. Era posibil să nu fi avut un interlocutor la celălalt capăt al firului, atunci cînd îl văzusem strigînd în receptor, convorbirea existînd numai în mintea lui bolnavă.

— Scuză-mă o clipă, te rog, am spus eu disperată în cele din urmă, văzîndu-l că nu-mi face loc să trec. Trebuie să vorbesc ceva cu recepţionera.Favell a şovăit o clipă, apoi a făcut un pas în lături, dar cînd am ajuns la recepţie am văzut că se luase după mine,

— Doriţi să luaţi ceaiul acum, doamnă? Portarul vă poate conduce chiar acum în salon.

— Ce idee grozavă, a spus Favell. Nu mi-ar prinde rău nişte sandviciuri şi o să putem vorbi în linişte — avem multe de discutat.

— Mă tem că nu mai am timp, i-am spus eu recepţionerei. Cred că voi lua taxiul pînă la gară, soţul meu mă aşteaptă.

— Insist, a spus Favell, ridicîndu-şi valiza, să luăm ceaiul împreună. Nu eşti curioasă să afli ce-am mai făcut de cînd nu ne-am văzut?

— Dacă vrei să ştii adevărul, nu, nu sînt curioasă.

— Ah. Adevărul, a zis el, oprindu-se lîngă uşa

salonului. Cred că mai ştim şi noi cîte ceva despre asta, nu-i asa?

M-am înroşit, dar n-am spus nimic.

— Cred că vei lua ceaiul cu mine, a afirmat atunci Favell, luîndu-mă de braţ şi silindu-mă să intru în salon. Cele cîteva doamne în vîrstă aşezate la mese şi-au ridicat ochii

spre noi, apoi au schimbat priviri între ele. îmi era îngrozitor de ruşine să fiu văzută cu el şi m-am gîndit că aş putea să mă întorc şi să fug afară, în stradă, dar era prea tîrziu, apăruse deja un chelner, care mi-a tras un scaun, aşleptînd să mă aşez.

— Ceai, am comandat eu. Ceai chinezesc...

— Altceva, doamnă? Sandiviciuri, chec?

— Nu, nu mi-e...

— Sigur, m-a întrerupt Favell. Sandviciuri, brioşe, fursecuri, tot ce aveii. Doar că eu vreau un whisky cu sifon în loc de ceai — şi cît mai repede.

— Regret, domnule, dar barul nu s-a deschis încă.

— Nu s-a deschis? Ce fel de hotel e ăsta, în care barul e închis pe aşa o căldură?

— îmi pare rău," domnule.

— Ce-ai zice să studiezi puţin problema şi să vezi ce-ai putea face? l-a întrebat Favell, clipind şmechereşte din ochi şi frecîndu-şi două degete. Mi-a venit să intru în pămînt de ruşine, dar am reuşit să-mi păstrez cumpătul, amintindu-mi că eram fericită, că primisem veşti bune şi că Favell nu avea nici o putere asupra mea.

Am intervenit:

— Aduceţi doar ceai, vă rog.

— Fie-ţi milă de un om flămînd, a spus Favell, n-am inînçat nimic toată ziua.

— Atunci aduceţi şi cîteva sandviciuri pentru dînsul, am spus eu zîmbind împăciuitor, încercînd să-l îmbunez pe chelner, dar acesta s-a îndepărtat, purtînd pe chip o expresie scîrbită. Nu puteam să-l condamn.

Favell arăta ca un cerşetor, cu hainele ponosite şi murdare, cu pantofii scîlciaţi. M-am gîndit cu dezgust că locuia, probabil, într-un hotel mizerabil şi plin de ploşniţe, dacă nu cumva nu fusese dat afară şi de acolo, ceea ce ar fi explicat prezenţa valizei de carton.

— Priveşte-mă bine, mi-a spus el, fixîndu-mă cu ochii lui injectaţi. în timp ce tu şi Maxim trăiaţi confortabil în ascunzătoarea voastră din străinătate, eu înduram tot greul

aici. Maxim va trebui să se răscumpere într-un fel, nu crezi?

— Nu înţeleg despre ce vorbeşti.

— Ba înţelegi foarte bine, degeaba faci pe mironosiţa cu mine.

— Cum îndrăzneşti să-mi vorbeşti în felul ăsta? Ce ţi-am făcut?

— Tu? Tu nu mi-ai făcut nimic, trebuie să recunosc. Nici măcar nu-l cunoşteai pe vremea aceea. N-ai nici o vină, e drept. Dar eşti mai isteaţă decît vrei să pari şi ai aflat adevărul — sau ţi l-a spus el, ce mai contează? Aşa că ai devenit şi tu complice.

Era tot agitat şi vorbea din ce în ce mai tare.

— Mi-am petrecut ultimii zece ani încercînd să realizez ceva. Nimic nu mi-a ieşit cum trebuie. Am fost urmărit tot timpul de acelaşi ghinion blestemat. Pînă astăzi, cînd a dat norocul peste mine. Şi ce noroc!

— Vrei, te rog, să vorbeşti mai încet? Se uită lumea la noi.

— Vai, vai, ce groaznic.

S-a aplecat spre mine, sprijinindu-şi mîinile umflate şi murdare de marginea mesei.

— Ai o ţigară?

— Nu fumez.

— Da, aşa e, tu erai cea cuminte, îmi amintesc. N-are importanţă.

A întors capul şi a început să examineze oamenii aşezaţi la celelalte mese.

— Mă întreb pe care dintre ei aş putea să-l tapez de o ţigară. Eu n-am bani să-mi cumpăr.

— Nu, te rog, am spus eu, deschizîndu-mi în grabă geanta şi scoţînd din ea cîteva bancnote, ia banii ăştia şi cumpără-ţi ţigări, lasă-i pe ceilalţi în pace.

El a rînjit, arătîndu-şi dinţii galbeni şi a luat bancnotele.

— Nu pleca, a spus ei, ridicîndu-se. Avem nişte lucruri de discutat, tu şi cu mine.

L-am privit traversînd salonul cu paşi şovăitori, îndreptîndu-se spre' ieşire, apoi i-am privit valiza rezemată

de piciorul mesei; părea să fi fost scoasă dintr-un coş de gunoi, cu colţurile pleznite şi cu încuietorile stricate. Nu conţinea, probabil, decît cîrpe şi ziare vechi. Omul era evident pe jumătate nebun şi avea de gînd să mă amenințe cu ceva.

Am decis să-i dau nişte bani. Vroiam să-l întreb direct cît trebuia să-i dau ca să plece şi să mă lase în pace. Nu ştia unde stăm şi intenţionam să mă asigur că nu mă va urmări la plecare. Spusese ceva despre adevăr, dar mi-am amintit că după încheierea anchetei şi pronunţarea verdictului de sinucidere, venise să ne şantajeze. Era clar că nu-l interesau decît banii.

Chelnerul a adus ceaiul şi, în timp ce aşeza cu grijă lava pe masă, mi-am amintit de ritualul ceaiului de după-amiază la Manderley. Frith şi Robert aduceau tăvile încărcate cu sandviciuri, cornuleţe fierbinţi mustind de unt, brioşe, tarte, fursecuri şi chec. Pînă şi expresia de superioritate a chelnerului semăna cu cea a lui Frith. L-am văzut aruncînd o privire spre scaunul gol .şi valiza de carton rezemată de masă, cu gura strîmbată (ie dezgust şi am încercat să-i captez privirea pentru a-i irăta prin expresia mea că nu am nici o vină şi că prezenţa lui Favell îmi displace la fel de mult ca şi lui. Dar el evita să se uite în direcţia mea.

— Mulţumesc, i-am spus eu. Chelnerul s-a înclinat uşor şi s-a îndepărtat.

Mi-am turnat o ceaşcă de ceai şi am băut-o dintr-o

i ăsuflare, • opărindu-mi gura, dar nu avea nici o importanţă şi m-am simţit imediat mult mai bine. Am hotărit să nu-i povestesc nimic lui Maxim, Favell nu era dccît un biet amărît pe jumătate nebun, de care puteam scăpa uşor dîndu-i nişte bani.

L-am văzut intrînd pe uşă, cu o ţigară în colţul gurii şi cu mîinile în buzunare. Părea să-şi fi recăpătat ceva din nonşalanţa lui de odinioară, dar nu mă temeam de el, nu avea ce să ne facă.

S-a trîntit pe scaun şi a începui să mănînce cu lăcomie,

bînd ceaşcă după ceaşcă de ceai, fără să scoală un cuvînt, privindu-mă doar din cînd în cînd cu ochii lui injectaţi. M-am întrebat atunci dacă aveam suficienţi bani în bancă pentru pretenţiile lui, sperînd că nu va trebui să fac rost şi din altă parte. Nu vroiam decît să termin cît mai repede cu toată această poveste şi să nu mai aud niciodată de el.

Favell a terminat de mîncat şi s-a lăsat pe spate în scaun, satisfăcut. Şi-a aprins o ţigară, a inspirat adînc şi m-a privit cu obrăznicie.

— N-a fost rău, a spus el, dar Max îmi datorează mai mult decît atît, fireşte.

Am aşteptat continuarea, v — Bănuiesc că ai vrea să ştii ce s-a întîmplat în noaptea aceea la Manderley. Nimeni n-a reuşit să afle, te asigur. Muierea aia fricoasă de Frank Crawley a încercat să-şi bage nasul unde nu-i fierbea oala, ca şi colonelul Julyan, dar i-am trimis la plimbare pe amîndoi. Ca şi Danny.

— Doamna Danvers? am întrebat eu, simţind un junghi în inimă. Unde e? Credeam...

— Ce credeai?

N-am răspus, incapabilă să mai scot vreun cuvînt.

— Oh, Danny e şi ea pe undeva pe aici. N-am mai văzut-o de ani de zile.

M-a privit, cu o licărire ciudată în ochi.

— Manderley, a rostit el visător. Ce cumplit! Presupun că ai văzut incendiul. Eu nu l-am văzut, fireşte. Am rămas4a Londra, mai ţii minte, după vizita la afurisitul de doctor.

În acel moment mi-am dat seama că tot ce bănuisem pînă atunci era adevărat. Mi-am amintit vocea lui Favell în seara aceea, spunîndu-i lui Maxim “Crezi că ai cîştigat partida, nu-i aşa? Fii sigur că n-o să te las să scapi atît de uşor...”

Restul fusese uşor. îi telefonase doamnei Danvers, la Manderley, ştiam asta de la Frith. Favell îi povestise ce se întîmplase în cursul vizitei noastre la doctor, după care plănuiseră incendiul. Mă întrebam care dintre ei avusese ideea. Oricum, ea o pusese în aplicare, dînd foc casei, într-

una din aripile nefolosite. Apoi chemase un taxi, îşi încărcase bagajele în el şi dispăruse.

“Fii sigură că n-o să te las să scapi atît de uşor...”

L-am privit. Era un individ josnic, demn de dispreţ. Cel puţin, fusese lipsit de plăcerea de a privi incendiul la Manderley. Răzbunarea nu-i fusese deplină.

În timp ce îmi terminam ceaiul, m-am mai gîndit la ceva. Crezusem că Favell n-ar fi fost capabil să conceapă trimiterea coroanei de crini la mormîntul Beatricei. Privindu-l acum, însă, nu mai eram chiar aşa de sigură. De cînd îl văzusem ultima dată, expresia lui căpătase ceva de reptilă şi era atît de feroce. Mi-l imaginam foarte bine rîzînd cu cruzime. Rămînea însă problema banilor. Coroana era scumpă, iar el nu avea, evident, nici un ban.

— Trebuie să plec, am spus eu. Nu vreau să mai aud nimic.

— Ce păcat. Aveam atît de multe lucruri să ne spunem.

S-a aplecat brusc spre mine.

— Maxim merita ştreangul, a şoptit el cu ură, improşcînd cu stropi de salivă în jur. Ştii asta la lei de bine ca şi mine.

M-am cutremurat, dar pe faţa mea nu s-a clintii nici un muşchi. Făcînd un imens efort de voinţă, i-am spus pe un ton calm:

— Presupun că vrei bani. Ai mai încercat o dată să ne şantajezi, nu-i aşa? Ei bine, îţi voi da ce doreşti, de dragul lui Maxim. E foarte fericit acum şi nu vreau să-l

' tulburi cu prostiile tale.

— Fireşte, fireşte, a spus el batjocoritor.

— Spune-mi cît vrei şi să terminăm o dată. Vreau să mă duc acasă.

— Zece lire.

L-am privit surprinsă.

— Numai atît?

— Zece lire înseamnă o grămadă de bani pentru mine, acum. Dar hai să zicem cincizeci, dacă asta te va face mai

fericită.

Nu mai înţelegeam nimic. Mă aşteptasem la o cifră mult mai mare, de ordinul sutelor sau al miilor, o sumă cu care să-şi deschidă o afacere, să se pună pe picioare.

Mi-am deschis geanta şi am început să număr banii pe care îi aveam la mine.

— Nu am atît, dar pot să-ţi completez un cec.

— E-n regulă.

Favell a luat cecul şi banii şi le-a împăturit cu grijă.

— Nu uita să plăteşti ceaiul, a spus el.

Îl uram. îl uram pentru felul batjocoritor în care îmi vorbea, pentru faptul că reuşea să mă facă să mă simt vinovată. M-am ridicat în picioare.

— Erau vremuri bune atunci, la Manderley, a spus el. Rebecca şi cu mine ne înţelegeam grozav şi ne distram de minune împreună.

— La revedere.Favell a întins mîna şi m-a apucat de braţ.

— Credeai că s-a rezolvat, nu-i aşa? m-a întrebat el, pe un ton amuzat.

— Cum adică?

— Cum adică? m-a imitat el, strîmbîndu-se. Cincizeci de lire! Dumnezeule!

— Nu mai striga şi ia-ţi mîna de pe mine.

— Spune-i lui Maxim.

— Nu.

— Spune-i că nu mă interesează banii.

— Nu înţeleg.

-Îmi vor prinde bine, recunosc şi o să mai am nevoie şi de alţii, dar alta este problema.

Şi-a retras mîna.

— Nu vreau doar bani de la el, vreau ceva mai mult decît atît.

— Eşti nebun, am spus eu.

— Deloc, a rîs el, cu o expresie oribilă în ochi. Vezi că pierzi trenul.

Timp de cîteva secunde am rămas pe loc, de parcă uitasem să merg. Mintea îmi era paralizată şi nu mai puteam face nici o mişcare.

— Mulţumesc pentru ceai, a spus Favell. Cred că o să rămîn aici pînă vor catadicsi să deschidă barul. Mi-ar prinde bine un whisky.

r' Am plătit fetei de la recepţie şi am ieşit în stradă. Valul de căldură m-a izbit cu violenţă şi am reuşit cu mare greutate să nu leşin în timp ce aşteptam să treacă un taxi liber.

&apitolul 16

r^îricirea sau nefericirea, siguranţa sau primejdia, dragostea sau singurătatea nu sînt doar rezultatul întîrnplării şi al acţiunilor altora. Fiecare îşi făureşte propriul destin.

Intîlnirea cu Jack Favell fusese o pură întîmplare. Dar îmi stricase ziua, pentru că îl lăsasem să o facă. Acum stăteam lîngă fereastra compartimentului şi mă gîndeam la semnificaţia întîlnirii cu el. Nu remarcam peisajul ce se desfăşura în faţa ochilor mei, iar revista pe care o cumpărasem în gară zăcea nebăgată în seamă pe banchetă.

Bucuria şi entuziasmul pe care le simţisem toată ziua dispăruseră, lăsîndu-mi un gol în suflet. Doctorul mă asigurase că nu exista nici un motiv pentru care să nu putem avea copii. Chiar şi fără motiv, o mulţime de oameni rămîneau în situaţia asta. Şi oricum, ce putea el să ştie? Consultaţia propriu-zisă durase extrem de puţin, în restul timpului îmi pusese întrebări. Nu se schimbase nimic faţă de momentul în care intrasem în cabinet.

După consultaţie plănuisem să-i spun lui Maxim că puteam avea copii, că nu exista nici un motiv care să ne împiedice şi că mi-i doream foarte mult, acum cînd ne aşezaserăm la casa noastră şi eram atît de fericiţi.

Mă răzgîndisem. Nu-i voi mai spune nimic, m-am gîndit eu, şi mai ales, nu voi pomeni nici un cuvînt despre Jack Favell. Existau anumite lucruri de care trebuia să-l feresc o

viaţă întreagă, dacă era nevoie şi cu orice preţ. Maxim era fericit, uitase trecutul, Manderley nu mai avea importanţă pentru el şi nimic nu trebuia să schimbe asta.

Il uram şi îl dispreţuiam pe Favell pentru că îmi stricase ziua şi îmi întunecase bucuria, dar nu mă temeam de el, era un om prea slab, prea patetic. Şi, pe măsură ce mă îndepărtam de Londra, iar peisajul devenea mai familiar, am început să simt că răul trecuse; nu fusese, la urma urmei, decît o neplăcere pasageră. Favell nu încercase să mă lirmărească, nu ştia unde locuim, nu ştia nici măcar că ne stabiliserăm definitiv aici. Spre surprinderea mea, nu mă întrebase nimic, ceea ce nu putea să însemne decît că nu reprezentam prea mult pentru el. E adevărat că vorbise despre adevăr şi cuvintele lui despre ştreang şi despre ceea ce vroia de la Maxim — şi m-am întrebat încă o dată ce ar fi putut să însemne — continuau să-mi răsune în minte. Dar omul l'usese întotdeauna un fanfaron şi probabil că dorise să mă impresioneze cu insinuările şi ameninţările lui prosteşti. Nu se schimbase deloc.

Atunci cînd trenul s-a oprit în haltă, reuşisem să înă conving că întîmplarea nu avusese nici o importanţă şi să mi-l scot aproape complet din minte pe Jack Favell, aşa că eram pregătită să mă întorc acasă şi să-i înşir veselă lui Maxim toate frazele pe care le compusesem în gînd pentru a descrie ziua petrecută la Londra.

*

Dar nu aveam nici o putere asupra subconştientului meu. în noaptea aceea l-am visat pe Favell. Mergeam cu maşina pe un drum abrupt şi îngust şi credeam că sînt cu Maxim, dar cel de la volan s-a întors spre mine rînjind şi i-am văzut fălcile nerase şi ochii injectaţi — era Jack Favell. Afară era întuneric, se apropia o furtună, iar drumul era străjuit de copaci înalţi, ale căror coroane se împleteau deasupra noastră. Ştiam că nu mai aveam mult pînă să ieşim într-un spaţiu deschis, dar maşina mergea foarte încet, iar eu pram disperată, pentru că acolo mă aştepta

Maxim, cu maşina lui. Nu înţelegeam ce se întîmplase, de ce nu eram cu el.

Favell continua să-mi arunce ocheade trimfătoare, rînjind tot timpul. Simţeam că îşi bate joc de mine, dar nu ştiam în ce privinţă, aşa că eram neputincioasă.

În cele din urmă copacii s-au rărit şi am zărit soarele, strălucind pe cerul senin, sub bolta unei arcade. Maşina a prins viteză, părînd că se îndreaptă direct spre lumină.

— Opreşte! am strigat eu, căci viteza creştea din ce în ce mai mult. Opreşte, te rog, OPREŞTE!

Dar maşina a continuat să gonească nebuneşte şi atunci mi-am dat seama, ca şi data trecută, că lumina orbitoare nu e cea a soarelui, ci a focului.

— Arde!

Şi m-am trezit, nespirînd precipitat, încercînd să-mi feresc faţa de arsura focului.Fereastra era deschisă, în cameră era răcoare şi de afară veneau pînă la mine miresmele grădinii.

Îl trezisem pe Maxim cu strigătele mele şi acum se aplecase deasupra mea, privindu-mă cu îngrijorare.

— Nu e nimic, am spus eu. Căldura şi oboseala, probabil. Aveai dreptate, Londra e cumplită pe vremea asta.

Şi am inventat un coşmar confuz, cu trotuare încinse de soare şi maşini care se ciocneau, m-am lăsat calmată şi mîngîiată, iar în tot acest timp chipul lui Favell continua să-mi rînjească în minte.

Se terminase, îmi spusesem eu în tren. Jack Favell nu ne mai putea atinge. Dar putea, pentru că îl lăsasem să o facă. El era trecutul, spre- care mă întorceam iar şi iar, dar era şi prezentul acum — şi îl uram pentru ceea ce îmi spusese. Ştia adevărul şi era nebun. în fiecare zi mă trezeam conştientă de existenţa lui, undeva prin Londra, ca de un ghimpe înfipt în carne, pe care nu-l puteam scoate.

Ne făurim singuri destinul.

*

' y

Vremea se schimbase, dimineţile erau acum mai

răcoroase, uneori ploua. Frank Crawley venise pentru patru zile din Scoţia, ca să-l ajute pe Maxim să mărească domeniul. Era o plăcere să-l avem printre noi, cu calmul, loialitatea şi optimisul lui. Şi totuşi, o parte din mine îşi dorea ca el să nu fi venit, căci îmi amintea de trecut. Nu vroiam să îndrăgească Cobbett’s Brake . aşa cum îndrăgise fabulosul Manderley, locul acesta trebuia să rămînă numai al nostru.

În plus, mi-aş fi dorit să pot vorbi cu el mai deschis. Dacă ar fi fost femeie, i-aş fi povestit despre speranţa mea de a avea copii, aşa cum îi povestisem lui Bunty Butterley, căci simţeam nevoia să-mi descarc sufletul în faţa cuiva, adunasem prea multe secrete.

Bunty reacţionase exact aşa cum îmi imaginasem, fusese alături de mine şi îmi dăduse sfaturi.

— Crede-mă, draga mea. Sînt ceva mai bătrînă decît tine, aşa că o să te dădăcesc puţin. încearcă să nu te mai gîndeşti la asta, nu aştepta, nu-ţi face griji, nu foloseşte la nimic. Găseşte-ţi o ocupaţie care să-ţi umple mintea tot timpul. Ai primit asigurarea pe care ţi-o doreai şi dacă e scris să se întîmple, se va întîmpla oricum.

Vorbise cu atîta convingere, încît m-am simţit mişcată. Bunty se călăuzise toată viaţa după astfel de principii simple şi banale şi n-o dezamăgiseră niciodată, îmi amintea din ce în ce mai mult de Beatrice, îmi oferea aceleaşi lucruri ca şi ea şi îi eram recunoscătoare pentru asta.

Treptat, pe măsură ce trecea timpul şi vara se apropia de sfîrşit, temerile mi s-au mai calmat şi m-am liniştit. Maxim cumpărase încă o fermă şi o bucată de pădure, cu ajutorul lui Frank. Am mers la o petrecere dată de Bunty şi de soţul ei, deşi Maxim avea inima îndoită.

— Cineva va şti, mi-a spus el în dimineaţa aceea, şi ne va privi în felul acela pe care nu pot să-l suport.

Dar nu s-a întîmplat aşa. Numele nostru nu spunea nimănui nimic şi am fost priviţi cu interesul pe care îl stîmea orice noutate în cercul lor restrîns. Nimic mai mult.

Ceva s-a întîmplat, însă, în seara aceea, dar s-a

întîmplat numai în mintea mea.

Maxim slălea lîngă fereastră, vorbind cu cineva necunoscut mie şi, pentru o clipă, am rămas singură în partea opusă a camerei, într-una din acele insule de linişte care apar uneori în mijlocul valurilor zgomotoase şi agitate ale unei petreceri. Puteam să văd ce se întîmplă în jurul meu, dar, între ceilalţi şi mine se ridicase un zid transparent, care transforma vocile din jur în zgomote lipsite de orice înţeles.

L-am privit pe Maxim.

E un ucigaş, mi-am spus eu. A împuşcat-o pe Rebecca. El e cel care şi-a omorît soţia. Şi în acel moment mi s-a părut complet străin, un om cu care nu aveam nimic comun. Dar mi-am amintit cuvintele lui Favell: "Ai aflat adevărul nu-i aşa. Eşti mai isteaţă decît vrei să pari, sau ţi l-a spus el, ce mai contează. Aşa că ai devenifşi tu complice".

Am realizat atunci că acesta era adevărul şi am simţit cum mă cuprinde panica. Nu aveam forţa de a purta o viaţă întreagă povara acestui secret cumplit, orice era posibil de acum înainte.

"Omul acesta e un ucigaş."

Dar el s-a întors spre mine şi mi-a zîmbit. "Un ucigaş". Mi-a făcut semn să vin spre el şi eu am traversat camera plină de oameni care gesticulau, trecînd pe lîngă toate aceste voci răsunătoare. Cînd am ajuns lîngă el m-am comportat normal, vorbindu-i aşa cum îi vorbeam de obicei, dar îmi era teamă. L-am privit, sperînd ca înfăţişarea lui să-mi alunge coşmarul şi să reducă la tăcere vocile din mintea mea. Nu se schimbase nimic, stăteam unul lîngă altul în salonul plin de flori şi de fotografii, doamna şi domnul de Winter, de la Cobbett's Brake. Eram soţia lui şi îl iubeam. Ne doream copii, cumpărasem o nouă fermă şi o bucată de pădure, aveam o grădină pe care o îngrijeam şi oi care păşteau pe

coline. Totul era adevărat, nu se schimbase nimic, dar în sufletul meu se înstăpînise teama, umbrindu-ne definitiv viitorul.

*

Cîteva zile mai tîrziu, Dora mi-a adus o scrisoare care venise cu poşta de după-amiază. Era un plic ieftin, cafeniu, purtînd numele meu — Lady de Winter — scris lăbărţat, de o mînă necunoscută.

M-am aşezat pe banca din grădină şi mi-am turnat

o ceaşcă din ceaiul adus de Dora mai devreme, înainte de a deschide plicul. Presupun că cineva a găsit-o mai tîrziu, neatinsă şi a dus-o înapoi în casă.

Plicul conţinea doar o tăietură dintr-un ziar vechi, cu marginile îngălbenite, dar împăturită perfect, ca şi cum ar fi fost presată între paginile unei cărţi, ca o floare.

Titlul articolului era *Incendiu devastator la Manderley* şi subtitlul *Casa familiei de Winter distrusă.* Alături se afla o fotografie, aceeaşi aflată pe cartea poştală pe care o cumpărasem în copilărie.

Am rămas pe bancă un timp îndelungai, ţinînd tăietura de ziar în mînă. Mă aşteptasem la aşa ceva şi acum, cînd se întîmplase, nu simţeam nimic. Nici teamă, nici supărare, nimic, aveam sufletul pustiu.

Cînd s-a făcut frig, m-am ridicat şi am intrat în casă. Ar fi trebuit să ard fragmentul acela de ziar, chiar atunci, pe loc. Dar n-am făcut-o. L-am împăturit din nou şi l-am pus în penarul pe care îl păstram din copilărie şi pe care nu-l foloseam niciodată.

Maxim nu pufea să-l găsească acolo.

&apitolul lr7

0^3rmătorul a sosit după o săptămînă. Maxim îmi întinsese trei scrisori la micul dejun şi am recunoscui imediat scrisul lăbărţat de pe plicul cafeniu. Am strecurat imedat plicul între celelalte două şi am urcat în cameră. Maxim nu remarcase nimic, era absorbit de scrisoarea primită de la Frank Crawley. De data aceasta era un articol mai lung decupat din ziarul local.

Ancheta privitoare la moartea doamnei Maxim de Winter. Verdictul a fost sinucidere.

Ce ciudat, m-am gîndit eu. Purtam acest nume de mai

bine de zece ani şi, totuşi, cînd îl vedeam în ziar, mă gîndeam imediat la ea. Rebecca era doamna de Winter.

M-am întrebat atunci dacă valiza lui Jack Favell era plină de tăieturi din ziare şi dacă avea intenţia să mi Ic trimită una cîte una, timp de ani şi ani. Dar, mai devreme sau mai tîrziu, tot trebuia să-mi scrie pentru ;i-mi cere bani, nu putea fi satisfăcut doar chinuindu-mă tic la distantă, fără să vadă efectele.

Ajunsesem să mă împart în două. O parte din mine primea acele plicuri oribile, le ascundea şi aştepta urmarea, temîndu-se să nu fie descoperită, gîndindu-se doar la Rebecca, la Manderley şi la Jack Favell, în timp ce cealaltă parte continua să trăiască la fel ca înainte, ocupîndu-se de grădină, vorbind cu Dora şi cu Ned, plimbîndu-se prin pădure cu Maxim, luînd prînzul cu Bunty Butterley şi uneori, dimineaţa devreme sau la slîrşitul zilei, imaginîndu-şi copiii, ascultîndu-le glasurile, privindu-le chipurile vesele.

Maxim nu observase nimic; era energic şi plin de viaţă, sculîndu-se devreme şi ocupîndu-se de domeniu. Venea acasă doar seara şi atunci stăteam împreună, aşa cum visasem în anii de exil, citind, ascultînd radioul, rezolvînd cuvinte încrucişate, jucînd remi sau cărţi, începusem să-mi notez într-un caiet proiectele pentru amenajarea grădinii şi consultam şute de cataloage de horticultură, alegînd florile pe care vroiam să le plantez, imaginîndu-mi pajiştile pline de narcise şi şofran, irişi şi petunii, flori în toate culorile curcubeului, dar nu albe. Nu vroiam nici un fel de fiori albe.

Aveam tot ce îmi dorisem.

“Nu trebuie să-ţi doreşti prea mult un lucru, pentru că s-ar putea să-l capeţi”, mi se spunea cînd eram mică.' îmi dorisem casa cu disperare şi acum o aveam, dar nu mă puteam bucura de ea.

*

Al treilea plic conţinea fotografia unei bărci trase la mal într-un golf. Am privit-o şi am simţit o durere sfîşietoare, căci pe nisip, lîngă barcă, stătea bunul şi devotatul Jasper, pe cînd era doar un căţel andru cu o

privire vioaie. Mi-au dat lacrimile. I-am privit fotografia de mai multe ori în ziua aceea, încercînd, parcă, să mă conving că e viu.

Am vrut să ard fotografia, dar n-am fost în stare.

— Ar trebui să ne luăm un căţel, am spus eu intrînd în birou, unde Maxim studia o hartă.

— Poteca asta a dispărut — au năpădit-o tufişurile — şi cred că ar trebui... S-a întors spre mine, zîmbind.

[1] Un căţel ţi-ar face praf toată grădina, a spus el.

— Nu m-ar deranja — n-ar dura mult, numai pînă l-aş dresa.

Iniţial dorisem să am un cîine ca să aibă copiii cu cine să se joace, dar acum îl vroiam pentru mine.

-Întreabă-i pe cei de la fermă, ar trebui să-ţi găsească un pui de labrador sau terrier undeva — sau, mă rog, orice rasă vrei.

Jasper, m-am gîndit eu. Il vreau pe Jasper.

— O să-i întreb.

— Pot să mă interesez şi eu dacă vrei. Vino să-ţi arăt ceva.

M-am apropiat de el şi, în timp ce-mi arăta traseul unei poteci, i-am privit mîinile. Eram îndrăgostită de mîinile lui, cu degete lungi şi unghii frumoase, dar acum le priveam şi nu vedeam decît mîinile care ţinuseră un pistol şi care apăsaseră pe trăgaci, împuşcînd-o pe Rebecca, mîinile care îi căraseră cadavrul pe vas, care făcuseră o gaură în podeaua cabinei şi care împinseseră apoi vasul în larg. Era ca şi cum aş fi asistat la toată scena şi îl priveam acum cu alţi ochi. Mi s-a făcut dintr-o dată teamă că încep să-mi pierd minţile, nu mai aveam nici un fel de control asupra propriilor mele gînduri şi sentimente. Am întins mîna şi am pus-o peste ;i lui, mîngîindu-i degetele. Maxim şi-â ridicat întrebător ochii spre mine.

— Ce s-a întîmplat?

Susan Hil!

— Nimic.

— Pari foarte obosită.

— E din cauza timpului urît; se duce vara şi n-am mai avut soare de o mulţime de vreme — doar ploaie şi vînt. Mă deprimă.

— N-o să dureze mult. Va fi o vară lungă, îţi garantez.

— Să sperăm.

Maxim s-a aplecat spre mine şi m-a sărutat pe frunte cu o expresie distrată, gîndindu-se deja la altceva.

Ce se întîmplase? m-am întrebat eu, rătăcind fără ţintă printre copacii biciuiţi de vînt din grădină. Ce se schimbase? De ce totul era altfel decît îmi dorisem? Era doar vina lui Jack Favell, care răscolea acum trecutul, scoţîndu-l la lumină, aşa cum fusese scos la suprafaţă cadavrul Rebeccăi?

Dar ştiam bine că nu. Vocea din mintea mea îmi şoptise cu multe luni în urmă, încă de cînd ne întorceam cu trenul pentru înmormîntarea Beatricei: “Omul acesta e un ucigaş — omul acesta şi-a omorît soţia”.

Vina era a mea, eu dezgropasem trecutul.

Ne făurim singuri destinul.

*

Timp de două săptămîni n-am mai primit nimic prin poştă, dar eram convinsă că nu se sfîrşise, era doar o simplă pauză, care făcea parte din tortură. Mă întrebam dacă Favell îmi va trimite ceva care să mă surprindă sau să mă şocheze. Tăieturile din ziare şi fotografia erau ascunse în penar, iar cînd treceam pe lîngă sertarul în care îl pusesem, aerul din jur părea încărcat de electricitate. De fiecare dată mă stăpîneam cu foarte mare greutate să nu-l scot afară şi să-i privesc conţinutul:

Apoi, cînd în sfîrşit a sosit ceva, plicul nu*conţinea decît o foaie liniată, ruptă dintr-un caiet, pe care scria “20.000 de lire” şi adresa unei căsuţe poştale din Londra.

Privind-o, m-am simţit uşurată. Era o simplă cerere de bani, directă şi grosolană, pe care o aşteptam de mult. Am rupt hîrtia în bucăţele mici, pe care le-am ars în cămin, convinsă că totul se va opri aici.

*

Aşa cum mă asigurase Maxim, am avut o vară lungă. Soarele strălucea toată ziua, dar în zori iarba era udă de rouă. Trandafirii îşi scuturaseră petalele, florile de nalbă aveau culori stinse, iar frunzele erau de un verde închis şi prăfos.

Maxim a plecat pentru trei zile în Scoţia pentru a se consulta cu Frank şi pentru a încerca să-l convingă, credeam eu, să se întoarcă în Anglia. Mă îndoiam că va reuşi, căci observasem la Frank un fel de detaşare atunci cînd ne vizitase. Inima lui rămăsese în Scoţia, la familie şi copii, doar acolo era fericit.

Maxim îmi propusese să-l însoţesc, dar eu simţeam nevoia să rămîn singură şi l-am refuzat. îmi doream să mă plimb prin grădină în zori şi seara tîrziu, să simt pacea de la sfîrşitul fiecărei zile, să mă impregnez de .ilinosfera casei, să mă pierd în ea. Cu un an în urmă nici n aş fi conceput să rămîn singură, fără Maxim, iar el lusese prea dependent de mine ca să înfrunte o despărţire, oricît de scurtă ar fi fost. Dar amîndoi ne schimbaserăm, nu ne mai agăţam unul de altul, fragili şi vulnerabili, ca doi copii înfricoşaţi. Era un semn bun, imi spuneam eu în clipele mele de optimism, asta însemna că deveniserăm mai puternici. Momentele mele de teamă se răriseră, iar vocile care şopteau deveniseră atît de slabe, încît aproape că nu le mai auzeam.

Nopţile au devenit înăbuşitoare şi nu mai puteam adormi pînă în zori, cînd aerul se măi răcorea puţin. Nu-mi era frică de nimic, casa părea să-mi ofere protecţie şi siguranţă în fiecare moment.

Maxim îmi lipsea, dar într-un mod calm şi liniştit. Adevărul era că mă simţeam extrem de bine singură.

A doua zi de la plecarea lui m-am dus la fermă să iau nişte ouă proaspete şi am rămas la ceai, vorbind cu doamna Peck, jucîndu-mă cu copilul ei, privind vacile care se întorceau de la păscut. Fusese foarte cald şi gardurile vii erau uscate şi prăfuite, iar pîrîul aproape secase.

La întoarcere, am rămas cîteva minute privindu-mi casa, de un roşu auriu în lumina amiezii, înconjurată de

plopi şi castani şi mi s-a părut din nou că văd o casă din poveşti, răsărită din pămînt printr-o vrajă. Mă simţeam parte integrantă din ea şi m-am gîndit, la fel ca atunci cînd o văzusem pentru prima oară, că fusese aici, aşteptîndu-mă, de cînd mă născusem.

Am intrat şi casa a părut că mă atrage uşor spre ea. Am dus ouăle în cămară şi, în timp ce le scoteam din coş, am auzit soneria.

Am rămas surprinsă. Nu auzisem nici o maşină intrînd pe alee, dar era adevărat că mă aflam în partea opusă a casei. M-am gîndit că ar putea fi Bunty, venită să-mi ţină de urît, aşa cum îmi promisese că o va face. “Ştiu că e binevenită o pauză, dar n-ar mai folosi la nimic dacă te-ai lăsa pradă gîndurile negre”, îmi spusese ea, atunci cînd o anunţasem că Maxim pleacă în Scoţia.

Nu mă lăsasem pradă gîndurilor negre, eram perfect fericită, dar asta nu însemna că nu mi-ar fi făcut plăcere să o văd. Puteam să bem o ultimă ceaşcă de ceai în grădină — era încă destul de cald.

Am deschis uşa.

— Bună seara, doamnă.

Nu ştiu dacă şocul pe care l-am simţit în acel moment şi spaima care i-a urmat mi s-au citit pe faţă. Presupun că da, tulburarea fusese deosebit de bruscă şi de violentă.

Stătea lîngă uşă, singură. Nu se vedea nici o maşină. Imbătrînise puţin şi era pentru prima dată cînd o vedeam îmbrăcată în haine de stradă. De cînd puteam să mi-o amintesc, nu purtase decît rochiile ei negre de mătase cu mîneci lungi şi guler înalt. Şi acum era lot în negru, dar purta un pardesiu lung pînă la glezne, în ciuda căldurii de afară. Ţinea în mînă o poşetă şi o pereche de mănuşi, dar nu avea pălărie. Părul îi era strîns într-un coc la spate, lăsîndu-i faţa osoasă descoperită. Avea mai multe riduri, iar ochii i se afundaseră şi mai tare în orbite, ceea ce n-aş fi crezut că e posibil.

— Doamnă Danvers.

— Sper că nu v-am deranjat, a spus ea întinzîndu-mi

mîna.

Am fost nevoită să i-o strîng şi am simţit un fior de repulsie, era îngustă şi rece ca un şarpe.

— M-aţi luat prin surprindere — nu mă aşteptam să va vad...

A

— îmi pare rău, n-am avut cum să vă anunţ că vin. Dacă vă deranjez, nu trebuie decît să-mi spuneţi şi plec.

— Nu. Intraţi, vă rog.

— Am auzit că sînteţi prin împrejurimi şi mi-am spus că trebuie să vă văd.

I-am făcut loc să intre, apoi am rămas în hol, privindu-ne în tăcere. Era prea întuneric aici, erau prea

multe umbre, m-am gîndit eu, simţind nevoia să mă îndepărtez de ea.

M-am îndreptat în grabă spre salon, spre lumină şi aer, auzindu-i paşii în spatele meu şi fîşîitul rochiei, la fel ca atunci, la Manderley.

— Doriţi să ieşim în grădină? am întrebat eu, încercînd să par calmă. Trandafirii s-au scuturat, din păcate şi, în rest, n-am avut încă timp să o pun la punct, dar e destul de frumoasă.

Stătea în picioare lîngă fereastră, cu ochii aţintiţi asupra mea.

— Da, am auzit că aţi venit doar de cîteva luni.

— Din mai. Am fost plecaţi în străinătate.

— Da, aşa este.

Am tăcut. Cuvintele pluteau nerostite în aer, motivul plecării noastre în străinătate se înfăţişa privirii ca un model pe covor, perfect conturat.

— Staţi jos, vă rog. Mă duc să pregătesc ceaiul. Nu va dura mult.

Ochii ei m-au privit cu o expresie batjocoritoare.

— înţeleg. Firește, de cînd cu războiul, a devenit din ce în ce mai greu să găseşti servitori. Dar sînt sigură că, odată instalaţi, veţi găsi pe cineva care să vă ajute.

— Oh, am destul ajutor, am spus eu repede, simţind că

mă înroşesc. Dora vine în fiecare zi, uneori mă mai ajută şi doamna Peck, de la fermă. Aici nu e... Cuvînlul “Manderley” mi s-a oprit pe buze.

— înţeleg, a spus ea dispreţuitor.

— Nu mi-am dorit niciodată o armată de servitori, doamnă Danvers, am spus eu, furioasă că mă lăsam din nou umilită de femeia din faţa mea, deşi trecuseră atîţia ani.

— Da. Fireşte, o casă atît de mică e mai uşor de condus. *

— Da, am spus eu şi am ieşit în grabă din cameră.

Mîinile îmi tremurau atît de tare, încît m-am temut să voi sparge ceştile, iar cînd am turnat apa clocotită peste ceai, mi-am opărit mîna cu cîţiva stropi.

Mintea îmi era plină de întrebări care se agitau ca nişte păsări într-o colivie, încercînd să scape. Cum reuşise să ne găsească? Ce aflase despre noi? Locuia în apropiere? Mi-o imaginam undeva în vecinătatea noastră, pîndindu-ne orice gest şi orice mişcare. Şi cum ajunsese pînă aici?

Tava era grea şi m-am odihnit cîteva clipe înainte să o ridic, rezemîndu-mă de perete şi respirînd adînc, ca să mă calmez. Nu aveam de ce să mă tem, doamna Danvers nu avea nici o putere asupra mea şi nu trebuia să o mai las să mă umilească, ca atunci cînd venisem la Manderley şi încercasem să iau locul Rebeccăi.

Mi-am adunat curajul şi m-am îndreptat spre salon.

Doamna Danvers nu se mişcase din loc, era tot lîngă fereastră şi ochii ei s-au fixat imediat asupra mea, neslăbindu-mă nici o clipă cît am aşezat tava pe masă şi am turnat ceaiul în ceşti. N-a făcut nici un gest şi nu s-a oferit să mă ajute. Sub privirea ei, mişcările mele deveniseră teribil de stîngace şi m-am gîndit “Dumnezeule, n-ar trebui să fac asta, ar fi trebuit să am măcar o servitoare care să ne aducă ceaiul”.

— Aveţi o casă frumoasă. Cred că veţi fi foarte fericiţi aici, dumneavoastră şi domnul de Winter.

— Mulţumesc, aşa este, doamnă Danvers. Este exact

ceea ce ne-am dorit.

— Fireşte, e complet diferită de Manderley. Nici nu încape comparaţie, nu-i aşa?

— Probabil că nu.

— Nimic nu se putea compara cu Manderley şi nu vii exista niciodată ceva care să-i semene măcar, a spus ea, stînd foarte dreaptă pe scaun, cu ceaşca de ceai în mînă.

— Mă tem că nu m-am prea gîndit la Manderley în ultima vreme, am spus eu.

— Nici nu aveaţi motive, cred eu. Nu era casa dumneavoastră şi nu vă simţeaţi bine în ea. Sînt însă convinsă că domnul de Winter s-a gîndit foarte des.

Ce vrei de la noi? am strigat eu în gînd. Ce ar trebui să facem ca să ne laşi în pace? Ce vrei?

Atunci am auzit o maşină oprindu-se pe aleea de pietriş din faţa casei. Doamna Danvers s-a ridicai în picioare, cu un foşnet de mătase.

— Cred că a venit maşina. I-am spus şoferului să mă aştepte afară. Doamna îmi îngăduie să o folosesc atunci cînd nu are nevoie de ea.

Am condus-o la uşă. Şoferul a coborît din maşină şi i-a deschis portiera. Scena ar fi trebuii să mă amuze, m-am gîndit eu. Maxim ar fi izbucnit în rîs văzîndu-mă că îi aduc ceaiul şi că pleacă într-o maşină condusă de un şofer. "Întotdeauna a avut stil" ar fi zis el, şi totul s-ar fi încheiat aici.

Ea s-a urcat în maşină, şoferul a închis portiera şi s-a aşezat la volan. Am ridicat mîna şi am fluturat-o într-un gest reflex. Maşina a pornit şi doamna Danvers, nemişcată, a continuat să mă privească pînă cînd mi-a dispărut din vedere.

Am lăsat încet mîna în jos, simţind cum arsura pe care mi-o făcusem în bucătărie mă ustură din ce în ce mai tare.

&apitolul 18

_.x„ ;,.r. . ţ

— Oe simţi bine?

— Da, Maxim, mă simt perfect.

— E o vreme superbă aici. Primăvara a venit mai tîrziu, aşa că trandafirii mai sînt încă în floare. În schimb, musculiţele aproape că m-au mîncat de viu, e o adevărată invazie.

— Oh.

— Eşti sigură că te simţi bine?

— De ce mă tot întrebi?

— Ai o voce ciudată.

— Mă simt perfect. Mi-a fost puţin prea cald, asta-i tot.

— Frank insistă să mai stau cîteva zile. Vrea să mă ducă la pescuit.

— Oh.

— Dar pot să mă întorc miercuri, dacă vrei.

— Nu, Maxim, du-te la pescuit, o să vă distraţi de minune.

M-am îndepărtat de fereastră, nu vroiam să fiu vil/.ută de afară, deşi afară nu era nimeni. Cu o zi înainte, mii simţeam cît se poate de bine singură. Acum nu.

Dar am adăugat:

— Intoarce-te cînd vrei.

— Atunci o să vin sîmbătă.

— Perfect.

— Nu sta prea mult singură. Cheam-o pe Bunty Butterley să stea cu tine.

— Nu-ţi face griji pentru mine. Sărută-i pe toţi din partea mea.

— Bine.

Îmi venea să urlu.

— Noapte bună.

Am închis telefonul. în jurul meu era o linişte mormîntală, întreruptă din cînd în cînd de scîrţîitul unei mobile. Am rămas pe loc, incapabilă să mă mişc, hipnotizată de întunericul de afară.

Reuşise să-mi distrugă senzaţia de siguranţă pe care mi-o dădea casa, reuşise să mă înspăimînte. Acum îmi era teamă de singurătate, teamă să mă plimb prin grădină sau prin împrejurimi. Aveam senzaţia că sînt pîndită din umbră,

că aud răsuflarea cuiva în ceafă.

Dar m-am forţat să trag toate draperiile şi să aprind toate luminile din casă. Am încercat să cînt, ca să-mi dau curaj, dar vocea mea avea o rezonanţă ciudată în casa pustie, aşa că am renunţat. Am aprins radioul, dar sunetul vocilor mă irita, aşa că l-am stins. M-am hotărît să mă culc mai devreme şi am urcat în dormitor.

M-am băgat în pat şi am încercat să citesc puţin, dar cuvintele nu aveau nici un sens, aşa că am renunţat. Am stins lumina şi imediat, chipul doamnei Danvers a început să-mi plutească prin faţa ochilor, i-am auzit vocea şoptindu-mi îmurechi şi după un timp, ceea ce îmi spusese aici s-a amestecat în mintea mea cu ceea ce îmi spusese la Manderley şi cu şoaptele pe care le auzisem pe balconul vilei din Italia.

“Aveţi o casă frumoasă. Cred că veţi fi foarte fericiţi aici, dumneavoastră şi domnul de Winter. Fireşte, nici nu se compară cu Manderley. Credeţi că morţii se întorc şi îi privesc pe cei vii? Veniţi aici şi vă închipuiţi că îi puteţi lua locul doamnei de Winter? Pînă şi servitorii rîdeau de dumneavoastră cînd aţi venit aici. De ce nu săriţi? E uşor şi nu doare. Acesta este domnul de Winter. Soţul dumneavoastră. Soţul ei. Omul acesta e un ucigaş. A împuşcat-o pe Rebecca. V-aţi gîndit vreodată că ar putea s-o mai facă?”

Am încercat să mă trezesc, dar o mînă osoasă mi s-a aşezat pe faţă, împingîndu-mă înapoi în străfundurile sufocante ale coşmarului, în timp ce chipul continua să plutească şi vocile să şoptească.

În cele din urmă am căzut într-un somn adînc, fără vise, iar cînd m-am trezit, şoaptele se mai îndepărtaseră. Am aprins lumina şi m-am uitat la ceas. Era ora două noaptea. îmi simţeam gura uscată, dar nu îndrăzneam să cobor la bucătărie, aşa cum făcusem de zeci de ori înainte. Am rămas întinsă în pat, crispată şi furioasă; furioasă pe ea, pentru ceea ce-mi făcuse, înveninînd tot ce fusese bun şi frumos în viaţa mea, distrugînd singura oază de linişte pe

care o avusesem vreodată.

O uram aşa cum n-o urîsem niciodată pe Rebecca, căci nu puteam urî pe cineva cu care nu mă întîlnisem niciodată, pe care îl cunoşteam doar din relatările altora şi care murise. Rebecca nu însemna nimic pentru mine, nu simţeam faţă de ea nici gelozie, nici ură.

Dar pe doamna Danvers o uram cu o ură sălbatică, fără margini, care îmi făcea mult mai rău mie decît ei şi eram convinsă că ştia asta.

N-am mai dormit în. noaptea aceea, am aşteptat, întinsă în pat, ivirea zorilor, cînd am coborît în bucătărie şi mi-am făcut un ceai.

Dimineaţa am plecat cu maşina la tîrg şi am făcut cîteva cumpărături. Era o zi fierbinte de august, străzile erau prăfuite şi oamenii nervoşi. Am băut o cafea, trăgînd de timp, cam o oră, apoi am făcut o plimbare pe jos pînă la pod, unde am stat o vreme privind apa rîului, acoperişurile caselor şi tumul bisericii parohiale.

Am încercat să mă gîndesc la Cobbett’s Brake în felul în care mă gîndisem înainte, să-i evoc imaginea în minte, aşa cum făcusem de nenumărate ori în străinătate; e aceeaşi casă, mi-am spus, doamna Danvers a plecat şi totul a revenit la normal, nu s-a schimbat nimic. Dar ştiam bine că nu era adevărat şi că totul se schimbase.

Viitorul încetase să mai existe, eram înlănţuită în prezent şi vizita ei îmi revenea în minte, iar şi iar, în toate detaliile, ce spusese, cum mă făcuse să mă simt, cum pîngărise totul prin simpla ei prezenţă. Simţeam că-mi vine să plîng de furie şi frustrare, totul mi se părea atît de nedrept. De ce trebuia să mi se întîmple aşa ceva, de ce ne urmărea veşnic trecutul, de ce nu puteam trăi şi noi ca toţi ceilalţi?

Dar ştiam bine de ce.

A

În cele din urmă i-am făcut o vizită lui Bunty, pretextînd că am nevoie de un dentist. Pretextul era transparent şi am citit pe faţa ei că nu mă credea. Dar mi-a

oferit un ceai»şi ne-am aşezat în grădină, sub un cedru bătrîn, vorbind despre nimicuri. Mă simţeam ceva mai bine, dar continuam să simt o gheară în inimă. Era frica.

-Ţi-e dor de soţul tău, draga mea, e evident, mi-a spus ea în timp ce mă conducea la maşină.

— Da.

— Eşti cam tristă.

— Nu, deloc, am minţit eu. N-am nimic.

— Ar trebui să mergeţi pentru cîteva zile la Londra — să vedeţi un spectacol, să mergeţi la un restaurant unde se dansează, genul ăsta de lucruri m-au remontat întotdeauna.

Mi-am imaginat-o pe un ring de dans, îmbrăcată într-o rochie dintr-un material lucios, fericită şi sigură pe ea. Ca Beatrice. Intr-un elan de tandreţe, am sărutat-o pe obraz, pentru că îmi amintise de ea. •

-Ţine minte ce-ţi spun: n-are nici un rost să te frămînţi. Ia viaţa aşa cum e.

— Aşa voi face. Mulţumesc, Bunty.

A rămas pe loc surîzînd, dar ştiam că n-o păcălisem nici o clipă.

Dacă se va mai răcori puţin vremea, m-am gîndit eu, o să plivesc şi o să sap toată partea de sud a grădinii, nu trebuie să mă mai frămînt, trebuie să-mi înving teama.

*

Cînd am ajuns acasă am găsit plicul cafeniu. L-am deschis imediat, vroiam să văd ce conţine şi să mi-l scot cît mai repede din minte.

Era o tăietură dintr-un ziar recent. Titlul anunţa: Un funcţionar spînzurat pentru uciderea amantei sale.Execuţia a avut loc azi dimineaţă la închisoarea Pentonville".

Fotografia era a unui bărbat cu mustaţă, cu o privire speriată. Fusese funcţionar la un oficiu poştal şi îşi omorîse amanta într-un acces de gelozie, înjunghiind-o. Fusese spînzurat în urmă cu două săptămîni.

Am mototolit fragmentul de ziar cu atîta violenţă încît mi-am rănit palma cu unghiile. Nu ne privea, nu avea nici o legătură cu noi. L-am ars.

Gheara din inimă s-a încleştat şi mai tare.

Dar grădina era calmă şi liniştită în lumina soarelui. Am luat o greblă din magazie şi am început să greblez iarba de lîngă stratul de garoafe. Treptat, gheara şi-a mai slăbit strînsoarea.

O mierlă s-a aşezat pe gardul viu şi m-a privit cu ochii ei sclipitori ca nişte mărgele, aşteptînd să plec ca să poată ciuguli brazdele de iarbă.

Îmi plăceau păsările. N-aş lăsa copiii să le fure ouăle din cuiburi, m-am gîndit eu şi am avut senzaţia, pentru cîteva clipe, că le văd chipurile vesele ivindu-se din tufişuri, ferindu-se să nu-i găsesc şi să-i trimit la culcare. Oh, puteţi să mai staţi cîteva minute, e vacanţă.

O să mă prefac că nu v-am văzut. Şi mi-am plecat iar ochii spre stratul de garoafe.

N-am auzit nimic — nici zgomot de paşi, nici foşnet de haine. întotdeauna apărea brusc, fără zgomot, în pragul unei uşi, la capătul unui coridor, în spatele meu, era unul din lucrurile care mă înspăimîntaseră cel mai tare la ea.

Acum i-am văzut umbra pe iarbă, blocînd ultimele raze oblice de soare.

— E foarte plăcut seara în grădină, nu-i aşa?

Am simţit că-mi stă inima-n loc. M-am întors brusc, dezechilibrîndu-mă. Ca să nu cad, am întins mîna, care s-a afundat în pămîntul afinat. Privirea ei amuzată m-a urmărit în timp ce încercam să-mi şterg degetele de fustă.

— V-am speriat? îmi pare rău. Ar 11 trebuit să vă strig de pe alee.

— N-am... n-am auzit soneria.

— V-am văzut aici, pe cînd veneam şi m-am gîndit că n-are nici un rost să mai sun. Ştiam că nu are cine să-mi deschidă.

— Vreţi un ceai? m-am auzit întrebînd-o cu o voce nefiresc de veselă şi de prietenoasă. E cam tîrziu, dar pot să vă lac un ceai sau să vă aduc un pahar de sherry.

Afurisita de politeţe era instinctivă, fusesem foarte bine educată, dar nu eram deloc sigură de natura actualelor

noastre diferenţe sociale, iar ea mă dispreţuia pentru asta. Ea nu mai era o servitoare, eu nu mai eram o stăpînă şi de altfel, probabil că aceste categorii dispăruseră pretutindeni acum. O auzisem pe Bunty calificînd războiul drept “marele nivelator” care ştersese diferenţele de clasă.

— Treceam prin vecinătate şi i-am cerul lui Purviss să oprească. Vreau să vă arăt ceva.

— Ce anume?

— Nu aici. La actuala mea locuinţă.

— Oh.

— M-am gîndit că v-ar face plăcere să veniţi. E un loc foarte agreabil şi nu am prea multe îndatoriri. Dacă sînteţi liberă mîine după-amiază, trimit maşina să vă ia.

— Oh, eu...

Ar fi trebuit să refuz imediat, avertizînd-o: “Mă tem că nu e posibil, doamnă Danvers, şi trebuie să vă spun asta de pe acum, ca să nu existe vreo neînţelegere: domnul de Winter şi cu mine am prefera să nu ne mai amintim deloc de trecut. Sînt sigură că ne veţi înţelege”, sau pur şi simplu: “Nu pot, pentru că mîine soseşte soţul meu”.

Dar n-am spus nimic şi am pierdut ocazia.

M-am bîlbîit, nervoasă şi stîngace, redusă la inferioritate, aceeaşi fetişcană pe care o cunoscuse la Manderley. Dar m-am schimbat, striga disperată o voce în mintea mea, m-am maturizat, nu-mi mai e teamă de tine acum.

— La ora trei e bine, doamnă? Purviss e întotdeauna liber după-amiezele, cînd doamna la care lucrez se odihneşte.

Stătea la cîţiva paşi de mine, o siluetă înaltă, ţeapănă şi neagră. în spatele ei se întindea grădina, scăldată în lumina aurie a soarelui care asfinţea, dar îmi era inaccesibilă acum, căci silueta doamnei Danvers se înălţa ameninţător, dominîndu-mă.

— îmi face mare plăcere să ştiu că dumneavoastră şi domnul de Winter locuiţi atît de aproape, a spus ea, privindu-mă. Mi-am auzit propria voce, rostind cu greutate:

“Mulţumesc, doamnă Danvers”, dar nu cred că m-a auzit. Ea s-a îndepărtat, iar eu am rămas pe loc, privind cu un sentiment de uşurare cerul şi colinele eliberate de prezenţa ei. Pe locul unde stătuse, iarba mi s-a părut arsă şi înnegrită.

Nu aveam nici o intenţie să o vizitez a doua zi. De ce aş fi făcut-o? Nu eram obligată să o ascult şi nu mă interesa nimic din ceea ce ar fi putut să-mi arate. Maxim se întorcea peste trei zile şi ea nu va îndrăzni niciodată să vină cînd va fi el acasă.

Dar va pîndi, mi-am spus eu, şi va afla cînd voi rămîne singură. Maxim pleca la treburile lui în fiecare zi şi atunci ea putea să apară. Nu puteam să-i spun lui Maxim că mă temeam de doamna Danvers, care pentru el nu fusese decît o simplă menajeră. Era o servitoare, faţă de care nu simţea nici simpatie, nici antipatie, deşi cred că îi admirase eficienţa. Deşi împărţiserăm bucuriile şi necazurile, Maxim şi cu mine, în toţi aceşti ani, nu putusem să-i povestec niciodată despre ceea ce se întîmplase între noi două, despre adoraţia ei pentru Rebecca, ura faţă de el şi dispreţul pentru mine. Oricum nu avea nici un rost, îmi spuneam, totul se sfîrşise şi nu aveam s-o mai văd niciodată.

Dar undeva în fundul sufletului meu îndoiala rămînea prezentă, ca şi muşcătura fricii. Iar acum înţelegeam de ce.

*

Nu vroiam să mă duc la doamna Danvers, însa trebuia să plec de acasă. M-am gîndit atunci că m-aş putea duce la Bunty Butterley.

Dar a doua zi dimineaţă, Bunty mi-a telefonat să-mi spună că pleca pentru o săptămînă la Paris împreună cu soţul ei.

— Dragul de el a hotărît că am nevoie de o vacanţă. Numai Dumnezeu ştie ce plictiseală va fi acolo — e vară şi totul e închis — dar dacă nu mai suportăm, vrem să tragem o fugă pînă pe Coasta de Azur — la Biarritz, presupun. Ce-ar fi să veniţi şi voi?

Nu-mi închipuisem că voi dori vreodată să fug de la Cobbett’s Brake sau că voi mai pleca vreodată în străinătate. Dar în timp ce o ascultam, am simţit dintr-o dală impulsul de a-i accepta propunerea, convingîndu-l pe Maxim să mă însoţească acolo unde doamna Danvers nu mă mai putea găsi.

N-avea nici un rost să-mi fac iluzii. Maxim ar fi refuzat categoric să plece de aici, iar eu n-aş fi avut cum să-i explic de ce nu vroiam să mai rămîn.

Nu trebuia să dau bir cu fugiţii, ar fi fost o dovadă de laşitate din partea mea şi oricum, totul era doar o copilărie, nu mi se putea întîmpla nimic aici.

Într-un tîrziu, am realizat că trebuia să mă duc, confruntarea nu mai putea fi amînată. Trebuia să-i demonstrez că mă schimbasem, că eram acum stăpînă pe mine şi pe viaţa mea şi trebuia să-i spun să nu mai vină niciodată la Cobbetfs Brake.

Mi-am repetat în minte frazele, apoi le-am exersat cu voce tare, încercînd să găsesc un ton calm, detaşat şi lipsit de agresivitate. Trebuia să joc un rol pînă cînd devenea realitate.

După prînz am începui să mă îmbrac, alegîndu-mi hainele cu grijă. Ştiam că mă va compara cu Rebecca, a cărei eleganţă depăşise orice închipuire. Privindu-mă în oglindă, am fosl mulţumită. Taiorul albastru pe care-), alesesem îmi venea bine. M-am pieptănat îndelung, pînă cînd rezultatul a fost satisfăcător.

Maşina a tras în faţa casei, aproape fără zgomot. Eram gata de mult, aşa că am ieşit din casă imediat, ceea ce a fost o prostie; ar fi trebuit să mai întîrzii cîteva minute, se citea pe faţa şoferului că nu făcusem ceea ce trebuia.

Mi-a deschis portiera şi, după ce m-am urcat, mi-am stăpînit cu greu impulsul de a face o remarcă despre vreme, din politeţe, căci eram sigură că şoferul m-ar fi dispreţuit pentru asta, exact ca doamna Danvers.

Totul va fi în regulă, mi-am spus eu cu tărie, totul se va rezolva. Trebuia să se rezolve.

*

*

Dacă n-aş fi fost atît de încordată în după-amiaza aceea, presupun că situaţia mi s-ar fi părut chiar comică. Era ridicol ca doamna Danvers să aibe la dispoziţie o maşină cu şofer şi să o trimită să mă ia cu atîta mărinimie. Dar nu mă puteam amuza, căci eram prea preocupată de încercarea prin care aveam să trec. Mi-am impus să mă gîndesc la întoarcerea acasă şi la sosirea lui Maxim, după ce totul se va fi terminat, dar gîndul nu mi-a făcut nici o bucurie.

Am mers cam patru sau cinci mile spre est, apoi am intrat într-un sat pe care nu-l cunoşteam. Maşina a cotit pe lîngă biserică şi s-a oprit în faţa unei case izolate. Era o vilă destul de mare, în stil victorian, cu ferestre înalte şi înguste.

În acel moment, aş fi dat orice să nu fiu nevoită să cobor aici; să mă pot întoarce acasă. Mi se părea că sînt într-un loc străin şi ciudat, dintr-o altă ţară.

Şoferul mi-a deschis portiera, iar cînd am ieşit din maşină am văzut-o aşteptîndu-mă pe trepte, îmbrăcată în aceeaşi rochie neagră pe care o purtase în prima zi, la Manderley; nimic nu se schimbase, nimic nu urma să se schimbe vreodată. M-am îndreptat spre ea cu un aer nonşalant, dar n-a părut deloc impresionată.

— Bine aţi venit, doamnă, a spus ea.

Am simţit un fior rece pe şira spinării.

— Intraţi, vă rog.

Nu vreau să intru, m-am gîndit eu, tot ce avem să ne spunem se poate spune şi aici, afară, la lumină, printre oameni. Vreau să mă întorc acasă şi să nu te mai văd niciodată.

Doamna Danvers s-a retras cu un pas, făcîndu-mi loc să intru, aşteptîndu-mă. Am întors capul. Maşina dispăruse fără zgomot, drumul era acum pustiu.

Am intrat.

*

Casa era mohorîtă şi excesiv mobilată. Aerul era stătut

şi am simţit' că mă înăbuş. Cînd uşa s-a închis în urma mea, nva cuprins panica, parcă mă aflam într-un cavou.

Din hol se deschideau mai multe camere sumbre, pline de mobilă tapiţată cu pluş, tablouri uriaşe cu rame aurite şi păsări împăiate. Toate arătau de parcă lumina soarelui nu le atinsese niciodată şi am presupus că ferestrele rămîneau veşnic închise, acoperite de draperiile grele.

Am urcat scările în urma doamnei Danvers, spre etajul al doilea. În casă plutea o linişte mormîntală, ca şi cum ar fi fost pustie.

— Intraţi, vă rog, a spus ea deschizînd o uşă şi făcîndu-mi loc să trec. Aici e apartamentul meu. Doamna pentru care lucrez mi-a pus la dispoziţie o parte din etaj, trei camere care dau spre grădină.

Am privit în jur şi m-am mai destins puţin, încăperea în care ne aflam era luminoasă şi mobilată confortabil, o încăpere banală şi anonimă ca o cameră de hotel.

— Staţi jos, doamnă. Voi suna imediat să ni se aducă ceaiul. •Îmi zîmbea amabil, dar eram conştientă de ironia invitaţiei şi de ascendentul pe care îl avea asupra mea.

— De cît timp sînteţi aici, doamnă Danvers?

— De cîteva luni, doamnă. De ce mă întrebaţi?

— Oh, pare... pare o coincidenţă extraordinară.

N-a spus nimic, dar cînd am privit-o, am văzut că zîmbea cu un aer enigmatic.

— Vreau să spun — că locuiţi atît de aproape de noi.

Ea s-a ridicat şi a privit pe fereastră.

— E un loc liniştit şi vizitatorii sînt rari.

— Doamna pentru care lucraţi e o doamnă în vîrstă, nu-i aşa?

— Da... Deseori stau aici şi privesc cîmpia. îmi e dor de mare, fireşte. Noaptea mi se pare că aud valurile spărgîndu-se de stînci. Dumneavoastră nu?

Vocea îi era joasă şi uniformă. Am simţit un nod

A Ai

in git.

; — Doamnă Danvers...

— Vă rog, staţi jos, doamnă.

— Nu, nu, mulţumesc.

Am tăcut un timp. Stătea acum cu spatele la lumină şi mă privea fără nici o expresie. Mi-am dat atunci seama că nu ştiu unde mă aflu; nu observasem nici măcar numele satului, iar maşina şi şoferul ei dispăruseră. Nu aveam cum să plec acasă. încercînd să-mi ascund panica, m-am aşezat pe un scaun şi mi-am lăsat poşeta pe jos, lîngă mine.

— Aveţi o cameră foarte plăcută, am spus eu. Cred că vă simţiţi bine aici.

i . — Oh, da, şi mai ales, am foarte puţine îndatoriri; nu mai sînt tînără şi n-aş mai face faţă într-o casă mai mare. V-aţi mai gîndit vreodată la Manderley?

Am tăcut.

— Eu da, în fiecare zi. Cred că şi dumneavoastră. Aţi fost acolo?

— Nu, am spus eu, cu gura uscată. Nu.

— Fireşte. E mai bine aşa. Eu am fost, o dată. Era cumplit. Şi totuşi, aşa se cuvenea, nu credeţi? După moartea ei Manderley n-a mai fost la fel, aţi simţit asta şi dumneavoastră. Nu exista altă cale. Focul purifică totul.

În ochi i se aprinseseră două luminiţe de triumf, îmi spunea totul, fără să spună nimic care s-o acuze.

— Am vrut să plec cît mai departe, după aceea. Am găsit o slujbă în nord şi în timpul războiului am fost guvernantă iar, apoi, infirmieră. Nimic n-a mai fost la fel, desigur, şi nici nu va mai fi vreodată, dar mă aşteptam să fie aşa. Nu avea nici o importanţă.

— Am fi încîntaţi să ştim că vă simţiţi bine aici.

— Aţi fi? V-a spus domnul de Winter asta?

— Nu tocmai — noi — domnul de Winter preferă să nu vorbim despre trecut.

— Bineînţeles. Dar n-a uitat nimic, nu-i aşa? N-ar fi avut cum să uite.

— Timpul mai şterge din amintiri, am spus eu.

— Oare? Mie nu mi se pare.

— Sîntem foarte fericiţi acum.

— Sînteţi?

— Da, m-am răstit eu brusc, simţind cum îmi tremură vocea, fără să mi-o pot controla. Da, sîntem fericiţi la Cobbett’s Brake, este exact ceea ce ne dorim.

— Dar nu e Manderley.

— Tocmai de aceea, am şoptit eu, cu privirea în podea. Nu mă puteam uita la ea, dar îi simţeam prezenţa dominatoare. Mi-am adunat tot curajul care îmi mai rămăsese, încleştîndu-mi degetele de marginea scaunului.

— Doamnă Danvers, trebuie să vă spun ceva.

Tăcere.

— Mi se pare o coincidenţă foarte ciudată prezenţa dumneavoastră aici. Fireşte, îmi face mare plăcere să vă ştiu instalată atît de convenabil, dar domnul de Winter nu vrea să-şi mai amintească de trecut. De aceea, v-aş ruga să nu mai veniţi la Cobbett’s Brake; n-aş vrea să vă vadă...

Pe măsură ce vorbeam, simţeam cum îmi recapăt curajul. M-am ridicat în picioare şi am înfruntat-o făţiş, furioasă pe propria mea laşitate.

— Doamnă Danvers, dumneavoastră mi-aţi trimis acele scrisori?

Am privit-o. Chipul ei rămăsese impasibil.

— Nu. doamnă. Nu v-am trimis nici un fel de scrisori.

— Atunci înseamnă că mi le-a trimis Favell. L-am întîlnit la Londra. A încercat să mă şantajeze, trimiţîndu-mi tot felul de tăieturi din ziare. Dar ştiri asta, nu-i aşa? L-aţi mai văzut. El v-a dat adresa noastră.

Am tăcut, aşteptînd un răspuns. Amîndouă ştiam că acesta era adevărul. Ce rost ar fi avut să nege?

Doamna Danvers n-a spus nimic, a continuat doar să mă privească în tăcere. Era de ajuns şi ea ştia asta. Mîinile au început să-mi tremure.

Apoi s-a îndreptat spre uşa din parea opusă a camerei, a deschis-o larg şi s-a întors spre mine.

— V-am spus că vreau să vă arăt ceva. Veniţi aici. Tonul ei nu admitea replică. M-am apropiat încet şi am intrai în cealaltă încăpere.

— Am încercat s-o fac cît mai frumoasă, a spus ea cu o voce joasă.

Reuşise. Patul era acoperii cu o cuvertură din acelaşi material cu draperiile, imprimat cu»modele

discrete, pe jos era un covor înflorat ţesut de mînă. Timp de o secundă, mi s-a părut surprinzător faptul că doamna Danvers are un dormitor atît de rafinat, dar privirea mi-a căzut atunci pe periile de cap cu mîrier de argint aşezate pe măsuţa de toaletă.

— Le recunoaşteţi, nu-i aşa? V-aţi uitat la ele într-o zi, crezînd că nu vă vede nimeni. Lucrurile mele le-am lăsat acolo — oricum nu aveam prea multe şi nu era nimic de neînlocuit printre ele. N-am luat cu mine decît lucrurile ei şi nu m-am mai despărţit de ele de atunci. Aşteptam să am o casă unde să le pot aranja aşa cum doream — aşa cum ar fi dorit ea. Aici nu e chiar acelaşi lucru, bineînţeles, e o casă întunecoasă şi urîtă; ei nu i-ar fi plăcut, avea alte gusturi, ţinea la lux şi la rafinament, dar asta nu are mare importanţă, căci am putut să decorez camerele cum am crezut eu de cuviinţă. Doamna pentru care lucrez mi-a lăsat mînă liberă, e fericită că am acceptat postul. Nu reuşise să găsească pe nimeni care să vrea să stea aici, dar în momentul în care mi s-au arătat aceste camere şi mi s-a spus că le puteam folosi cum vroiam, eu am ştiut că găsisem ceea ce căutam.

Mi-am spus că femeia era nebună. Dar vocea ei suna normal, monotonă şi joasă ca întotdeauna. Ochii îi ardeau ca nişte cărbuni pe chipul palid. Era oare semn de nebunie? Mi-am amintit de ochii injectaţi şi privirea rătăcită a lui Jack Favell.

— Priviţi, a spus ea, deschizînd uşa dulapului. N-am putut să iau cu mine decît o singură rochie. Era rochia ei preferată şi, firește, şi a mea.

Nu vroiam s-o privesc, dar nu aveam încotro. Era o rochie de mătase verde ca smaraldul, fără mîneci, cu o singură bretea. Era cea pe care o purta în fotografia din

revistă şi mi-am amintit pe dală fiecare detaliu: capul dat pe spate, privirea arogantă, mîna rezemată de balustrada scării de la Manderley. ,

— Celelalte lucruri ale ei erau atît de fine şi de delicate, îneît mi-a fost uşor să le iau cu mine.

Doamna Danvers a deschis sertarele, aşa cum făcuse şi în ziua aceea la Manderley, arătîndu-mi eşarfe, ciorapi, lenjerie, cămăşi de noapte, o pereche de papuci aurii şi o trusă de voiaj purtînd iniţialele ei, *“(2%. de Of.”*

— Priviţi, a spus ea cu o.voce visătoare, ce lucruri frumoase are doamna mea.

Eşti nebună, mi-a venit atunci să-i strig, ai făcut o fixaţie! Eram înspăimîntală şi fascinată în acelaşi timp.

-Şi acum, veniţi să priviţi pe fereastră, a spus ea, închizînd sertarele şi uşa dulapului.

Nu m-am mişcat.

— Nu vă fie teamă.

— Nu, am spus eu cu dificultate. Nu.

— Oh, nu vreau să vă fac nici un rău. Nu vă mai urăsc acum. Nu mai însemnaţi nimic pentru mine. Altceva mă interesează.

— Ce vreţi să spuneţi? Ce doriţi, doamnă Danvers? Bani? Sînteţi în cîrdăşie cu Jack Favell, nu-i aşa?

Ea a şuierat amuzată şi atunci am înţeles că mă înşelasem.

— N-are decît să vă ceară bani, idiotul. Pe mine nu mă interesează banii dumneavoastră. Jak Favell? M-am folosit doar de el.

— V-a spus unde locuim?

— N-are decît să vă ceară bani, idiotul. Pe mine nu mă interesează banii dumneavoastră.

— Şi atunci, ce vreţi de la noi? Ce urmăriţi?

Dintr-o dată, am simţit că mă lasă puterile şi m-am

aşezat pe pat. Simţeam că fusesem atrasă într-o capcană din care nu mai puteam scăpa v Nu mai înţelegeam nimic şi eram complet dezorientată. îmi venea să plîng de mila mea.

— Doamnă Danvers, vă implor să-mi spuneţi de ce m-aţi chemat aici şi ce doriţi de la mine. Nu înţeleg.

— Chiar nu înţelegeţi?

-Ştiu că m-aţi urît pentru că m-am măritat cu Maxim.

— Oh, nu mi-a păsat nici o clipă. Putea să se căsătorească cu oricine poftea. V-am dispreţuit, însă, pentru că .aţi încercat să-i luaţi locul doamnei mele la Manderley.

-Îmi pare rău. Totul s-a întîmplat cu atît de mult timp în urmă; nu puteţi uita ce a fost? N-ar fi mai bine să îngropăm trecutul?

— Trecutul este tot ce am, tot ce am avut şi voi avea vreodată, el este totul pentru mine.

— Dar vă puteţi reface viaţa, cu siguranţă că puteţi, aşa cum am făcut-o şi noi.

— Credeţi? Chiar credeţi că aţi făcut-o?

— Da, am strigat eu. N-ar trebui decît să ne lăsaţi în pace.

— Niciodată.

Mi-am ridicai privirea spre ea, şocată de veninul pe care îl pusese într-un cuvînt. Avea două pete roşii pe pomeţi şi ochii îi ardeau ca jarul.

— Cum e să fii măritată cu un ucigaş? Şliţi la fel de bine ca şi mine că e un ucigaş şi mă întreb dacă nu cumva ştiu şi ceilalţi. El a împuşcat-o. Sinucidere? Doamna mea să se sinucidă? Niciodată. Indiferent ce aflase că are, indiferent ce-i spusese doctorul acela. Ea era cea mai curajoasă fiinţă din cîle au trăit vreodată pe acest pămînt. Nu putea să dea dovadă de laşitate sinucigîndu-se, nu-i aşa?

— Nu... nu ştiu. Eu n-am cunoscut-o. Iar concluzia anchetei a fost sinucidere, ştiţi bine. Eraţi acolo.

— Nişte idioţi!

— Aţi auzit argumentele. Existau dovezi.

— Nu era nimic adevărat. Dar nu contează. Adevărul va ieşi la iveală pînă la urmă... Nu trăiesc decît pentru asta, înţelegeţi? De zece ani aştept acest moment, pregătindu-mă pentru el. Ea e tot timpul cu mine, spunîndu-mi ce trebuie să fac. Doamna mea nu m-a părăsit niciodată. Ştia

că eu sînt singura care o iubeşte cu adevărat, ştia că nu avea decît să-mi facă un semn ca să mă arunc în foc pentru ea. Ştie şi acum. “Răzbună-mă, Danny”, îmi spune ea. O văd în fiecare noapte. Mă trezesc şi o văd lîngă mine, zîmbind, şoptindu-mi: “fă-l să plătească, Danny, numai tu poţi să mă răzbuni. Nu mă trăda, Danny”, îmi spune ea, dar eu ştiu că glumeşte. N-am trădat-o niciodată, cum aş fi putut?

Leşinasem la anchetă, leşinasem şi în balconul vilei din Italia. Acum mi-am dorit să leşin, era singurul mod în care aş fi putut să nu-i mai aud vocea de om nebun şi să-i nu-i mai văd ochii arzători. Dar nu puteam să leşin. Am rămas tremurînd, pe marginea patului.

Într-un tîrziu, s-a oprit. A ieşit din transa hipnotică, la fel de brusc precum intrase şi a revenit la vocea ei normală.

, ’ — Cînd doriţi, veniţi în salon. Voi cere să ni se aducă ceaiul.

Nu vroiam să mai rămîn nici o clipă în camera-sanctuar, închinată memoriei unei fiinţe care nu locuise niciodată aici. Dar n-am putut să mă ridic imediat, mă simţeam prea slăbită.

Un sertar rămăsese pe jumătate tras afară şi o eşarfă de mătase ieşea din el ca un abur. M-am întrebat, fără emoţie, dacă Rebecca o purtase vreodată. Nu simţeam nici un fel de frică, nu fantoma ei era cea care mă ameninţa.

În camera alăturată s-au auzit voci şi clinchet de ceşti. M-am ridicat şi am intrai în salon, unde o servitoare tînără aşeza tava cu ceai pe o măsuţă, sub privirea critică a doamnei Danvers.

— Staţi jos, doamnă.

Am surprins privirea întrebătoare a servitoarei. I se părea, probabil, ciudat, că doamna Danvers îmi spunea astfel, dar ştiam bine că n-ar fi putut niciodată să mi se adreseze din respect cu “Lady sau doamna de Winter”.

Am rămas în tăcere o vreme, căci nu se mai putea face conversaţie după cele întîmplate. Ne-am băut ceaiul fierbinte, fără să ne atingem de chec sau de brioşe.

Aş fi vrui s-o întreb dacă se angajase aici în momentul în care Favell îi spusese unde sîntem. Aş fi vrut să-i spun: am văzut coroana pe care ai trimis-o şi cartea de vizită pe care ai scris iniţiala. Nu ţi-a fost de ajuns că ai distrus în incendiu Manderley? Ce mai vrei acum?

Dar cuvintele rămîneau neroslite, întrebările pluteau în aer, încărcîndu-l cu electricitate. Toi ce am reuşii să întreb a fost:

— Sînteţi fericită aici, doamnă Danvers?

Ea m-a privit cu milă.

— Fericită? N-am mai putut fi fericită de cînd a murii doamna mea şi bănuiesc că nu voi mai fi niciodată.

— Dar aţi putea încerca, ştiu că...

— Ce ştiţi? Că ea a însemnat totul pentru mine, din clipa în care am văzul-o pentru prima dată şi pînă îmi voi da ultima suflare? Asta ştiţi?

— Da, am spus eu, presupun că da.

M-am simţit dintr-o dată cumplit de obosită. Aş fi putut să mă întind pe jos şi să dorm zile în şir, m-am gîndit eu.

— Am avut privilegiul s-o cunosc şi s-o iubesc. Altceva nu mai contează.

Nu mai era nimic de spus. Mi-am terminat ceaiul.&apitolul JC)

^Lram atît de obosită după cele întîmplate, că am adormit de îndată ce am pus capul pe pernă, căzînd într-un somn adînc şi fără vise. Cînd m-am trezit, camera era scăldată de lumina lunii.

M-am ridicat din pat şi m-am dus la fereastră. Am privit grădina, aducîndu-mi aminte de Manderley în nopţile de vară şi de grădina Beatricei, după înmormîntare, gîndindu-mă că niciodată nu fusesem liniştită pentru multă vreme, că eram veşnic ameninţată de ceva sau prinsă în vîrtejul unor furtuni. M-am întrebat atunci dacă situaţia se va schimba vreodată. Probabil că nu.

Am coborît şi am ieşit în grădină. Era o noapte foarte caldă şi mirosul florilor era ameţitor. Am rămas o vreme nemişcată, inspirînd adînc şi mirosul dulce m-a făcut să mă

gîndesc la florile mici şi albe care acopereau zidul pensiunii din Italia. Apoi mi-am amintit din nou de doamna Danvers.

Stăteam pe scaun în faţa ei, sorbind ultimele înghiţituri de ceai, întrebîndu-mă dacă mă chemase doar pentru a-rni arăla camera-sanctuar şi penlru a-mi aminti de trecut. Asta era tot? Nu-mi venea să cred. Am'privit-o cum stătea nemişcată, o siluetă neagră şi ţeapănă. Mi-a venit să rid. Nu eşti decît o bătrînă nebună, care trăieşte în trecut, m-am gîndit eu, în timp ce noi avem un viitor înaintea noastră. Şi am văzut copiii alergînd pe pajişte, l-am văzui pe Maxim inlrînd în casă cu un zîmbet pe buze.

Cum ar l'i putut o bătrînă nebună să ne influenţeze viaţa? Am simţit atunci cum creşte în mine un sentiment de hotărîre şi de siguranţă; nu mai eram o fetişcană timidă şi speriată, eram o femeie în toată firea şi nu mă mai temeam de ea. Eram doar furioasă pe ceea ce îmi făcuse, acum ca şi în trecut, încercînd să mă umilească şi să mă înjosească, să mă înstrăineze şi să mă despartă de Maxim.

Pentru o clipă, privirile ni s-au înlilnit. Nu mă cunoaşle, m-am gîndit, crede că am rămas aceeaşi şi încearcă să mă înspăimînte cu aceleaşi metode ca la Manderley.

M-am ridicat în picioare.

— Doamnă Danvers, cred că nu înţelegeţi cît de diferită este situaţia de acum de cea care a fost. Totul s-a schimbat, iar dumneavoastră continuaţi să trăiţi în trecui.

Ea m-a privit în tăcere, cu ochii strălucitori. Era greu de spus ce gîndea.

— Vă rog să mă ascultaţi cu aienlie. Găsesc că este foarte trist modul în care vă agăţaţi de trecut, vorbind despre Rebecca de parcă ar fi vie şi păstrîndu-i lucrurile în acel... sanctuar. Nu vi se pare cam morbid? Nu aveţi nimic de cîştigat în felul acesta, nu vă daţi seama? Nu veţi fi niciodată fericită, ducînd o astfel de viaţă.

— Cum îndrăzniţi să-mi spuneţi mie ce să fac? a şuierat ea. Nici măcar n-aţi cunoscut-o.

— Nu, deşi mi se pare că o cunosc — am trăit în umbra«i aproape o jumătate din viaţa mea.

— Ea v- ar fi dispreţuit.

— Probabil. Ca şi dumneavoastră.

— Da.

— Vedeţi, aici e problema. Nu-mi pasă. Nu mă interesează absolut de loc părerea dumneavoastră. Il am pe Maxim — am o casă, un viitor, o viaţă de trăit. Trecutul nu mai contează.

A rîs, plină de dispreţ. Nu era un sunet plăcut.

— Lăsaţi-ne în pace. Nu ne puteţi face nici un rău, nu vă daţi seama? Nu vedeţi că nu mă înspăimînlaţi deloc?

Era adevărat. Fireşte, nu-mi făcea plăcere să mă aflu aici şi vederea chipului ei palid, cu ochii adînciţi în orbite, mă înfiora. Dar mă simţeam puternică şi plină de curaj. îmi venea să-i rîd în faţă.

— La revedere, doamnă Danvers, am spus eu întinzîndu-i mîna. Ea n-a schiţat nici un gest, a continuat să mă fixeze şi eu mi-am retras calmă mîna, susţinîndu-i privirea fără să clipesc.

*

În timp ce ne îndreptam spre ieşire, doamna Danvers s-a oprit şi a spus, de data aceasta liră să mă privească:

— Ar trebui să mărturisească. Asta e dorinţa ei şi nu voi avea linişte pînă cînd nu se va îndeplini. Pentru asta trăiesc, înţelegeţi?

A rămas în prag, privindu-mă fără expresie pînă cînd maşina s-a îndepărtat.*

Am coborît pe cărare pînă la banca de sub măr. Fructele mari străluceau ca argintul, erau aproape coapte. Venea toamna.

M-am aşezat pe bancă şi, pentru cîteva clipe, mi s-a părut că plutesc deasupra grădinii, ca un duh imaterial. Mă simţeam încă foarte obosită şi după-amiaza petrecută cu doamna Danvers în casa aceea sumbră îmi părea acum ireală, nu mai ştiam dacă nu fusese cumva doar un vis sau o halucinaţie.

Am simţit atunci că mă cuprinde spaima, gîndindu-mă că înnebunisem şi că era posibil ca totul să se fi petrecut

doar în mintea mea, zdruncinată de prea multe frămîntări şi nelinişti. Poate că eram ca Favell şi ca doamna Danvers, poate că nebunia începuse să mi se citească şi mie în privire.

Mi-am încleştat mîinile, încercînd să mă calmez. Maxim se va întoarce peste două zile şi totul se va rezolva, mi-am spus eu. Maxim. Am încercat să mi-l închipui şi n-am reuşit. În locul lui îmi apăreau în minte toate chipurile pe care le văzusem în viaţa mea, ale portarilor de hotel şi chelnerilor de la restaurantele pe care le frecventaserăm, ale servitorilor de la Manderley, al preotului care slujise la înmormîntarea Beatricei, al tînărului care o însoţea pe doamna van Hopper, al lui Jack Favell şi al tatălui meu. Dar Maxim rămînea un simplu nume fără chip. Nu ştiam cum arată soţul meu.

Atunci am auzit un foşnet în iarbă. Grădina îmi părea străină şi rece, un loc bînluit de fantome. Nu mai recunoşteam nimic din ceea ce mă înconjura, era ca şi cum nu mai fusesem niciodată pe aici. Ceva s-a mişcai din nou în iarbă. Ar fi pulut fi o pasăre, sau o cîrtiţă, dar ştiam că nu e aşa. Am aşteptat să-i văd umbra apărînd pe iarba din faţa mea, dar n-a apărut şi am presupus că prefera să se ascundă, ca să mă înspăimînte şi mai mult.

N-o puteam vedea, dar îi auzeam limpede vocea, şoptindu-mi cu răceală:

“Tu nu contezi. El e cel care trebuie să mărturisească. Adevărul va ieşi la iveală, căci eu pentru asta trăiesc. Ea îmi spune ce să fac, ea ştie totul. Cum e să fii măritată cu un ucigaş? Ştiu că ie gîndeşti la asta mereu, ţi se citeşte pe faţă. Cînd eşti cu el, priveşie-l. Cînd te atinge, priveşte-i mîinile. Mîinile lui au ţinut un pistol, mîinile lui i-au transportat cadavrul pe vas, erau pline de sînge. Am aşteptai atîţia ani, sînt obosită. Dar ea nu e, ea nu oboseşte niciodată. *Pot să aştept aricit va fi nevoie, Danny,* mi-a spus ea, dar trebuie să mă ajuţi. O ajut. Totul va ieşi la iveală, ştii bine că aşa se va întîmpla. Chiar credeai că vă puteţi întoarce aici şi că veţi trăi fericiţi şi netulburaţi, ca nişte

oameni nevinovaţi? în casa asta minunată, dar care nu se compară cu Manderley? Chiar credeai că veţi avea copii, pe care să-i creşteţi aici, ascunzîndu-le adevărul şi pretinzînd că trecutul n-a existat? Fireşte că nu puteai să crezi aşa ceva. Nu voi avea linişte pînă cînd nu se va împlini dorinţa doamnei mele. Nu te voi lăsa în pace cît timp adevărul nu va ieşi la iveală. Ajută-ne. Atunci se va sfirşi totul şi pentru tine”.

Vocea a continuat să-mi şoptească un timp care mi s-a părut infinit, fără să pol să-mi astup urechile sau să plec de acolo. Apoi a tăcut brusc, eliberîndu-mă. în mintea mea s-a făcut linişte, iar grădina şi-a recăpătai înfăţişarea ei obişnuită. M-am întors în cameră şi am dormit adînc pînă dim'ineaţa.

M-a trezit soneria telefonului.

— Tocmai l-am condus pe Maxim la gară, a spus vocea lui Frank Crawley, pe un ton atît de firesc şi de bine dispus, încît am simţit aproape că-mi dau lacrimile. Bunul şi dragul nostru Frank, atît de cinstit şi de loial.

— Mulţumesc că m-ai sunat, Frank. Mă gîndeam că... nu, n-are nici o importanţă.

— S-a întîmplat ceva?

— Nu... nu s-a întîmplat nimic.

— Ai o voce cam ciudată.

Am ezitat. De ce să nu-i spun? Era singurul care ar fi înţeles despre ce era vorba, era singurul care ne cunoştea trecutul. Simţeam nevoia să-mi descarc sufletul de povara şoaptelor şi a tuturor acestor temeri şi amintiri. Frank ar fi ştiut cum să mă liniştească, ar fi ştiut să-mi spună ce să fac. Fusese întotdeauna alături de mine la Manderley, îmi povestise despre Rebecca, mă ajutase atunci cînd îmi fusese greu. Ştiam că trebuie să-i spun.

Dar n-am făcut-o.

— M-am săturat de singurătate, am spus eu. Mă bucur că Maxim vine acasă. în rest, lotul e bine.

*

Mi-am petrecut toată ziua singură. Dora îmi trimisese

un mesaj prin Ned, în care îmi spunea că trebuie să se ducă la dentist, iar el lucra în capătul cel mai îndepărtat al grădinii, aşa că de-abia l-am văzut. N-am primit nici un telefon şi nici o scrisoare, nu m-a vizitat nimeni. M-am învîrtit prin casă fără rost, neştiind cu ce să-mi mai ocup mintea. Afară era încă foarte cald, dar cerul era acoperit de nori întunecaţi. Simţeam o

nelinişte sîcîitoare, dar n-am mai auzit şoapte sau paşi şi n-am mai văzut umbre pe iarbă.

Ce prostie, mi-am spus eu dintr-o dată, femeia e nebună, nu are ce să ne facă. Am urcat în cameră şi am început să-mi examinez garderoba, căutînd ceva de îmbrăcat care să-i placă lui Maxim. Mi-am amintit cu milă de hainele scumpe şi elegante ale Rebeccăi, rînduri după rînduri de mătăsuri şi taftale şi la ce-i folosiseră? N-o făcuseră să fiş nici mai fericită, nici mai iubită, iar acum nu mai aveau valoare decît în mintea unei nebune.

M-am oprit o clipă şi am privii în jur. Era o cameră plăcută şi nepretenţioasă, m-am gîndit eu, un refugiu la fel de sigur ca însăşi casa şi mi s-a părut atunci că mă aşteptase să-mi revin dintr-o criză de nervi, în timpul căreia mă comportasem ciudat, fără să mă pol stăpîni, iar casa mă acceptase înapoi ca pe un copil rătăcit.

M -am îmbrăcat într-o rochie de pînză aibă, m-am pieptănat şi, în timp ce-mi strîngeam părul la spate, am observat cîteva şuviţe albe la tîmple. Am încercat să le ascund sub celelalte, dar n-am reuşit, aşa că nu le-am mai dat importanţă. Eram încă tînără, dar mai în vîrstă cu cîţiva ani decît fusese Rebecca. Ea n-a apucat să mai , aibă fire albe, m-am gîrjdit eu cu un sentiment de triumf şi, pentru o clipă, mi-a revenit în minte fotografia din revistă, dar n-am simţit acum decît un fel de milă.

Unde era acum Rebecca? Nicăieri. Moartă. Nu ştiam, nu mă gîndisem niciodată la asta. Mi-am amintit de fetiţa care fusesem, apoi de fata stîngace care se măritase cu Maxim şi venise la Manderley ca tînără mireasă, de soţia iubitoare, impresionată şi înfricoşată de tot ce era în jurul ei

— locuri, oameni, amintiri — şi le-am văzut pe toate înşiruite în mintea mea, fiecare estompîndu-se pentru a face loc altei imagini. Şirul seîncheia aici, cu femeia care îşi privea şuviţele de păr alb în oglindă. Toate erau aceeaşi persoană. Eu, Şi toluşi nu erau decît fantome, încetaseră să mai existe. Ce se întîmplase cu ele? Nu muriseră, ca Rebecca, dar nu mai existau. Cîte persoane sînt în noi, ca păpuşile ruseşti, ascunse una într-alta?

Pentru o clipă, m-am înfricoşat, căci pierdusem contactul cu persoana cu care mă obişnuisem de atîţia ani, soţia iubitoare şi modestă, loială şi fără secrete, care fusese fericita să trăiască în exil de dragul soţului ei, care nu auzea şoapte şi nu era urmărită de umbre. Aveam nevoie de calmul şi de forţa ei, de sprijinul pe care mi-l putea oferi. Mă schimbasem şi continuam să mă schimb, dar nu-mi mai aminteam cînd începuse schimbarea şi nu-i înţelegeam motivul.

Dar atunci am auzit zgomotul unei maşini şi, imediat după aceea, paşii lui Maxim, l-am auzit strigîndu-mă şi mi-am revenit. Am ieşit şi am coborît în fugă treptele pînă la hol, unde mă aştepta el.&apitolul 20

(j obbett’s Brake era aproape complet încercuită de dealuri, cu excepţia unui singur loc spre care ochiul era atras inevitabil, o spărtură în dealul dinspre vest. În anumite momente ale zilei turla unei biserici care se vedea în zare reflecta lumina soarelui, scînteind în mii de raze, iar seara se contopea cu cerul într-o ceaţă difuză. Consultînd o mulţime de reviste, am reuşit să fac un plan de amenajare a părţii de grădină care dădea spre spărtura din deal. Ned curăţase pămîntul de tufe şi am plantat un pîlc de copaci, de la care porneau două şiruri de nuci cu coroanele legate, astfel încît să formeze o arcadă. La capătul ei am pus o bancă, astfel încît, după ce treceam printre copaci şi pe sub arcadă, puteam privi turla bisericii din zare prin spărtura dealului.

Eram foarte mîndră de ceea ce realizasem în partea aceea de grădină şi simţeam că îmi aparţine cu adevărat.

Nu mai simţisem niciodată cu atîla intensitate că îmi aparţine ceva, deşi ştiam bine că era vorba de o nimica toată faţă de restul grădinii. Plănuisem ca toamna să plantăm, Ned şi cu mine, sule de Hori sub copac; Ned a descoperit un izvor secat sub nişte pietre şi am început să ne gîndirn cum să-l aducem din nou la suprafaţă.

Serile începuseră să fie mai răcoroase, cu un abur de ceaţă sub copaci. Am irecut pe sub arcadă şi ne-am aşezai pe bancă; Maxim mi-a vorbii despre Scoţia, despre Frank şi despre lucrurile pe care plănuia să le mai facă şi eu l-am ascultat în tăcere, detaşată, ca şi cum ar fi fost o persoană aproape necunoscută.

Atunci cînd îl cunoscusem, Maxim părea întruchiparea perfectă a omului de lume, simţindu-se în largul lui în hoteluri, la Londra şi în societate, acordînd o mare atenţie croielii unui costum, mărcii loţiunii de bărbierit şi punctualităţii cu care îi parveneau scrisorile. Eram înspăimîntată de nivelul pretenţiilor lui şi trăiam mereu cu frica de a nu fi la înălţime.

Mai tîrziu, atunci cînd totul se schimbase, Maxim se prăbuşise psihic şi devenise, în anii exilului nostru, total dependent de mine, bazîndu-se doar pe devotamentul şi tăria de care dădeam dovadă. Mă obişnuisem cu această schimbare şi eram fericită cu noul Maxim, atîta timp cît rămîneam în cadrul aceluiaşi stil de viaţă, liniştii şi banal.

Acum, privindu-l, îmi dădeam seama cît de mull se schimbase- din nou; Cobbetl’s Brake fusese visul şi dorinţa mea, eu simţisem nevoia absolută să ne întoarcem aici.

Cu loate acestea, Maxim fusese acela care se adaptase cel mai bine; devenise întruchiparea moşierului dedicat trup şi suflet domeniului său, care cunoaşte şi îndrăgeşte lot ce ţine de viaţa la ţară — oamenii, recoltele, animalele — într-un mod complel diferii de maniera oarecum feudală pe care o avea faţă de Manderley.Arăta mult mai tînăr, se bronzase şi îşi pierduse aerul de orăşean, dar se îmbrăca la fel de bine, cu un gust înnăscut pentru haine, care mie îmi lipsea cu desăvîrşire.

Îl ascultam vorbind şi dădeam din cap a încuviinţare, zîmbindu-i din cînd în cînd. îngropasem adînc în mine ceea ce se petrecuse în lipsa lui şi nu intenţionam să-i povestesc vreodată cum venise ea aici, înspăimîntîndu-mă cu nebunia ei şi otrăvind totul prin simpla ei prezenţă, în afară de colţul acesta de grădină. Locul acesta rămăsese neatins, ea nu fusese aici şi nici nu cunoştea existenţa lui, locul acesta îmi aparţinea în continuare.

— S-a întîmplat ceva? m-a întrebat Maxim, în timp ce ne întorceam spre casă.

M-am prefăcut că n-am auzit şi am schimbat subiectul.

— Crezi că Frank chiar vrea să vină? Mi-ar place să-i ştiu în apropiere — ar fi ca şi cum ne-am mări familia.

Frank urma să vină împreună cu soţia şi copiii în septembrie, pentru cîteva zile, ca să vadă ferma pe care Maxim o aranja pentru ei şi, dacă le plăcea, conveniseră să rămînă aici, căci domeniul era prea mare ca să poată fi administrat de un singur om.

— Sper să le placă Tinutt’s Farm şi să rămînă aici, am spus eu, cu o veselie prefăcută.

Maxim s-a oprit în faţa mea şi mi-a pus mîinile pe umeri, privindu-mă cu atenţie.

— Draga mea, ştii bine că nu te poţi ascunde de mine. Noi nu avem secrete unul faţă de celălalt, nu-i aşa?

M-am gîndit la mormanul de secrete care se tot adunaseră de cînd venisem aici. Şi la cele de dinainte. Am tăcut.

— Ce s-a întîmplat? Uită-te în ochii mei, a spus el, cu aceeaşi voce categorică pe care o folosise faţă de mine atunci cînd îl întîlnisem. Te cunosc foarte bine. Crezi că am uitat? Ştiu că ţi-a fost teamă, ştiu că ai fost îngrijorată. Am stat treaz noaptea lîngă tine şi ţi-am văzut expresia neliniştită de pe chip. Eşti foarte bună cu mine şi încerci să mi-o ascunzi, aşa cum făceai şi în străinătate, dar eu am ştiut de fiecare dată.

Am simţit că îmi dau lacrimile. Aş fi vrut atît de mult să-i spun totul, fiecare amănunt, fiecare teamă care se

strînsese în sufletul meu de cînd găsisem coroana de crini, să-i povestesc despre doamna Danvers şi Jack Favell şi, mai presus de orice, despre vocile care şopteau. I-am simţit mîinile mîngîindu-mă, mîinile pe care le cunoşteam atît de bine, pe care le privisem de mii de ori cojind o mandarină, manevrînd volanul unei maşini, odihnindu-se pe balustrada punţii unui vas, mîinile pe care le iubeam atît de mult şi care erau pentru mine însăşi esenţa fiinţei lui.

Dar vocea insinuantă şi rea continua să-mi şoptească despre aceleaşi mîini.

— Sînt doar obosită, am spus eu. A fost foarte cald şi ţi-am simţit lipsa.

M-am întors şi am intrat în casă.

*

De ce nu i-am spus? Ştiu acum că aşa ar fi trebuit să fac, Maxim era suficient de puternic, nu mai avea nevoie de protecţia mea, nu se mai temea de trecut. Şi cu toate acestea, nu i-am spus nimic. Eram înfricoşată şi confuză, iar cînd a intrat şi el în casă, am continuat să-i pun întrebări despre familia Crawley. Maxim mi-a răspuns scurt, apoi a intrat în birou şi a închis uşa. Ocazia trecuse. îmi purtam mai departe povara secretelor şi era foarte, foarte grea.

Cînd m-am dus la culcare, mult mai tîrziu, l-am găsit pe Maxim stînd lîngă fereastra deschisă. Pe colinele din jurul casei, cucuvelele zburau printre copaci, lipind scurt cu glasurile lor ascuţite.

— Ce bine ar fi să plouă, am oftai eu.

Maxim a rămas tăcut. M-am apropiat de el şi am privii pe fereastră, aşleptînd să se întoarcă spre mine sau să facă vreun gest.'N-a făcut-o. Am simţit o răceală din partea lui, dar nu ştiam ce aş fi putui face. Era vina mea, îi tăinui am ceva şi el se simţea frustrat.

Nu. Mai era ceva. Simţeam că sînt prinsă într-un păienjeniş invizibil şi că orice mişcare sau gest al meu nu face decîl să mă înlănţuie şi mai mult.

Am rămas trează mult timp, nefericită şi înfricoşată, ascultînd vaietele cucuvelelor.

Dar la micul dejun, Maxim şi-a ridicat privirea din ziar şi mi-a spus:

— Vremea va rămîne frumoasă. Ce-ai zice să dăm o petrecere?

— O petrecere? Ce fel de petrecere? De ce?

— Scumpa mea, nu e nevoie să intri în panică. Vei putea să te lauzi cu grădina ta.

— N-am cu ce să mă laud, ce-a fost mai frumos a trecuţii în plus, de abia am început s-o aranjez.

— Are vreo importanţă? Arată bine, c îngrijită, sînt şi flori. Lumea o va admira.

— Ce fel de lume?— Vecinii, oamenii din împrejurimi — nu putem trăi ca nişte pustnici; atîta timp cît cumpărăm pămînt şi ne mărim domeniul, toţi vor dori să vină. În definitiv, e necesar să fii bine văzut în zonă. Familia Butţerley pare să cunoască pe toată lumea, întreab-o pe Bunty pe cine ar trebui să inviţi. Şi fă o listă ceva mai mare, sînt o mulţime de sate prin împrejurimi.

Ştiam. Nu vroiam să mă gîndesc la asta.

La Manderley primeam şi făceam nenumărate vizite şi toţi se aşteptaseră să dăm petreceri. Petrecerile date de Rebecca erau celebre. Mi-am amintit de unica petrecere pe care am dat-o ca stăpînă acolo, balul mascat la care făcusem acea gafă îngrozitoare.

— Credeam că vom duce o viaţă liniştită aici, am spus eu. Ziceai că vrei să ne întoarcem acasă şi să...

Mi-am muşcat buzele. Să ne ascundem? Nu puteam spune asta. Dar Maxim se schimbase atît de mult, redevenind, în atîtea privinţe, cel de odinioară, sigur pe sine, dominator, ştiind cu precizie ce vroia şi cum să obţină ceea ce dorea, încît nu mai avea aproape nimic comun cu omul retras şi nesigur din exil. Mi-am dat seama atunci că schimbarea mă deranja doar pentru că Maxim cel din exil fusese atît de apropiat de mine.

El s-a ridicat în picioare.

— Nu trebuie să fie ceva special-o simplă “garden-party”. Poţi să te ocupi tu de băuturi? Ţi-ar prinde bine.

— Ce vrei să spui? Că mi-ar mai ocupa timpul?

— Nu, nu vroiam să spun asta.

— Sînt perfect mulţumită.

— Oare?

— Da, Maxim, sînt. Ce s-a întîmplat? De ce ne certăm? Noi nu ne certăm niciodată.

Maxim s-a îndreptat spre uşă.

— Uneori nu ajunge să fii perfect mulţumit, a spus el şi a ieşit.

Am rămas pe loc, privind coaja de măr încolăcită pe farfurie. Nu înţelegeam ce vroia să spună. Totul era foarte ciudat şi nu ştiam de ce, sau ce ar fi trebuit să fac.

Mîhnită, m-am dus să-i telefonez lui Bunty Butterley.

%&api toiul -2/

totuşi, urma să fie petrecerea mea. Eu o organizam şi nimeni altcineva. Vroiam să fie o zi minunată şi eram sigură că aşa va fi. Din momentul în care am înţeles asta, m-a cuprins nerăbdarea de a o face, iar toate umbrele şi şoaptele au dispărut.

Prima mea reacţie la sugestia lui Maxim fusese una de spaimă, pentru că mă gîndisem imediat la balul de la Manderley şi la tot ceea ce se întîmplase atunci, într-o serie de secvenţe cumplite care mă aveau drept protagonistă şi simţisem că mi se opreşte inima în loc.

Dar balul acela nu avea nici o legătură cu mine, fusese o recepţie grandioasă, cu pretenţii, genul de petrecere pe care îl detestam şi căruia nu-i găseam nici o justificare. Nici unul dintre noi nu-şi dorea aşa ceva, dar era o tradiţie şi o obligaţie morală a celor de la Manderley, aşteptată cu nerăbdare de tot ţinutul.

“Era atracţia verii pentru noi şi acum ne lipseşte teribil”, îmi spusese o matroană locală.

Se referea la balurile date de Rebecca, fireşte. Petrecerile erau domeniul ei predilect, erau creaţiile ei şi ale doamnei Danvers. La venirea mea, n-am avut nici un cuvînt de spus în această privinţă, lotul s-a desfăşurat conform schemei bine stabilite cu mulţi ani în urmă şi nu mi-a rămas

decît să asist neputincioasă.

O astfel de petrecere ar fi fost oricum nepotrivită acum, atît de curînd după război, căci se serveau languste şi şampanie, se agăţau lampioane chinezeşti în toţi copacii din grădină, se construia un ring de dans şi se angaja o orchestră, se organizau focuri de artificii şi concursuri de costume. Muncitorii agricoli îşi lăsau treburile deoparte şi munceau la organizarea balului săptămîni de-a rîndul, iar servitorii nu se mai gîndeau la nimic altceva.

Dar aici nu aveam armate de servitori şi nu existau muncitori agricoli; eu îi aveam doar pe Dora şi Ned şi puteam apela, în caz de nevoie, — la doamna Peck. Cobbett’s Brake nu era Manderley, nu aparţinea întregului ţinut, era o locuinţă veche, frumoasă şi intimă.

Trebuia să fie o “garden-party”, cu mese aşezate sub copaci, pe terasă, pe pajişte, iar oamenilor mai în vîrstă la rezervasem salonul cel mic şi sufrageria, ca să se poată adăposti de arşiţă şi să bea un ceai la răcoare, dar vroiam să invit cît mai mulţi tineri.

— Spune-le fetelor tale să-şi cheme prietenii, i-am spus eu lui Bunty. Ned o să pună la punct vechiul teren de tenis, iar eu o să curăţ setul de croquet pe care l-am găsit în pivniţă. Vreau să văd cît mai mulţi tineri rîzînd şi distrîndu-se.

Bufetul urma să fie în bucătărie şi sub umbrar, cu sandviciuri, chec, tarte cu fructe, zmeură cu frişcă şi ceai, un bufet de'modă veche. Mai spre seară, pentru tineri, s-ar fi servit şi băuturi.Vroiam să pun vaze cu flori peste tot prin casă şi pe toate mesele, Hori culese din grădină, nu aranjamente florale pretenţioase cumpărate de la florărie.

— Mi se pare grozav că dai o petrecere, a spus Bunty cu o faţă radioasă, adăugînd diverse nume pe listă, pe măsură ce-i veneau în minte. N-am mai avut o petrecere pe aici de dinainte de război, dacă nu punem la socoteală sărbătorile cîmpeneşti. Ultima mare peirecere a fost nunta fetei lui Kirkley; s-a dansai în hambar, iar clopotele au bătut la miezul nopţii. Cred că o să fie superb.

Nimeni nu considera că eram datori să organizăm o petrecere, nimeni nu se aştepta să fie ceva grandios, doar pentru că eram cine eram, numele de Winler nu le spunea nimic special, CobbeU’s Brake nu era Manderley.

— Ai avut dreptate, i-am spus eu lui Maxim a doua zi. Mă bucur că te-ai gîndit la o peirecere.

— Grozav, a spus el, fără să-şi ridice ochii din ziar.

— Sînt totuşi surprinsă. Erai atît de îngrijorai că

oamenii îşi vor aminti, că vor pune întrebări şi ne vor privi pieziş...

— Da.

— Nimeni n-a lacul-o.

— Perfect.

Era distant şi rece, n-avea rost să mai continui conversaţia. Am ieşit din cameră.

Dar vroiam să mă bucur de petrecere. Era un nou început, m-am gîndit eu.

Aşa părea. Vremea a rămas frumoasă şi toată ziua am muncit în soare, Dora şi sora ei, doamna Peck, Ned şi cu mine. Am scos afară mesele şi scaunele împrumutate de la primărie, am aşezat feţe de masă proaspăt spălate şi vase cu flori pe fiecare masă. Toată

lumea rîdea şi făcea glume, toţi îşi doreau ca petrecerea să fie un succes şi eu încercam să mă ocup de toate, să fiu atentă la fiecare detaliu, aşa cum nu se întîmplase niciodată la Manderley.

Maxim îşi petrecuse dimineaţa cu treburi, dar înainte de prînz a venit să mă vadă în grădină.

— Pari mulţumită, a zis el.

— Mă distrez grozav, am spus eu.

L-am privit. Avea o expresie ciudată.

— Ce s-a întîmplat? l-am întrebai eu.

Nu mi-a răspuns.

— Maxim?

M-a mîngîiat uşor pe obraz. I-am luat mîna şi mi-am îngropat faţa în ea.

— Să mai pun o masă pe terasă, doamnă Winter? Dora spune că în bucătărie nu mai încape nimic.

Vîrtejul pregătirilor ne-a cuprins din nou, ziua îşi urma propriul ei curs.

Şi în definitiv, merita, mi-am spus eu, controlînd pentru ultima dată totul. Era o zi superbă, căldura devenise suportabilă după prînz şi gazonul proaspăt tuns împrăştia un miros dulce. Am trecut pe sub arcada nucilor, oprindu-mă să privesc jocul luminii strecurîndu-se printre frunze şi turla bisericii din zare, încadrată de dealuri. Am respirat adînc şi mi-am dat seama că eram emoţionată ca un copil la prima lui petrecere. Nu avea ce să se întîmple, nu aveam ce gafă să fac, totul urma să fie perfect.

Ar fi trebuit să mă întorc, invitaţii puteau să sosească din clipă în clipă. Dar am mai zăbovit sub copaci şi nimeni n-a venit să mă caute, nimeni nu ştia unde sînt. Dacă âş fugi acum, m-am gîndit eu, n-ar observa nimeni şi petrecerea ar avea loc fără mine. Dar aici nu era Manderley, unde nu coniam, aici eram în centrul a tot ce se întîmpla, petrecerea era a mea.

Auzeam o voce strigînd în depărtare şi clinchetul slab al farfuriilor, dar am rămas pe loc, dorindu-mi ca această clipă să nu se mai sfirşească niciodată. Şi atunci am privii în jur şi am văzut copiii venind spre mine pe sub arcadă, ţinîndu-se de mînă, cu feţele strălucitoare de bucurie.

— Vino, au spus ei. Vino cu noi.

Şi i-am urmat, întorcînd spatele bisericii din zare, spre grădina unde primii invitaţi începuseră să sosească.

*

De fiecare dată cînd mi-am amintit de acea zi, în toţi anii care au urmat, mi-a apărut în minte ca o zi încîntătoare, perfectă din toate punctele de vedere, care fusese aşa pînă să se apropie de sfîrşit. Oameni cu fele fericite, rîzînd şi conversînd la soare; tineri jucînd lenis, zgomot de minge lovită cu racheta şi aplauze.

Dintr-o dată, toată tensiunea dintre mine şi Maxim a dispărut şi ochii ni se întîlneau în timp ce treceam printre

oaspeţi, rîzînd şi glumind, lacînd prezentări, iar privirile noastre erau pline de dragoste.

O scenă îmi revine în minte de fiecare dată, ca o fotografie de grup. Dora ieşea din bucătărie cu o tavă plină de ceşti albe de porţelan, Ned o urma, purtînd un vas cu apă fierbinte din care ieşeau aburi, Bunty Butterley, cu o rachetă de tenis în mînă, rîdea în hohote, cu capul dat pe spate, Maxim zîmbea, aprinzînd ţigara unei doamne.

A

În spatele nostru se înălţa casa, cu cărămizile ei trandafirii strălucind în soare, mesele erau răspîndite pe pajişle, încărcate de Hori, acesta era decorul perfect al piesei care se juca în grădină.

Dar cel mai clar mă văd pe mine, îmbrăcată în rochia albă de pînză, slînd în mijlocul lor şi îmi amintesc sentimentul care mă cuprinsese, un amestec de dragoste, bucurie şi mîndrie. îl mai simt uneori şi acum, după atîţia ani, ca parfumul uşor al unui flacon gol de colonie şi atunci retrăiesc scena din acea ultimă şi perfectă zi, înainte ca totul să se sfirşească dintr-o dată.

Cineva s-a mişcat şi piesele strălucitoare ale caleidoscopului s-au aranjat într-un model diferit. Razele soarelui s-au reflectat într-o fereastră şi sticla a căpătat o culoare purpurie.

Bunty se afla la numai cîţiva paşi de mine, aşa că am auzit-o limpede.

— Doamne sfinte! A venit bătrînă doamnă Beddow. Am invitat-o ca să n-o jignesc, ştiam că nu mai iese aproape de loc din casă. Asta zic şi eu petrecere!

Cred că am ştiut despre cine era vorba în aceeaşi secundă, înainte de a-mi ridica ochii spre ea, deşi numele şi adresa nu-mi spuseseră nimic, atunci cînd le copiasem de pe lista lui Bunty.

Bătrînă doamnă păşea încet pe sub arcadă, îndreptîndu-se spre noi, sprijinindu-se de braţul însoţitoarei ei. Deşi mă aşteptam deja s-o văd, vederea siluetei ei înalte şi negre care se apropia mi-a provocat acelaşi şoc şi am

simţit acelaşi gol în stomac ca întotdeauna. Dar în acelaşi timp, am realizat că ceea ce îi spusesem în după-amiaza aceea fusese purul adevăr. Nu era pentru mine decît o bătrînă nebună, care pierduse contactul cu realitatea şi care nu avea nici o putere asupra mea.

Dar Maxim nti ştia asta, nu ştia că o întîlnisem şi că îngrijorarea pe care am simţit-o era din pricina lui, căci mă frămînta gîndul cum avea să reacţioneze şi ce avea să simtă.

Umbra ei neagră a pîrjolit iarba grădinii.

Maxim venea din partea opusă. N-am îndrăznit să— I privesc, ştiam cum avea să-i arate chipul; o mască lividă cu buzele strînse, fără expresie. Unul sau doi invitaţi şi-au ridicat privirea şi s-au uitat în jur, iar în locul unde se afla ea, ţinînd-o de braţ pe bătrîna doamnă Beddow, părea să se fi creat un spaţiu de tăcere, în care totul împietrise.

M-am grăbit să trag un scaun, să fac loc pe o masă.

— Bună ziua, domnule de Winter. Am venit împreună cu doamna Beddow, care ţinea foarte mult să vă cunoască. Ar fi bine să-i vorbiţi ceva mai tare, nu prea aude.

I-am simţit ochii aţintiţi asupra mea şi am ridicat capul. Privirea ei părea amuzată.

— Bună ziua, doamnă. Grădina arată splendid, chiar dacă multe dintre flori s-au ofilit de cînd am fost aici ultima dată.

L-am văzut pe Maxim încordîndu-se, dar nu s-a uitat la mine. A ajutat-o politicos pe bătrîna doamnă să se aşeze, în timp ce doamna Danvers îl privea ţintă, fără să schiţeze nici o mişcare.

Am fugit în bucătărie, am aşezat la repezeală ceşti de ceai şi platouri cu mîncare pe o tavă, dar mîinile îmi tremurau atît de tare încît am scăpat-o pe jos şi a trebuit să iau totul de la capăt. Nu-mi era frică decît de reacţia lui Maxim.

— Nu vă simţiţi bine, doamnă de Winter? Sînteţi foarte palidă — s-a întîmplat ceva? Lăşaţi-mă pe mine să strîng, nu vă bateţi capul cu asta, a spus Dora, apleeîndu-se să

culeagă cioburile de pe jos.

— Mulţumesc, Dora, îmi pare rău — nu ştiu cum s-a întîmplat...

— Cred că vă simţiţi măgulită că a venit şi doamna Beddow. N-a mai ieşit din casă de ani de zile. Gala, am slrîns totul. Lăsaţi-mă pe mine să lom apa în ceainic, o să vă opăriţi mîinile. Ar fi bine să staţi jos puţin, v-aţi agitat prea mult cu toate pregătirile astea. Ce-ar fi dacă aţi mai rămîne aici un minut, ca să vă odihniţi? Totul merge perfect, n-o să vă simtă nimeni lipsa.

M-am aşezat, recunoscătoare pentru grija Dorei faţă de mine, ascultînd-o cum flecărea în timp ce iurna ceaiul în ceşti şi aşeza mîncarea pe platouri şi, după cîteva clipe, mi-am culcat capul pe braţe. Avea dreptate, eram obosită, dar slăbiciunea pe care o simţeam în tot corpul nu se datora oboselii ci şocului şi nelinişlii. M-am întrebai ce făcea Maxim acum, ce spunea şi mai ales. ce gîndea. Nimic altceva nu mai avea importanţă.

— Cred că n-aţi mîncal nimic, nu-i aşa? Aţi fosl prea ocupată să-i serviţi pe ceilalţi, aşa se întîmplă întotdeauna la petreceri. Luaţi nişte sandviciuri cu ouă, acum le-am preparat.

— Mulţumesc, Dora, nu mi-e foame, sînt doar puţin obosită, ai avut dreptate.

Am privit ţintă sandviciurile de pe masă, simţind că mi se face rău şi am vrut să mă ridic şi să mă duc în dormitor, dar atunci am auzit vocea lui Maxim, rece şi aspră.

— Nu crezi că ar fi bine să le întorci afară?

Nu îndrăzneam să-l privesc. Mai auzisem o dată vocea asia, atunci cînd doamna Danvers mă atrăsese în capcană, la balul costumat de la Manderley, stricîndu-ne deliberat petrecerea, ca şi acum, dar în alt mod. Toată plăcerea acestei zile se făcuse fărîme şi cioburile zăceau împrăştiate peste tot. Trebuia să îndur pînă la sfîrşit, m-am gîndit eu. Nu mai putea dura mult şi în cele din urmă vor pleca toţi, va pleca şi ea. Şi atunci vom rămîne singuri şi eu va trebui să găsesc o explicaţie. Ce puteam să-i spun?

Dora mă privea cu îngrijorare, era pentru prima dată cînd îl auzea pe Maxim vorbindu-mi pe un astfel de ton. I-am zîmbit, încercînd să-i dau impresia că nu se întîmplase nimic.

— Mă duc să-l întreb pe Maxim cînd să aducem băuturile. Sînt sigură că mulţi vor dori să mai stea, par să se distreze de minune.

Aşa şi era. Cînd am ieşit din bucătărie, soarele se apropiase ceva mai mult de asfinţit, după-amiaza se transformase în seară. Cîţiva invitaţi jucau croquet pe. pajişte, ceilaţi stăteau la mese sau se plimbau prin grădină.

Maxim discuta cu cineva, lîngă un grup mai mare.

Pe faţa lui nu se citea nimic deosebii, avea o voce normală. M-am îndreptat spre el, zîmbind unor chipuri pe care nu le cunoşteam — eu eram gazda şi trebuia să mă comport ca atare — şi astfel mi-am mai recăpătat cumpătul.

— Mă întreb dacă n-a sosit momentul să servim băuturile. Dora şi Gwen au terminat de strîns.

— Mă ocup eu de asta. Toată lumea prezentă vrea ceva de băut, nu-i aşa?

Au zîmbit cu toţii şi s-a auzit un murmur aprobator.

În clipa aceea, îmi doream ^ă-i văd pe toţi plecaţi, să rămîn singură cu Maxim şi să-i explic lotul, îmi doream ca nimic din loate acestea să nu se fi întîmplat.

— Cred că sînteţi foarte mîndri de casa dumneavoastră, am auzil-o spunînd atunci cu o voce foarte blîndă. înaintase fără zgomot spre noi şi stătea atît de aproape de mine încît îi simţeam în nări mirosul vag de mucegai al hainelor. Ne privea cu ochii ei adînciţi în orbite, stînd nemişcată, cu mîinile osoase atîrnînd din manşetele rochiei negre.

— Cu timpul, sînt sigură că vă veţi simţi bine în ea.

S-a întors uşor spre oamenii din grup, care o

ascultau fascinaţi şi puţin nedumeriţi. Toţi aşteptau în tăcere, plini de politeţe, să audă ce mai avea de spus.

— Fireşte, nimic nu poate înlocui acel Manderley. Cu mulţi ani în urmă domnul de Winter şi soţia lui locuiau într-o

ca#ă magnifică, în care am avut şi eu cinstea de a mă găsi. Sînt sigură că aţi auzit vorbindu-se despre ea...

— Doamnă Danvers...

— Şi despre tragedia care s-a întîmplat acolo.

— Staţi puţin, a spus un bărbat gras cu ochi albaştri.

Manderley... Manderley... parcă-mi aduc aminte...

Dacă aş fi putut, l-aş fi strîns de gît.

— Da, Manderley era un nume celebru în zonă şi, pe bună dreptate. Cred că domnul de Winter şi soţia lui sînt de acord cu mine, a continuat ea.

S-a întors şi l-a privit pe Maxim. Le vedeam chipurile din profil, încordate şi pline de ură. Nici unul din ei nu mă mai băga în seamă, puteam la fel de bine să nici nu exist.

' -Ţinînd cont de împrejurări, cred că aţi avut noroc să vă găsiţi un loc în care să fiţi fericiţi. Sper că va dura.

S-a făcut tăcere. Nimeni nu s-a mişcat. O femeie îmbrăcată într-o rochie roşie şi-a întors privirea în lături, cu o expresie stînjenită.

Maxim împietrise. Stăteam între el şi doamna Danvers, convinsă acufn că ea va reuşi, în cele din urmă, să ne distrugă, aşa cum îşi propusese.

Alunei ar fi losl momeniul să-mi adun penlru ultima-dată lot curajul pe care-l mai aveam şi să o înfrunt, spunîndu-i în faţă că nu era decîl o bătrînă nebună şi ranchiunoasă, care nu avea nici o putere asupra noastră, oricît s-ar fi străduit să ne facă rău. Dar n-am făcut-o.

În chip ciudat, petrecerea a continuat netulburată. Doamna Beddow şi însoţitoarea ei au plecat devreme, fără să mai aştepte băuturile. în urma lor atmosfera s-a înseninat, ca după o furtună. Am simţit că-mi vine să rid, să dansez şi să îmbrăţişez pe toată lumea. Le zîmbeam tuturor, ca unor vechi şi dragi prieteni. Nu l-am căutat pe Maxim.

Tinerii au început o partidă fantezistă de tenis, în care toţi îşi schimbau neîncetat între ei partenerii, rachetele şi locurile, trimiţînd mingile în toate direcţiile, strigînd, tăvălindu-se de rîs. I-am privit o vreme, apoi am jucat o

partidă de croquet cu Reg Butterley, care mi-a făcut neîncetat complimente, cu un aer jovial. S-au servit băuturile şi oaspeţii au început să se plimbe în grupuri, cu paharele în mînă. Vremea se mai răcorise şi pe iarbă se aşterneau umbre violete. Am intrat în casă şi am aprins luminile, iar Cobbetrs Brake s-a transformat într-o navă strălucitoare, plutind în aerul serii.

Nu l-am căutat pe Maxim.

Mi-am luat haina din casă şi am urcat pe deal, îndepărtîndu-mă de grădină. M-am rezemat de trunchiul unui copac şi am privit în jur, bucurîndu-mă de reuşita petrecerii şi de mulţumirea celorlalţi.

Într-un tîrziu, am auzit o portieră trîntindu-se şi glasuri care spuneau “noapte bună”, aşa că a trebuit să mă întorc, să spun “la revedere” şi “mulţumesc că aţi venit”, să spun “da, a fost o vreme splendidă, nici. n-am fi putut alege o zi mai bună pentru petrecere, acum am avut noroc”.

De abia atunci cînd ultimii invitaţi începuseră să se îndepărteze am văzut maşina care se apropia în viteză, cu toate farurile aprinse, gata să intre în ei. Ceilalţi au fost nevoiţi să cotească brusc şi să frîneze pentru a evita coliziunea. Maxim s-a repezit spre ei, dar între timp îşi re luaseră drumul.

Ştiam cine era la volan chiar înainte să-l văd

»

coborînd din maşina uzată, cu aspect străin. Mi-am dat seama atunci că aşa se înţeleseseră, doamna Danvers şi cu el, dar încă nu reuşeam să pricep ce urmăreau.

— Am avut o afurisită de pană, a spus Jack Favell clătinîndu-se pe picioare în faţa noastră, aşa că ţi-am ratat petrecerea, Max, luate-ar naiba. Trebuia să-ţi stricăm ploile pe-aici, era şi o grămadă de lume — martori, înţelegi — şi poftim, am avut o afurisită de pană pe drum. Nu contează. Aţi rămas voi doi şi-mi ajunge.

Din casă se auzea clinchet de pahare şi vocea Dorei, care fredona vesel .

— Pleacă imediat de aici, a spus Maxim, făcînd un pas

spre el.

Favell ne-a privit pe rînd, dar nu s-a clintit.

— N-ai ce căuta aici, n-avem nimic să ne spunem. Pleacă.

— Oh nu, nici nu mă gîndesc, Max. Arti chiar de gînd să intru în casă, dacă nu cumva vrei o scenă chiar aici, care să atragă toţi servitorii. Ai servitori? Pariez că da, te-ai instalat destul de confortabil, aşa cum ştiam că vei face. Vreau să beau ceva.

Am auzit paşi şi cînd am întors capul, am văzut-o pe Dora, care şovăia dacă să se apropie sau nu.

— Mă duc să văd^ce vrea, i-am spus eu lui Maxim. Cred că ar fi mai bine să vă duceţi în casă.Am intrai în bucătărie şi am rezolvat ceea ce mai rămăsese de rezolvat, vorbind cu o voce neaşteptat de normală. Dora şi Gwen spălau vasele, Ned a plecat în grădină să siringă mesele. Probabil că mi se citea supărarea pe faţă, căci fetele nu mai cînlau sau glumeau, aşa cum obişnuiau să facă.

— N-are rost să faci totul acum, Dora, am spus eu. Restul poate să mai aştepte pînă mîine dimineaţă.

— Aş prefera să termin acum, dacă nu aveţi nimic împotrivă.

— Cum vrei.

— V-am lăsat în cuptor o caserolă şi supă şi cîţiva carlofi, mai aveţi un platou cu carne rece şi fructe.

— Mulţumesc.

— Ar trebui să vă odihniţi acum, arătaţi foarte obosită.

— Nu ştiu ce m-aş fi făcut fără ajutorul vostru, Dora. Vă sînt extrem de recunoscătoare.

Din salon s-au auzit strigăte. Dora mi-a aruncat o privire neliniştită.

— Mă duc să văd dacă Maxim are nevoie de mine, am spus eu.

Am închis uşa bucătăriei şi pe cea dinspre hol. Nu vroiam să audă ce se întîmplă.

Maxim şi Jack Favell erau în salon. Ferestrele dinspre grădină erau larg deschise şi o adiere de vînl agita

perdelele. Am traversat camera şi am închis geamurile.

— Maxim...

— Intreab-o pe ea, dacă nu mă crezi. N-o să te mintă, nu-i aşa? a rînjit Favell.

Arăta mult mai rău decît atunci cînd îl văzusem ultima dată, la Londra; gulerul cămăşii era murdar şi zdrenţuit, părul slinos îi stătea lipit pe cap. Mîna în care ţinea un pahar de whisky îi tremura uşor.

— I-am povestit lui Maxim despre ceaiul pe care l-am luat împreună la Londra, a spus el.

Maxim nu se uita la mine.

— Ce cauţi aici? l-am întrebat eu pe Favell. Ţi-am zis că nu avem nimic de discutat. Maxim ţi-a spus să pleci. Termină-ţi whisky-ul şi fa cum ţi-a spus, le rog.

-Şi data trecută mi-a zis să plec,-cred că-ţi mai aminteşti. .

Nu i-am răspuns.

— Am adus ceva, a spus Favell, fluturînd un plic gros prin faţa ochilor mei. Dovezi.

— Ce vrei să spui? Ce fel de dovezi?

— Nu-l mai întreba nimic, a spus Maxim tăios. Asta urmăreşte. Nu faci decît să-l încurajezi. Nu vezi că e beat şi nebun, pe deasupra?

Favell a izbucnit în rîs, arătîndu-şi dinţii îngălbeniţi.

— Danny mi-a spus de petrecerea voastră de inaugurare. Nu prea seamănă cu Manderley casa asia, aţi mai decăzut, nu-i aşa? Dar e destul de bună pentru voi, oricum. N-aţi fi fost în stare să mai ţineţi un asemenea palat, acum. Numai Rebecca reuşise, iar ea nu mai e, sau mai bine zis, ştim cu toţii unde e.

A fluturat din nou plicul.

— N-am stat degeaba. Nici Danny, de altfel, deşi a cam luat-o razna. N-o condamn — nu Irăia decît pentru Rebecca — şi pentru Manderley, dar tot de dragul ei. Danny ştie adevărul la fel de bine ca şi mine, Max, şi tu ştii că noi ştim. Dar am fost nevoit să fac săpături, să pun înlrebări ici şi colo, să strîng dovezi. M-am întrerupt o vreme, din cauza

războiului, dar am fost sigur că mai devreme sau mai tîrziu, tot o să reuşesc şi atunci o să stăm altfel de vorbă. Ei bine, sînt aici.

— Maxim...

— Minte şi se laudă, a spus Maxim, foarte încet. A mai făcut asta o dată, ţii minte.

— Tu ai omorît-o.

— După ce-şi va termina paharul, o să plece.

— Tu ai împuşcat-o şi o să am grijă să fii spînzurat pentru asta. Am dovezile aici, a spus Favell, agitînd iar plicul. Habar n-ai ce am eu în plicul ăsta.

— Maxim, ia-i plicul, cine ştie ce poate să aibă în el...

— N-am nici cea mai mică intenţie să mă ating de el sau de plic.

— Am muncit din greu pentru asta, Danny şi cu mine. Ea e de partea mea, să ştii.

— Mă îndoiesc.

— Mai vreau nişte whisky.

Maxim s-a îndreptat spre el şi a întins mîna. Favell i-a dat paharul, rînjind din nou. M-am întrebat dacă Maxim îl va lovi, aşa cum făcuse atunci. Dar el a aşezat paharul pe masă şi s-a întors la locul lui.

— Ieşi afară, Favell. Pleacă şi să nu îndrăzneşti să te mai întorci. Dacă nu pleci chiar în acest moment, chem poliţia, care te va aresta cu siguranţă pentru conducere în stare de ebrietate. Iţi sugerez să opreşti maşina undeva şi să dormi cîteva ore, altfel o să omori pe cineva.

Pentru o clipă, totul s-a oprit pe loc, ca într-o fotografie. Nu se mai auzea nici un sunet, cu excepţia vîntului care bătea în ferestre.

Crezusem că Favell va izbucni în rîs, sau va scoale din plic vreo hîrtie în care să scrie adevărul, sau chiar că ne va ataca într-un acces de furie. îmi era rău şi îmi venea să leşin, dar ştiam că nu voi leşina, nu-mi era dat să ies aşa uşor dintr-o situaţie neplăcută.Apoi, dintr-o dală, ca şi cum ceva s-ar fi frînt în el, Favell s-a clătinat pe picioare, s-a întors şi a ieşit din cameră, fără să rostească nici un cuvînt.

Presupun, acum, că ştia cît rău ne făcuse deja şi că s-a considerat satisfăcut. Ceea ce plănuise împreună cu doamna Danvers se realizase. Fusese uşor. Acesta nu era decît sfîrşitul a ceea ce începuse cu mult timp în urmă.

Ne făurim singuri destinul.

*

Nici unul din noi n-a mai spus nimic. Maxim a ieşit din cameră. Eu am rămas pe loc, aşteptînd. Nu mai puteam face nimic.

Am auzit motorul pornind, apoi oprindu-se şi pornind din nou. Am auzit maşina îndepărtîndu-se şi am sperat ca Favell să urmeze sfatul lui Maxim şi să oprească undeva pentru cîteva ore. Nu mă interesa soarta lui, dar nu trebuia să accidenteze pe cineva care nu avea nici o vină. Era suficient răul pe care ni-l făcuse nouă.

Mi s-a făcut dintr-o dată foarte frig. Am început să tremur. A venit toamna, mi-am spus eu.

Aş fi putut să aprind focul în cămin, dar eram prea obosită. Am rămas pe scaun, cu coatele pe genunchi, privind vatra întunecată.

Îmi aduc aminte că eram speriată şi obosită să tot fiu speriată. Mi se părea că trecuse o veşnicie de cînd mă odihnisem ultima dată Iară să fiu tulburată de umbre şi şoapte.

Maxim s-a întors în cameră. Am auzit uşa închizîndu-se încet şi nî-am gîndit că cel mai bun lucru ar fi fost să mă omoare şi pe mine.

Am ridicat capul şi l-am privit. Stătea lîngă uşă, cu ochii plini de o tristeţe infinită şi în clipa aceea am simţit că îl iubesc, altfel decît simţisem vreodată. Altfel decît în primele zile, cînd dragostea pentru el îmi tăia respiraţia, altfel decît în ultimele zile petrecute la Manderley, cînd ne agăţam unul de altul cu spaimă şi disperare. Ceea ce simţeam acum pentru el era o dragoste pură şi totală, era mai mult decît un simţămînt, era o formă de existenţă. Era o dragoste absolută şi transcendentală, fără dependenţă şi chiar fără nevoie de împlinire.

Dar n-am spus nimic şi n-am făcut nici un gest; l-am privit doar şi apoi mi-am întors privirea.

— Cînd au început? m-a întrebat el.

— Ce anume?

— Secretele.

Am încercat să spun ceva, dar nu-mi găseam cuvintele.

A scos cartea de vizită din buzunar şi mi-a arătat-o.

— Aşa a început?

— Da, cred că da. Nu sînt sigură. Da.

Cartea de vizită părea să-i frigă degetele.

— Era pe o coroană funerară. Doamna Danvers a trimis-o. Nu mi-a spus ea asta, dar sînt sigură că ea a fost. Era o coroană de crini, aşezată lîngă mormîntul Beatricei. Am găsit-o a doua zi după înmormîntare, dimineaţa devreme.

— De unde ai ştiut?

— N-am ştiut nimic. Vroiam doar să mă reculeg la mormînt. Nu avea importanţă care din noi o găsea, lot ce şi-a dorit a fost să o găsim.

— De ce nu mi-ai spus nimic?— Nu vroiam să suferi, Maxim. Trebuie să mă crezi.

— Sufăr mult mai mult acum, cînd am descoperit-o.

— Nu vroiam să o descoperi.

— Era pe jos, în dulap, a spus el.

S-a apropiat de masă şi şi-a turnat un whisky. M-a privit întrebător, arătînd spre sticlă. Am clătinat din cap.

-În tot acest timp, a spus el încet, în toate aceste luni, îmi ascundeai ceva.

— îmi pare rău. Am crezut că fac bine.

— Credeam că a murit şi ea.

— Da.

— Şi apoi?

— Nu mai ţin minte.

— Favell? ’

— Cred că da.

— E adevărat că v-aţi întîlnit la Londra?

— Din întîmplare. Doar nu crezi că m-aş fi dus special ca să-l întîlnesc.

— Nu ştiu. Putea să fi încercat să te şantajeze.

— A încercat. Dar după aceea.

— M-a pus pe gînduri, să ştii, vizita ta la Londra; ştiam că urăşti Londra.

— Da.

— Unde erai?

— Intram într-un hotel, ca să beau un ceai. Era o zăpuşeală cumplită. Favell era într-o cabină telefonică. Avea cu el o valiză. Cred că într-adevăr e nebun.

— Da.

— Striga în receptor, dar cred că nu era nimeni la capătul celălalt al firului. M-a văzut cînd am trecut pe lîngă el şi m-a urmărit. A trebuit să dau un telefon la un magazin, uitasem un pachet acolo şi cred că m-a auzit cînd le dădeam adresa la care să mi-l trimită.

— Dar ce caulai la Londra, pentru numele lui Dumnezeu?

— M-am dus să consult un doctor, am spus eu cu tristeţe. Apoi mi-am dat seama cum sunaseră cuvintele mele şi am adăugat, fără să-l privesc. Nu, nu e ceea ce crezi. N-am nimic.

— Ce fel de doctor?

— Vroiam să ştiu dacă pot avea copii.

— Şi ai aflat? m-a întrebat el încet.

— Da. Mi-a spus că nu vede nici un motiv pentru care să nu-i pot avea.

— Şi nu puteai să-mi spui nici măcar atît?

— Nu... sigur că ţi-aş fi spus de îndată ce ajungeam acasă. Dar m-am întîlnit cu Favell...

~Şi?

— Şi n-am mai putut să-ţi spun nimic. Intîlnirea cu el a stricat totul.

— Ea cînd a fost aici?

— După aceea. Acum cîteva săptămîni.

— Cîteva săptămîni...

-Îmi pare rău, Maxim, dar nu vroiam să-ţi faci griji din pricina lor.

— De ce mi-aş fi făcut? Amîndoi sînt nebuni de legat. Doi oameni bolnavi. Ce rău ne-ar fi putut face?

— Sînt lucruri pe care nu ţi le pol spune.

— Alte secrete?

— Nu vreau să te rănesc.

— Şi totuşi asia faci.

— Ea le urăşte ne urăşte — şi vrea să ne facă rău. Sigur, e nebună, dar asia unnăreşle. Se folosesc unul de altul — el vrea bani, presupun, sau o răzbunare de aii gen, nu-mi dau seama exact.

— Dreptate, a spus Maxim.

Mi-am ridicai privirea spre el. O spusese cu foarle mult calm.

— Ce vrei să spui? l-am întrebat, speriată.

— Singurul lucru de care am fost absolut sigur pe

lumea asta, a spus Maxim, era dragostea noastră, în care nu aveam secrete unul faţă de celălalt — nici un fel de secrete — în care nu existau minciună, înşelătorie şi teamă, indiferent ce s-ar fi întîmplat. Ştiam că făcusem o crimă şi că scăpasem nepedepsit — dar o ştiai şi tu.

— Nu contează. N-a contat niciodată.

— Nu?

Am tăcut. Ii datoram adevărul, măcar acum, m-am gîndit eu. Mi-am amintit de vocile care-mi şopteau “Omul acesta e un ucigaş, şi-a împuşcat soţia. El a ucis-o pe Rebecca”. I-am privit mîinile şi am ştiut că le iubeam.

— E vina mea, am spus. Eu am vrut să ne întoarcem aici. Fereşte-te să-ţi doreşti prea mull un lucru, căci s-ar putea să-l obţii.

— Da.

— Dar nu s-a întîmplat nimic.

M-am ridicat şi m-am apropiat de el.

— Favell a plecat, ea a plecat — nu ne pot face nimic. Nu ne pot face nici un rău, Maxim.

— Ne-au şi făcut.

— Nu contează.

— Mai e ceva?

— Ce anume?

— Vreun alt secret?

M -am gîndit la tăieturile din ziare şi la fotografia din penar.

— Nu, am spus'eu. Nu mai există nici un secret.

M-a privit în ochi.-De ce? m-a întrebat el atunci. De ce, pentru numele lui Dumnezeu, de ce?

Am tăcut.

— Aveai dreptate cînd spuneai că nu trebuie să ne întoarcem la Manderley. Şi totuşi ştiam că va trebui să o facem odată şi odată. Nu putem fugi la nesfîrşit. Ei vor dreptate.

— Vor răzbunare, o răzbunare inutilă, crudă, nebunească. Sînt nebuni.

— Da, dar tot dreptate se va numi.

— Ce vrei să spui?

— Dacă încercăm să rămînem aici, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat, se va întîmpla acelaşi lucru. Nu putem scăpa. Ţie îţi va fi mereu frică de ei şi de mine.

— Nu mi-e frică de tine.

— Eşti sigură?

— Te iubesc, am spus eu. Te iubesc. Te iubesc.

— Da.

— Maxim, totul va fi bine, îţi promit...

I-am luat mîinile şi mi-am lipit faţa de ele. Maxim m-a privit, cu o expresie plină de regret, de tandreţe, de milă şi de dragoste.

— Te rog... Nu-i lăsa să învingă, nu trebuie să învingă...

— Nu, a spus el încet, ei nu contează. Ea.

Am simţit că-mi îngheaţă sîngele în vine.

— Trebuie să spun adevărul.

— Nu!

A tăcut, lăsîndu-mă să-i ţin mîinile lipite de faţa mea. .»

Vîntul bătea cu furie în ferestre, făcînd să zăngăne

geamurile şi mi-am dat seama că îl auzeam de mai multă vreme şuierînd în cămin, strecurîndu-se pe sub uşă.

— Sînt obosit, a spus Maxim. Sînt foarte obosit.

— Da.

— Du-te la culcare. Erai şi aşa destul de istovită.

— Eram?

— După petrecere.

Uitasem de petrecere. Mi-a venit să zîmbesc. Petrecerea avusese loc cu o mie de ani în urmă.

— Şi tu?

— Mai stau puţin. Trebuie să scriu nişte scrisori... — Maxim, am întrebat eu, eşti foarte supărat pe

mine?

--Nu, a spus el.

Dar şi-a retras mîinile de pe faţa mea şi s-a depărtai puţin.

— Nu vroiam să am secrete faţă de line. Nu-mi făcea nici o plăcere să le am.

— Ştiu.

— N-am avut încotro. Nu vroiam să şuieri.

S-a aplecat spre mine şi m-a sărutai uşor, ca un tată care-şi sărută copilul şi nu m-a lăsat să-l îmbrăţişez. Mîine, m-am gîndit eu, mîine. Sîntem prea obosiţi amîndoi, nu mai ştim ce facem sau ce spunem.

— Mîine, am zis eu.

Maxim m-a privii.

— Du-te la culcare.

În timp ce mă îndreptam spre uşă, clătinîndu-mă de oboseală, mi-am adus aminte de ceva. L-am întrebat brusc:

-Ţi-a.spus Frank dacă s-a holărît să vinăraici? Maxim a tăcut un timp, ca şi cum ar fi fost departe şi ar fi înţeles cu greutate ce-i spuneam. Apoi a vorbit:

— Oh — da, cred că s-ar putea să vină.

Atunci totul se va rezolva, m-am gîndit eu ieşind din cameră. Cînd va veni şi Frank, vom începe o nouă viaţă.

În timp ce mă pregăteam de culcare, afară a început furtuna, biciuind copacii din grădină. Dar eu mi-am tras

pătura peste cap şi n-am mai auzit decît un zgomot înfundat ca al valurilor mării, urcînd şi coborînd pe ţărm, trăgîndu-mă spre adînc uri.

Toată noaptea aceea a fost întreruptă de vise şi de zgomotul furtunii. De mai multe ori am încercat să ies la suprafaţă, fără să ştiu dacă sînt trează sau dorm şi, de fiecare dată, am fost trasă din nou înapoi în adîncuri. M -am trezit strigîndu-l pe Maxim şi am avut impresia că îi aud vocea liniştindu-mă, dar o clipă mai tîrziu vocea lui a fost atrasă în vîrtejul furtunii, îndepărtîndu-se tot mai mult pînă ce s-a stins cu totul. Am avut coşmaruri cumplite, cu umbre ameninţătoare şi şoapte, dar cel mai rău era că simţeam o frică îngrozitoare şi un dor sfîşietor de ceva sau de cineva anume. Dar mai tîrziu m-am scufundat într-un somn adînc, în care lumina şi sunetul nu mai puteau pătrunde.

M-am trezit brusc, înspăimîntată, nu numai din cauza vijeliei de afară, care părea că vrea să smulgă acoperişul, ci şi din cauza unui acut sentiment de nelinişte. Am aprins lumina. Patul lui Maxim era răvăşit, dar gol şi uşa dulapului era deschisă.

Într-unul din visele acelei nopţi vorbisem cu el, explicîndu-i totul. Acum am simţit că nu voi avea linişte pînă cînd nu aveam să-l găsesc, să-i spun ce aveam de spus şi să-l fac să înţeleagă.

Zece ani în care îl protejasem de trecut, de amintiri şi de decizii, zece ani de maturizare păreau să fi ajuns la un sfîrşit. Ştiam ce vreau şi eram ptegătită să lupt pentru ceea ce aveam, pentru ceea ce cîştigasem. Ştiam ce vreau şi nu intenţionam să renunţ la nimic sau să-l las pe

Maxim să facă vreo prostie, într-un moment de confuzie şi disperare.

Mi-am tras halatul pe mine şi am coborît treptele în fugă, în picioarele goale. Sub uşa biroului se vedea lumină.

Am intrat. Maxim scria ceva.

— Maxim.

A ridicat ochii spre mine.

— Maxim, de ce te-ai îmbrăcat? Nu poţi ieşi acum,

afară e o furtună cumplită.

— Culcă-te la loc. N-am vrut să te trezesc, a spus el cu blîndeţe.

— Maxim, trebuie să-ţi vorbesc. Sînt cîteva lucruri pe care nu ţi le-am spus şi trebuie să ţi le spun.

— Ar fi mai bine să nu mi le spui, nu crezi?

— De ce? Ca să existe neînţelegeri? Ce rost ar avea?

— Nu există nici un fel de neînţelegeri între noi.

— Văd că nu m-ai înţeles. Maxim, avem tot ce ne-am dorit, am reuşit să ajungem pînă aici.

— Da?

— Da. Şi o ştii prea bine. Nimic nu poate schimba asta. Dora nu vrei să-mi spui că li-e teamă? Mie nu mi-e.

— Nu, a spus el. Nu-ţi mai e teamă, acum.

-Şi ştiu că am dreptate. Am făcut bine că ne-am întors. Te-am observat — asta ţi-ai dorit întotdeauna.

— Da. Poate că ai dreptate.

— Ai spus anumite lucruri — dar erai obosit şi supărat. Nu ai nimic de ascuns, nu ai de ce să te temi.

— Ştii bine că am.

— Ce-ar putea să ne facă?

— Nu ştiu, dar o vor face şi nu mai pot trăi cu această ameninţare deasupra capului.

— Si eu? «

-tu?M-a privit o clipă, apoi s-a ridicat şi s-a apropiat de mine, mîngîindu-mă uşor pe obraz.

— Mă gîndesc la tine tot timpul, a spus el. Crede-mă.

— Nu cred.

A ieşit din cameră fără să mai spună nimic. Am fugit după-el.

— Maxim, vino să te culci. Putem vorbi şi mîine, dacă trebuie.

El a traversat holul fără grabă, şi-a luat haina din cuier şi cheile maşinii din cui.

— Unde te duci?

Nu mi-a răspuns. Am fugit spre uşă, blocînd-o cu spatele. Maxim a venit spre mine, m-a sărutat pe obraz, ca

şi cum ar fi plecat doar pentru o oră. L-am apucat strîns de mînă, dar era mai puternic decît mine şi s-a eliberat uşor din strînsoare.

Cînd a deschis uşa, vîntul a intrat şuierînd în hol şi n-am auzit ce a spus Maxim, sau dacă a spus ceva.

M -am întrebat dacă vroia să se ducă la Londra sau la Frank — nu mai eram capabilă să gîndesc.

— Maxim, Maxim, întoarce-te, aşteaptă, indiferent unde te duci, nu pleca acum, te rog, mai aşteaptă puţin.

Dar el a urcat în maşină fără să mă privească şi a aprins farurile. Am fugit după el şi m-am aşezat în calea maşinii, dar el m-a ocolit fără greutate şi, în timp ce trecea pe lîngă mine, i-am văzut faţa golită de sînge, privind drept înainte. Apoi maşina a dispărui înghiţită, de întuneric.

*

M-am înlors în casă şi, cum nu şliam ce să mai fac, am încercat să-l sun pe Frank, Iară să-mi pese dacă îl sculam în toiul nopţii, căci ştiam că ar fi înţeles. Dar furtuna rupsese liniile şi telefonul era mort.

Am rămas lîngă telefon, ascultînd urletul vîntului şi trosnetele copacilor smulşi din rădăcini. Nu îndrăzneam să-mi imaginez ce însemna să conduci maşina pe o astfel de vreme. M-am rugat, rugăciuni disperate, în care amenînţam şi mă tîrguiam cu divinitatea.

În cele din urmă m-am întors în dormitor şi m-am întins în pat, rugîndu-mă să nu i se întîmple ceva lui Maxim, cu toată forţa mea regăsită.

Într-un tîrziu am adormit din nou, bîntuită de coşmaruri, de spaime şi de zgomote.

Cînd m-am trezit, domnea o linişte nefirească şi lumina care intra în cameră era ciudat de palidă. M-am apropiat de fereastră şi am privit afară, într-o lume pustiită. Grădina era devastată, iar dealurile din jur erau pline de arbori răsturnaţi şi de crengi aduse de furtună.

Am coborît la parter. Maxim nu se întorsese. Am încercat din nou să dau un telefon, dar nu funcţiona. M-am îmbrăcat şi am ieşit din casă, cercetînd dezastrul. Grădina

era plină de resturi de copaci şi de plante, şi era de nerecunoscut. Arcada nucilor era acum o încîlceală de crengi rupte şi de trunchiuri prăbuşite.

Mi-au dat lacrimile, dar era inutile şi s-au oprit repede.

Mi s-a făcut frig. Mi se udaseră pantofii şi eram plină de noroi. Brusc, am simţit că nu mai suportam să stau singură aici şi mi-am dorit din nou, cu disperare, ca Maxim să se reîntoarcă. Nu mai ştiam exact ce spusesem noaptea trecută şi cît de mare era neînţelegerea dintre noi. Ştiam însă că niî-i explicasem totul aşa cum ar fi trebuit, că nu-l făcusem să înţeleagă motivele a lot ceea ce se întîmplase în ultimul an. Ştiam că nu-i cerusem să mă ierte.

Am intrat în casă alergînd, hotărîtă să-l caut şi să-l aduc înapoi. Dar cînd am trecut pe lîngă uşa biroului, am văzut pe masă un plic alb, fără nici o adresă. Arn ştiut în acel moment că îmi era destinat, aşa că m-am aşezat pe scaun, l-am desfăcut şi am citit ce scria în el, deşi ştiam dinainte ce conţinea scrisoarea. îi cunoşteam obsesiile şi sentimentul de vinovăţie, ştiam cum vede el semnificaţia a tot ce ni se întîmplase.

Nu sîntem pedepsiţi pentru păcatele noastre, sîntem pedepsiţi prin ele. Nimeni nu poate trăi o viaţă întreagă simţindu-se vinovat.

Cînd am terminat de citit scrisoarea, am auzit vocea Dorei strigîndu-mă. Am plîns pentru grija pe care mi-o purta, i-am povestit cît am putut despre Maxim şi din momentul acela alţii s-au ocupat de toate, trimiţînd mesaje, reparind cablurile rupte, iar mie nu mi-a mai rămas decît să aştept să sune telefonul. Cînd a sunat, în cele din urmă, am răspuns şi am ascultat ce-mi spuneau despre Maxim.(? apitolul 22

-i_3vproape că ajunsese. Maşina se izbise de un copac, pe unul din drumurile înguste care duceau la Manderley.

N-am vrut să mă duc. Le-am spus să-i telefoneze lui Frank Crawley, prietenul lui cel mai bun, care putea să-l identifice cu uşurinţă. Dar mi-au spus că eu trebuie să o fac, ca ruda cea mai apropiată. Eram soţia lui. Doamna, Lady de

Winter. A trebuit să mă duc.

Nu avea decît o vînătaie pe frunte. Nu puteam înţelege de ce era mort.

Dar nu mă gîndesc la asta. îl văd în toate locurile în care am fost împreună, dar nu acolo. La Monte Carlo, la Manderley, cu Jasper sărindu-i în braţe, rezemat de balustradă pe puntea vasului care ne ducea la Istanbul, la Cobett's Brake, privind în jos de pe colină.

Nu, nu-l văd acolo.

La început n-am vrut să aud de nici un fel de înmormîntare, dar ceilalţi au insistat, Giles şi Roger, Frank Crawley, colonelul Julyan.Nu vroiam să fie înmormîntat în cripta familiei, lîngă ea, n-aş fi suportat asta, şi nici în altă parte, nu vroiam nici un fel de mormînt, aşa că l-am incinerat.

Ne-am dus la un crematoriu nou, aflat la douăzeci de mile de locul în care maşina se izbise de copac, un loc atît de anonim încît nu mi l-am mai putut aminti niciodată. De aceea îl şi alesesem, cu ajutorul lui Frank, care se ocupase de toate.

Am fost doar şapte oameni la ceremonie şi preotul. Mă asigurasem că nimeni altcineva nu mai affese, aşa că nici ea, nici Favell n-au venit. După ce perdeaua s-a ridicat şi a coborît din nou, după ce el se transformase în cenuşă, am ieşit afară, în aerul umed cu miros de toamnă şi de mare. Privind în jur, am tresărit văzînd o siluetă înaltă şi subţire, vag familiară, dar cînd m-am întors spre ea dispăruse. Mult mai tîrziu, Frank mi-a spus că fusese Robert, valetul de la Manderley, care locuia la Kerrith şi care, auzind un zvon, ţinuse să vină şi el, rămînînd la distanţă.

Robert. Am ţinut minte numele, ca să mă pot gîndi la el mai tîrziu. Robert.

N-am făcut nici un fel de parastas, n-am invitat pe nimeni după ceremonie. Nici ea, nici Jack Favell nu veniseră. Nici nu aveau nevoie să vină, m-am gîndit eu, obţinuseră ce-şi doreau. Răzbunare, o numisem eu. Dar Maxim îi spunea *dreptate.*

Mai rămînea un singur lucru de făcut şi trebuia să-l fac singură. Frank dorise să vină cu mine, dar cînd am insistat, a renunţat.

Am luat cutia de lemn pe care scria numele lui şi am închiriat o maşină pînă în port, unde mă aştepta vasul. Am văzut că era vasul băiatului lui Tabb şi m-am bucurat.

Vremea era umedă şi cerul era înnorai. în limp ce ne îndreptam spre golf, am simţii picăturile de apă suflate de vînt pe faţă şi mîini. Vasul înainta încet şi a durat destul de mult pînă cînd am văzut copacii înălţîndu-se pe mal şi am ştiut că în spatele lor se afla ceea ce mai rămăsese din Manderley.

— Opreşte aici, am spus eu.

Băiatul a oprit motorul şi s-a lăsat o linişte deplină, întreruptă doar de ţipetele pescăruşilor. în faţa noastră se deschidea, golful, dar nu vroiam să înaintăm mai mult. M-am apropiat de bord, am aşteptat o clipă, apoi am deschis cutia de lemn şi am răstumat-o încet deasupra apei, iar vîntul a purtat cenuşa lui Maxim spre Manderley.

G£ fî rş11S-a născut în 1942, la Scarborough şi şi-a făcut studiile la King' College din Londra.

Dintre romanele sale celebre merită să reţinem: Gentleman and Ladies

I'm the King of the Castle (Premiul Somerset Maugham)

Strânge Meeting

The mrd of Night (Premiul Whitbread)

A Bit of Sin gin g and Dancing În the Springtime of the Year The Woman in Black Air and Angels The Mist in the Mirror

MRS. Dt WINTER marele bestseller lansat în 1993 de editura OLIMP sub titlul LADY DE WINTER

The Woman in Black a fost adaptat pentru scenă şi se joacă, la teatrele din West End, fără întrerupere din anul 1988.

* *

Cărţile sale pentru copii sînt neuitatele:

Can it Be True (Premiul Smarties)

Şi

The Glass Angels

A publicat şi două volume autobiografice:

The Magie Apple Tree

, şi Family

Este căsătorită cu Stanley Wells, specialist în Shakespeare, din opera căruia a preluat motive şi o anume amosferă tipică dramatismului psihologic şi umorului englezesc de valoare universală. Susan Hui are doi copii.Tania Şiperco

(fişă de traducător) ‘

Data şi locul naşterii: ll-XI-l959, Bucureşti

Studii: Institutul de Arte Plastice “N. Grigorescu” din Bucureşti, secţia Grafică, promoţia 1983.

Limbi stăine cunoscute: franceză, engleză.

Lucrări traduse: SAN— ANTONIO, Lichidăm şi ne luăm valea (On liquide et on s'en va), ed. Forum, Bucureşti 1992; Arhipelagul Mitocanilor (L'Archipel des Malotrus),ed.Forum, Bucureşti 1992; Splina în suc pro-

Î

riu (La rate au court-bouillon), ed.Forum, Bucureşti 993.

Lucrări în curs de apariţie: SAN— ANTONIO, Pieptănlnd girafa (En peignant la girafe), ed.Forum, Bucureşti; şi cea mai nouă traducere de excepţie tipărită într-un simultan editorial cu ediţia princeps: SUSAN HILL, Lady de Winter (Lady de Winter), ed.Olimp, Bucureşti, 1993.

ISC

EDITURA OLIMP REŢEAUA DE DIFUZARE OLIMP BESISELLERS Preşedinte Director General: VLAD ALEXANDRU GRIGORE Str.Hagi Maria Moscu nr.6 tel. 658.54.13 fax 311.09.25 Director: DOINA URICARIU Piaţa Presei Libere nr.l, tel. 617.60.10/1113, 1606

Tehnoredactare computerizată

Tiparul executat sub comanda 30 615 Regia Autonomă a Imprimeriilor Imprimeria CORESI Piaţa Presei Libere, 1, Bucureşti

* ROMÂNIA

Lady de Winter

REBECCA

continuarea celebrului roman
de Daphne du Maurier

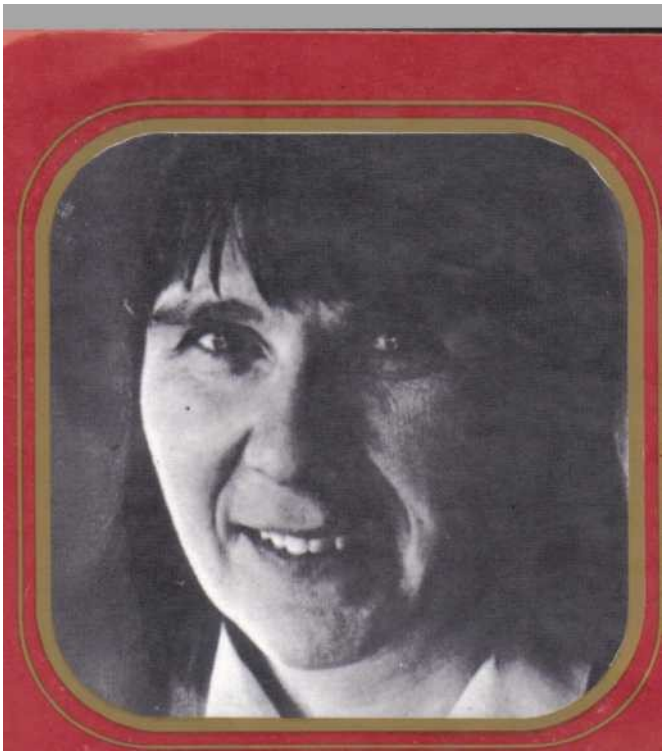

“Noaptea trecută am visat că mă înapoiam la Manderley.” Cuvintele acestea reprezintă prima frază cu care începe romanul Rebecca, scris de DAPUNE DU MAURIER.

O mare scriitoare. SUSAN HILL a avut curajul să continue în anul 1993 cartea care a cunoscut de la apariţia ei sute de ediţii, zeci de traduceri, sute dc milioane de cititori. Şi aşa s-a născut *Ctoftntcr,* un roman ce va deveni probabil cel mai mare best-seller al acestui sfirşit dc mileniu.

*C&hthr*de SUSAN HILL continuă şi renaşte un vis. o iubire misterioasă încercată mereu de destin, de zbuciumul personajelor şi trezeşte, mereu, o pătimaşă participare a cititorilor de pretutindeni.

Romanul *fzjTiţt Jc Ofînter* de SUSAN HILL continuă nu doar povestea de neuitat din Rebecca dc DAPUNE DU MAURIER! El perpcrtucază şi mitul unei cărţi de mare succes, avînd toate şansele să devină nu numai cel mai căutat best-seller la sfirşitul acestui mileniu ci şi lectura visată de cititori, decenii la rind în mileniul trei.

fi
LEI 1990

-
ISBN 973-96257-0-3